

Par Latvijas Republikas 2023. gada konsolidēto pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem

Rīga 2024

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojuma projekts

Datums skatāms dokumenta paraksta laika zīmogā un dokumenta numurs teksta failā.

“Par Latvijas Republikas 2023. gada konsolidēto pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem”.

Finanšu revīzija “Par Latvijas Republikas 2023. gada konsolidēto pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem”

Revīziju veica vecākās valsts revidentes Vineta Alksne, Ludmila Orlova, Sandra Alksne, Ineta Rancāne (no 25.03.2024.), vecākā valsts revidente juriste Iveta Laicāne (no 15.01.2024.), valsts revidentes Ieva Putniņa, Darja Turigina, Natālija Doņecka, Ingūna Vanaga (no 29.08.2023.), Mārīte Pole (no 13.11.2023.), Inese Anševica (no 25.03.2024.), Ineta Zaharova (no 25.03.2024.), informācijas sistēmu auditori Jānis Silinieks, Mikus Jēkabsons, Gints Kairišs (no 15.01.2024.), revīzijas metožu pilnveidošanas eksperte Diāna Kurpniece (no 15.01.2024.), politikas un procesu analīzes eksperts Valērijs Stūris (no 15.01.2024.), sektora vadītājas Ingrīda Kalniņa-Junga, Dzintra Tripane (no 15.01.2024.), sektora vadītāja p. i. Irita Kornete-Līva, departamenta direktore Ilze Bādere, pamatojoties uz Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 03.08.2023. revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-34/2023.

Revīzijas ziņojums stājas spēkā Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta lēmuma par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu spēkā stāšanās brīdī.

Vāka noformējumā izmantots attēls no tīmekļvietnes www.canva.com, *Many euro bank notes and a compass*, autors *Merznatalia / Getty Images*.

Saturs

Kopsavilkums	5
Kopsavilkums par revīzijas rezultātiem, kas ietekmē atzinumu par gada pārskatu	7
Kopsavilkums par revīzijā vērtētajiem atbilstības jautājumiem.....	8
Kopsavilkums par 2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā un iepriekšējās konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijās sniegtajiem, bet vēl neieviestajiem ieteikumiem.....	11
Kopsavilkums par revīzijas laikā novērstajiem trūkumiem un kļūdām	14
Konsolidētā saimnieciskā gada pārskata sagatavošana.....	15
VID ikgadējais nodokļu pārskats – pārskata daļas – prasības, iespējamās prasības, saistības, iespējamās saistības	15
VID ikgadējais nodokļu pārskats par 2023. gadu.....	15
MAIS funkcionalitātes izstrāde vienotā nodokļu konta muitas maksājumiem ieviešanai.....	34
Pašvaldību gada pārskati – pārskata daļas – ilgtermiņa ieguldījumi, saistības, iespējamās saistības	38
Pašvaldību gada pārskati	38
Ogres novada pašvaldības saistības (līdz 01.07.2021. Lielvārdes novada pašvaldības saistības)....	43
Valsts parāds	44
Konkurences padomes pieņemtie lēmumi karteļu lietās un to norādīšana pārskatos.....	49
Atbilstības jautājums – vai informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem un labajai praksei, kas uz to attiecas?.....	50
Sistēma, kādā notiek atskaitīšanās par rezultātiem.....	56
Plānoto sasniedzamo rezultātu kvalitāte.....	59
Informācijas par budžeta iestāžu sasniegtajiem rezultātiem publicēšana.....	66
Sasniegto rezultātu kontroles sistēma.....	68
Iepriekšējās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešana.....	72
Valsts ieņēmuma dienesta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošības pārvaldība.....	72
Revidenta neatkarība un objektivitāte, sniedzot revīzijas pakalpojumus	73
Revīzijas raksturojums	85
Revīzijas mērķis	85

Revidējamās vienības un revidentu atbildība	85
Revīzijas pamatojums, apjoms un kritēriji	86
Revīzijas apjoma ierobežojumi	92
Termini un skaidrojumi	93
1. pielikums. Zvērinātu revidentu atzinumi par pašvaldību 2023. gada pārskatiem...	95
2. pielikums. Kopsavilkums par revīzijas izlasē iekļauto ministriju un centrālās valsts iestādes sniegtās informācijas atbilstību tiesību aktiem un labajai praksei	102
Atsauces.....	107

Kopsavilkums

Latvijas Republikas 2023. gada konsolidēto pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (turpmāk – konsolidētais saimnieciskā gada pārskats) sagatavo Finanšu ministrija, un tas ir pieejams Valsts kases tīmekļvietnes www.kase.gov.lv sadaļā “Pārskati un tāmes”.

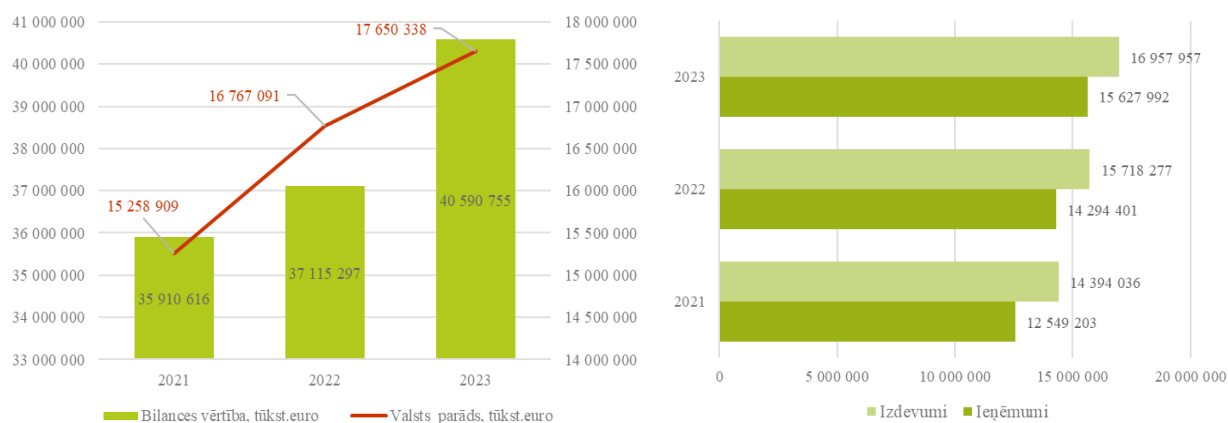
Konsolidētajā saimnieciskā gada pārskatā tiek konsolidēti 73 pārskati¹ (skatīt 1. attēlu):

- 14 ministriju (ministrijas konsolidētajā gada pārskatā iekļauj konsolidācijā iesaistīto valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu gada pārskatus²), 12 citu centrālo valsts iestāžu, Saeimas un Valsts kontroles gada pārskati;
- 43 pašvaldību gada pārskati (36 novadi un septiņas valstspilsētas³) (pašvaldības konsolidētajā gada pārskatā iekļauj konsolidācijā iesaistīto budžeta iestāžu gada pārskatus un kopīgo iestāžu ([Pašvaldību likuma](#) izpratnē) gada pārskatus; kopīgās iestādes gada pārskatu pašvaldības konsolidētajā pārskatā iekļauj tā pašvaldība, kurai šāds pienākums noteikts kopīgās iestādes nolikumā⁴);
- pārskats par valsts budžeta finanšu uzskaiti;
- Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) pārskats par iestādes administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem tā administrētajiem uz valsts budžetu attiecināmiem maksājumiem (turpmāk – VID ikgadējais nodokļu pārskats).

1. attēls. Konsolidētā saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas un pārbaudīšanas shēma (konsolidētie pārskati)

Pēc 2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata informācijas redzams, ka bilances kopsumma, ieņēmumi, izdevumi un valsts parāds pieaug (skatīt 2. attēlu):

2. attēls. Konsolidētā saimnieciskā gada pārskata bilances kopsumma, valsts parāds, ieņēmumi un izdevumi (budžeta izpilde), tūkst. euro

Valsts parāda pieaugumu kopš 2020. gada radīja visaptverošu atbalsta pasākumu īstenošana Covid-19 uzliesmojuma ietekmes mazināšanai, no 2022. gada – valsts atbalsta pasākumi energoresursu cenu straujā pieauguma kompensēšanai, kā arī kopš 2022. gada Latvija sniedz Ukrainai visaptverošu politisko, militāro, finanšu un humāno palīdzību. Strauji pasliktinoties ģeopolitiskai situācijai, valsts sniedza finansiālu atbalstu energoresursu cenu straujā pieauguma kompensēšanai, kas turpinājās arī 2023. gadā. Lai arī kopumā valsts atbalsta programmu ietekme uz vispārējās valdības bilanci ir mazinājusies, tomēr tā joprojām ir būtiska un kopumā 2023. gadā atbalsta pasākumiem izlietoti 599,0 milj. euro, tostarp energoresursu atbalstam 454,4 milj. euro.

Latvijas vispārējās valdības parāds, ko galvenokārt ietekmē valsts parāds, joprojām ir zemāks par vidējo Eiropas Savienības (turpmāk – ES) valstīs. Tomēr ir jāņem vērā, ka tam pēdējos gados ir tendence strauji pieaugt. Ņemot vērā valsts aizņēmumu atmaksas grafiku un attīstības prognozes, sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda līmenis procentos no iekšzemes kopprodukta (turpmāk – IKP) pakāpeniski pieaugs, līdz ar to arī parāda apkalpošanas plānotie izdevumi palielināsies.

Vienlaikus nenoteiktību šobrīd rada lielākā infrastruktūras projekta Baltijā – *Rail Baltica* – izmaksu noteikšana un finansēšanas plānošana. Tas paaugstina riskus valsts budžetam kopumā un, iespējams, ietekmēs valsts parāda palielināšanos nākotnē.

Ja kopējās *Rail Baltica* projekta īstenošanai plānotās izmaksas 2017. gadā tika aplēstas 5,79 mljrd. euro, no tām 1,97 mljrd. euro – Latvijai, tad šobrīd projekts kopš tā sākotnējās idejas ir pieaudzis apjomā, kā arī pieaugušas tā izmaksu aplēses. Ar Igaunijas un Lietuvas augstākajām revīzijas iestādēm kopīgi 2024. gadā veiktajā situācijas izpētē konstatēts, ka kopējās izmaksas salīdzinājumā ar 2017. gada izmaksu un ieguvumu analīzes aplēsēm ir pieaugušas aptuveni četras reizes, sasniedzot 23,8 mljrd. euro. No tiem 9,6 mljrd. euro ir Latvijas posma izmaksas (detalizētāk skatīt [situācijas izpētē](#)).

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2023. gadā ir 15 627 991,5 tūkst. euro, kas, salīdzinot ar 2022. gadu, ir palielinājušies par 1 333 590,4 tūkst. euro jeb 9,3 %. Kopbudžeta ieņēmumu pieaugumu galvenokārt radījuši nodokļu ieņēmumi. 2023. gadā tie ir 12 600 411,9 tūkst. euro. Būtisks pieaugums – 218 550,5 tūkst. euro jeb 25,9 % – ir arī nenodokļu ieņēmumiem, kas 2023. gadā ir 1 063 587,3 tūkst. euro. Šo veicinājuši 2023. gadā veiktie valsts lielāko kapitālsabiedrību dividendžu maksājumi.

Konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2023. gadā sasniedza 16 957 956,7 tūkst. euro, kas ir par 1 239 679,6 tūkst. euro jeb 7,9 % vairāk nekā 2022. gadā. Lai arī atsevišķi izdevumi 2023. gadā

salīdzinājumā ar 2022. gadu ir samazinājušies, piemēram, par 2022. gadā veiktajiem izdevumiem stratēģisko gāzes rezervju nodrošināšanai, būtiski zemākiem valdības tēriņiem 2023. gadā Covid-19 atbalsta pasākumu finansēšanai, tomēr kopējais izdevumu apmērs 2023. gadā turpināja palielināties.

Ievērojami lielāks ES fondu finansējuma izlietojums – gan ES fondu projektu īstenošanai, lielākoties satiksmes nozarē, gan pamatfunkciju bruto pamatkapitāla veidošanai pārsvarā aizsardzības un iekšlietu nozaru investīciju projektiem – 2023. gadā ir redzams budžeta subsīdiju un dotāciju, kā arī kapitālo izdevumu palielinājumā. Konsolidētā kopbudžetā kapitālie izdevumi 2023. gadā ir 1 457 470,2 tūkst. *euro*, par 177 197,7 tūkst. *euro* jeb 13,8 % pārsniedzot 2022. gada līmeni.

2023. gadā būtiski pieauguši arī izdevumi atlīdzībai, ko veicināja gan minimālās algas paaugstināšana no 01.01.2023., gan arī atalgojuma pieaugums aizsardzības, iekšlietu un tieslietu sektorā strādājošajiem. Konsolidētā kopbudžetā izdevumi atlīdzībai 2023. gadā veidoja 3 601 431,5 tūkst. *euro*, par 481 306,8 tūkst. *euro* jeb 15,4 % pārsniedzot 2022. gada līmeni.

Kopsavilkums par revīzijas rezultātiem, kas ietekmē atzinumu par gada pārskatu

2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā konstatēts, ka pastāv **būtiski apjoma ierobežojumi** (ne pēc zvērinātu revidentu veiktajām pārbaudēm, ne pēc Valsts kontroles veiktajām revīzijas procedūrām nav iespējams gūt pietiekamu pārliecību par nepieciešamo labojumu apmēru), kas ir attiecināmi uz šādām pārskata daļām, par kurām nevaram sniegt atzinumu:

1. tabula

- bilances aktīva posteņi

tūkst. *euro*

Bilances postenis	Resors	Summa 31.12.2023.
Ilgtermiņa ieguldījumi	Finanšu ministrija (VID)	33 407,4
	Pašvaldības ⁵	377 659,9
Apgrozāmie līdzekļi	Finanšu ministrija (VID)	32 102,3
Kopējais apjoma ierobežojums		443 169,6
–		1,1 % no aktīvu vērtības ⁶

- bilances pasīva posteņi

tūkst. *euro*

Bilances postenis	Resors	Summa 31.12.2023.
Budžeta izpildes rezultāts	Finanšu ministrija (VID)	1 216 643,3
Saistības	Finanšu ministrija (VID)	347 675,1
Kopējais apjoma ierobežojums		1 564 318,4
		3,9 % no pasīvu vērtības ⁷

- zembilance

tūkst. *euro*

Bilances postenis	Resors	Summa 31.12.2023.
Kopējais apjoma ierobežojums	Finanšu ministrija (VID)	286 729,2
		31 % no zembilances aktīva vērtības ⁸

Detalizētu informāciju par revīzijas apjoma ierobežojumiem 31.12.2023. skatīt revīzijas ziņojuma sadaļā [“Revīzijas apjoma ierobežojumi”](#).

Kopš 2021. gada konsolidētajā saimnieciskā gada pārskatā iekļauj VID ikgadējo nodokļu pārskatu. Gan [2021. gada](#), gan [2022. gada](#) konsolidēto saimnieciskā gada pārskata revīzijā Valsts kontrole sniedza atzinumu ar iebildēm. To galvenie iemesli bija būtiski apjoma ierobežojumi par VID ikgadējā nodokļu pārskata atsevišķiem bilances posteņiem 31.12.2021. un 31.12.2022.

VID ir veicis uzlabojumus Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (turpmāk – MAIS) Nodokļu grāmatvedības funkcionalitātē, lai nodrošinātu valsts budžeta ieņēmumu grāmatvedības uzskaiti saskaņā ar uzkrāšanas principu, tajā skaitā sadaļā “Grāmatvedības kontroles” nodrošinājis svarīgu funkciju grāmatvedības kontu analītiskās uzskaites datu izgūšanai. Tomēr, pamatojoties uz veikto revīzijas darbu, arī par 2023. gadu Valsts kontrole neguva pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par VID ikgadējā nodokļu pārskatā sniegtās informācijas par atsevišķu bilances aktīvu posteņu (“Ilgtermiņa prasības” un daļā “Īstermiņa prasības”), pasīva posteņu (“Budžeta izpildes rezultāts” un daļā “Saistības”), zembilances aktīvu patiesumu un pilnīgumu, kā arī nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru VID ikgadējā nodokļu pārskatā.

Detalizētu informāciju skatīt revīzijas ziņojuma sadaļā “[VID ikgadējais nodokļu pārskats – pārskata daļas – prasības, iespējamās prasības, saistības, iespējamās saistības](#)” un sadaļā “[Revīzijas apjoma ierobežojumi](#)”.

Kopsavilkums par revīzijā vērtētajiem atbilstības jautājumiem

Vai informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem un labajai praksei, kas uz to attiecas?

Budžeta vadības prakses novērtēšana Valsts kontroles uzmanības lokā jau ir vairākus gadus. Pēc finanšu krīzes 2008. gadā, saimnieciskā gada pārskata revīzijās regulāri tika vērtēti dažādi jautājumi, kas skar budžeta izpildes ciklu, piemēram, apropriāciju pārdale, līdzekļu neparedzētiem gadījumiem piešķiršana. 2018. gadā tika publicēti lietderības revīzijas “Budžeta vadības sistēmas efektivitāte: 1. daļa – budžeta plānošanas cikla efektivitātes izvērtējums” rezultāti. Vairākkārt finanšu revīzijās vērtēta prioritārajiem pasākumiem piešķirto līdzekļu izlietošana atbilstoši mērķiem un plānoto rezultātu sasniegšana.

Šoreiz konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā Valsts kontrole vērtēja – vai informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem un labajai praksei, kas uz to attiecas.

Pamatojoties uz veikto revīzijas darbu⁹, tika gūta pārlicība, ka informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, visos būtiskajos aspektos ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem, kas uz to attiecas, taču ne labajai praksei, kā arī revīzijā, vērtējot četru izlasē iekļauto budžeta resoru sasniedzamo rezultātu plānošanu, informācijas par budžetu un sasniegtajiem rezultātiem publicēšanu un Finanšu ministrijas un Valsts kancelejas izveidoto rezultātu vadības un kontroles sistēmu, tika konstatētas būtiskas neatbilstības tiesību aktiem.

Pirmkārt, normatīvajos aktos noteiktā un praksē pastāvošā kārtība, kādā iestādes atskaitās par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu¹⁰, pieļauj dažādus rīcības scenārijus gan attiecībā uz termiņu, kad šāda informācija tiek publicēta, gan attiecībā uz informācijas saturu un detalizācijas pakāpi. Tā, piemēram, informācija par sasniegtajiem rezultātiem var būt pieejama vai nu gada pārskatā aprīlī, vai publiskajā pārskatā augustā.

Šāda rīcības brīvība nenodrošina vienvērtīgu, savlaicīgu, vispārējiem informācijas prezentācijas principiem¹¹ un kvalitātes pazīmēm¹² atbilstošu iestāžu ziņošanu par progresu savu mērķu sasniegšanā, izlietojot piešķirto budžetu, atbilstoši budžeta paskaidrojumos plānotajiem sasniedzamajiem politikas un darbības rezultātiem.

Neviena no četrām izlasē iekļautajām ministrijām un citā centrālajās valsts iestādēm (turpmāk – ministrija) savos pārskatos neatklāj informāciju, kā budžeta ieguldījumi ietekmē sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitātes mērķu sasniegšanu, kā to paredz konceptuālās pamatnostādnes¹³.

Līdz ar to sabiedrība un parlaments budžeta sadales lēmumu pieņemšanas vajadzībām un iestāžu pārskatatbildības veicināšanai nevar novērtēt, vai iestādes savus pakalpojumus sabiedrībai ir sniegušas efektīvi, ekonomiski un produktīvi un vai iestāžu spēja sniegt pakalpojumus ir uzlabojusies vai pasliktinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kā to paredz konceptuālās pamatnostādnes¹⁴.

Otrkārt, nav skaidras sasaistes starp likumā definētajiem prioritārajiem attīstības virzieniem un izdevumiem atbilstoši budžeta resoru politikas un resursu kartēm. Tāpat nav izveidots mehānisms, kā vidēja termiņa budžeta mērķi un prioritārie attīstības virzieni kaskadējas līdz budžeta resoru līmenim. Līdz ar to arī iestāžu definētajiem sasniedzamajiem rezultātiem nereti piemīt kvalitātes trūkumi – tie nav jēgpilni un ir vērojama to iekšējā un ārējā nesaskaņotība. Revīzijā, vērtējot četru ministriju likuma “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” (turpmāk – Budžeta likums 2023.–2025. gadam) politikas un resursu vadības kartes, konstatēts:

- 56 % no izlases apjomā aplūkotajiem tā saucamajiem “raksturojošākajiem darbības rādītājiem” nesniedz aptverošu un raksturojošu priekšstatu par nozares darbu vai nenorāda apkopojošus rezultātīvos rādītājus, kā tas noteikts normatīvajā regulējumā¹⁵, bet visbiežāk to vietā ir tikai atsevišķu darbību uzskaites apkopojums;
- 71 % no analizētajiem valsts budžeta programmu rezultātiem nav saistīti ar institūcijas darbības stratēģijā attiecīgajām programmām plānotajiem darbības rezultātiem, lai gan normatīvais regulējums¹⁶ paredz, ka valsts budžeta programmu rezultātus veido institūcijas darbības stratēģijā attiecīgajām programmām plānotie darbības rezultāti;
- 87 % no vērtētajām politikas un resursu kartēm nav iekļauti analītiskie rādītāji, kā to paredz normatīvais regulējums¹⁷, kas ļautu noteikt līdzekļu izlietošanas un izmaksu efektivitāti;
- 37 % no vērtētajām politikas un resursu kartēm nav norādīti normatīvajā regulējumā¹⁸ paredzētie kvalitātes rādītāji. Turklāt tikai aptuveni puse no norādītajiem kvalitātes rādītājiem ir tādi, kas mēra ministrijas pakalpojumu sniegšanas mērķus pārskata periodā.

Atskaitīšanās par šādiem rādītājiem ne vien nesniedz kvalitatīvu informāciju sabiedrībai un lēmumu pieņēmējiem, bet arī nemotivē iestādes par šādiem rādītājiem atskaitīties.

Vai Rēzeknes budžeta un finanšu vadība ir atbilstoša normatīvajos aktos noteiktajam?

Finanšu ministrija 07.08.2023. vērsās Valsts kontrolē un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā¹⁹ (turpmāk – VARAM) ar informāciju, ka pašvaldību finansiālās darbības uzraudzības procesā ir konstatējusi būtiskus riskus Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības (turpmāk – Rēzekne) finanšu stabilitātei²⁰. Jau 14.08.2023. noritēja Valsts kontroles, Finanšu ministrijas un VARAM trīspusējā tikšanās, lai pārrunātu iesaistīto pušu turpmāk plānotās darbības un vienotos par sadarbības mehānismiem efektīvākajam veidam pārlicības gūšanai par Rēzeknes finansiālo stāvokli²¹.

Ņemot vērā identificētos riskus Rēzeknes spējā izpildīt uzņemtās saistības un risināt radušās finanšu problēmas, Valsts kontrole 2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijas apjomā iekļāva Rēzekni. Revīzija Rēzeknē bija veikta ar mērķi novērtēt, vai pašvaldības budžeta un finanšu vadība bija atbilstoša normatīvajos aktos noteiktajam (atbilstības jautājums), un 06.12.2023. sagatavots starpziņojums²², kur konstatētais ir izklāstīts četrās sadaļās:

- budžeta plānošana un vadība;
- siltumenerģijas apgādes tarifi;
- saistības;
- investīciju projekti.

Revīzijas starpziņojums sagatavots par Rēzeknes 2023. gada budžeta izstrādes un vadības atbilstību tiesību aktiem un uzņemto saistību pilnīgumu. Rezultātā sniegts Valsts kontroles atzinums ar ierobežotu pārliecību. Ierobežota pārliecība, ar kuru Valsts kontrole sniedza atzinumu, nozīmē, ka, ņemot vērā grāmatvedības uzskaites datu un 2023. gada budžeta izpildes rādītāju mainību revīzijas laikā, revīzijas darbības ir ierobežotākas salīdzinājumā ar darbībām, kas būtu nepieciešamas pietiekamas pārliecības nodrošināšanai.

Par atbilstības jautājumu tika sniegts negatīvs atzinums, jo revīzijā tika konstatētas būtiskas un visaptverošas neatbilstības (detalizēta informācija pieejama Valsts kontroles [starpziņojumā](#) “Vai Rēzeknes budžeta un finanšu vadība ir atbilstoša normatīvajos aktos noteiktajam?”):

- nepietiekami izvērtējot jau uzņemtās saistības un uzsāktu projektu pabeigšanai nepieciešamo finansējumu un paļaujoties uz finanšu resursu pieejamību, Rēzeknes 2023. gada budžets pēc Valsts kontroles aplēsēm tika apstiprināts, neiekļaujot tajā izdevumus un nepieciešamos resursus šo izdevumu segšanai vismaz trim 2023. gada mēnešiem, tostarp arī izdevumus un resursus šo izdevumu segšanai no Izglītības un zinātnes ministrijas saņemas mērķdotācijas vismaz 3217,1 tūkst. *euro* apmērā;
- Rēzeknes 2023. gada budžeta izdevumi apkurei aprēķināti pēc neapstiprināta siltumapgādes tarifa, tā samazinot aprēķinātos institūciju izdevumus par vismaz 618,6 tūkst. *euro*, veicot papildu izvērtējumu, tika konstatēts, ka, siltumenerģijas apgādes tarifu pārskatot un apstiprinot tikai pēc valsts atbalsta pasākumu beigām, valsts, pēc Valsts kontroles aplēsēm, SIA “Rēzeknes siltumtīkli” izmaksājusi vismaz par 4550,7 tūkst. *euro* vairāk, nekā tas būtu pēc savlaicīgas siltumenerģijas apgādes tarifa pārskatīšanas;
- lai gan Finanšu ministrija vairākkārt norādīja, ka jaunus aizņēmumus saņemt nav iespējams, kā arī Centrālā finanšu un līgumu aģentūra vairākiem ES struktūrfondu finansētajiem projektiem ir apturējusi finansējuma izmaksu vismaz 3003,3 tūkst. *euro* apmērā, tomēr Rēzeknes 2023. gada budžets netika attiecīgi koriģēts par iepriekš plānotajiem, bet nesaņemtajiem aizņēmumiem un netika norādīta patiesā situācija finanšu līdzekļu iztrūkumam;
- zembilancē nav uzrādītas iespējamās saistības par noslēgtajiem līgumiem par nākotnes ilgtermiņa ieguldījumiem, kas saskaņā ar Rēzeknes sniegto informāciju ir 13 792,8 tūkst. *euro*, kā arī galvojumi;
- 2022. gada inventarizācija nav veikta pēc būtības un atbilstoši normatīvo aktu prasībām, jo nav veikta inventarizācija visiem bilances un zembilances aktīviem un pasīviem, kā arī nav apkopotu un apstiprināti inventarizācijas rezultāti.

Konstatēto neatbilstību novēršanai, Rēzeknei tika sniegti trīs ieteikumi budžeta plānošanas procesa pilnveidei, normatīvo aktu ievērošanas nodrošināšanai grāmatvedības uzskaitē, kā arī izvērtēt iespēju ieviest centralizētu grāmatvedības uzskaiti pašvaldībā.

- Ieteikums budžeta plānošanas procesa pilnveidei saimnieciskā gada revīzijas laikā tika ieviests. Rēzekne, ieviešot ieteikumu, pilnveidoja budžeta plānošanas dokumentu apriti, kā arī veica grozījumus pašvaldības iekšējos noteikumos “Noteikumi par Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības budžeta izstrādāšanu, apstiprināšanu, izpildi un kontroli”.
- Ieteikuma normatīvo aktu ievērošanas nodrošināšanai grāmatvedības uzskaitē ieviešanas termiņš tika pagarināts līdz 01.10.2024. un ieteikuma centralizētas grāmatvedības uzskaites ieviešanai pašvaldībā ieviešanas termiņš tika pagarināts līdz 02.01.2026. ar starpziņošanu 01.10.2024., kas saskaņots ar Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības centralizētās grāmatvedības ieviešanas laika grafiku²³.

Kopsavilkums par 2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā un iepriekšējās konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijās sniegtajiem, bet vēl neieviestajiem ieteikumiem

2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā kopumā sniegti trīs ieteikumi Rēzeknei (viens ieteikums ir ieviests un diviem pagarināts sākotnēji noteiktais ieviešanas termiņš, attiecīgi līdz 01.10.2024. un 02.01.2026.), četri ieteikumi VID, viens – Finanšu ministrijai, viens – Valsts kancelejai (skatīt 2. tabulu), kā arī, revīzijā vērtējot iepriekšējo gadu konsolidēto saimnieciskā gada pārskata revīzijās sniegto piecu ieteikumu ieviešanu:

- ieteikumam VID, kura ieviešanai VID apņēmas pilnveidot MAIS funkcionalitātē “Nodokļu grāmatvedība” virsgrāmatas posteņos ietvertu finanšu transakciju analītiku un ieviest pārbaudes, lai pārliecinātos par grāmatvedības uzskaites datu pilnīgumu un pareizību, pagarināts ieviešanas termiņš līdz 01.08.2025., jo joprojām Valsts kontroles revidenti VID norādīja uz neatbilstībām šo grāmatvedības kontu analītiskajā uzskaitē uzrādītajā informācijā;
- lai arī ieteikumam VID par grāmatvedības uzskaites sakārtošanu un uzlabošanu, kas nodrošinātu VID ikgadējā nodokļu pārskatā uzrādītās informācija pilnīgumu, pareizību, salīdzināmību un ticamību, ieviešanas termiņš ir noteikts līdz 02.01.2025., revīzijā tika vērtēts ieteikuma ieviešanas progress, taču ņemot vērā sadaļā [“VID ikgadējais nodokļu pārskats par 2023. gadu”](#) norādītās neatbilstības, ieteikuma ieviešanas uzraudzība turpināsies arī 2024. gada konsolidētā saimnieciskā gada revīzijā;
- ieteikums VID 2016. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā konstatēto trūkumu VID informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošības pārvaldībā (VID nenodrošināja regulāru tās pārraudzībā esošo valsts informācijas sistēmu drošības risku analīzi) novēršanai atzīts par ieviestu, vienlaikus norādot, ka Valsts kontrole turpinās uzraudzīt normatīvajos aktos noteikto prasību īstenošanu VID informācijas sistēmu drošības pārvaldībā;
- ieteikuma, kura ieviešanas rezultātā tiktu atklāta pilnīga un patiesa informācija par Latvijas Republikas iespējamajām saistībām konsolidētajā saimnieciskā gada pārskatā, kas izriet no Latvijas Republikas dalības starptautiskajās organizācijās, turpmāka uzraudzība netiek veikta, kā arī neturpinās apjoma ierobežojumu norādīšana pārskatā, jo Valsts kase 2023. gada konsolidētajā saimnieciskā gada pārskatā iekļāva informāciju par starptautisko organizāciju, kurās Latvijas

Republika ir dalībvalsts, būtiskākām iespējamām saistībām par to darbinieku pēcnodarbinātības labumiem, norādot, ka no 207 organizācijām par četrām iespējams veikt ticamu aplēsi, un uz Latvijas Republiku attiecināmās nākotnes iespējamās saistības ir 4 067,3 tūkst. *euro*, tai skaitā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas nefondētās saistības ir 3 900,0 tūkst. *euro*²⁴;

- ņemot vērā, ka darbs pie Finanšu ministrijai 2018. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā sniegtā ieteikuma, kas nodrošinātu zvērināto revidentu objektivitāti un neatkarību, ieviešanas joprojām turpinās, lai pārskatītu Revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles nolikumā ietvertās normas, tostarp, lai noteiktu pasākumus/kritērijus neatkarības risku paaugstinošu apstākļu identificēšanai, Valsts kontrole neatzīst ieteikumu par ieviestu un turpinās tā uzraudzību atbilstoši aktuālajam ziņošanas par ieteikumu ieviešanu laika grafikam (skatīt sadaļu [“Revidenta neatkarība un objektivitāte sniedzot revīzijas pakalpojumus”](#)).

2. tabula

2023. gada Konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā sniegtie ieteikumi

Ieteikums	Terminš, kādā revidējamā vienība rakstveidā ziņo par ieteikumu ieviešanu	Darbības
Konsolidētais saimnieciskā gada pārskats		
1. Lai VID ikgadējā nodokļu pārskatā iekļauto prasību summas tiktu pareizi novērtētas, nodrošinot, ka aprēķinātais prasību vērtības samazinājums apšaubāmo summu apmērā ir ticams, precīzs un atbilst VID grāmatvedības uzskaitē norādītajam prasību summas apmēram, VID izstrādāt kontroles procedūras, kas nodrošinātu grāmatvedības uzskaitē (MAIS) norādīto prasību pilnīgumu un eksistenci.	01.08.2025.	Tiks izstrādāts Datu noliktavas sistēmas pārskats par VID administrēto nodokļu, nodevu un citu maksājumu parādu sadalījumu, lai VID ikgadējā nodokļu pārskatā iekļauto prasību summas tiktu pareizi novērtētas, kas nodrošinās aprēķinātā prasību vērtības samazinājuma pilnīgumu un eksistenci, un atbilstību VID grāmatvedības uzskaitē norādītajam prasību summas apmēram.
2. Lai bilances posteņi “Prasības” un zembilancē tiktu uzrādīta pilnīga, patiesa un izsekrojama informācija par VID lēmumu apstrīdēšanas par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem procesu, VID nodrošināt, ka vienkopus tiek apkopota pilnīga informācija par tiem.	01.08.2025.	Tiks izstrādāts Datu noliktavas sistēmas pārskats, kurā varēs iegūt datus no visiem Kontroles maksājumu lietās ievietotajiem procesiem vienkopus un arī atsevišķi attiecībā uz administratīvajiem aktiem, kas konkrētā periodā stājušies spēkā un attiecībā uz tiem, kuros apstrīdēšanas/tiesvedības process turpinās.
3. Lai ievērotu piesardzības principu, proti, lai samazināmo ieņēmumu apmērs vai saistības netiktu novērtētas par zemu, kā arī, lai ievērotu grāmatvedībā konsekvences principu īstermiņa uzkrāto saistību uzskaitē, VID rast iespēju taksācijas perioda pirmreizējā vai precizētā attaisnojuma dokumentā, kam nav iestājies iesniegšanas termiņš, visus aprēķinātos no valsts budžeta atmaksājamos nodokļus iegrāmatot līdz iepriekšējā pārskata perioda slēgšanas datumam.	02.01.2026.	Par izmaiņām pirmreizējo un precizēto attaisnojuma dokumentu, kas atbilst nosacījumiem par uzkrātiem ieņēmumiem un uzkrātajām saistībām, un kuri ir iesniegti līdz taksācijas perioda slēgšanas datumam, grāmatošanas uzkrāto saistību un uzkrāto prasību kontos algoritmā, ir pieteikts problēmziņojums MAIS-RZ-13539 “Uzkrāto ieņēmumu darījuma datums un grāmatojuma veids”.
4. Lai pilnveidotu grāmatvedības uzskaites procesu un uzlabotu virsgrāmatas informācijas ticamību, VID pilnveidot EDS, ieviešot datu ievades kontroli pār ieturētajiem nodokļiem pret uzrādīto ienākumu.	02.01.2025.	Darba devēja ziņojuma 8. ailei tiks ieviests ierobežojums ievadāmo zīmju skaitam.
Konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā vērtētais atbilstības jautājums		

Ieteikums	Terminš, kādā revidējamā vienība rakstveidā ziņo par ieteikumu ieviešanu	Darbības
5. Lai nodrošinātu budžeta sadales lēmumu pieņemšanai noderīgu, vienveidīgu un savlaicīgu informāciju, Finanšu ministrijai sadarbībā ar Valsts kanceleju pilnveidot budžeta iestāžu finansējuma izlietojuma mērķu un rezultātu pārvaldības procesu.	02.01.2027.	Finanšu ministrijai un Valsts kancelejai turpināt uz rezultātu vērsta budžeta veidošanas attīstību atbilstoši valdības lēmumiem un Valdības rīcības plānam.
	02.01.2027.	Valsts kancelejai sadarbībā ar Finanšu ministriju sagatavot labās prakses rekomendāciju tīmekļvietņu vienotās platformas dalībniekiem budžeta informācijas vienveidīgai atspoguļošanai platformas tīmekļvietnēs.
	02.01.2028.	Finanšu ministrijai izstrādāt grozījumus Likumā par budžetu un finanšu vadību attiecībā uz budžeta struktūras pilnveidi un piešķirtā finansējuma sasaistīšanu ar nozaru politiku mērķiem un faktiski sasniedzamajiem rezultatīvajiem rādītājiem, kā arī informēšanas procesa par finansējuma izlietojuma rezultātā sniegto labumu sabiedrībai pilnveidi, nosakot pārejas periodu pakāpeniskai uz rezultātu orientēta budžeta plānošanas procesu ieviešanai.
	02.01.2030.	Valsts kancelejai saskaņā ar Valsts pārvaldes modernizācijas plānu 2023.–2027. gadam izveidot valsts pārvaldes snieguma monitoringa sistēmu un valsts pārvaldes darbības un politiku rezultātu vienoto informatīvo portālu, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija par valsts pārvaldi un darba izpildi valsts pārvaldē.

Papildus tam kopš 2015. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijās sniegtajiem ieteikumiem joprojām nav ieviesti 14 ieteikumi²⁵. VID nav ieviesti seši ieteikumi, Finanšu ministrijai – pieci ieteikumi, Klimata un enerģētikas ministrijai²⁶ – viens ieteikums, Valsts kasei un Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijai – katrai pa vienam ieteikumam. Ieviešot Valsts kontroles ieteikumus, piemēram:

- VID novērsīs trūkumus un kļūdas VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināmo maksājumu uzskaites datos;
- Finanšu ministrija pilnveidos interaktīvo azartspēļu un izložu organizēšanas uzraudzības tiesisko regulējumu, nosakot vienotus principus interaktīvo azartspēļu ieņēmumu un izdevumu uzskaitē un izvērtējot iespēju mazināt administratīvo slogu nodokļu maksātājiem, tai skaitā, nepieprasīt no komersantiem informāciju, kas netiek izmantota kontroles vajadzībām;
- Finanšu ministrija sadarbībā ar Ekonomikas ministriju izvērtēs normatīvajā aktā noteikto inženierbūvju nolietojuma normu pamatotību un sadarbībā ar VARAM un Centrālo finanšu un līgumu aģentūru sagatavot skaidrojumu par ES finansēto projektos izbūvēto inženierbūvju nolietojuma normām un to piemērošanu grāmatvedības uzskaitē;
- Finanšu ministrija turpinās periodiski uzraudzīt samaksas termiņu pagarinājumu līdz trim gadiem, lai apzinātu fiskālo ietekmi uz valsts budžeta ieņēmumiem, plānojot valsts budžetu.

Ar detalizētu informāciju par ieviešamajiem ieteikumiem var iepazīties Valsts kontroles tīmekļvietnes sadaļā [Ieteikumu platforma](#).

Kopsavilkums par revīzijas laikā novērstajiem trūkumiem un kļūdām

Revīzijas laikā Valsts kontrole konstatēja kļūdas VID administrēto nodokļu, nodevu un citu uz valsts budžetu attiecināmo maksājumu uzskaitē, kā arī VID ikgadējais nodokļu pārskats par 2023. gadu 29.03.2024. tika iesniegts ar būtiskām kļūdām. Atbilstoši Valsts kontroles norādēm par grāmatvedības uzskaitē konstatētajām kļūdām, VID ir veicis izpēti un pieteicis problēmziņojumus MAIS izstrādātājam. Revīzijas laikā konstatēto nepieciešamo korekciju, tajā skaitā Valsts kontroles konstatēto algoritma kļūdu novēršanu, kā arī gada slēguma inventarizācijā konstatēto nepilnību novēršanu, datu precizēšanu un labošanu VID, pamatojoties uz normatīvajā aktā²⁷ noteikto, veica līdz pat 10.07.2024. Rezultātā bilances kopsumma tika samazināta par **132 034, 5tūkst. euro**.

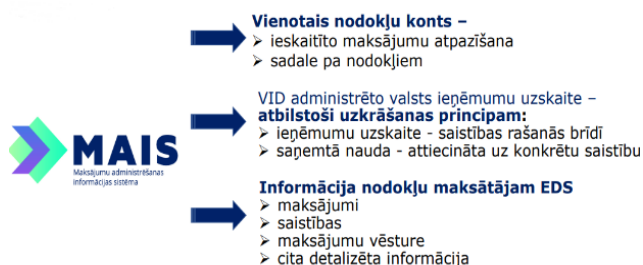
Finanšu revīzijās ministrijās un centrālajās valsts iestādēs ir labotas atklātās kļūdas par kopējo vērtību **1 417 264 tūkst. euro** jeb 99 % no konstatētajām kļūdām.

Konsolidētā saimnieciskā gada pārskata sagatavošana

VID ikgadējais nodokļu pārskats – pārskata daļas – prasības, iespējamās prasības, saistības, iespējamās saistības

VID ikgadējais nodokļu pārskats par 2023. gadu

Atbilstoši Likumam par budžeta un finanšu vadību²⁸ no 2021. gada valsts budžeta ieņēmumu uzskaitē par VID administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem uz valsts budžetu attiecināmiem maksājumiem (turpmāk – VID administrētie valsts budžeta maksājumi) tiek veikta saskaņā ar uzkrāšanas principu, un VID sagatavo VID ikgadējo nodokļu pārskatu.

Lai nodrošinātu VID administrēto valsts budžeta maksājumu pēc uzkrāšanas principa uzskaiti, VID tika ieviesta MAIS. Vienā no tās funkcionalitātēm – “Nodokļu grāmatvedība” – tiek nodrošināta VID administrēto valsts budžeta maksājumu grāmatvedības uzskaitē (virsgrāmata, virsgrāmatas kontu detaļskati, grāmatvedības kontroles u. c.).

3. attēls. VID Maksājumu administrēšanas informācijas sistēma

Ārpus MAIS – citās VID informācijas sistēmās – tiek uzskaitīti:

- muitas maksājumi – Centrālajā muitas informācijas sistēmā (turpmāk – CMIS); no 01.01.2025. muitas maksājumi būs jāiemaksā vienotajā nodokļu kontā un jāuzskaita MAIS;
- valstij piekritīgā manta – resursu vadības sistēmā *Horizon*.

Noslēdzoties pārskata gadam, pamatojoties uz grāmatvedības izziņām muitas maksājumu dati no CMIS pārskata un informācija par valstij piekritīgo mantu manuāli tiek ievadīta MAIS virsgrāmatā, kuras dati migrē VID Datu noliktavas sistēmā (turpmāk – DNS), kurā, savukārt, tiek sagatavots finanšu pārskats, izņemot tā pielikumus, un budžeta izpildes pārskats, izņemot tā skaidrojumu.²⁹

Atbilstoši Likumā par budžetu un finanšu vadību³⁰ noteiktajam termiņam (1. aprīlis), VID 29.03.2024. sagatavoja un iesniedza Valsts kasē VID ikgadējais nodokļu pārskatu par 2023. gadu, tajā skaitā pārskats par finansiālo stāvokli (turpmāk – bilance) 31.12.2023.

Lai arī Grāmatvedības likums³¹ nosaka, ka **inventarizācijas rezultātus ieraksta grāmatvedības reģistros līdz gada pārskata parakstīšanas datumam**, un normatīvie akti neparedz pēc 1. aprīļa turpināt VID ikgadējā nodokļu pārskata sagatavošanu, tomēr, pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumos³² paredzētajām iespējām no 1. jūlija līdz 10. jūlijam precizēt konstatētās būtiskās **nepilnības, datu neatbilstību vai kļūdas VID ikgadējā nodokļu pārskatā**, VID **turpina pārskata sagatavošanu**, ko apliecina arī Finanšu ministrijas sniegtā informācija³³:

Tā kā VID ikgadējais nodokļu pārskats bija jāiesniedz līdz 01.04.2024., savukārt ikgadējās gada slēguma inventarizācijas laikā tika konstatētas MAIS nodokļu grāmatvedības funkcionalitātes un tās datu neprecizitātes, kuru labošana bija resursu un laiktietilpīga, līdz gada pārskata iesniegšanai nebija iespējams veikt visus nepieciešamos datu labojumus, kā rezultātā pēc VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu iesniegšanas 29.03.2024., tika turpināta inventarizācijā un vēlāk konstatēto neprecizitāšu labošana.

Sniedzot informāciju par izmaiņām VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu (otrā versija), kas veiktas no 1. jūlija līdz 10. jūlijam, VID arī ir norādījis uz MAIS virsgrāmatas datu neprecizitātes riskiem, tāpēc tiks turpināta algoritma “Grāmatojumi perioda beigu datumā” pilnveidošana, kā arī nepieciešamības gadījumā datu labošana³⁴.

Revīzijā, salīdzinot Valsts kases ePārskatu sistēmā 10.07.2024. iesniegto VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu un 29.03.2024. iesniegto pārskatu (par kuru valsts revidenti veica pārbaudes), konstatētas būtiskas izmaiņas – ir samazināta bilances kopsumma uz pārskata perioda beigām no 2 192 825,6 tūkst. euro līdz 2 060 791,1 tūkst. euro jeb par 132 034,5 tūkst. euro (skatīt 3. tabulu).

3. tabula
VID ikgadējā nodokļu pārskata Valsts kases ePārskatu sistēmā iesniegto versiju salīdzinājums
tūkst. euro

Konta Nr.	Posteņa nosaukums	Pārskata 29.03.2024. versija		Pārskata 10.07.2024. versija		Starpība	
		Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā
AKTĪVS							
1000	Ilgtermiņa ieguldījumi, t.sk.	61 903,7	81 118,4	33 407,4	81 118,4	-28 496,3	0
1420	Pārējās ilgtermiņa prasības	61 903,7	81 118,4	33 407,4	81 118,4	-28 496,3	0
2000	Apgrozāmie līdzekļi, t.sk.	2 130 921,9	2 454 095,6	2 027 383,7	2 454 095,6	-103 538,2	0
2300	Īstermiņa prasības	1 567 283,6	1 808 611,2	1 463 745,5	1 808 611,2	-103 538,2	0
I.	BILANCE (1000+2000)	2 192 825,6	2 535 214,0	2 060 791,1	2 535 214,0	-132 034,5	0
PASĪVS							
3000	Pašu kapitāls, t.sk.	1 272 525,7	1 444 688,1	1 216 643,3	1 462 482,2	-55 882,4	17 794,1
3500	Budžeta izpildes rezultāti	1 272 525,7	1 444 688,1	1 216 643,3	1 462 482,2	-55 882,4	17 794,1
5000	Saistības, t.sk.	920 299,9	1 090 525,9	844 147,8	1 072 731,8	-76 152,1	-17 794,1
I	BILANCE (3000+5000)	2 192 825,6	2 535 214,0	2 060 791,1	2 535 214,0	-132 034,5	0
ZEMBILANCE							
9100	Zembilances aktīvi	286 912,9	292 513,4	286 729,2	292 513,4	-183,7	0
9500	Zembilances pasīvi	141,5	899,2	141,5	899,2	0	0

Ilgtermiņa prasības samazinājušās par 28 496,3 tūkst. euro; īstermiņa prasības samazinājušās par 103 538,2 tūkst. euro, tajā skaitā īstermiņa prasības samazinātas par 12 247,8 tūkst. euro, savukārt vērtības samazinājums prasībām par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem palielināts par 91 290,4 tūkst. euro; saistības samazinājušās par 76 152,1 tūkst. euro; budžeta izpildes rezultāts samazinājies par 55 882,4 tūkst. euro.

Valsts kontrole, veicot revīzijas procedūras, nevarēja noteikt, vai VID ikgadējā nodokļu pārskatā sniegtā informācija par bilances posteni “Pārējās ilgtermiņa prasības”

33 407,4 tūkst. *euro*, “Īstermiņa prasības” 32 102,3 tūkst. *euro*, “Budžeta izpildes rezultāti” 1 216 643,3 tūkst. *euro* un “Saistības” 347 675,1 tūkst. *euro*, kā arī zebilances aktīviem 286 729,2 tūkst. *euro* ir pilnīga un patiesa.

Pārējās ilgtermiņa prasības

VID ikgadējā nodokļu pārskata aktīva posteņa “Pārējās ilgtermiņa prasības” kopsumma 33 407,4 tūkst. *euro* apmērā nav pilnīga un patiesa.

2023. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, nav veikti uzlabojumi VID ilgtermiņa prasību uzskaitē, jo Valsts kontrole atkārtoti ir konstatējusi neatbilstības. Proti, postenī “Pārējās ilgtermiņa prasības” nepamatoti uzrādītas ilgtermiņa prasības nodokļu maksātājiem, kuru parāds ir dzēsts vai segts ar iemaksu, turklāt revīzijā nebija nosakāms šīs kļūdas kopējais apmērs. Tāpēc Valsts kontrole neguva pārliecību, vai VID veiktie labojumi, samazinot ilgtermiņa prasības par 28 496,3 tūkst. *euro* (VID ikgadējā nodokļu pārskata 10.07.2024. versija salīdzinot ar VID ikgadējā nodokļu pārskata 29.03.2024. versiju), ir ticami.

Īstermiņa prasības, Saistības par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem, zebilances aktīvi

Valsts kontrole, veicot revīzijas procedūras, nevarēja noteikt, vai VID ikgadējā nodokļu pārskatā sniegtā informācija par bilances posteni “Īstermiņa prasības” 32 102,3 tūkst. *euro* apmērā, par bilances posteni “Saistības par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem” 9095,1 tūkst. *euro*, par zebilances aktīviem 286 729,2 tūkst. *euro* ir pilnīga un patiesa, jo:

– atbilstoši VID sniegtajai informācijai MAIS virsgrāmatas datos arvien ir neprecizitātes, tāpēc VID turpinās algoritma “Grāmatojumi perioda beigu datumā” pilnveidošanu un nepieciešamības gadījumā datu labošanu, līdz ar to pastāv risks, ka VID veiktie labojumi (VID ikgadējā nodokļu pārskata 10.07.2024. versija, salīdzinot ar VID ikgadējā nodokļu pārskata 29.03.2024. versiju), nav ticami;

– VID manuāli veicis virsgrāmatas atlikumu korekcijas, nenodrošinot analītisko uzskaiti, gan palielinot, gan samazinot prasību un saistību atlikumus, līdz ar to nav iespējams izsekot grāmatojumu ierakstiem, lai gūtu pārliecību, ka nodokļu maksātāju parādi un pārmaksas ir uzrādītas patiesā apmērā;

– lai gan virsgrāmatas kontiem ir nodrošināti kontu atsegumi (analītiskā uzskaitē), tomēr secināms, ka tajos norādītā informācija nav izsekojama, jo vienlaicīgi konta analītiskajā uzskaitē ir norādīti gan nodokļu maksātāju parādi (debetā), gan pārmaksas (kreditā) un

virsgrāmatā (atbilstoši bilancei) konta beigu atlikums ir uzrādīts kā attiecīgā konta analītiskās uzskaites debeta un kredīta kopsummas matemātiskā starpība;

– grāmatvedības kontu analītiskā uzskaitē par konkrētu periodu sadalījumā pa nodokļu maksātājiem šobrīd nesniedz ticamu informāciju par nodokļu maksātāju parādiem un pārmaksām, jo tajos ir iekļautas neatšifrētu ierakstu kopsummas, kas palielina vai samazina bilancē norādīto īstermiņu prasību, saistību un zembilances aktīvu apmēru.

– nav dzēsti likvidēto/mirušo nodokļu maksātāju parādi vismaz 55 048,9 tūkst. *euro* apmērā, tajā skaitā pamatsumma, nokavējuma nauda un soda nauda, kā arī 874,7 tūkst. *euro* apmērā nav dzēstas likvidēto/mirušo nodokļu maksātāju pārmaksas;

– nodokļu maksātāju parāda pamatsumma, kurai VID veica prasību vērtības samazinājuma aprēķinu, ir 613 353,7 tūkst. *euro* un tā pārsniedz virsgrāmatas 31.12.2023. visos 234XX un 239XX kontos uzrādīto nodokļu maksātāju parādu kopsummu – 540 033,2 tūkst. *euro*, kā rezultātā Valsts kontrole neguva pārliecību, ka VID ikgadējā nodokļu pārskatā iekļautās prasību summas ir pareizi novērtētas (VID ikgadējā nodokļu pārskata 10.07.2024. versija). Turklāt, ņemot vērā atšķirības starp nodokļu maksātāju parādu uzskaites datiem, Valsts kontroles revidenti neguva pārliecību par VID ikgadējā nodokļu pārskata aktīva postenī “Īstermiņa prasības” sniegtās informācijas patiesumu un pilnīgumu;

– nebija iespējams pārliecināties, vai zembilancē un prasībās ir uzrādīta pilnīga un patiesa informācija par VID lēmumu apstrīdēšanas par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem procesiem.

Īstermiņa uzkrātās saistības

Valsts kontrole, veicot revīzijas procedūras, nevarēja noteikt, vai VID ikgadējā nodokļu pārskatā sniegtā informācija par pasīva posteni “Īstermiņa uzkrātās saistības” 74 180,6 tūkst. *euro* apmērā ir pilnīga un patiesa, jo nebija iespējas pārliecināties, vai bilances postenī ir uzrādīti visi taksācijas perioda pirmreizējā attaisnojuma dokumentā, kam nav iestājies iesniegšanas termiņš, aprēķinātie no valsts budžeta atmaksājami nodokļi.

Nākamo periodu ieņēmumi

Valsts kontrole, veicot revīzijas procedūras, nevarēja noteikt vai VID ikgadējā nodokļu pārskatā sniegtā informācija par pasīva posteni “Nākamo periodu ieņēmumi” 264 399,4 tūkst. *euro* apmērā, ir pilnīga un patiesa, jo VID ir palielinājis saistību atlikumu, manuāli veicot grāmatojumu, nenodrošinot analītisko uzskaiti, tajā skaitā grāmatvedības

konta analītiskā uzskaitē ir iekļauta neatšifrēta ieraksta kopsumma, kas palielina saistību kontu apmēru.

Izlasē iekļauto 22 nodokļu maksātāju beigu kredīta saldo 31.12.2023. nesakrīt (attiecīgā kontu analītiskajā uzskaitē uzrādīts vairāk) par 27 906,6 tūkst. *euro* ar šo nodokļu maksātāju “Budžeta maksājumu nomaksas stāvokli” uzrādītajām neattiecinātajām iemaksām 31.12.2023. Turklāt revīzijā nebija nosakāms šīs kļūdas kopējais apmērs.

Valsts kontrole neguva pārliecību, vai VID veiktie labojumi, samazinot pasīva posteņi “Nākamo periodu ieņēmumi” par 39 668,9 tūkst. *euro* (VID ikgadējā nodokļu pārskata 10.07.2024. versija, salīdzinot ar VID ikgadējā nodokļu pārskata 29.03.2024. versiju), ir ticami.

Iepriekšējās revīzijās konstatētās nepilnības uzkrāšanas principa ieviešanā

Gan 2022. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā³⁵, gan 2021. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā³⁶ Valsts kontrole sniedza atzinumu ar iebildēm. Galvenie iemesli bija būtiski apjoma ierobežojumi, tajā skaitā attiecināmi uz 31.12.2022. VID ikgadējā nodokļu pārskata bilances aktīvu “Ilgtērmiņa ieguldījumi”, “Apgrozāmie līdzekļi” un pasīvu “Budžeta izpildes rezultāts”, “Saistības” posteņiem.

Turklāt, salīdzinot VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu (iesniegts Valsts kasē 29.03.2024.) perioda sākuma atlikumus un VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2022. gada pārskata perioda beigu atlikumus, konstatētas atlikumu izmaiņas – 01.01.2023. samazinātas “Īstermiņa prasības” un “Īstermiņa uzkrātās saistības” par 81 420,3 tūkst. *euro* un 184 052,1 tūkst. *euro*, savukārt “Budžeta izpildes rezultāts” palielināts par 102 631,8 tūkst. *euro*.

VID, 10.07.2024. Valsts kases *ePārskatu* sistēmā iesniedzot koriģēto VID ikgadējo nodokļu pārskatu, VID ir veicis papildus izmaiņas 2023. gada pārskata perioda sākuma atlikumos – 01.01.2023. samazinātas “Saistības par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem” par 17 794,1 tūkst. *euro*, savukārt “Budžeta izpildes rezultāts” palielināts par 17 794,1 tūkst. *euro*.

Tādējādi kopējās sākuma atlikumu izmaiņas, salīdzinot informāciju 01.01.2023. un 31.12.2022., ir – samazinātas “Īstermiņa prasības” un “Saistības” par 81 420,3 tūkst. *euro* un 201 846,2 tūkst. *euro*, savukārt “Budžeta izpildes rezultāts” palielināts par 120 425,9 tūkst. *euro*.

Šīs izmaiņas VID ir skaidrojis VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu V12. piezīmē “Gada sākuma salīdzināmā informācija” (informācija par iepriekšējos periodos konstatēto kļūdu labojumu un salīdzināmās informācijas norādīšanu par pārskata periodā veikto posteņu norādīšanas un klasifikācijas maiņu), norādot, ka, veicot nekorektu grāmatojumu labojumus, kontu atlikumi 01.01.2023., salīdzinot ar 31.12.2022., ir mainīti.

Lai VID ikgadējā nodokļu pārskatā uzrādītā informācija būtu pilnīga, pareiza, salīdzināma un ticama, 2021. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā³⁷ Valsts kontrole sniedza ieteikumus VID administrēto valsts budžeta maksājumu pēc uzkrāšanas principa grāmatvedības uzskaites sakārtošanai un uzlabošanai.

Tomēr, veicot VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2022. gadu³⁸ pārbaudi, Valsts kontrole neguva pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par VID ikgadējā nodokļu pārskatā uzrādīto VID administrēto valsts budžeta maksājumu prasību (debitoru) un saistību (kreditoru) patiesumu un pilnīgumu, kā arī nevarēja noteikt nepieciešamo korekciju apmēru šajos posteņos, jo VID nespēja nodrošināt MAIS virsgrāmatas datu analītisko atsegumu (analītisko uzskaiti) sadalījumā pa nodokļu maksātājiem, kuru darījumi konkrētajā kontā veido atlikumu 31.12.2022. Tādēļ ieteikumu ieviešanas termiņi tika pagarināti.

MAIS virsgrāmatas datu analītiskā uzskaitē 31.12.2023.

Saskaņā ar Grāmatvedības likumu³⁹ grāmatvedību kārtoti tā, lai grāmatvedības jautājumos kompetenta trešā persona varētu gūt patiesu un skaidru priekšstatu par uzņēmuma saistībām, mantu un finansiālo stāvokli noteiktā datumā, saimnieciskās darbības rezultātiem un naudas plūsmu noteiktā laikposmā, kā arī konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei.

Atbilstoši VID tiesību aktā⁴⁰ noteiktajam MAIS funkcionalitātes “Nodokļu grāmatvedība” galvenās sastāvdaļas ir “Virsgāmata” un “Grāmatvedības kontroles”. Virsgrāmatas konta detaļskatā redzams konta sākuma un beigu atlikums, debeta un kredīta apgrozījums, korespondējošie konti u. c. informācija, tajā skaitā grāmatojumu kopsummām ir pieejama analītiskā uzskaitē finanšu transakciju sadalījumā (nodrošinot grāmatojumu izsekojamību no attaisnojuma dokumenta finanšu transakcijām līdz virsgrāmatas kontiem), izņemot manuālus grāmatojumus, kas veikti, pamatojoties uz grāmatvedības izziņām.

VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu pārbaudes laikā VID Valsts kontrolei nodrošināja virsgrāmatas kontu analītisko atšifrējumu, kas ir pieejami MAIS sadaļā “Grāmatvedības kontroles” un tiek veidoti pārskatu veidā atbilstoši pieprasītajam virsgrāmatas kontam un laika periodam. Šajā pārskatā uzrādīts attiecīgajā kontā iekļautais katra nodokļu maksātāja (nosaukums un reģistrācijas Nr.) sākuma saldo, perioda debeta un kredīta apgrozījums un beigu saldo.

Tādējādi varēja veikt izlases veida pārbaudes, lai noskaidrotu, vai valsts budžeta maksājumu prasību (debitoru) un saistību (kreditoru) summas virsgrāmatā 31.12.2023. un bilancē (iesniegts Valsts kasē 29.03.2024.) ir uzrādītas patiesā apmērā un atbilstošos posteņos.

Revīzijā konstatētās kļūdas un neatbilstības VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu (iesniegts Valsts kasē 29.03.2024.)

Pārējās ilgtermiņa prasības

VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu bilances posteņi “Ilgtermiņa ieguldījumi” 31.12.2023. pārējās ilgtermiņa prasības ir 61 903,7 tūkst. *euro*.

Izlases veidā analizējot virsgrāmatas (atbilstoši bilancei) kontu analītisko uzskaiti par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli (turpmāk – PVN) 31.12.2023., tajā skaitā ilgtermiņa prasību kontu analītisko atšifrējumu, konstatēts, ka kontā 14281413 “Prasības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli (3–5 gadi)” viens no lielākajiem nodokļa parādiem ir Uzņēmums-A – 12 638,8 tūkst. *euro*, kas 14.02.2022. ir izslēgts no komercreģistra, un VID atbilstoši normatīvo aktu⁴¹ nosacījumiem 23.12.2022. ir dzēsis nodokļu parādu 31 585,3 tūkst. *euro*⁴².

Veicot papildu analītiskās uzskaites pārbaudes, konstatēts, ka virsgrāmatā 31.12.2023. ir iekļauta informācija par Uzņēmumu-A:

- ilgtermiņa prasību kontos uzrādīti 19 949,5 tūkst. *euro* jeb 32 % no kopējā bilances postenī “Pārējās ilgtermiņa prasības” uzrādītā prasību apmēra 31.12.2023.;
- beigu kredīta saldo īstermiņa prasību kontos – 39 868,7 tūkst. *euro*;
- beigu debeta saldo un beigu kredīta saldo zembilances prasību kontos attiecīgi – 7903,1 tūkst. *euro* un 5607,9 tūkst. *euro*.

Par šo situāciju VID skaidroja⁴³:

pamatojoties uz revīzijā konstatēto, veicām datu pārbaudi un atklājām, ka saistību dokumentiem, kuru parāds ir dzēsts vai ir bijusi segšana ar iemaksu, nekorekti grāmatojas ilgtermiņa prasības. Par konstatēto ir pieteikts steidzams problēmziņojums MAIS-RZ-13545 “Par ilgtermiņa prasību grāmatošanu”, kura ietvaros ir pasūtīta 14xxxx kontos uzrādītās kļūdainās informācijas apjoma datu atlase (nodokļu maksātāju un kontu griezumā). Dati tiks laboti, ja pēc kļūdas novēršanas līdz 01.07.2024. mainīsies virsgrāmatas kontu atlikumi, tiks atkārtoti iesniegtas gada pārskata veidlapas, kurās nepieciešams precizēt datus.

Arī [2022. gada](#) konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā Valsts kontrole norādīja uz neatbilstībām VID ilgtermiņa prasību uzskaitē. Rezultātā VID veica labojumus ilgtermiņa prasību kontos, būtiski samazinot prasību apjomu – no 389 018,7 tūkst. *euro* līdz 81 118,4 tūkst. *euro*.

Ņemot vērā, ka 2023. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, nav vērojami uzlabojumi VID ilgtermiņa prasību uzskaitē, kā arī revīzijā nevarēja noteikt kļūdas kopējo apmēru, Valsts kontrole neguva pārliecību, ka VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu iekļautās ilgtermiņa prasību summas ir norādītas patiesā apmērā.

Īstermiņa prasības, saistības par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem un zembilances aktīvi

Prasību un saistību kontu par nodokļiem apgrozījums

VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu bilances aktīvu postenī “Apgrozāmie līdzekļi” 31.12.2023. ir uzrādītas īstermiņa prasības 1 567 283,6 tūkst. *euro* (skatīt 4. tabulu). Savukārt bilances pasīva postenī “Saistības” 31.12.2023. ir uzrādītas saistības par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem (konti 57XX) 45 571,0 tūkst. *euro*.

4. tabula

Bilancē uzrādīto īstermiņa prasību apkopojums atbilstoši virsgrāmatas kontiem 31.12.2023.

tūkst. *euro*

Konta Nr.	Konta nosaukums	Debeta beigu saldo	Kredīta beigu saldo
234XX un 239XX	Prasības par nodokļiem, par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, par nodevām un patentmaksām, par maksājumiem par valsts kapitāla izmantošanu, VID kontroles rezultātā papildus budžetā aprēķināto nodokli, antidempinga un kompensācijas maksājumiem, nokavējuma naudām, soda naudām un naudas sodiem	552 281,0	x
2348X	Vērtības samazinājums prasībām par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem	x	416 640,5

Konta Nr.	Konta nosaukums	Debēta beigu saldo	Krēdīta beigu saldo
Bilancē postenī “Īstermiņa prasības” uzrādīto prasību apmērs 31.12.2023. (prasību un vērtības samazinājuma prasībām starpība)		13 5640,5	x
2368	Uzkrātie ieņēmumi par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem	1 431 643,1	x
Bilances postenī “Īstermiņa prasības” uzrādītais kopējais prasību apmērs 31.12.2023.		1 567 283,6	x

Izlasses veidā tika analizēti virsgrāmatas (atbilstoši bilancei) kontu analītiskie atšifrējumi par iekšzemē iekasēto PVN, tostarp PVN par jaunu transportlīdzekļu iegādi, valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām (turpmāk – VSAOI), uzņēmumu ienākuma nodokli un par iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk – IIN), tajā skaitā par autoratlīdzību, kur:

- prasības (konti 234XX) virsgrāmatā 31.12.2023. kopā ir 475 184,9 tūkst. *euro* jeb 86 % no virsgrāmatā 31.12.2023. visos 234XX un 239XX kontos uzrādīto prasību kopsummas (552 281,0 tūkst. *euro*);
- saistības (konti 57XX) virsgrāmatā 31.12.2023. kopā ir 40 669,47 tūkst. *euro* jeb 89,2 % no virsgrāmatā 31.12.2023. visos 57XX kontos uzrādīto saistību kopsummas (45 571,0 tūkst. *euro*);
- zembilances aktīvi (kodi 91XX) virsgrāmatā 31.12.2023. kopā ir 245 188,95 tūkst. *euro* jeb 85,5 % no virsgrāmatā 31.12.2023. visos zembilances aktīvu kodos uzrādīto prasību kopsummas (286 912,9 tūkst. *euro*).

Vērtējot izlasē iekļautos kontu apgrozījumu (detaļskatā), konstatēts, ka VID, pamatojoties uz grāmatvedības izziņām, ir manuāli veicis virsgrāmatas atlikumu korekcijas, kurām atbilstoši VID tiesību aktā⁴⁴ noteiktajam nav nodrošināta analītiskā uzskaitē. Piemēram, manuāli veikti grāmatojumi (vienā summā) virsgrāmatā 31.12.2023., palielinot gan prasību, gan saistību atlikumus par 214 472,7 tūkst. *euro* (skatīt 5. tabulu).

5. tabula

Manuālie grāmatojumi kontos “Prasības/saistības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli”,
“Prasības/saistības par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 31.12.2023.

tūkst. *euro*

Nodokļa veids	Grāmatojuma veids	Izveidots	Konts, Debets	Konta nosaukums	Konts, Krēdīts	Konta nosaukums	Summa
Iekšzemē iekasētais PVN	MANUĀLS	24.03.2024.	23431	Prasības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli	57331	Saistības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli	48 888,5
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	MANUĀLS	24.03.2024.	23421	Prasības par iedzīvotāju ienākuma nodokli	57321	Saistības par iedzīvotāju ienākuma nodokli	165 584,2
Kopā							214 472,7

Atbilstoši VID skaidrojumam⁴⁵:

saistībā ar to, ka MAIS funkcionalitātes “Nodokļu grāmatvedība” Virsgrāmatā pēc grāmatojumu perioda beigu datumā veikšanas (MAIS-RZ-13214) kontiem 57321 un 57331 uz 31.12.2023. izveidojās debēta atlikums, Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmā veikti manuālie korekcijas grāmatojumi par saistību kontu atlikumiem uz 31.12.2023. Manuālajam

grāmatojumiem nav detalizācijas nodokļu maksātāju griezumā. Tiek veikta minētās problēmas analīze problēmziņojuma MAIS-RZ-13406 “Grāmatojumi perioda beigu datumā (mēneša beigu pārgrāmatošana par 2023. gadu)” ietvaros. Ja pēc kļūdas novēršanas līdz 01.07.2024. mainīsies virsgrāmatas kontu atlikumi, tiks atkārtoti iesniegtas gada pārskata veidlapas, kurās nepieciešams precizēt datus.

Citos gadījumos konstatēti manuāli grāmatojumi (vienā summā, bez analītiskās uzskaites), kas samazina gan prasību, gan saistību atlikumus virsgrāmatā 31.12.2023. (skatīt 6. tabulu).

6. tabula

Manuālie grāmatojumi kontos “Prasības/saistības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli”, “Prasības/saistības par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, “Prasības/saistības par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” 31.12.2023.

tūkst. euro

Nodokļa veids	Grāmatojuma veids	Izveidots	Konts, Debets	Konta nosaukums	Konts, Kredits	Konta nosaukums	Summa
Iekšzemē iekasētais PVN	MANUĀLS	06.03.2024.	57331	Saistības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli	23431	Prasības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli	179,4
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	MANUĀLS	06.03.2024.	57321	Saistības par iedzīvotāju ienākuma nodokli	23421	Prasības par iedzīvotāju ienākuma nodokli	2490,4
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	MANUĀLS	06.03.2024.	5739111	Saistības par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām	2349111	Prasības par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām	389,3
Kopā							3059,1

Atbilstoši VID skaidrojumam⁴⁶:

iemigrētie saldo atlikumi tika ieģrāmatoti D 3510/K 57xxx, savukārt “FIFO savstarpējas segšanas” transakcijas grāmatojas D 23xxx/K 61xxx. Tādējādi, izmantojot saldo atlikumus FIFO savstarpējai segšanai, ar automātiskiem grāmatojumiem netiek samazināta 57xxx kontu grupa. Ņemot vērā, ka atlasī nebija iespējams veikt nodokļu maksātāju griezumā, manuālie grāmatojumi veikti, pamatojoties uz atlasī kontu griezumā. Līdz ar to manuālajiem grāmatojumiem nav detalizācijas nodokļu maksātāju griezumā.

Atbilstoši VID skaidrojumam⁴⁷, gadījumos, kad VID ikgadējās slēguma inventarizācijas laikā tika konstatētas nesakritības 57XX kontu grupā ar nodokļu maksātāju uzskaites datiem, arī tika veikti manuālie grāmatojumi (vienā summā, bez detalizācijas nodokļu maksātāju griezumā), piemēram, samazināti saistību par VSAOI nokavējuma/soda naudu atlikumi virsgrāmatā 31.12.2023. par kopējo summu – 179,1 tūkst. euro.

Pēc Valsts kontroles informācijas pieprasījuma par kļūdas novēršanu par nodokļu maksātājiem, kuriem inventarizācijas laikā tika identificētas nepamatotas pārmaksas, VID skaidroja⁴⁸:

pamatojoties uz saņemto informāciju no Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes, nodokļu uzskaites datus kļūda nav novērsta un tās apjoms nav nosakāms, kā arī nav zināms tās novēršanas termiņš. Informējam, ka, ja kļūda tiks novērsta līdz 01.07.2024. un pēc kļūdas novēršanas mainīsies virsgrāmatas kontu atlikumi, sasniedzot būtiskuma līmeni, tiks atkārtoti iesniegtas gada pārskata veidlapas, kurās nepieciešams precizēt datus. Minētajā kļūdā ir iesaistīti virsgrāmatas bilances saistību konti (57xxx).

Revīzijā izlases veidā veiktas detalizētas pārbaudes par 141 unikālā nodokļu maksātāja 238 darījumiem (ar parāda kopsummu 54 345,3 tūkst. *euro* un pārmaksas kopsummu 526,1 tūkst. *euro*), kuri VID iesniedz attaisnojuma dokumentus par 2023. gadā aprēķināto, piemēram, IIN, PVN, VSAOI, un konstatēts:

- 48 gadījumos atlikums 31.12.2023. pret nodokļu maksātāju, kas uzrādīts VID inventarizācijas sarakstos⁴⁹, nesakrīt ar MAIS atbilstoši skatam “Budžeta maksājumu nomaksas stāvoklis” 31.12.2023. un 29 nodokļu maksātājiem atlikums 31.12.2023. vienlaicīgi ir iekļauts gan kreditoru, gan debitoru VID inventarizācijas sarakstos;
- lielākoties datu nesakrītība saistīta ar nepamatotu pārmaksu, kura atbilstoši VID skaidrojumam⁵⁰ veidojas, ja nodokļu maksātājs iesniedz precizētos attaisnojuma dokumentus, samazinot aprēķināto nodokli, uz kuru tika piešķirts samaksas termiņa pagarinājuma grafiks. Rezultātā veidojas nekorekts atlikums, jo grafika piešķirtā summa pārsniedz aprēķināto summu.

Ņemot vērā to, ka VID pēc Valsts kontroles lūguma neiesniedza precīzus aprēķinus un skaidrojumus, kādā apmērā ir identificētas nepamatotas pārmaksas, Valsts kontrole neguva pilnīgu pārliecību, ka izlasē iekļautās nodokļu maksātāju parādu un pārmaksu summas virsgrāmatā 31.12.2023. ir uzrādītas patiesā apmērā un atbilstošos kontos.

Prasību, saistību par nodokļiem un zebilances aktīvu kontu analītiskā uzskaitē

Revīzijā konstatēts, ka izlasē iekļauto īstermiņu prasību (konti 234XX), saistību (konti 57XX) un zebilances aktīvu (kodi 91XX) kontu analītiskajā apgrozījumā vienlaicīgi ir uzskaitīti gan nodokļu maksātāju parādi (debitā), gan pārmaksas (kreditā) un virsgrāmatā (atbilstoši bilancei) konta beigu atlikums ir uzrādīts kā attiecīgā konta analītiskā apgrozījuma debeta un kredīta kopsummas matemātiskā starpība.

Analizējot kontu analītiskos apgrozījumus 31.12.2023., konstatēts, ka no 35 kontu analītiskajiem apgrozījumiem:

- četrus (konti 234XX) kontu analītiskā apgrozījuma debeta un kredīta kopsummas matemātiskā starpība nesakrīt ar virsgrāmatu par kopējo summu 524,1 tūkst. *euro*;
- 29 (konts 234XX, 57XX, kods 91XX) kontu apgrozījumā ir uzrādīti ieraksti – beigu debeta / beigu kredīta saldo, kuru matemātiskā starpība attiecīgajā kontā veido atlikumu 31.12.2023; šie ieraksti ir uzrādīti gan atšifrējumā pa nodokļu maksātājiem, gan kā neatšifrētu ierakstu kopsummas, kas, savukārt, palielina vai samazina bilancē norādīto īstermiņu prasību, saistību un zebilances aktīvu apmēru (skatīt 7. tabulu).

7. tabula

Konta 23431 “Prasības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli” un konta 57331 “Saistības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli” analītiskā apgrozījuma kopsavilkums 31.12.2023.

Konta 23431 (prasības) analītika	Debeta apgrozījums	Kredīta apgrozījums	Debeta beigu saldo	Kredīta beigu saldo	Beigu saldo (debita beigu saldo – kredīta beigu saldo)	tūkst. <i>euro</i> Starpība ar virsgrāmatas atlikumu 31.12.2023.
	7 483 228,7	746 603,6	1 108 868,28	1 031 411,3	77 456,95	223,75
Atšifrēti nodokļu maksātāji – reģistrācijas Nr., nosaukums / vārds, uzvārds			219 262,54	1 027 961,47	x	x

Konta 23431 (prasības) analītika	Debēta apgrozījums	Krēdīta apgrozījums	Debēta beigu saldo	Krēdīta beigu saldo	Beigu saldo (debēta beigu saldo – krēdīta beigu saldo)	Starpība ar viršgrāmatas atlikumu 31.12.2023.
	7 483 228,7	746 603,6	1 108 868,28	1 031 411,3	77 456,95	223,75
Nav atšifrējuma pa nodokļu maksātājiem – viens ieraksts			889 605,74	3449,86	x	x
Konta 57331 (saistības) analītika	Debēta apgrozījums	Krēdīta apgrozījums	Debēta beigu saldo	Krēdīta beigu saldo	Beigu saldo (debēta beigu saldo – krēdīta beigu saldo)	Starpība ar viršgrāmatas atlikumu 31.12.2023.
	1 372 852,2	1 373 668,0	879 762,01	882 468,38	2 706,36	0,00
Atšifrēti nodokļu maksātāji – reģistrācijas Nr., nosaukums / vārds, uzvārds			876 325,23	96 006,76	x	x
Nav atšifrējuma pa nodokļu maksātājiem – viens ieraksts			3436,79	786 461,61	x	x

VID norāda⁵¹, ka kontu analītiskajā uzskaitē var izsekot atlikumiem nodokļu maksātāju griezumā, izņemot ierakstus, kas veidojas no grāmatojumiem, kuriem nav atšifrējuma finanšu transakciju (nodokļu maksātāju) griezumā. Tomēr revīzijā konstatēts, ka kontu analītiskajā uzskaitē norādītā informācija (atlikumi) pret nodokļu maksātāju nav izsekojama, kā arī atlikumi 31.12.2023. pret nodokļu maksātājiem nav norādīti korekti un pareizajā kontā (skatīt 8. tabulu).

- Atbilstoši DNS inventarizācijā izmantotajiem sarakstiem “NP Pārmaksu summas uz 31.12.2023”⁵² un MAIS informācijai “Budžeta maksājumu nomaksas stāvoklis” nodokļu maksātājam Uzņēmumam-B 31.12.2023. ir izveidojusies pārmaksa par VSAOI 414,6 tūkst. euro, kas būtu jāuzskaita bilances pasīvā jeb kā konta 5739111 “Saistības par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” beigu krēdīta saldo. Tomēr kontu 2349111 “Prasības par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” un 5739111 “Saistības par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” analītiskajā uzskaitē (kas veido viršgrāmatas atlikumus) šim nodokļu maksātājam ir uzrādīti gan prasību, gan saistību atlikumi. VID skaidro⁵³:

sākotnējie saldo atlikumi iegrāmatoti kontā 57XX, bet ikdienas grāmatojumi tiek veikti kontā 23XX, līdz ar ko veidojas nekorekti atlikumi. Labojot kontu kopsummas ir veikti manuālie grāmatojumi, kuriem nav pieejama analītiskā uzskaitē. Par minēto pieteikts problēmziņojums MAIS-RZ-13299.

- Uzņēmumam-C 31.12.2023. ir izveidojusies PVN pārmaksa 32,0 tūkst. euro, kas būtu jāuzskaita bilances pasīvā jeb kā konta 57331 “Saistības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli” beigu krēdīta saldo. Tomēr kontu 23431 “Prasības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli” un 57331 “Saistības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli” analītiskajā uzskaitē (kas veido viršgrāmatas atlikumus) šim nodokļu maksātājam ir uzrādīti gan prasību, gan saistību atlikumi. Atbilstoši VID skaidrojumam⁵⁴:

pievienotā vērtības nodokļa pārmaksa par 2023. gada novembri apstiprināta 02.01.2024., kā arī finanšu transakcija izveidota minētajā datumā. Tādējādi finanšu transakcija netika iekļauta grāmatojumu periodu beigu datumā par 2023. gadu, kā rezultātā veidojas kļūdaini atlikumi aktīva konta krēdītā un pasīva konta debētā. Par minētajiem gadījumiem pieteikts problēmziņojums MAIS-RZ-13406.

8. tabula

Informācija no kontu “Prasības/saistības par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” (2349111 un 5739111) un “Prasības/saistības par iekšzemē iekasēto pievienotās vērtības nodokli” (23431 un 57331) analītisko atšifrējumu 31.12.2023.

tūkst. *euro*

Konta numurs	Uzņēmums	Debēta sākuma saldo	Krēdīta sākuma saldo	Debēta apgrozījums	Krēdīta apgrozījums	Virsrāmātas debēta beigu saldo 31.12.2023.	Virsrāmātas krēdīta beigu saldo 31.12.2023.
2349111	Uzņēmums-B	149,0	0,0	948,4	948,4	149,0	x
5739111	Uzņēmums-B	x	149,0	x	414,6	x	563,6
Aktīva un pasīva kontu beigu saldo starpība							414,6
23431	Uzņēmums-C	x	314,5	501,6	433,8	x	246,7
57331	Uzņēmums-C	214,7	x	218,3	218,3	214,7	x
Aktīva un pasīva kontu beigu saldo starpība							32,0

2021. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā⁵⁵ Valsts kontrole sniedza VID ieteikumu pilnveidot MAIS funkcionalitātē “Nodokļu grāmatvedība” posteņos iekļauto finanšu transakciju izsekojamības un iestrādāto grāmatvedības kontroles risinājumus. Ieviešot ieteikumu VID apņēmas pilnveidot MAIS funkcionalitātē “Nodokļu grāmatvedība” virsrāmātas posteņos iekļauto finanšu transakciju analītiku un ieviest pārbaudes, lai pārlicinātos par grāmatvedības uzskaites datu pilnīgumu un pareizību.

Valsts kontrole pozitīvi vērtē grāmatvedības kontu analītiskās uzskaites datu iegūšanas nodrošināšanu par konkrētu periodu, grupējot tos sadalījumā pa nodokļu maksātājiem. Tomēr revīzijā konstatētās neatbilstības, piemēram, uzrādītas neatšifrētu ierakstu kopsomas, kas palielina vai samazina bilancē norādīto īstermiņu prasību, saistību un zembilances aktīvu apmēru, kā arī atlikumi 31.12.2023. pret nodokļu maksātājiem nav norādīti korekti un pareizajā bilances kontā, liecina, ka ieteikuma mērķis nav sasniegts.

Līdz ar to, lai uzlabotu uzrādītās informācijas kvalitāti grāmatvedības kontu analītiskajā uzskaitē par konkrētu periodu sadalījumā pa nodokļu maksātājiem, kā arī lai VID turpinātu ieviestu kontroli izstrādē konstatēto kļūdu novēršanu, lai pārlicinātos par grāmatvedības uzskaites datu pilnīgumu un pareizību⁵⁶, Valsts kontrole jau revīzijas laikā pagarināja ieteikuma izpildes termiņu līdz 01.07.2024.

Likvidēto/mirušo nodokļu maksātāju dzēstie/nezēstie parādi/pārmaksas

Revīzijā konstatēts, ka virsrāmātā 31.12.2023. nav dzēstas likvidēto/mirušo nodokļu maksātāju prasības vismaz 55 048,9 tūkst. *euro* (pamatsumma, nokavējuma nauda un soda nauda) apmērā⁵⁷.

Turklāt Valsts kontrole nevarēja noteikt likvidēto nodokļu maksātāju dzēsto nokavējuma naudas un soda naudas kopējo apmēru zembilances kodā 91XX “Aprēķinātie naudas sodi, soda naudas un nokavējuma naudas”, jo attiecīgo zembilances aktīvu kodu krēdīta apgrozījumā grāmāto gan dzēsto likvidēto/mirušo nodokļu maksātāju iepriekš aprēķināto nokavējuma naudu un soda naudu, gan pārējo nodokļu maksātāju samaksāto nokavējuma naudu un soda naudu.

Izlasses veidā, pārbaudot likvidēto maksātnespējīgo nodokļu maksātāju uzskaiti, konstatēts, ka trijos no 10 gadījumiem nodokļu maksātāji bija likvidēti, bet VID nebija dzēsis parādu 89,7 tūkst. *euro*.

VID skaidroja⁵⁸:

ir konstatēta tehniska problēma MAIS funkcionalitātē “Automātiskā parādu dzēšana likvidētajiem NM”, par ko ir pieteikts problēmziņojums MAIS-RZ-13337, bet izstrāde vēl nav uzsākta.

Pasīva postenī “Saistības par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem” nav dzēstas likvidēto/mirušo nodokļu maksātāju pārmaksas vismaz 874,7 tūkst. *euro*, tajā skaitā vismaz 214,5 tūkst. *euro* nodokļu pārmaksas un vismaz 660,2 tūkst. *euro* valstij piekritīgās mantas kontā pārskaitītās neattiecinātās iemaksas⁵⁹.

Ņemot vērā, ka no 01.01.2024. likvidēto juridisko personu pārmaksas automātiski tiek dzēstas, kā arī to, ka likvidēto/mirušo nodokļu maksātāju prasību dzēšanas process ir nepilnīgs, Valsts kontrole 2024. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā veiks procesa par prasību un saistību pret likvidēto/mirušo nodokļu maksātāju izslēgšanu pārbaudes.

Vērtības samazinājums prasībām par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem⁶⁰ un VID tiesību aktu⁶¹ prasību atlikumu bilancē norāda neto vērtībā (prasību vērtība, atskaitot aprēķināto prasību vērtības samazinājumu).

Prasības, kuru piedziņa saskaņā ar tiesību aktiem ir neiespējama, jo parādnieks ir likvidēts vai miris vai ir iestājies parāda piedziņas noilgums, kā arī citos tiesību aktos noteiktajos gadījumos, izslēdz no uzskaites un atzīst pārējos izdevumus⁶². Katrā pārskata datumā novērtē prasības (tajā skaitā par muitas maksājumiem), kuru izpilde ir kavēta, un aprēķina prasību vērtības samazinājumu apšaubāmās summas apmērā atbilstoši nodokļu normatīvajos aktos noteiktajai parādu klasifikācijai – 10 % (aktuālie reāli piedzenamie jaunie parādi, kuriem kavēts samaksas termiņš un parāda nebija iepriekšējā mēnesī), 25 % (īstermiņa summa – aktuālie parādi (saskaņots labprātīgas nomaksas grafīks) vai termiņa pagarinājumi), 80 % (aktuālie reāli piedzenamie parādi, kuriem samaksas termiņš kavēts vairāk par vienu mēnesi), 100 % (aktuālie parādi – nepiedzenamie parādi, piemēram, uzņēmumiem, kuriem ierosināta maksātnespējas lieta, reāli nepiedzenamie parādi, piemēram, nav naudas līdzekļu un mantas, uz ko vērst piedziņu, apturētie parādi – parādi, kuriem saskaņā ar normatīvo aktu tiek pārtraukta nokavējuma naudas aprēķināšana) apmērā⁶³.

Revīzijā konstatēts, ka MAIS virsgrāmatā 31.12.2023. (pēc stāvokļa 26.03.2024.) aprēķināts prasību vērtības samazinājums (konts 2348X) 703 553,4 tūkst. *euro*, kas par 151 272,4 tūkst. *euro* pārsniedza virsgrāmatas visos 234XX un 239XX kontos uzrādīto prasību kopsummu 31.12.2023. – 552 281,0 tūkst. *euro*.

Atbilstoši VID sniegtajai informācijai⁶⁴:

MAIS funkcionalitātes “Nodokļu grāmatvedība” virsgrāmatā veiktajā prasību vērtības samazinājumā, kas aprēķināta 100 % apmērā no parādu vērtības, kļūdaini iekļauta nokavējuma nauda un soda nauda.

Pamatojoties uz grāmatvedības izziņu⁶⁵, 27.03.2024. VID manuāli veica grāmatojumu, samazinot aprēķināto prasību vērtības samazinājumu par 286 912,9 tūkst. *euro*, tas ir, par visu VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu uzrādīto zembilances aktīvu summu, kurā uzskaita arī aprēķinātās nokavējuma naudas un soda naudas apmēru.

Vienlaikus VID arī skaidroja⁶⁶:

nodokļu parādu samazinājuma procentuālajā novērtējumā parādiem, kuriem ir aprēķināts 10 %, 25 % un 80 % vērtību samazinājums, ir iekļauta arī nokavējuma nauda un soda nauda. Pēc datu saņemšanas sadalījumā pa summas veidiem par prasību vērtību samazinājumu 10 %, 25 % un 80 % MAIS virsgrāmatā un ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu tiks veiktas korekcijas līdz ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu precizējuma iesniegšanai.

Pēc Valsts kontroles norādes VID veica prasību vērtības samazinājuma pārrēķinu⁶⁷, norādot, ka prasību vērtības samazinājums nodokļu parādiem pēc precizējumu veikšanas virsgrāmatā 31.12.2023. nevis samazināsies, bet gan palielināsies par 91 290,4 tūkst. *euro* – no 416 640,5 tūkst. *euro* līdz 507 930,9 tūkst. *euro*.

Tomēr, ņemot vērā konstatēto, jānorāda, ka gan pirmreizējais aprēķins, gan precizētais aprēķins nav korekts, jo: 1) VID sniedzis pretrunīgu skaidrojumu par aprēķina bāzē kļūdaini iekļauto nokavējuma naudu un soda naudu; 2) precizējumā parāda pamatsumma ir 613 353,7 tūkst. *euro*, kurai veica prasību vērtības samazinājuma pārrēķinu, pārsniedz virsgrāmatas 31.12.2023. visos 234XX un 239XX kontos uzrādīto prasību kopsummu – 552 281,0 tūkst. *euro*, kā rezultātā Valsts kontrole neguva pārliecību, ka VID ikgadējā nodokļu pārskatā iekļautās prasību summas ir pareizi novērtētas.

VID lēmumu apstrīdēšana par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem process un tā uzskaitē MAIS

Lai izpildītu tiesību aktos⁶⁸ noteiktās prasības, VID MAIS grāmatvedības uzskaitē jāreģistrē administratīvā akta darbības pilnīga vai daļēja apturēšana, VID ģenerāldirektora lēmuma vai tiesas nolēmuma saņemšana un jāveic attiecīgi grāmatojumi (skatīt 4. attēlu).

VID lēmums	Nodokļu maksātājs apstrīd lēmumu	VID ģenerāldirektora lēmums	Nodokļu maksātājs pārsūdz VID ģenerāldirektora lēmumu tiesā	Galējais tiesas nolēmums
<ul style="list-style-type: none"> Papildus aprēķinātās summas iegrāmato zembilancē 	<ul style="list-style-type: none"> Zembilancē aptur/noraksta papildus aprēķinātās summas 	<ul style="list-style-type: none"> Atcelts – zembilancē neatjauno papildus aprēķinātās summas Negrozīts, atcelts tā daļā, pieņemts jauns lēmums – zembilancē atjauno vai iegrāmato jaunās summas 	<ul style="list-style-type: none"> Zembilancē aptur/noraksta soda naudu, vai daļā pamatsummu un nokavējuma naudu, ja tiesa par to pieņemusi atsevišķu lēmumu 	<ul style="list-style-type: none"> Atcelts pilnībā – zembilancē noraksta pamatsummu un nokavējuma naudu Negrozīts, atcelts tā daļā – pamatsummu no zembilances pārgrāmato uz bilances prasībām, zembilancē atjauno soda naudas grāmatojumu

4. attēls. VID lēmumu apstrīdēšanas par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem process un tā uzskaitē MAIS

Atbilstoši VID sniegtajai informācijai⁶⁹ 2023. gadā nodokļu maksātāji apstrīdējuši VID amatpersonu pieņemtos lēmumus kopsummā par 36 279 tūkst. *euro* un pārsūdzējuši VID ģenerāldirektora lēmumus tiesā kopsummā par 22 420 tūkst. *euro*.

Revīzijā konstatēts, ka VID lēmumu apstrīdēšanas uzskaitē netiek nodrošināta pārbaudes darbību un lēmumu sasaiste, jo informācija par lēmumu apstrīdēšanu, pārsūdzību tiesā, ģenerāldirektora pieņemtā lēmuma rezultātiem, tiesas nolēmumiem u. tml. tiek uzkrāta decentralizēti dažādās VID struktūrvienībās un sistēmās (reģistros). Arī MAIS ir divi reģistri – “Apstrīdēšanas un tiesvedības lietas” un “Kontroles maksājumu lietas”, kuros tiek ievadīta informācija, tomēr tā ir nepilnīga un nav izsekojama.

Par MAIS reģistru “Apstrīdēšanas un tiesvedības lietas” VID norāda:

Reģistrs tika izveidots informatīvam nolūkam, proti, ietvertā informācija ir informatīva, atspoguļojot informatīvus faktus/notikumus bez skaitliskām vērtībām. Informācija ar skaitliskām

vērtībām, t.sk. par administratīvā akta darbības pilnīgu/daļēju apturēšanu, atspoguļota MAIS Kontroles maksājumu lietās.⁷⁰

Reģistrā tiek ievadīta informācija, sākot no 2023. gada, t. i., minētajā MAIS reģistrā tiek ievadīta informācija par apstrīdēšanas procesā 2023. gadā pieņemtajiem VID ģenerāldirektora lēmumiem un par šo VID ģenerāldirektora lēmumu pārsūdzību tiesā un attiecīgajiem tiesu nolēmumiem šajās lietās⁷¹.

Revīzijā konstatēts, ka MAIS reģistrā “Kontroles maksājumu lietas” primāri ir informācija par veiktajām kontrolēm, bet nav vienkopus uzrādītas kontroles rezultātā papildus aprēķinātās summas sadalot – pamatsumma, nokavējuma nauda un soda nauda.

VID informēja⁷², ka DNS var iegūt datus par MAIS reģistru “Kontroles maksājumu lietas” ievadītajām budžetā papildus maksājamām summām atsevišķi pa procesiem – ar sākotnējiem lēmumiem noteiktās summas, apstrīdēšanas procesā noteiktās summas un tiesvedības rezultātā noteiktās summas.

Ņemot vērā, ka nav pieejama vienkopus pilnīga informācija par VID lēmumu apstrīdēšanas par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem procesu, līdz ar to Valsts kontrole neguva pārliecību, ka zembilancē (kodi 91XX) un prasībās (konti 234XX) ir uzrādīta pilnīga un patiesa informācija par VID lēmumu apstrīdēšanu par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem.

Uzkrātie ieņēmumi par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem (virsgrāmatas konts 2368 (31.12.2023.))

VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu bilances posteņi “Īstermiņa prasības” 31.12.2023. ir uzrādīti “Uzkrātie ieņēmumi par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem” 1 431 643,1 tūkst. euro.

VID grāmatvedības uzskaites kārtībā⁷³ norādīts, ka taksācijas perioda pēdējā dienā atzīst uzkrātos ieņēmumus, ja nav iestājies iesniegšanas termiņš attaisnojuma dokumentam, kas pamato taksācijas periodā notikušu apliekamu notikumu.

Atbilstoši VID skaidrojumam⁷⁴:

pirmreizējo termiņā iesniegto deklarāciju ieņēmumus (uzkrātie ieņēmumi) grāmato taksācijas perioda pēdējā datumā un dokumenta saņemšanas datumā (saistības versijas iesniegšanas datums).

No VID skaidrojuma secināms, ka virsgrāmatas konta 2368 “Uzkrātie ieņēmumi par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem” atlikumā 31.12.2023. ir uzskaitīti tikai pirmreizēji iesniegtie dokumenti par 2023. gadu, ar iesniegšanas termiņu – 2024. gads un tie ir iesniegti 2024. gadā, ievērojot noteikto termiņu. Savukārt visi precizētie dokumenti par iepriekšējiem periodiem, kas iesniegtie 2024. gadā, grāmatoti 2024. gadā (precizējums grāmatots saistības versijas iesniegšanas datumā).

Pārbaudot virsgrāmatas konta 2368 “Uzkrātie ieņēmumi par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem” analītisko atšifrējumu pa nodokļu maksātājiem 31.12.2023., konstatēts, ka izlasē iekļauto 70 nodokļu maksātāju atlikumi par kopējo summu 201 833,8 tūkst. euro ir uzskaitīti atbilstoši VID grāmatvedības uzskaites kārtībai⁷⁵ un VID skaidrojumam⁷⁶.

Valsts kontrole novērtē VID paveikto (pieteikts problēmziņojums MAIS-RZ-13539 par nepieciešamību veikt izmaiņas grāmatošanas algoritmā)⁷⁷, lai arī no 2024. gada precizētie dokumenti, kas atbilst nosacījumiem par uzkrātiem ieņēmumiem, līdz iepriekšējā pārskata perioda slēgšanas datumam tiek grāmatoti kontā 2368 “Uzkrātie ieņēmumi par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem”.

Īstermiņa uzkrātās saistības

VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu bilances posteņi “Saistības” 31.12.2023. ir uzrādītas “Īstermiņa uzkrātās saistības” 332 589,3 tūkst. *euro* apmērā.

Revīzijā noskaidrots, ka, lai nodrošinātu iedzīvotāju ienākuma nodokļa uzskaiti pēc uzkrāšanas principa, virsgrāmatas kontā 5428 “Uzkrātās saistības nodokļu un nodevu atmaksām” 31.12.2023. ir iekļauts IIN aplēses grāmatojums par 2023. gadu⁷⁸ 258 408,7 tūkst. *euro*. Nodokļu maksātāju pārmaksātā nodokļu summa ir 74 180,6 tūkst. *euro*.

Lai gūtu pārliecību, ka virsgrāmatas kontā 5428 “Uzkrātās saistības nodokļu un nodevu atmaksām” 31.12.2023. uzrādīti visi taksācijas perioda pirmreizējā attaisnojuma dokumentā, kam nav iestājies iesniegšanas termiņš, aprēķinātie no valsts budžeta atmaksājami nodokļi, revīzijā izlases veidā tika pārbaudīti 17 nodokļu maksātāji, kuri ir iesnieguši pirmreizējās PVN deklarācijas par 2023. gada decembri ar no budžeta atmaksājamo nodokli (iesniegtas 2024. gadā līdz 22.01.2024.) un konstatēts, ka kontā 5428 “Uzkrātās saistības nodokļu un nodevu atmaksām” nav norādīta informācija par izlasē iekļautajiem nodokļu maksātājiem 3182,9 tūkst. *euro* apmērā.

Piemēram, Uzņēmums-D pirmreizējo un vienīgo PVN deklarāciju par periodu no 01.12.2023. līdz 31.12.2023. ir iesniedzis 22.01.2024. ar no budžeta atmaksājamo PVN 1394,9 tūkst. *euro*, tomēr kontā 5428 “Uzkrātās saistības nodokļu un nodevu atmaksām” tā nav iekļauta, jo, atbilstoši VID skaidrojumam⁷⁹ PVN samazinājums apstiprināts 02.02.2024., kad iepriekšējais pārskata periods ir slēgts.

Papildus VID sniedza skaidrojumu⁸⁰:

2023. gadā vidējais pārmaksātās PVN summas apstiprināšanas laiks bija 11,45 dienas PVN deklarācijām, kuru pārmaksas PVN summa ir lielāka par 1000,01 EUR un pārmaksas PVN summa no 500,01 – 1000 EUR, ja kopējā darījumu summa vienāda vai mazāka par nulli.

Ņemot vērā, ka visiem izlasē iekļautajiem nodokļu maksātājiem PVN samazinājums apstiprināts pēc iepriekšējā pārskata perioda slēgšanas, Valsts kontrole nevarēja pārliecināties, vai kontā 5428 “Uzkrātās saistības nodokļu un nodevu atmaksām” ir uzrādīti visi taksācijas perioda pirmreizējā attaisnojuma dokumentā, kam nav iestājies iesniegšanas termiņš, aprēķinātie no valsts budžeta atmaksājami nodokļi.

Nākamo periodu ieņēmumi, saņemtie avansa maksājumi un transferti

VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu bilances posteņi “Saistības” 31.12.2023. ir uzrādīti “Nākamo periodu ieņēmumi, saņemtie avansa maksājumi un transferti” 304 068,3 tūkst. *euro*.

Virsgāmatas konta 5919 “Pārējie nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansa maksājumi” beigu kredīta saldo 31.12.2023. ir 303 650,4 tūkst. *euro* jeb 99,9 % no bilancē uzrādītā attiecīgā posteņa kopsummas.

Revīzijā konstatēts, ka kontā 5919 “Pārējie nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansa maksājumi”:

- ir manuāli veikts grāmatojums (vienā summā, bez analītiskās uzskaites), kas palielina šī konta atlikumu 31.12.2023. par 84 920,4 tūkst. *euro*;
- virsgāmatā atlikums 31.12.2023. atšķiras no konta 5919 “Pārējie nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansa maksājumi” analītiskās uzskaites beigu saldo matemātiskās starpības 31.12.2023. par 181,5 tūkst. *euro*;

- analītiskās uzskaites beigu kredīta saldo iekļauta neatšifrēta ieraksta kopsumma 104 392,6 tūkst. euro;
- analītiskajā uzskaitē uzrādīto (atšifrētie nodokļu maksātāji) un izlasē iekļauto 22 nodokļu maksātāju beigu kredīta saldo 31.12.2023. neatbilst (konta analītiskajā uzskaitē uzrādīts vairāk) šo nodokļu maksātāju “Budžeta maksājumu nomaksas stāvoklis” uzrādītajām neattiecinātajām iemaksām 31.12.2023. par 27 906,6 tūkst. euro.

Atbilstoši VID sniegtajai informācijai⁸¹:

izskatot pielikumā iekļautos 22 nodokļu maksātājus, ir konstatētas trīs dažādas problēmas, kas ietekmē neatbilstības kontā 5919, kļūdu kopsummas aprēķins nav veikts, problēmas tiks risinātas problēmziņojumu ietvaros.

Ņemot vērā konstatēto par VID nākamo periodu ieņēmumiem, saņemtajiem avansa maksājumiem un transfertiem, kā arī to, ka Valsts kontrole nevarēja noteikt kļūdas kopējo apmēru, revīzijā nav gūta pārliecība, ka VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu kontā 5919 “Pārējie nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansa maksājumi” iekļautā summa ir patiesa.

Ieteikumi

Lai VID ikgadējā nodokļu pārskatā iekļauto prasību summas tiktu pareizi novērtētas, nodrošinot, ka aprēķinātais prasību vērtības samazinājums apšaubāmo summu apmērā ir ticams, precīzs un atbilst VID grāmatvedības uzskaitē norādītajam prasību summas apmēram, VID izstrādāt kontroles procedūras, kas nodrošinātu grāmatvedības uzskaitē (MAIS) norādīto prasību pilnīgumu un eksistenci.

Lai bilances postenī “Prasības” un zembilancē tiktu uzrādīta pilnīga, patiesa un izsekojama informācija par VID lēmumu apstrīdēšanas par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem procesu, VID nodrošināt, ka vienkopus tiek apkopota pilnīga informācija par tiem.

Lai ievērotu piesardzības principu, proti, lai samazināmo ieņēmumu apmērs vai saistības netiktu novērtētas par zemu, kā arī, lai ievērotu grāmatvedībā konsekvences principu īstermiņa uzkrāto saistību uzskaitē, VID rast iespēju taksācijas perioda pirmreizējā vai precizētā attaisnojuma dokumentā, kam nav iestājies iesniegšanas termiņš, visus aprēķinātos no valsts budžeta atmaksājamos nodokļus ieģrāmatot līdz iepriekšējā pārskata perioda slēgšanas datumam.

Neatbilstības VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu (iesniegts Valsts kasē 29.03.2024.) papildu pielikuma strukturizētajā skaidrojumā norādītajā informācijā

Lai gan VID ir apzinājis neatbilstības VID ikgadējā nodokļu pārskata skaidrojošajās piezīmēs par prasībām, saistībām un nodokļu prasību struktūras izmaiņām, tomēr 10.07.2024. iesniegtajā precizētajā VID ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu veidlapās un to piezīmēs/skaidrojumos neatbilstības ir novērstas daļēji.

VID jāsagatavo un ikgadējā pārskatā jāiesniedz papildu informācija par administrēto nodokļu, nodevu un citu valsts budžetu attiecināmo maksājumu prasībām un saistībām (atlikums pārskata perioda sākumā, beigās, izmaiņas atbilstoši ieņēmumu veidam, sadalījums pa nodokļu veidiem atbilstoši apmaksas termiņiem, tajā skaitā reāli piedzenamie aktuālie parādi un termiņu pagarinājumi, prasības pret nodokļu maksātājiem, kuru aktuālā kopējā parāda summa pārsniedz 1 miljonu *euro*), kā arī par valstij piekritīgo mantu.⁸²

Revīzijā, izvērtējot ikgadējā pārskata, kas iesniegts 29.03.2024., veidlapās un to piezīmēs/skaidrojumos uzrādītās informācijas atbilstību virsgrāmatas konkrētajam bilances postenim, un veicot sakarību ar virsgrāmatas kontu sākuma atlikumiem, to apgrozījumiem un beigu atlikumiem pārbaudi, tika konstatēts:

- arvien tiek manuāli veikti grāmatojumi, piemēram, kontā 2368 “Uzkrātie ieņēmumi par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem” un 5428 “Uzkrātās saistības nodokļu un nodevu atmaksām”, jo turpinās MAIS programmatūras pilnveidošana, lai dati tiktu automātiska ielasīti sadalījumā pa ekonomiskās klasifikācijas kodiem⁸³;
- MAIS izstrādātajam pasūtītie lietotārstāstu apraksti nav pilnīgi, jo V5. piezīmes “Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu, nodevu un citu valsts budžetu attiecināmo maksājumu administrēšanas rezultāts” vairākiem skaidrojumiem (piezīmēm) ne visās ailēs norādīts pilnīgs datu avots, līdz ar to, tikai no lietotārstāsta nav iespējams iegūt pierādījumus par piezīmēs uzrādīto datu pareizību;
- salīdzinot virsgrāmatas kontu sākuma, beigu atlikumus un to apgrozījumu ar bilances posteņu skaidrojuma piezīmēs uzrādītajiem datiem, dažās pozīcijās veidojas šādas neatbilstības:

V5.PRAS piezīme – Izmāiņas Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu, nodevu un citu uz valsts budžetu attiecināmo maksājumu prasībās

Lai arī kontu sākuma un beigu atlikumi pārskatā atbilst virsgrāmatai, tomēr uzrādītajā pārskata gada apgrozījumā veidojas starpības, par kurām VID ir pieteicis problēmziņojumus⁸⁴:

- vairākās pārskata ailēs veidojas starpības (piemēram, pārskata 4. ailē – 27,0 tūkst. *euro*, pārskata 5. ailē – 9098,8 tūkst. *euro*), kuru pamatā ir MAIS algoritma kļūda;
- 7. ailes kopsumma pārskatā ir nulle, bet saskaņā ar lietotārstāstā norādīto algoritmu 7. ailē būtu jābūt summai 19 214,6 tūkst. *euro*. VID norādīja⁸⁵, ka 7. ailē dati tiek laboti manuāli, jo lietotārstāsta nosacījumi neizpilda Valsts kases nosacījumus (7. ailes datiem jābūt uzrādītiem 9. ailē).

V5.SAIS piezīme – Izmāiņas Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu, nodevu un citu uz valsts budžetu attiecināmo maksājumu saistībās

Piezīmē, salīdzinot pārskatu ar virsgrāmatu, veidojas pārskata sākuma un beigu starpība 5,8 tūkst. *euro*. VID norādīja⁸⁶:

starpība ir Valsts kases sistēmā, un līdz atkārtotai pārskata iesniegšanai, tiks noskaidrots iemesls un rasts risinājums sadarbībā ar Valsts kasi.

Tāpat tika konstatētas neatbilstības ailēs, piemēram, 4. ailē 6 469 357,8 tūkst. *euro*, jo kā VID norādīja⁸⁷:

dati tiek ievadīti manuāli, apgrozījumā nav ielikts attiecināto ieņēmumu konta atlikuma pārskaitījums, iesniedzot ikgadējā nodokļu pārskata par 2023. gadu precizējumu, tiks veiktas korekcijas.

V5.NSSI piezīme – Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu prasību struktūras izmaiņas

Salīdzinot pārskatā un virsgrāmatā norādīto prasību summu pārskata perioda beigās un sākumā, konstatētas starpības pārskata beigās 1 447 338,1 tūkst. *euro* un pārskata sākumā 1 599 888,6 tūkst. *euro*. VID norādīja⁸⁸:

manuāli ievadīts konts 2368, kā arī nodokļu ieņēmumu kopsummas veidlapās V5_NSSI un V5_PRAS sakrīt, bet ir nesakrītības starp ieņēmumu veidiem, kļūdas tiks novērstas līdz atkārtotai 2023. gada pārskata iesniegšanai.”

Ņemot vērā Ministru kabineta noteikumus⁸⁹ paredzēto, ka, ja Valsts kase konstatē nepilnības, datu neatbilstību vai kļūdas, VID no 1. jūlija līdz 10. jūlijam veic labojumus VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu, pārbauda un atkārtoti to elektroniski paraksta, VID ir veicis pārskatā būtisku labojumus.

Revīzijas ziņojuma projekta saskaņošanas laikā Finanšu ministrija norādīja⁹⁰:

10.07.2024. iesniegtajā precizētajā VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2023. gadu V5.SAIS un V5.NSSI veidlapās neatbilstības novērstas, V5.PRAS veidlapā konstatētām neatbilstībām ir pieteikts problēmziņojums DN-RZ-3961.

Valsts kontrole vērš uzmanību, ka netika veiktas atkārtotas pārbaudes, lai gūtu pārliecību, ka precizētajā virsgrāmatā un pārskatā apgrozījums sakrīt, kā arī netika analizēts uzrādītais pārskata gada apgrozījums piezīmju ailēs, taču norāda:

- V5.PRAS piezīmē uzrādītā kopējā summa ir samazināta par 40 744,0 tūkst. *euro*;
- V5.SAIS piezīmē uzrādītā kopējā summa ir samazināta par 76 152,1 tūkst. *euro*;
- V5.NSSI piezīmē uzrādītā kopējā summa ir samazināta par 54 397,3 tūkst. *euro*.

VID MAIS virsgrāmatas nepilnības (atbilstoši 29.03.2024. Valsts kasē iesniegtajam VID ikgadējam nodokļu pārskatam par 2023. gadu)

Virsrāmā konstatēti apjomīgi kontu debeta un kredīta apgrozījumi miljardos un triljonos *euro*, kurus VID skaidro ar kļūdaini iesniegtajiem nodokļu maksātāju nodokļu pārskatiem, tādējādi ietekmējot virsgrāmatas informācijas ticamību.

Ministru kabineta noteikumi⁹¹ paredz, ka gada pārskata finanšu un nefinanšu informāciju sagatavo, ievērojot kvalitātes pazīmes: patiesums, nozīmīgums, saprotamība, savlaicīgums, salīdzināmība un pārbaudāmība.

Lai pārliecinātos, vai grāmatvedības sniegtā informācija ir patiesa, salīdzināma un pilnīga, VID izmanto MAIS Nodokļu grāmatvedības sadaļas “Grāmatvedības kontroles” automatiskās kontroles pārskatus, salīdzinot grāmatvedības uzskaites datus ar nodokļu administrēšanas uzskaites datiem⁹². Revīzijā konstatēts, ka VID grāmatvedības kontroļu uzraudzības process nav pietiekams, kā rezultātā netiek nodrošināti kvalitatīvi automatiskās kontroles pārskati.

Izvērtējot VID virsgrāmatu 31.12.2023., tika konstatēti būtiski debeta un kredīta apgrozījumi miljardos un triljonos *euro*, piemēram, IIN uzskaites kontos apgrozījums pārsniedz 1,6 triljonus *euro* (skatīt 9. tabulu):

VID virsgrāmatas IIN kontu apgrozījums 31.12.2023.

tūkst. euro

Konta Nr.	Konta nosaukums	Debēta sākuma saldo	Krēdīta sākuma saldo	Debēta apgrozījums	Krēdīta apgrozījums	Debēta beigu saldo	Krēdīta beigu saldo
23421	Prasības par iedzīvotāju ienākuma nodokli	251 437,6	0	1 655 857 519,7	1 655 897 213,8	211 743,5	0
6111111	Ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa	0	0	1 655 602 741,0	1 655 602 741,0	0	0

Atbilstoši VID sniegtajai informācijai⁹³:

viens nodokļu maksātājs 17.03.2023. iesniedza darba devēja ziņojumu, uzrādot ieturēto IIN 1 622 222 222 261,09 euro apmērā, pēc tam 17.03.2023. tika iesniegts precizējums, uzrādot ieturēto IIN 201,09 euro apmērā. Savukārt cits nodokļu maksātājs 15.06.2023. iesniedza darba devēja ziņojumu, uzrādot ieturēto IIN 30 109 711 254,57 euro apmērā, pēc tam 15.06.2023. tika iesniegts precizējums, uzrādot ieturēto IIN 534,54 euro apmērā.

Jānorāda, ka jau 2022. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā⁹⁴ tika konstatētas virsgrāmatas nepilnības. Piemēram, VSAOI uzskaites kontos, kur nodokļu maksātājs darba devēja ziņojumā bija kļūdaini aprēķinājis VSAOI – 12 009 005,3 tūkst. euro, bet vēlāk iesniedza attaisnojuma dokumenta precizējumu, samazinot valsts budžetā maksājamo VSAOI par 12 009 005,1 tūkst. euro.

Valsts kontroles ieskatā, problēma virsgrāmatas apgrozījuma nepilnībās tiek pieļautas jau attaisnojuma dokumenta iesniegšanas sākumā, kad nodokļu maksātājs Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk – EDS) iesniedz nekorektu informāciju. Piemēram, darba devēja ziņojumu ar nepamatoti lielām aprēķināto nodokļu/iemaksu summām, kas migrē no EDS uz MAIS (virsgrāmatu). Minētais liecina par trūkumiem VID grāmatvedības kontroļu uzraudzības procesā, jo netiek nodrošināta virsgrāmatas informācijas ticamība.

Ieteikums

Lai pilnveidotu grāmatvedības uzskaites procesu un uzlabotu virsgrāmatas informācijas ticamību, VID pilnveidot EDS, ieviešot datu ievades kontroli pār ieturētajiem nodokļiem pret uzrādīto ienākumu.

MAIS funkcionalitātes izstrāde vienotā nodokļu konta muitas maksājumiem ieviešanai

Valsts kontrole jau iepriekš revīzijās⁹⁵ ir norādījusi uz riskiem, kas ir saistīti ar kavēšanos MAIS funkcionalitātes izstrādē un ieviešanā, ko vienlīdz ietekmē nodevumu kvalitāte, testēšanas kapacitāte VID un nodevumos konstatēto problēmu novēršanas ātrums.

2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā, vērtējot vienotā nodokļa konta funkcionalitātes izstrādi muitas maksājumiem, arī konstatēts risks, ka nepieciešamās

funkcionalitātes izstrāde var netikt laikus pabeigta un nodrošināta tās ieviešana, kas ietekmēs funkcionalitātes izmantošanas uzsākšanu no 01.01.2025., kā to paredz likums “Par nodokļiem un nodevām”⁹⁶.

Par funkcionalitātes izstrādes darbiem noslēgti 15 vienošanās protokoli, izstrādes termiņš – 2023. gads. Revīzijas veikšanas brīdī (2024. gada jūnijs) ir pieņemti darbi un parakstīts darbu nodošanas un pieņemšanas akts tikai par četriem vienošanās protokoliem⁹⁷. Turklāt divi vienošanās protokoli izpildīti 2024. gadā, nevis paredzētajā termiņā – 2023. gadā.

Vērtējot neizpildes cēloņus, secināms, ka pēc izstrādes darbu pabeigšanas un sākotnējā nodevuma piegādes ilgu laiku (no 45 līdz vairāk nekā 224 kalendāra dienām) aizņem tā akcepttestēšana VID, labojumu pieteikšana, atkārtota piegāde un pārbaude. Arī noslēgtās līgumsaistības, kuru ietvaros tiek veikta funkcionalitātes izstrāde (MAIS uzturēšanas līgums⁹⁸), nosaka tikai nodevuma iesniegšanas termiņu, bet ne darbu gala pabeigšanas termiņu. Tas ir pretēji tam, kā organizējami izstrādes darbi saskaņā ar MAIS izstrādes līgumu, t. i., izmaiņu pieprasījumi tiek realizēti atbilstoši vienošanās protokolā noteiktajam darbu izpildes termiņam un termiņam, kāda nodevums ir jāpiegādā pirms darbu izpildes gala termiņa, lai nodrošinātu akceptēšanu, labojumu pieteikšanu un piegādi. No MAIS izstrādes līguma arī izriet, ka, pagarinot testēšanas termiņu, pusēm vienojoties, pārskata darba uzdevumā norādītos termiņus, veicot grozījumus attiecīgajā vienošanās protokolā. MAIS uzturēšanas līgumā šāda procedūra nav paredzēta, līdz ar to nav izsekojams darbu pabeigšanas un pieņemšanas gala termiņš.

Līdz ar to pilnībā nav pabeigta neviena no uzsāktajām muitas maksājumu vienotā nodokļa konta funkcionalitātēm un Valsts kontrole vērš uzmanību uz risku to neieviešanai no 01.01.2025.

2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā Valsts kontrole turpināja sekot MAIS projekta īstenošanai, īpašu uzmanību pievēršot vienotā nodokļa konta ieviešanai muitas maksājumiem, lai atbilstoši likumam “Par nodokļiem un nodevām”⁹⁹ tas sāktu darboties no 01.01.2025.

MAIS projekta izstrādes darbi tika uzsākti MAIS izstrādes līguma ietvaros¹⁰⁰, savukārt, vienotā nodokļu konta muitas maksājumiem ieviešanas funkcionalitātes izstrādes darbi tiek veikti MAIS uzturēšanas līguma ietvaros¹⁰¹. Izstrādes darbus VID paredzēja veikt, pamatojoties uz MAIS uzturēšanas līgumu¹⁰². Lai nodrošinātu vienotu un koordinētu darbu realizāciju, VID izstrādāja īstenojamo darbu ceļa karti¹⁰³ (turpmāk – Ceļa karte), kur iekļautas konkrētas veicamās darbības (turpmāk – funkcionalitātes), informācija par vienošanās protokoliem izstrādes darbu veikšanai un to realizācijas termiņi. Ceļa kartē bija iekļautas 18 funkcionalitātes, no kurām astoņas bija jāīsteno¹⁰⁴ 2023. gadā.

CMIS ceļa kartē iekļauto astoņu funkcionalitāšu īstenošanai tika noslēgti 16 vienošanās protokoli¹⁰⁵, 15 protokoliem izstrādes termiņš bija 2023. gads. No šiem 15 vienošanās protokoliem:

- 2023. gadā VID pieņēma darbu izpildi par diviem vienošanās protokoliem¹⁰⁶;
- divos vienošanās protokolos noteiktie darbi pieņemti¹⁰⁷ 2024. gadā;
- 11 vienošanās protokolos paredzētie izstrādes darbi ir piegādāti VID, bet joprojām nav pabeigta to akcepttestēšana un nav parakstīti darbu nodošanas un pieņemšanas akti.

Revīzijā tika analizēta izstrādes darbu īstenošana noteiktajos termiņos (skatīt 10. tabulu) un konstatēts:

- izstrādātājs darbus ir piegādājis vienošanās protokolā noteiktajā termiņā – 2023. gadā;
- pēc sākotnējā nodevuma piegādes darbu pieņemšana, kas ietver akcepttestēšanu VID, labojumu pieteikšanu, atkārtotu piegādi un pārbaudi, aizņem no 45 līdz vairāk nekā 224 kalendāra dienām¹⁰⁸; vairumā gadījumu darbu pieņemšanai un akcepttestēšanai bija nepieciešams ilgāks laiks nekā izstrādei;
- tikai vienā gadījumā VID nodrošināja savlaicīgu darbu pieņemšanu, pārējos 14 gadījumos ar izstrādātāju tika saskaņota akcepttestēšanas pagarināšana.

10. tabula

Funkcionalitātes izstrādes darbu īstenošanas termiņi (informācija 22.04.2023.)

Vienošānās protokola numurs	Vienošānās protokolā noteiktais piegādes datums	Faktiskais piegādes datums	Izstrādes ilgums (kalendāra dienas)	Akcepttestēšanas pagarinājumu skaits	Akcepttestēšanas ilgums (kalendāra dienas)
1.11	25.09.2023.	12.09.2023.	35 dienas 08.08.2023.–12.09.2023.	0	45 dienas 27.10.2023. P/N akts ¹⁰⁹
2.10	16.10.2023.	16.10.2023.	111 diena 27.06.2023.–16.10.2023.	5	189 dienas 16.10.2023.–22.04.2024.
2.18	13.11.2023.	13.11.2023.	115 dienas 21.07.2023.–13.11.2023.	4	162 dienas 23.04.2024. parakstīts P/N akts ¹¹⁰
2.31	11.12.2023.	11.12.2023.	174 dienas 28.02.2023.–11.12.2023.	5	133 dienas 11.12.2023.–22.04.2024.
2.32	11.12.2023.	11.12.2023.	160 dienas 04.07.2023.–11.12.2023.	6	133 dienas 11.12.2023.–22.04.2024.
2.50	11.09.2023.	11.09.2023.	88 dienas 15.06.2023.–11.09.2023.	3	149 dienas 11.09.2023.–07.02.2024.
2.52	11.09.2023.	11.09.2023.	52 dienas 21.07.2023.–11.09.2023.	1	102 dienas 21.12.2023. parakstīts P/N akts ¹¹¹
2.53	11.12.2023.	11.12.2023.	286 dienas 28.02.2023.–11.12.2023.	5	143 dienas 02.05.2024. parakstīts P/N akts ¹¹²
2.58	11.12.2023.	25.09.2023.	66 dienas 21.07.2023.–25.09.2023.	6	210 dienas 25.09.2023.–22.04.2024.
2.66	27.11.2023.	27.11.2023.	61 diena 27.09.2023.–27.11.2023.	6	147 dienas 27.11.2023.–22.04.2024.
2.67	27.11.2023.	27.11.2023.	61 diena 27.09.2023.–27.11.2023.	5	147 dienas 27.11.2023.–22.04.2024.
2.70	11.12.2023.	11.12.2023.	70 dienas 02.10.2023.–11.12.2023.	5	133 dienas 11.12.2023.–22.04.2024.
2.76	11.12.2023.	11.12.2023.	66 dienas 06.10.2023.–11.12.2023.	4	133 dienas 11.12.2023.–22.04.2024.
3.04	11.09.2023.	11.09.2023.	55 dienas 18.07.2023.–11.09.2023.	6	224 dienas 11.09.2023.–22.04.2024.

Vienošanās protokola numurs	Vienošanās protokolā noteiktais piegādes datums	Faktiskais piegādes datums	Izstrādes ilgums (kalendāra dienas)	Akcepttestēšanas pagarinājumu skaits	Akcepttestēšanas ilgums (kalendāra dienas)
3.09	16.10.2023.	16.10.2023.	87 dienas 21.07.2023.–16.10.2023.	6	189 dienas 16.10.2023.–22.04.2024.

Kā norāda VID¹¹³, akcepttestēšanas termiņu pagarināšana ir saistīta ar citos vienošanās protokolos pasūtītajiem darbiem, to piegādi un akcepttestēšanu, prasībām neatbilstošas funkcionalitātes piegādi, nepieciešamiem labojumiem lietotārstāstos u. c.

Saskaņā ar MAIS uzturēšanas līgumu¹¹⁴:

- pēc pasūtīto darbu izstrādes un iesniegšanas VID, VID Informātikas pārvalde koordinē nodevumu testēšanu, iesaistot attiecīgos VID ekspertus, kā arī veic rezultātu uzturēšanu VID informācijas sistēmu izmaiņu pārvaldības sistēmā (JAMA);
- gabaldarbu un nostrādātā laika pasūtījumu akcepttestēšanai ir paredzētas 30 darba dienas, savukārt iteratīvo darbu pasūtījumiem – 17 darba dienas, tomēr, pusēm vienojoties, akcepttestēšanas termiņi var tikt pagarināti;
- akcepttestēšanas laikā izstrādātājs var iesniegt jaunu nodevumu, kurā ir novērstas kļūdas, un tad akcepttestēšana notiek atkārtoti, ievērojot noteiktos sākotnējos programmatūras nodevuma akcepttestēšanas noteikumus un termiņus.

VID skaidro¹¹⁵: ja, saņemot atkārtoti iesniegtu nodevumu, akcepttestēšanu vairs nav iespējams veikt sākotnēji noteiktajos termiņos, akcepttestēšanas termiņš tiek pagarināts, saskaņojot to ar izstrādātāju.

MAIS uzturēšanas līgums nosaka¹¹⁶, ka, slēdzot vienošanās protokolus, tajos tiek norādīts nodevumu iesniegšanas termiņš VID. MAIS uzturēšanas līgumā un tā ietvaros noslēgtajos vienošanās protokolos nav atrunāts pasūtīto darbu pieņemšanas gala termiņš jeb datums, kad paredzētā funkcionalitāte ir pilnībā pabeigta, notestēta, nodota klientam un gatava darbināšanai ekspluatācijas vidē. Tas ir pretēji tam, kā tika organizēti izstrādes darbi MAIS izstrādes līgumā¹¹⁷, t. i., izmaiņu pieprasījumi tika realizēti, noslēdzot vienošanās protokolus ar noteiktu darbu izpildes termiņu, kurā tika ieskaitīts laiks, kas nepieciešams akcepttestēšanas procedūrai. Tāpat no līguma¹¹⁸ izrietēja, ka testēšanas termiņa pagarinājuma gadījumā, pusēm vienojoties, tika pārskatīti darba uzdevumā norādītie termiņi, veicot grozījumus attiecīgajā vienošanās protokolā.

Situācija, ka 11 no 15 vienošanās protokoliem¹¹⁹, kuros darbu izpildes termiņš bija norādīts 2023. gads, joprojām ir akcepttestēšanā un nav pabeigta neviena no Ceļa kartē iekļautajām funkcionalitātēm, rada risku, ka izstrādes darbi nebūs savlaicīgi pieņemti VID, lai no 01.01.2025. nodrošinātu nepieciešamo funkcionalitāti vienotā nodokļu konta muitas maksājumiem ieviešanai.

Revīzijā par 2021. gada konsolidēto saimnieciskā gada pārskatu¹²⁰ VID sniegts ieteikums novērst kļūdas VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināmo maksājumu uzskaites datus par 2021. gadu, lai VID ikgadējā nodokļu pārskatā par 2022. gadu salīdzināmā informācija par iepriekšējo pārskata periodu būtu korekta un pilnīga. Ieteikuma ieviešanai VID apņēmas pakāpeniski pilnveidot VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināmo

maksājumu grāmatvedības uzskaiti (t. sk. CMIS datu pārnesi), atbilstoši MAIS attīstībai. Valsts kontrole nesniedz jaunu ieteikumu un esošā ieteikuma ieviešanas termiņš ir noteikts līdz 02.01.2025.

Pašvaldību gada pārskati – pārskata daļas – ilgtermiņa ieguldījumi, saistības, iespējamās saistības

Pašvaldību gada pārskati

Valsts kontrole saskaņā ar starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu ISSAI 2600 “Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskatu revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)” izmantoja zvērinātu revidentu darbu. Pārbaudot pašvaldību 2023. gada pārskatu datus, Valsts kontrole ir grupas atbildīgais revidents, un Valsts kontrole novērtēja arī pašvaldības uzaicinātā zvērinātā revidenta kā komponenta revidenta atbilstību ētikas prasībām un neatkarībai, kā arī noteica, vai zvērināta revidenta izvēlēta revīzijas pieeja dod iespēju paļauties uz viņa darbu.

Valsts kontrole par bilances posteņi “Pamatlīdzekļi” norādītajiem 377 659,9 tūkst. *euro* (jeb 1,1 % no kopējā bilances posteņa “Ilgtermiņa ieguldījumi” vērtības valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē) nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt nepieciešamo korekciju apmēru, jo:

- pamatlīdzekļu rekonstrukcijas un remonta izmaksu kapitalizācijā netiek ievēroti Ministru kabineta noteikumos¹²¹ noteiktā kārtība, kas paredz, ja nomainītās pamatlīdzekļa vai ieguldījuma īpašuma daļas uzskaites vērtība nav atsevišķi aprēķināta, to var noteikt atbilstoši amortizētajām aizstāšanas izmaksām vai izmantojot citu metodi atbilstoši komisijas vai speciālista lēmumam;
- nav veikta pilnīga īpašumā un valdījumā esošo zemju un būvju inventarizācija.

Valsts kontrole 11.01.2024. tikšanās laikā (attālināti) informēja Latvijas Zvērinātu revidentu asociāciju (turpmāk – Asociācija) par pašvaldību gada pārskatu daļai būtiskām darījumu grupām, par jautājumiem, kas Valsts kontrolei kā vadošajam revidentam ir nozīmīgi finanšu revīzijā par pašvaldību 2023. gada pārskatiem, un aicināja pašvaldību pieaicinātos zvērinātos revidentus revīzijas laikā gūt pārliecību par konsolidētajam saimnieciskā gada pārskatam būtisko bilances darījumu grupu pilnīgumu, eksistenci, novērtējumu, īpašumtiesībām un informācijas atklāšanu un ieņēmumu un izdevumu pārskata būtisko darījumu grupu pilnīgumu, notikšanas faktu, lieluma atbilstību, likumību un informācijas atklāšanu. Vienlaikus Valsts kontrole aicināja pievērst papildu uzmanību, tajā skaitā:

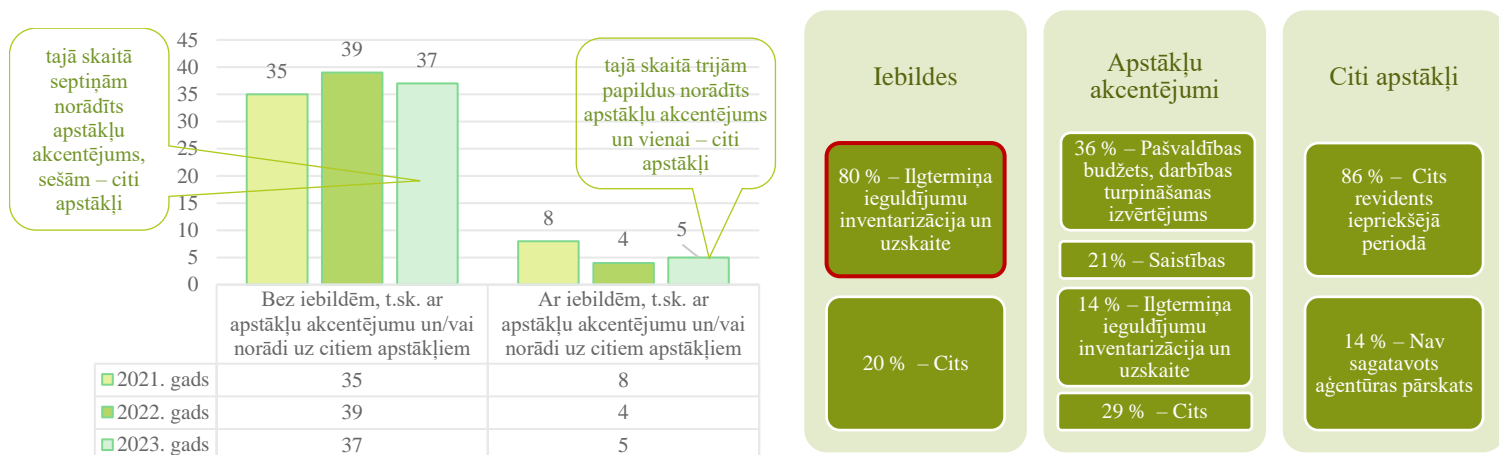
- pamatlīdzekļu un ieguldījuma īpašumu uzskaitē, jo joprojām tiek konstatēti gadījumi, ka uzskaitē ir citām personām piederoši nekustamie īpašumi, pamatlīdzekļiem tiek piemērotas Ministru kabineta

noteikumiem¹²² neatbilstošas nolietojuma normas, gada slēguma inventarizācija netiek veikta pilnā apjomā u. c.;

- iespējamo saistību uzskaitē (zembilance), jo, veicot pārbaudi Rēzeknē, tika konstatēts, ka zembilancē nav uzrādītas iespējamās saistības par noslēgtajiem līgumiem par nākotnes ilgtermiņa ieguldījumiem; Valsts kontrole norādīja uz risku, ka arī pārējās pašvaldībās varētu būt norādīta nepilnīga informācija par iespējamajām saistībām, jo pašvaldības īsteno dažādus investīciju projektus par kuriem noslēgti ilgtermiņa līgumi, bet attiecīgais zembilances postenis norādīts 0 euro vērtībā.

Par 42 pašvaldību 2023. gada pārskatiem zvērīnāti revidenti ir snieguši 37 atzinumus bez iebildēm, tajā skaitā 11 pašvaldībām ir norādīti apstākļu akcentējumi un/vai citi apstākļi, un piecus atzinumus ar iebildēm, tajā skaitā trim pašvaldībām papildus ir norādīti apstākļu akcentējumi un/vai citi apstākļi.

Šī gada finanšu revīziju rezultāti liecina, ka grāmatvedības uzskaites un gada pārskatu sagatavošanas kvalitāte pašvaldībās, salīdzinot ar 2022. gadu, ir palikusi nemainīgā līmenī (skatīt 5. attēlu).

5. attēls. Sniegto atzinumu skaits un veids par pašvaldību gada pārskatiem laika posmā no 2021. gada līdz 2023. gadam un jomas, par kurām zvērīnāti revidenti izteikuši iebildes, apstākļu akcentējumus un norādījuši citus apstākļus 2023. gada pārskatos

Konsolidētā saimnieciskā gada pārskata kontekstā būtiskās zvērīnātu revidentu sniegtās iebildes

Zvērīnāti revidenti par 2023. gada pārskatu sniedza atzinumu ar iebildi, kas būtiskas konsolidētā saimnieciskā gada pārskata kontekstā, trijām pašvaldībām. Visos gadījumos iebildes ir bilances postenī “Ilgtermiņa ieguldījumi” par kopējo summu 377 659,9 tūkst. euro:

- Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai atzinumā¹²³ norādīts:

konsolidētā finanšu pārskata bilances postenī “Zemes un būves” 31.12.2023. ir uzrādīti ieguldījumi 185 435,0 tūkst. euro apmērā. Pārbaudot būvju rekonstrukcijas un remontu izmaksu kapitalizāciju, konstatējām, ka netiek konsekventi ievērota Ministru kabineta noteikumos¹²⁴ noteiktā kārtība pamatlīdzekļa vai ieguldījuma īpašuma daļas izslēdzamās vērtības noteikšanai atbilstoši amortizējamām aizstāšanas izmaksām vai izmantojot citu metodi atbilstoši komisijas vai speciālista lēmumam. Mūsaprāt, neprecizitāte saistībā ar izslēdzamās daļas vērtības noteikšanu varētu būt būtiska, bet mēs nevaram noteikt tās apmēru. Šis apstākļis pastāvēja arī 31.12.2022.

Jānorāda, ka Valsts kontrole samazināja Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai noteikto apjoma ierobežojuma summu par konta “1214 Zeme zem būvēm”, “1216 Atpūtai un izklaidei izmantojamā

zeme” un “1217 Pārējā zeme” bilances vērtību 24 948,2 tūkst. *euro* apmērā, jo minētā Ministru kabineta noteikumu¹²⁵ norma nav attiecināma uz zemēm. Tādējādi apjoma ierobežojums ir 160 486,9 tūkst. *euro* apmērā;

- Ogres novada pašvaldībai atzinumā¹²⁶ norādīts:

Konsolidētā pārskata bilances postenī “Zeme un būves” 31.12.2023. ir uzrādīti ieguldījumi 203 922 tūkst. euro apmērā. Salīdzinot pašvaldības grāmatvedības datus ar Valsts zemes dienesta un VAS “Latvijas Valsts ceļi” datiem un Pašvaldības sagatavoto informāciju par tās īpašumā un valdījumā esošajām zemēm un būvēm, mums nebija iespējams gūt pietiekamus pierādījumus par Pašvaldības visu uzskaitē esošo zemju un būvju pilnīgumu un uzskaites vērtību uz 31.12.2023., kā arī pārbaudot būvju rekonstrukcijas un remontu izmaksu kapitalizāciju, konstatējām, ka netiek konsekventi ievērota Ministru kabineta noteikumu¹²⁷ noteiktā kārtība pamatlīdzekļa vai ieguldījuma īpašuma daļas izslēdzamās vērtības noteikšanai atbilstoši amortizējamām aizstāšanas izmaksām vai izmantojot citu metodi atbilstoši komisijas vai speciālista lēmumam. Mūsaprāt, neprecizitātes saistībā ar iepriekš minētajiem apstākļiem varētu būt būtiskas, bet mēs nevaram noteikt to apmēru;

- Preiļu novada pašvaldībai atzinumā¹²⁸ norādīts:

Mums nebija iespējams gūt pietiekami atbilstošus pierādījumus par transporta būvju uzskaites pilnīgumu un precizitāti uz 31.12.2023., jo bez detalizētas transporta būvju inventarizācijas, pašvaldības ceļu un ielu reģistra aktualizācijas un grozījumu saskaņošanas ar VAS “Latvijas Valsts ceļi”, vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu transporta būvju uzskaitē un to ietekmi uz 2023. gada pārskata finanšu rezultātu. Mūsu atzinums par 2022. gada konsolidēto finanšu pārskatu iekļāva iebildi šajā sakarā.

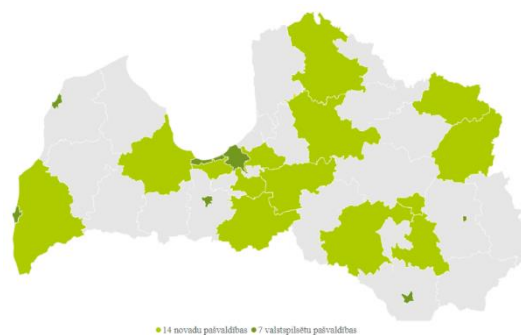
Konsolidētās bilances konta “1213 Transporta būves” vērtība 31.12.2023. ir 13 250,8 tūkst. *euro*.

Valsts kontroles veiktās papildus pārbaudes

Lai gūtu pārliecību par konsolidētā saimnieciskā gada pārskatā iekļauto pašvaldību gada pārskatu sagatavošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām, saskaņā ar pašvaldību rotācijas grafiku finanšu revīzijā par pašvaldību 2023. gada pārskatiem izlasē bija iekļauta 21 pašvaldība, tajā skaitā papildus tika iekļauta Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība¹²⁹, kurās Valsts kontrole veica papildus revīzijas procedūras (skatīt 6. attēlu).

Revīzijas izlasē iekļauto 21 pašvaldības bilances aktīvu kopsumma 31.12.2023. bija 8 138 702,8 tūkst. *euro* (t. sk. Rēzekne – 238 642,7 tūkst. *euro*) jeb 77 % no kopējiem pašvaldību aktīviem un izdevumu kopsumma bija 2 886 124,1 tūkst. *euro* (t. sk. Rēzekne – 52 815,3 tūkst. *euro*) jeb 75 % no kopējiem pašvaldību izdevumiem.

Revīzijā, sadarbojoties ar zvērīnātiem revidentiem un veicot papildu revīzijas procedūras izlasē iekļautajās pašvaldībās, tika gūta pārliecība par pašvaldību 2023. gada pārskatu sagatavošanas pareizību, taču jānorāda uz nepilnībām zembilancē norādīto iespējamo saistību uzskaitē, kā arī nepilnībām pamatlīdzekļu klasifikācija un uzskaitē.

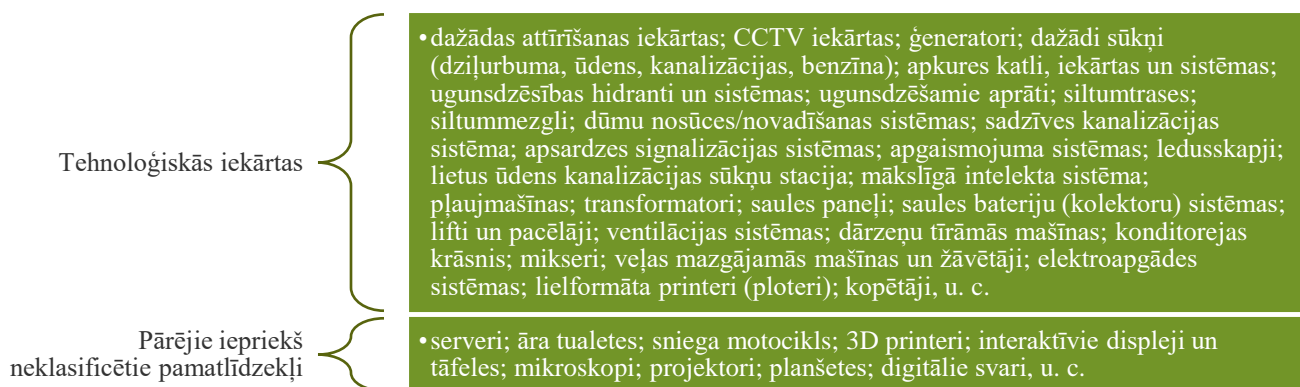

6. attēls. Valsts kontroles 2023. gada finanšu revīzijā izlasē iekļautā 21 pašvaldība

Pamatlīdzekļu uzskaitē

Valsts kontrole 11.01.2024. tikšanās laikā (attālināti) ar Asociāciju (tajā skaitā pašvaldību revidentiem) aicināja revidentus pievērst papildu uzmanību pamatlīdzekļu uzskaitē. Izvērtējot izlasē iekļauto pašvaldību revidentu iesniegtās revīzijas pieejas, konstatēts, ka pastiprināta uzmanība tiek pievērsta bilances posteņa “Pamatlīdzekļi” pēc vērtības būtiskajiem kontiem. Piemēram, 1210 “Zeme un būves”, 1240 “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība”, 1250 “Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi”, 1260 “Bioloģiskie un pazemes aktīvi”, salīdzinot kontu informāciju ar dažādām ārējām datubāzēm. Mazāka uzmanība tiek pievērsta kontu uzskaitē esošo pamatlīdzekļu klasifikācijai, turklāt arī noteiktā laika posmā (rotācijas kārtībā) ir jāgūst pārlicība par katrai pašvaldībai nebūtiskiem bilances kontiem / pārskata daļām, kas, piemēram, bilances postenī “Pamatlīdzekļi” mēdz būt konts 1220 “Tehnoloģiskās iekārtas”¹³⁰.

Pēc izlasē iekļauto pašvaldību iesniegtās grāmatvedības reģistru informācijas izvērtēšanas konstatēts, ka pašvaldības joprojām pamatlīdzekļus neuzskaita un neklasificē atbilstoši Ministru kabineta noteikumu¹³¹ prasībām (skatīt 7. attēlu), kā rezultātā, arī pēc vērtības būtiskajos bilances kontos nav pilnīgas informācijas, nekorekti tiek aprēķināts nolietojums un netiek arī nodrošināta konsekventa pieeja vienādu pamatlīdzekļu uzskaitē, kas ietekmē arī pārskata gada budžeta izpildes rezultātu.

7. attēls. Piemēri pašvaldību bilances kontā 1220 “Tehnoloģiskās iekārtas” un kontā 1239 “Pārējie iepriekš neklasificētie pamatlīdzekļi” uzskaitītajiem pamatlīdzekļiem

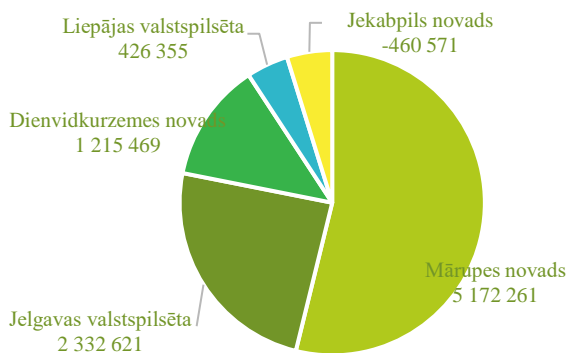
Iespējamo saistību uzskaitē (zembilance)

Ņemot vērā [Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībā](#) konstatētās nepilnības pašvaldības zembilancē norādīto iespējamo saistību uzskaitē, Valsts kontroles revidenti 16 izlasē iekļautajām pašvaldībām papildus pieprasīja informāciju par noslēgtajiem līgumiem par nākotnes ilgtermiņa ieguldījumiem, par kuriem līdz bilances datumam pienākums nav izpildīts, jo atbilstoši normatīvajam aktam¹³² šī informācija ir norādāma zembilancē.

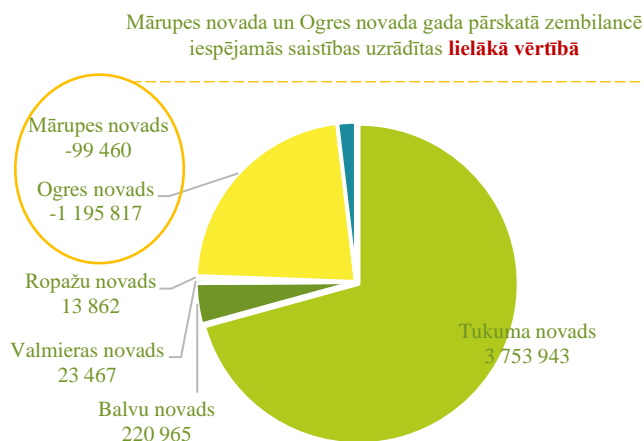
Lai arī Valsts kontrole 11.01.2024. tikšanās laikā (attālināti) ar Asociāciju (tajā skaitā pašvaldību revidentiem) aicināja revidentus pievērst papildu uzmanību arī iespējamo saistību uzskaitē (zembilance), tomēr pēc pašvaldību iesniegtās grāmatvedības reģistru informācijas izvērtēšanas konstatētas neatbilstības (skatīt 8. un 9. attēlā):

- piecas pašvaldības¹³³ pēc Valsts kontroles norādes par neatbilstībām ir veikušas labojumus pārskatā 9607,3 tūkst. euro (absolūtā vērtība) apmērā;

- sešās pašvaldībās¹³⁴ neatbilstības 5307,5 tūkst. *euro* (absolūtā vērtība) apmērā netika labotas. Jānorāda, ka Tukuma novada pašvaldība atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem¹³⁵ ir iesniegusi *ePārskatu* sistēmā piezīmi V10.KORI “Koriģējošie notikumi pēc bilances datuma” pie 2023. gada pārskata, kurā kā koriģējošus notikumus norāda zembilancē nenorādīto iespējamo saistību summu 3 753,9 tūkst. *euro* apmērā.

8. attēls. Zembilancē iespējamo saistību laboto kļūdu apjoms pašvaldību griezumā, *euro*

9. attēls. Zembilancē iespējamo saistību neizlaboto kļūdu apjoms pašvaldību griezumā, *euro*

Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības konsolidētais gada pārskats

Atbilstoši Pašvaldību likumam¹³⁶ dome nodrošina finanšu revīziju par gada pārskatu vai konsolidēto gada pārskatu. Gada pārskata vai konsolidētā gada pārskata revīzijai dome lemj par revīzijas pakalpojuma līguma slēgšanu ar zvērinātu revidentu vai zvērinātu revidentu komercsabiedrību un izdevumus par pakalpojumu sedz no pašvaldības budžetā paredzētajiem līdzekļiem.

Ņemot vērā to, ka Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība noteikto pienākumu nodrošināt finanšu revīziju par gada pārskatu un konsolidēto pārskatu nav nodrošinājusi, kā arī to, ka, vērtējot konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā izvirzīto atbilstības jautājumu “Vai Rēzeknes budžeta un finanšu vadība ir atbilstoša normatīvajos aktos noteiktajam?”, tika konstatēti būtiski riski, Valsts kontrole konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā pašvaldību izlasē iekļāva arī Rēzeknes valstspilsētas pašvaldību, un kā grupas atbildīgais revidents Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībā (visās konsolidējamās iestādēs) veica šādas revīzijas procedūras:

- izvērtēja inventarizācijas rezultātus un salīdzināja datus ar grāmatvedības reģistriem un rīkojumu par inventarizācijas veikšanu;
- salīdzināja institūciju gada pārskata datus ar grāmatvedības reģistru informāciju un pārbaudīja pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un Valsts kases vadlīnijām;
- pārbaudīja konsolidāciju;
- veica citas pārlicības gūšanai nepieciešamās analītiskās procedūras.

Jānorāda, ka Valsts kontrole nesniedza atzinumu par Rēzeknes 2023. gada konsolidētā gada pārskata sagatavošanas pareizību un pašvaldības aģentūras “Rēzeknes kultūras un Tūrisma centrs” 2023. gada pārskata sagatavošanas pareizību, tomēr, veicot revīzijas procedūras, Valsts kontrole konstatēja trūkumus iekšējās kontroles vidē un inventarizācijas procesa norisē, jo:

- nepilnīgi nodrošinot inventarizācijas procesa kontroli, inventarizācija nav veikta pēc būtības un atbilstoši normatīvo aktu¹³⁷, tajā skaitā iekšējā tiesību akta¹³⁸ inventarizācijas veikšanā, prasībām, nav veikta inventarizācija visiem bilances un zebilances aktīviem un pasīviem;
- nepilnības grāmatvedības reģistra datu kvalitātē ietekmē reģistrā norādītās informācijas salīdzināmību un pilnīgumu, kā arī precīzas informācijas atklāšanu pašvaldības finanšu pārskatā. Turklāt jānorāda, ka, labojot grāmatvedības reģistra datus, netiek ievērots normatīvais akts¹³⁹, kas paredz, ja tiek labots ieraksts grāmatvedības reģistrā, labojumu izdara ar jaunu ierakstu, kas labo vai atsauc (anulē) iepriekšējo ierakstu, kā arī nedrīkst izdarīt labojumu, dzēšot (iznīcinot) sākotnējo ierakstu.

Par konstatētajām nepilnībām tika informēta arī Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības dome.

Ogres novada pašvaldības saistības (līdz 01.07.2021. Lielvārdes novada pašvaldības saistības)

2015. gada saimnieciskā gada pārskata revīzijā konstatēts, ka Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs 24.11.2015. bez atbilstoša pilnvarojuma un pretēji tiesību normās noteiktajai speciālajai kārtībai, kādā pašvaldības var ņemt aizņēmumus un uzņemt citas finansiālās saistības, parakstīja un iesniedza Valsts kasē dokumentu “*Promissory Note*” par finanšu saistību (aizņēmums) 200 000 tūkst. *euro* apmērā uzņemšanos pašvaldības vārdā¹⁴⁰.

Ar Zemgales apgabaltiesas kolēģijas 19.02.2021. tiesas spriedumu daļēji apmierināta Ģenerālprokuratūras prasība, atzīstot par spēkā neesošu no parakstīšanas brīža Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja 24.11.2015. domes vārdā parakstīto dokumentu “*Promissory Note*”. Vienlaikus prasība daļā par aizdevuma līguma starp pašvaldību un *Riverside HK Ltd*. Eiropas biroju, kas izriet no dokumenta “*Promissory Note*”, atzīšanu par spēkā neesošu – noraidīta. Tiesas kolēģija izbeidza tiesvedību civillietā prasības daļā pret *Riverside HK Ltd*. Eiropas biroju.

Ģenerālprokuratūra Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentam iesniedza kasācijas protestu par Zemgales apgabaltiesas 19.02.2021. spriedumu, pārsūdzot to noraidītajā prasības daļā.

Savukārt Augstākā tiesa 15.11.2023. atcēla Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 19.02.2021. spriedumu daļā, ar kuru bija noraidīta Ģenerālprokuratūras prokurora prasība¹⁴¹. Senāta ieskatā, tiesa, vērtējot aizdevuma līguma spēkā neesamību, izdarījusi tiesību normās noteiktajam pretējus un judikatūrai neatbilstošus secinājumus, kuru dēļ spriedumu nevar atzīt par pamatotu. Tiesa ir nepareizi piemērojusi materiālo tiesību normas, kā arī Civilprocesa likumā ietvertos noteikumus. Senāts atzina, ka materiālo tiesību normu nepareiza piemērošana un procesuālo normu pārkāpumi ir noveduši pie lietas nepareizas izspriešanas, un lietu šajā daļā nodeva jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.¹⁴²

Pēc jaunas izskatīšanas Zemgales apgabaltiesa 08.03.2024. nolēma atzīt par spēkā neesošu aizdevuma līgumu starp Lielvārdes novada pašvaldību un *Reverside HK Ltd*. Eiropas biroju, kas izriet no Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja 24.11.2015. Lielvārdes novada domes vārdā parakstītā dokumenta “*Promissory Note*”.

Lielvārdes novada domes priekšsēdētājs 05.04.2024. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentam iesniedza kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas 08.03.2024. spriedumu, pārsūdzot Zemgales apgabaltiesa 08.03.2024. spriedumu civillietā Nr. C24086817, par kuru Latvijas Republikas

Augstākā tiesa 17.06.2024. nolēma atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību, nosakot, ka lēmums nav pārsūdzams.

Ogres novada pašvaldības 2023. gada pārskata vadības ziņojumā norādīts, ka Ogres novada pašvaldības rīcībā nav informācijas, ka pašvaldības atvērtajos kontos kredītiestādēs Latvijā būtu iemaksāta dokumentā “*Promissory Note*” norādītā naudas summa vai bijušais domes priekšsēdētājs pašvaldības vārdā būtu atvēris kontus kredītiestādēs ārpus Latvijas un šajos kontos minētā naudas summa būtu ieskaitīta¹⁴³.

Ņemot vērā, ka atzinuma sniegšanas brīdī vēl nebija pieņemts lēmums par atteikumu ierosināt kasācijas tiesvedību, zvērināts revidents, atzinumā par Ogres novada pašvaldības 2023. gada pārskatu, lai pievērstu uzmanību apstākļiem, kas skaidroti finanšu pārskatā un kuriem saskaņā ar revidenta spriedumu ir izšķiroša loma, iekļāvis apstākļu akcentējumu¹⁴⁴.

Valsts parāds

Valsts saistības, vispārējās valdības, centrālās valdības vai valsts parāda definēšana ir jautājums, kas saistīts ar dažādām interpretācijām un pieejām. Valsts konsolidēto saistību definīcijai jāatbilst analīzes mērķim, ņemot vērā konkrētās valsts specifiku un pieejas ierobežojumus. Atšķirīgā valsts saistību interpretācija var izraisīt pretrunīgus secinājumus par fiskālo un makroekonomisko politiku, kā arī var tikt pieņemti lēmumi par valsts parāda pārvaldību, kas var negatīvi ietekmēt valsts ekonomiku nākotnē.

Likums par budžetu un finanšu vadību nosaka, ka **valsts parāds** ir uz valsts budžetu attiecināmo saistību kopējā summa naudas izteiksmē budžetu parāda instrumentu klasifikācijas kategorijās.¹⁴⁵

Pēc nacionālās metodoloģijas¹⁴⁶ **valsts parādu** veido valsts struktūru¹⁴⁷ parāds (skatīt 10. attēlu), izņemot valsts sektorā ietvertos kontrolētos un finansētos komersantus, ostu un brīvostu pārvaldes, speciālās ekonomiskās zonas, saskaņā ar institucionālo sektoru klasifikāciju.

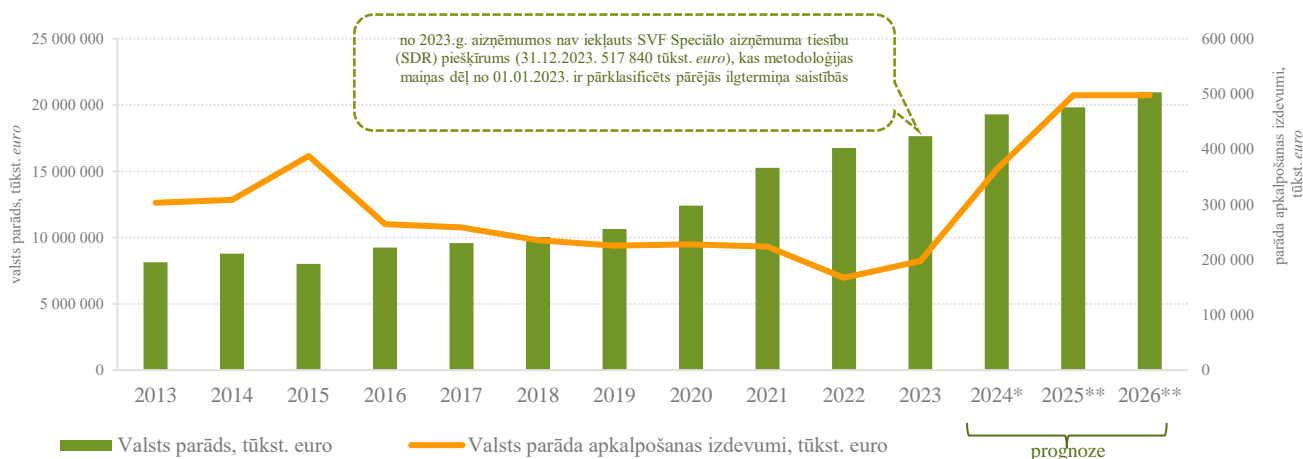

10. attēls. Valsts parāda struktūra pēc nacionālās metodoloģijas.

Valsts parāds un tā apkalpošanas izdevumi

Izvērtējot valsts parāda¹⁴⁸ un tā apkalpošanas izdevumu¹⁴⁹ faktisko izpildi laikā no 2013. gada līdz 2023. gadam (skatīt 11. attēlu) un 2024., 2025. un 2026. gadā plānotos valsts parāda apkalpošanas izdevumus¹⁵⁰, konstatēts, ka valsts parāds kopš 2013. gada ir dubultojies un parāda apkalpošanas prognozētie izdevumi nākotnē būtiski palielināsies.

Finanšu ministrija 2023. gada konsolidēta saimnieciskā gada pārskata vadības ziņojumā norāda, ka paaugstinātas procentu likmes ietekmē 2023. gadā valsts pamatbudžeta procentu izdevumi palielinājās par 30 973,8 tūkst. *euro* jeb 18,8 %, salīdzinot ar 2022. gada vēsturiski zemāko apjomu. Prognozēts, ka 2024. gadā procentu izdevumu pieaugums varētu sasniegt 165 554,8 tūkst. *euro* jeb 85 % salīdzinājumā ar 2023. gadu. Arī turpmākajos gados sagaidāma procentu izdevumu pieauguma tendence.

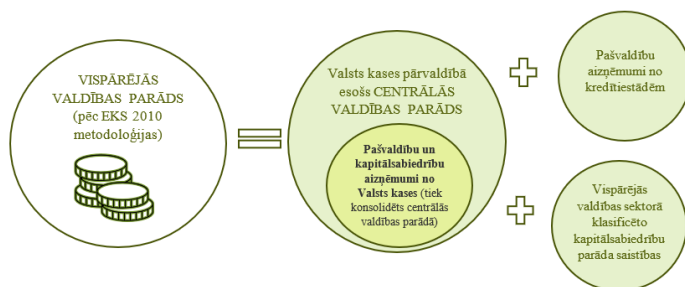

* Valsts budžeta apakšprogramma "31.02.00 - Valsts parāda vadība" plānotie valsts parāda apkalpošanas izdevumi 2024. gadam (Likuma "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" 4. pielikuma "Valsts pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi pa programmām un apakšprogrammām"), kā arī no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu 2024. gadam plānotie procentu izdevumi par aizņēmumiem ārpus Valsts kases. Valsts parāda maksimāli pieļaujama apjoms 2024. gadam.

**Valsts budžeta apakšprogramma "31.02.00 - Valsts parāda vadība" 2025. un 2026. gadam maksimāli pieļaujama apjoms (Likuma "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" 11. pielikuma "Valsts budžeta ilgtermiņa saistību maksimāli pieļaujama apjoms"). Valsts parāda prognoze 2025.–2026. gadam – Likuma "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" paskaidrojumi (4. sadaļa "Valsts parāda, aizdevumu un galvojumu finansiālo saistību kopsavilkums").

11. attēls. Valsts parāda un tās apkalpošanas izdevumu faktiskās izpildes dinamika laikā no 2013. gada līdz 2023. gadam un 2024., 2025. un 2026. gadā plānotie valsts parāda apkalpošanas izdevumi, tūkst. *euro*.

Vispārējās valdības parādu novērtē pēc Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmas 2010 (turpmāk – EKS 2010) visām ES dalībvalstīm un tajā ietilpst valsts un pašvaldību konsolidētais parāds, vispārējās valdības sektorā klasificēto uzņēmumu parāds un citas saistības atbilstoši EKS 2010 metodoloģijas prasībām.

12. attēls. Valsts kases skaidrojums – no kā sastāv vispārējās valdības parāds

Pēc Valsts kases [tīmekļvietnē](#) ievietotās informācijas, vispārējās valdības parāds pēc EKS 2010 metodoloģijas veidojas (skatīt 12. attēlu). Valsts var aizņemties iekšējā tirgū (vērtspapīru emisija, krājobligācijas, bezprocentu obligācijas, aizņēmumi no komercbankām), ārējā tirgū (vērtspapīru emisijas, aizņēmumi no komercbankām), starptautiskajās finanšu institūcijās (Eiropas Investīciju banka, Ziemeļu Investīciju banka, Pasaules Banka, Eiropas Padomes attīstības banka), kā arī var saņemt krīzes aizņēmumus (Starptautiskais Valūtas fonds, Eiropas Stabilitātes mehānisms).

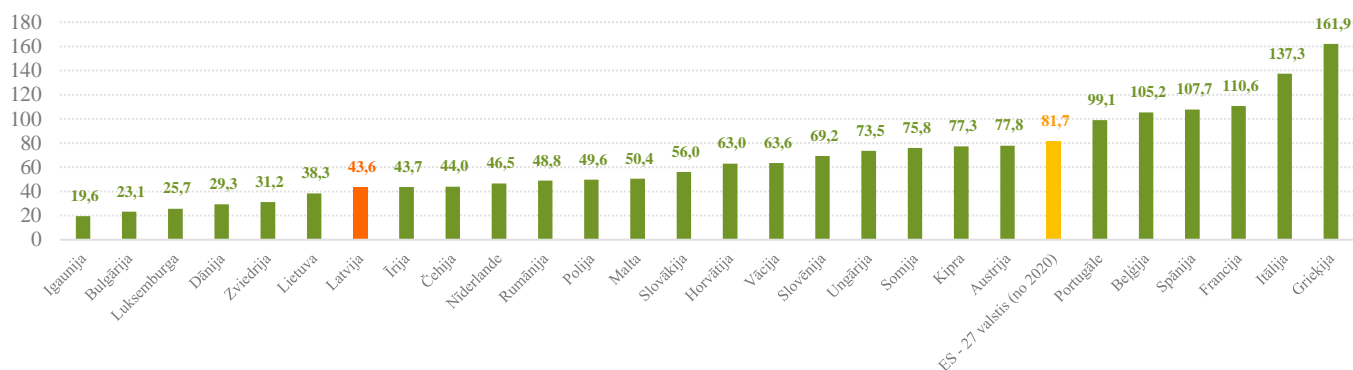
ES dalībvalstu makroekonomisko rādītāju un publisko finanšu statistika

ES dalībvalstīs makroekonomisko rādītāju un publisko finanšu statistiku uzskaita atbilstoši EKS 2010, ko piemēro Māstrihtas kritēriju uzraudzībai un kas ir ES fiskālās pārvaldības pamatā.¹⁵¹

Vispārējā valdība aptver visu valsts un pašvaldību pārvaldes struktūru, kā arī valsts sociālās apdrošināšanas iestādes. Šajā sektorā iekļauj valsts un pašvaldības budžeta iestādes, budžeta nefinansētas iestādes, no valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātas publiskas personas un to izveidotās iestādes, publiskos nodibinājumus, kā arī valsts un pašvaldību kontrolētas un finansētas kapitālsabiedrības.¹⁵²

Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP ir arī viens no Māstrihtas (*euro* konverģences) kritērijiem, kas ES dalībvalstīm jāievēro un kas paredz, ka kopējais valdības parāds nepārsniedz 60 % no IKP.

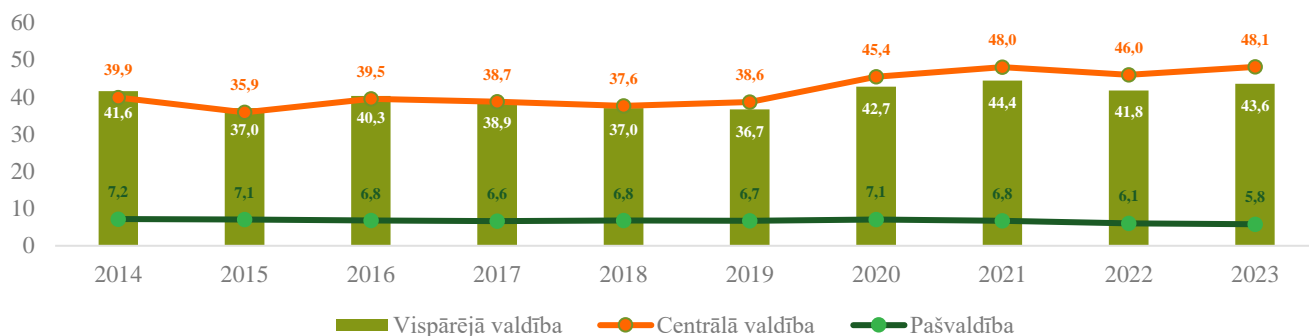
Lai gan Latvijas vispārējās valdības parāds¹⁵³ pēc *Eurostat* datiem 2023. gadā joprojām ir zemāks par vidējo ES valstīs – 43,6 % no IKP (skatīt 13. attēlā) –, tomēr saskaņā ar [Latvijas Stabilitātes programmu](#)¹⁵⁴ norādīto, atbilstoši aktuālajām prognozēm sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda līmenis procentos no IKP vidējā termiņā pakāpeniski pieaugs no 45 % no IKP 2024. gadā līdz 48 % no IKP 2028. gadā.

13. attēls. ES valstu vispārējās valdības parāds 2023. gada beigās, % pret IKP¹⁵⁵

Centrālā valdība ir visi pavalsts administratīvie departamenti un citas centrālās aģentūras, kuru kompetence parasti attiecas uz visu ekonomisko teritoriju, izņemot sociālās nodrošināšanas fondu administrēšanu. Latvijā centrālā valdība ir valsts struktūras. Valsts administratīvās struktūrvienības un publiskās aģentūras, kuru kompetence parasti aptver visu valsts ekonomisko teritoriju, izņemot sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta administrēšanu. Apakšsektorā ietver normatīvajos aktos budžeta un finanšu vadības jomā noteiktās iestādes, publiskos nodibinājumus, valsts struktūru kontrolētus un finansētus komersantus.¹⁵⁶

Pēc Centrālās statistiskās pārvaldes datiem¹⁵⁷, 2023. gadā Latvijas vispārējās valdības parāds procentos pret IKP (konsolidācijas un veiktās korekcijas parāda uzskaitē atbilstoši EKS 2010 metodoloģijai dēļ) bija zemāks nekā centrālās valdības parāds, kas bija 48,1 % no IKP (skatīt 14. attēlu), un norāda uz tā būtisko īpatsvaru kopējā vispārējās valdības parādā.

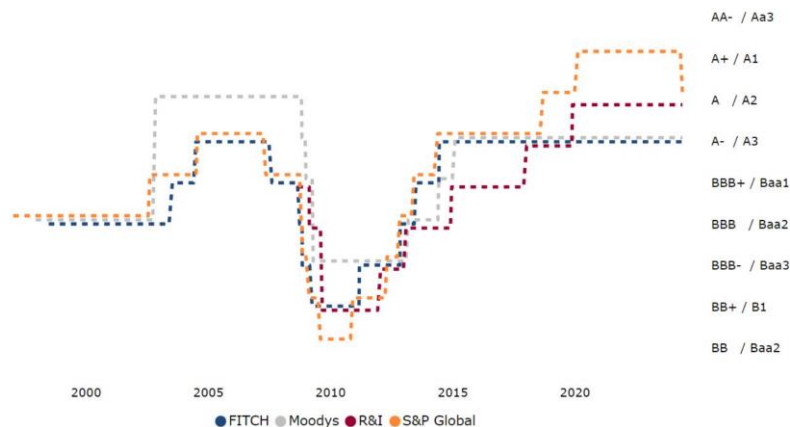
14. attēls. Vispārējās valdības parāds % pret IKP sadalījumā pa apakšsektoriem perioda beigās (milj. euro), 2014.–2023. gads¹⁵⁸

Izvērtējot pašvaldību 2023. gada bilancēs norādīto kopējo aizņēmumu apmēru (ilgtermiņa aizņēmumi, īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa, tajā skaitā procentu maksājumi un citi maksājumi) konstatēts, ka 31.12.2023. salīdzinājumā ar 01.01.2023. to apmērs ir palielinājies par 2,5 %. Jānorāda, ka būtiskākie aizņēmumi ir Rīgas valstspilsētas pašvaldībai – 554 651,7 tūkst. euro, Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai – 99 443,7 tūkst. euro, Ogres novada pašvaldībai – 97 153,2 tūkst. euro un Rēzeknei – 79 151,4 tūkst. euro.

Valsts kredītreitings

Saskaņā ar Valsts kases [tīmekļvietnē](#) norādīto informāciju patlaban Latvijas kredītreitingu nosaka trīs atpazīstamākās starptautiskās reitanga aģentūras “*Moody's Investors Service*”, “*Fitch Ratings*” un “*S&P Global*”, kā arī Japānas reitingu aģentūra “*R&I*”.

Starptautiskā kredītreitingu aģentūra “*S&P Global Ratings*” 31.05.2024. **Baltijas valstu kredītreitingu pazeminājusi** par vienu pakāpi: Lietuvas un Latvijas no “A+” līdz “A” līmeni (stabils), Igaunijas kredītreitings ir samazināts no “AA-” līdz “A+” līmenim (stabils).

15. attēls. Latvijas kredītreitanga attīstība

“*S&P Global Ratings*” noteiktais **Latvijas kredītreitings joprojām atrodas augstajā “A” (stabils) grupā** un ir par vienu pakāpi augstāks nekā aģentūras “*Fitch Ratings*” Latvijai noteiktais kredītreitings “A-” (pozitīvs) līmenī, kuram ir pozitīvs nākotnes novērtējums.

Ņemot vērā kopumā lēnāku IKP pieaugumu, paaugstinātus procentus¹⁵⁹ un pieaugošos aizsardzības izdevumus, kā arī Latvijas valsts parāda atmaksas grafiku (skatīt 16. attēlu), ļoti būtiski noturēt Latvijas kredītreitingu augstajā līmenī, jo tās var ietekmēt valsts iespējas nodrošināt aizņemšanos ar labvēlīgiem nosacījumiem un līdz ar to arī vēl vairāk valsts parāda apkalpošanas izdevumus ilgtermiņā, uz ko arī norāda vairāki eksperti.

Vienlaikus Finanšu ministrijas Fiskālās politikas departamenta vecākais eksperts [publikācijā](#) norādīja (..) *par parāda apkalpošanas izmaksām, jāpievērš uzmanība, ka tās nosaka ne tikai pastāvošās makro tendences, bet arī finanšu tirgus pārliecība par valsts spējām segt savas saistības. Svarīgi rūpēties, lai valsts saglabā augstu kredītreitingu, tādējādi nodrošinot izdevīgus nosacījumus aizņēmoties.*

Fiskālās disciplīnas padomes [uzraudzības starpzinojumā](#) ir norādīts, ka (..) *ņemot vērā negatīvo ģeopolitisko fonu reģionā, pastāv risks, ka turpmāk nākotnes novērtējumi Latvijai var tikt pazemināti, kas kopsakarā ar paaugstinātām procentu likmēm var sadārdzināt turpmāko valsts parāda apkalpošanu.*¹⁶⁰

Rail Baltica projekta finansēšana

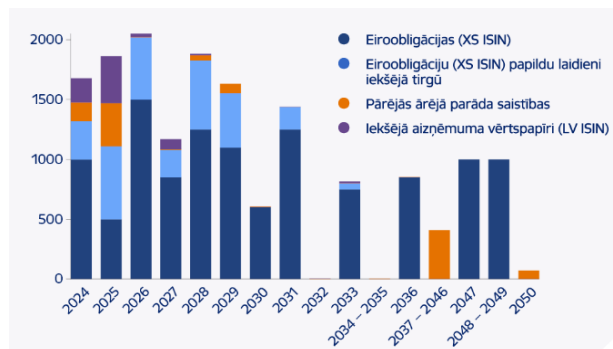
Rail Baltica projekts ir lielākais infrastruktūras projekts Baltijā. Tā mērķis ir integrēt Baltijas valstis Eiropas dzelzceļu tīklā, izbūvējot jaunu dzelzceļa infrastruktūru (ar Eiropas standarta sliežu platumu 1435 mm) no Tallinas caur Pērnavu–Rīgu–Panevėžu–Kauņu līdz Lietuvas–Polijas robežai, iekļaujot Viļņas–Kauņas savienojumu kā daļu no dzelzceļa tīkla.

Valsts kontroles [situācijas izpētē](#) norādīts, ka 2017. gadā kopējās *Rail Baltica* projekta īstenošanai plānotās izmaksas tika aplēstas 5,79 mljrd. *euro*, no tām 1,97 mljrd. *euro* – Latvijai, bet šobrīd projekts kopš tā sākotnējās idejas ir pieaudzis apjomā, kā arī pieaugušas tā izmaksu aplēses. Ar Igaunijas un Lietuvas augstākajām revīzijas iestādēm kopīgi 2024. gadā veiktajā situācijas izpētē konstatēts, ka kopējās izmaksas salīdzinājumā ar 2017. gada izmaksu un ieguvumu analīzes aplēsēm ir pieaugušas aptuveni četras reizes, sasniedzot 23,8 mljrd. *euro*. No tiem 9,6 mljrd. *euro* ir Latvijas posma izmaksas.

Rail Baltica projekta īstenošanā Latvijā ir iesaistītas vairākas institūcijas un katrai no tām ir noteiktas savas funkcijas, uzdevumi un atbildība. Tomēr, kā 2019. gadā apvienotajā revīzijā¹⁶² par *Rail Baltica* projekta īstenošanu tika secināts, – ES finansējuma nenoteiktība un Baltijas valstu ilgtermiņa finanšu plānošanas nepilnības var radīt risku projekta īstenošanā. Igaunijas, Latvijas un Lietuvas Finanšu ministrijas nav tieši iesaistījušās finansējuma piesaistē *Rail Baltica* projekta īstenošanai, un to rīcībā nav visaktuālākās informācijas.

Arī Valsts kontroles 2024. gada [situācijas izpētē](#) ir konstatēts, ka nav mainījusies pieeja, kādā valsts budžeta ilgtermiņa saistībās tiek norādīts *Rail Baltica* projekta Latvijas posma ieviešanai nepieciešamais finansējums.

Valsts kontrole situācijas izpētē kā būtisku risku projekta īstenošanai norāda finansējuma (līdz šim esošais – valsts budžets un ES fondi) trūkumu vajadzīgajā laikā, ne tikai tāpēc, ka ir pieaugušas paredzamās izmaksas, bet arī tāpēc, ka pašreizējais ES finansējuma periods beidzas 2027. gadā un ir paredzams divu gadu finansējuma pārrāvums 2027.–2028. gadā. Tas veicinājis nepieciešamību projekta īstenošanai analizēt arī alternatīvus finansējuma avotus. Projekta pušu ieskatā visreālākā alternatīva finansēšanas iespēja ir finansējuma palielinājums no valsts budžetiem, saņemot valsts aizdevumu. Tomēr aizņemoties valstīm ir jāņem vērā Stabilitātes un izaugsmes pakts, kas ietver vispārējo valdības budžeta deficīta un parāda kritērijus.

16. attēls. Centrālās valdības aizņēmumu atmaksas grafiks pēc nomināla (dati uz 31.12.2023), milj. *euro*¹⁶¹

Finanšu ministrija 2023. gada konsolidēta saimnieciskā gada pārskata vadības ziņojumā norāda, ka papildus nenoteiktība deficīta prognozei saistīta ar *Rail Baltica* projekta īstenošanu un finansēšanu, kas iespējams var ietekmēt valsts parādu nākotnē. Saskaņā ar Ministru kabineta 11.06.2024. sēdē lemtu (prot. Nr. 24 78. §) Satiksmes ministrijai dots uzdevums līdz 30.09.2024. izstrādāt *Rail Baltica* projekta ilgtermiņa finansēšanas plānu ar priekšlikumiem projektam nepieciešamā finansējuma nodrošināšanai no dažādiem finansējuma avotiem (ārvalstu finanšu palīdzība, publiskā un privātā partnerība u. c.) un individuāliem finanšu un investīciju risinājumiem projekta īstenošanai, lai neradītu negatīvu ietekmi uz vispārējās valdības budžeta deficītu.

Konkurences padomes pieņemtie lēmumi karteļu lietās un to norādīšana pārskatos

Ņemot vērā [2021. gada](#) konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā konstatēto par Konkurences padomes lēmumu par būvnieku karteli un tā iespējamās radītās sekas, 2021. gadā Valsts kase izveidoja piezīmi pie gada pārskata. Pamatojoties uz Valsts kontroles konstatējumiem [2022.gada](#) konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā un sniegto ieteikumu, Valsts kase veica piezīmes precizējumu¹⁶³. Tā kā arī citiem Konkurences padomes lēmumiem, piemēram, par sabiedriskā transporta pakalpojumiem un autoceļu būvniecības iepirkumiem, var būt būtiska ietekme nākotnē, gada pārskata lietotājiem būtu atklājama informācija par ietekmēto darījumu uzskaiti un veiktajām darbībām zaudējumu atgūšanā.

2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā ir izvērtēta un apkopota valsts un pašvaldību iestāžu gada pārskata piezīmē¹⁶⁴ norādītā informācija par valsts un pašvaldību zaudējumiem no iepirkumiem, uz kuriem attiecas Konkurences padomes lēmumi un konstatēts:

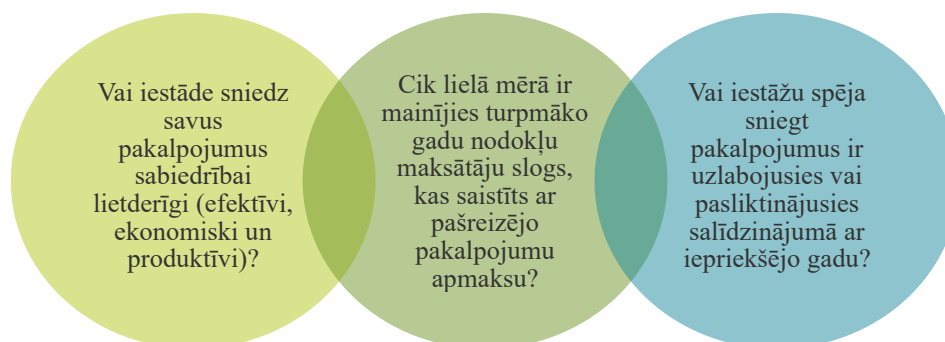
- piezīmi ir aizpildījušas deviņas pašvaldības¹⁶⁵ un septiņas ministrijas¹⁶⁶ par sešiem¹⁶⁷ Konkurences padomes lēmumiem;
- kopēja norādītā darījumu summa ir 458 112,1 tūkst. *euro*;
- tikai 164 197,0 tūkst. *euro* jeb 35,8 % no kopējas darījumu summas ir izvērtēti un pieņemts lēmums par zaudējumu piedziņu 23 848,8 tūkst. *euro* apmērā. Būtiska daļa no darījumu kopsummas nav izvērtēta, kas saistīts ar tiesvedības procesiem par Konkurences padomes lēmumiem, piemēram, par būvniecības un sabiedriskā transporta karteļiem.

Atbilstības jautājums – vai informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem un labajai praksei, kas uz to attiecas?

Konceptuālajās pamatnostādnēs par publiskā sektora vispārējas nozīmes finanšu pārskatiem¹⁶⁸ ir noteikts, ka publiskā sektora:

- galvenais mērķis ir sniegt nepieciešamos pakalpojumus sabiedrībai, tāpēc publiskā sektora iestāžu finanšu rezultāti ir jānovērtē pakalpojumu sniegšanas mērķu sasniegšanas kontekstā;
- finanšu pārskatu **mērķis ir sniegt informāciju, kas ir noderīga pārskatu lietotājiem** (iedzīvotājiem, likumdevējam, līdzekļu piešķirēju organizācijām u. c.) lēmumu pieņemšanai un pakārtoti – arī citām personām citiem mērķiem (plašsaziņas līdzekļu, statistikas, nevaldības organizāciju u. c. vajadzībām).

Papildus pamata informācijai, kas sniedzama finanšu pārskatā – par finansiālo stāvokli pārskata gada beigās (balance), darbības finansiālajiem rezultātiem, pašu kapitāla izmaiņām, naudas plūsmu un paskaidrojošajiem pielikumiem – publiskā sektora finanšu pārskatu lietotājiem ir vajadzīga informācija, lai pamatotu novērtējumu par tādiem jautājumiem kā:

Atbildes uz šiem jautājumiem var saņemt tad, ja valstī ir izveidota uzraudzības un novērtēšanas sistēma, kurā tiek sagatavoti ziņojumi par finanšu un nefinanšu darbības rezultātiem, kurus, savukārt, var novērtēt darbības rezultātu, politikas rezultātu un ietekmes līmenī. Tas nozīmē, ka ir jābūt iedibinātai stabilai sistēmai, lai sekotu līdzi, kā ar budžeta ieguldījumiem tiek panākts progress mērķu sasniegšanā, dalītos ar šo informāciju ar iedzīvotājiem un izmantotu to, lai attiecīgi precizētu, pielāgotu vai plānotu korektīvus pasākumus.

Uzraudzības un novērtēšanas sistēmas “sākumpunkts” ir meklējams attīstības plānošanas sistēmā – iedibinātā procesā, kurā tiek definēts mērķu un sagaidāmo rezultātu kopums. Attīstības plānošana nav iedomājama bez sasaistes ar budžeta plānošanu, savukārt budžetam ir jābūt tikai līdzeklim plānu realizēšanai.

Deklarācijā par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību¹⁶⁹ ir ietverta apņemšanās:

Mainīsim valsts budžeta veidošanas principus, izvirzot skaidrus sasniedzamos mērķus valsts budžeta programmām, un regulāri vērtēsim rezultātus.

Lai šo apņemšanos izpildītu, ir jāizstrādā priekšlikumi valsts budžeta veidošanas principu pilnveidei un jāuzsāk atsevišķu uz rezultātu sasniegšanu orientētu budžeta programmu ieviešana, kā arī jānodrošina pastāvīga un sistemātiska valsts budžeta izdevumu pārskatīšana ar mērķi palielināt valsts budžeta izdevumu un politikas ekonomiskāku un efektīvāku izmantošanu, balstoties uz noteikto mērķu un snieguma rādītāju analīzi¹⁷⁰.

Lai gan aktivitātes iepriekš minētā uzdevuma izpildei ir uzsāktas¹⁷¹ un Finanšu ministrijas sagatavotajā informatīvajā ziņojumā ir paredzēts virzīties uz rezultātu vērstas stratēģiskās un finanšu vadības pieejas ieviešanu valsts budžeta procesā, šobrīd spēkā ir sadrumstalots regulējums (skatīt 11. tabulu), kas dažādos aspektos nosaka prasības gan attiecībā uz mērķu un sagaidāmo rezultātu definēšanu, gan prasības attiecībā uz atskaitīšanos par rezultātiem.

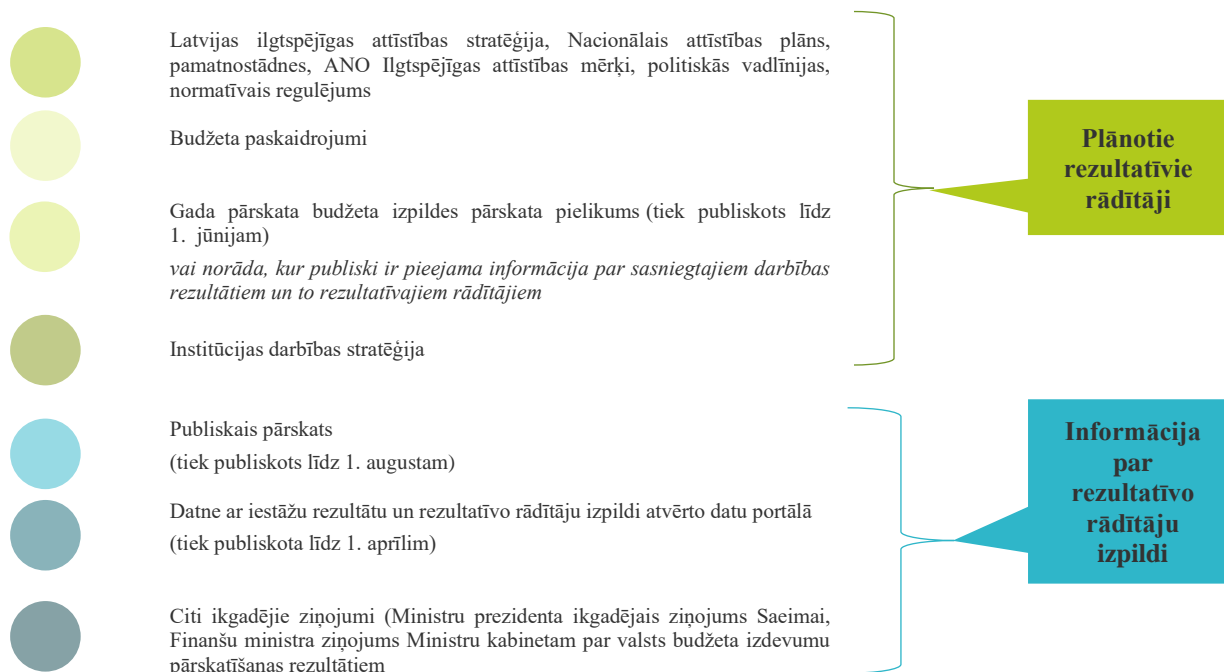
11. tabula

Nozīmīgākie normatīvie akti vai vadlīnijas, kas attiecināmi uz atskaitīšanās par rezultātiem sistēmu

Normatīvais akts / vadlīnijas	Regulējuma / vadlīniju saturs
Likumi	
Par gadskārtējo budžetu un budžeta ietvaru trim gadiem ¹⁷²	<p>Definē vidēja termiņa budžeta mērķus un prioritāros attīstības virzienus</p> <p>Likumam pievienoti budžeta paskaidrojumi ar budžeta resoru politikas un resoru vadības kartēm un finanšu ministra ziņojums par gadskārtējo valsts budžetu.</p> <p>Likumam pievienoti arī ministriju un citu centrālo valsts iestāžu budžeta paskaidrojumi, kas ietver politikas un resursu vadības kartes (norādot darbības jomas definēto mērķi, svarīgākos sasniedzamos un mērāmos rezultātus un ieguldītos resursus), prioritāros pasākumus un to īstenošanas rezultātā sagaidāmos darbības rezultātus un to rezultatīvos rādītājus, kā arī katrai pamatbudžeta vai speciālā budžeta programmai (apakšprogrammai) norāda mērķi, galvenās aktivitātes un izpildītājus, darbības rezultātus un to rezultatīvos rādītājus un finansiālos rādītājus.</p>
Likums par budžetu un finanšu vadību	<p>Nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – MK pienākumu nodrošināt pastāvīgu un sistemātisku valsts budžeta izdevumu pārskatīšanu, ar mērķi efektīvāk un ekonomiskāk īstenot valsts politiku, regulāri optimizēt budžeta izdevumus un izvērtēt to atbilstību attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem – finanšu ministra un Finanšu ministrijas tiesības, pienākumus un atbildību budžeta vadības procesā, tostarp: 1) atbildēt par valsts budžeta izpildes procesa organizāciju un vadību; 2) izvērtēt budžeta pieprasījumu atbilstību paredzētajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem; 3) veikt pārbaudes iestāžu budžeta plānošanas, uzskaites un pārskatu sniegšanas jomā – iestāžu vadītāju atbildību par budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem – informācijas par budžetu publisku pieejamību un publiskošanas kārtību, kā arī pārskatu un ziņojumu Valsts kasei sniegšanas kārtību. Nosaka publiskā pārskata minimālās satura prasības un sagatavošanas / publicēšanas termiņu
Attīstības plānošanas sistēmas likums	<p>Nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – attīstības plānošanas sistēmas sasaisti ar finanšu plānošanu un iestāžu pieņemto lēmumu savstarpējo saskaņotību – finansiālo iespēju principa ievērošanu attīstības plānošanā, t. i., izvērtēt esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvāt efektīvākos risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām – ka attīstības plānošanas rezultāti ir attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas gaitā iestāžu izstrādātie produkti un pakalpojumi (darbības rezultāti), kā arī sabiedrībā un tautsaimniecībā panāktās pārmaiņas (politikas rezultāti) – ka rezultātu noteikšanai izmanto rezultatīvos rādītājus – Valsts kancelejas pienākumus attīstības plānošanas sistēmas organizēšanā, koordinācijā un vadībā
Fiskālās disciplīnas likums	Nosaka pienākumu izvīrēt fiskālās politikas mērķus (t. sk. vidēja termiņa budžeta mērķus, t. i. plānoto vispārējās valdības budžeta strukturālo bilanci) un atskaitīties par tiem
Valsts pārvaldes iekārtas likums	Paredz publiskā pārskata izdošanu , pienākumu iestādes vadītājam nodrošināt iestādes gadskārtējā darbības plāna un budžeta pieprasījuma izstrādi
Ministru kabineta noteikumi	
Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un	<p>Nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – patmatprincipus, kā iestādes izstrādā un iesniedz Finanšu ministrijā budžeta pieprasījumus

Normatīvais akts / vadlīnijas	Regulējuma / vadlīniju saturs
iesniegšanas pamatprincipiem ¹⁷³	<ul style="list-style-type: none"> – racionālas un efektīvas līdzekļu izmantošanas principus un budžeta paskaidrojumu (tostarp politikas un resursu vadības karšu) sagatavošanas kārtību. Definē politikas mērķi un valsts budžeta programmas mērķi, raksturo kvalitātes rādītāju tvērumu – budžeta programmu struktūru, tās saistību ar institūcijas darbības stratēģijas rīcības virzieniem. Paredz, ka budžeta programmām jānodrošina attīstības plānošanas dokumentos izvirzīto mērķu un plānoto rezultātu un to rezultatīvo rādītāju sasniegšana, budžeta apakšprogrammām ir nodrošina budžeta programmai izvirzītā mērķa sasniegšanu
Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas kārtība ¹⁷⁴	<p>Nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kārtību, kādā iestādes plāno, īsteno, uzrauga un uzskaita rezultātus un to rezultatīvos rādītājus, kā arī sniedz pārskatus par tiem – iestāžu pienākumu iesniegt Finanšu ministrijā informāciju par valsts budžeta programmu rezultātu izpildi – Finanšu ministrijas pienākumu centralizēti uzkrāt un sistematizēt rezultātu informāciju un veikt valsts budžeta programmu izpildes rezultātu analīzi – ka valsts budžeta programmu rezultātus veido darbības stratēģijā attiecīgajām programmām plānotie darbības rezultāti, kas papildināti ar analītiskajiem rādītājiem, kuri ļauj noteikt programmas līdzekļu izlietošanas un izmaksu efektivitāti
Gada pārskata sagatavošanas kārtība ¹⁷⁵	<p>Nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kārtību, kādā iestādes sagatavo un iesniedz gada pārskatu un Finanšu ministrija konsolidēto saimnieciskā gada pārskatu – ka budžeta izpildes pārskata pielikumā iestādes sniedz skaidrojumu brīvā formā, un tajā atbilstoši iestādes vadītāja viedoklim iekļauj pārskata lietotājam noderīgu informāciju vai norāda, kur publiski ir pieejama informācija par iestādes budžeta izpildes analīzi vai sasniegtajiem darbības rezultātiem un to rezultatīvajiem rādītājiem
Par gada publiskajiem pārskatiem ¹⁷⁶	<p>Nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ka iestādes pārskatā nodrošina sasniegto rezultātu salīdzinājumu ar iestādes attīstības plānošanas dokumentos un politisko vadlīniju dokumentos noteiktajiem uzdevumiem un plānotajiem rezultātiem; – informācijas apjomu un saturu, kas iekļaujams pārskatā, tostarp, norādot iestādes darbības stratēģijā sasniedzamo rezultātu izpildes analīzi un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējumu
Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi ¹⁷⁷	<p>Nosaka attīstības plānošanas dokumentos ietveramo saturu, to izstrādāšanas, apstiprināšanas, aktualizācijas un spēka zaudēšanas kārtību, darbības termiņu un pārskatu sniegšanas kārtību, kā arī to ietekmes izvērtēšanas kārtību</p> <p>Paredz, ka institūcijas darbības stratēģija nosaka iestādes attīstības prioritātes un mērķus noteiktam laikposmam, ievērojot attiecīgajā nozarē apstiprinātos attīstības plānošanas dokumentus, tiesību aktus un plānoto iestādes valsts budžeta izdevumu kopapjomu vidējam termiņam</p>
Ministru kabineta instrukcijas	
Instrukcija par valsts budžeta izpildes analīzi ¹⁷⁸	<p>Nosaka kārtību, kādā iestādes sagatavo informāciju un veic analīzi par budžeta programmās plānoto resursu un izdevumu izpildi, kā arī rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izpildi un iesniedz to Finanšu ministrijā</p>
Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu ¹⁷⁹	<p>Nosaka minimālās informācijas apjomu, kas iekļaujams institūcijas darbības stratēģijā, tostarp:</p> <ul style="list-style-type: none"> – informācija par galvenajiem politikas mērķiem – sasniedzamie rezultāti jeb pārmaiņas, kuras raksturo noteiktā mērķa sasniegšanas pakāpi, un to snieguma rādītāji – galvenie snieguma rādītāji, kuri demonstrēs institūcijas darbības progresu un raksturo svarīgākos institūcijas sasniedzamos rezultātus
Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika ¹⁸⁰	<p>Nosaka rezultātu un to rezultatīvo rādītāju hierarhijas izstrādes un novērtēšanas metodiku un vērš uzmanību, ka iestādes galvenais uzdevums, ieviešot rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmu, ir samazināt formālu rādītāju uzkrāšanu, kas rada papildu izdevumus un nenodrošina informāciju par reālu mērķa sasniegšanas pakāpi</p>
Valsts kases vadlīnijas	
Gada pārskata sagatavošanas vadlīnijas	<p>Sniedz detalizētāku priekšstatu par gada pārskatā ietveramo informāciju, kā arī piezīmju strukturizētajā skaidrojumā uzrādāmo informāciju¹⁸¹</p>

Kopsavelkot sistēmas, kādā notiek rezultātu plānošana un atskaitīšanās par rezultātiem, normatīvo regulējumu, šobrīd ir vairāki informācijas avoti: (skatīt 17. attēlu).

17. attēls. Informācijas par darbības rezultātiem plānošana un izpilde

Institūcijas darbības stratēģija ir dokuments, kurā formulētas tādas organizācijas attīstības prioritātes un mērķi, kas parāda, kā tiks organizēta resursu izlietošana, lai vidējā termiņā organizācija izpildītu nozares attīstības plānošanas dokumentos un tiesību aktos iekļautos uzdevumus. Turklāt stratēģijā norādītos sasniedzamos rezultātus un to snieguma rādītājus budžeta plānošanā izmanto atbilstoši normatīvajiem aktiem budžeta un finanšu vadības jomā.¹⁸² Ja iestādes stratēģija ir sagatavota atbilstoši prasībām, tad tās rezultātus un rezultatīvos rādītājus ir iespējams sasaistīt ar budžeta paskaidrojumiem.

Likuma “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” paskaidrojumi (turpmāk – Budžeta paskaidrojumi) ietver informāciju par budžeta resora galvenajiem plānotajiem pasākumiem pārskata gadā; darbības jomas, kurās tiek īstenota noteikta politika, vai darbības virziena mērķiem, svarīgākajiem sasniedzamajiem un mērāmajiem rezultātiem un ieguldītajiem finanšu un cilvēkresursiem; kā arī informāciju par programmas (apakšprogrammas) mērķiem, kurus plānots sasniegt, izmantojot valsts budžeta programmā (apakšprogrammā) piešķirto finansējumu, galvenajām aktivitātēm, finanšu un darbības rezultātiem.

Budžeta paskaidrojumos ietvertās politikas un resursu vadības kartes sastāv no trim daļām, kurās tiek norādīti budžeta resora jomu politikas un darbības mērķi, sasniedzamie rezultāti un to rādītāju, kā arī budžeta programmu mērķi un darbības rezultāti.

Gada pārskata budžeta izpildes pārskata pielikumā iestādes sniedz informāciju par budžeta izpildi. Skaidrojumu sagatavo brīvā formā, un tajā atbilstoši iestādes vadītāja viedoklim iekļauj pārskata lietotājam noderīgu informāciju vai norāda, kur publiski ir pieejama informācija par iestādes budžeta izpildes analīzi vai sasniegtajiem darbības rezultātiem un to rezultatīvajiem rādītājiem.

Publiskajā pārskatā iestādēm ir jāatskaitās par stratēģiskajiem rezultātu rādītājiem. Ja iestādes valsts budžeta programmu rezultātus veido darbības stratēģijā attiecīgajām programmām plānotie darbības rezultāti, tad arī publiskajā pārskatā sniegtā atskaite ir par stratēģijas izpildes progresu un par budžeta paskaidrojumos noteikto rezultātu rādītāju izpildi.

Datnē ar iestāžu rezultātu un rezultatīvo rādītāju izpildi (atvērto datu portālā) ir iekļauta informācija par iestāžu rezultātu un to rezultatīvajiem rādītājiem, to plānu un izpildi par 12 mēnešiem. Publicētajā tabulā ir dati par ministriju un iestāžu rezultātiem laikā no 2018. līdz 2023. gadam, izpildes/novērtējuma novirze no plānotās vērtības (%), iemesli/faktori, kas ir noteikuši izpildi/neizpildi, kā arī izdarītais, lai sasniegtu plānoto vērtību, priekšlikumi rādītāja neizpildes novēršanai un ārējie faktori, kas radījuši ietekmi uz rādītāja izpildi/novērtējumu.

Budžeta vadības prakses novērtēšana Valsts kontroles uzmanības lokā ir jau vairākus gadus. Pēc finanšu krīzes 2008. gadā, saimnieciskā gada pārskata revīzijās regulāri tika vērtēti dažādi jautājumi, kas skar budžeta izpildes ciklu, piemēram, apropriāciju pārdale, līdzekļu neparedzētiem gadījumiem piešķiršana. 2018. gadā tika publicēti lietderības revīzijas “Budžeta vadības sistēmas efektivitāte: 1. daļa – budžeta plānošanas cikla efektivitātes izvērtējums” rezultāti. Vairākkārt finanšu revīzijās vērtēta prioritārajiem pasākumiem piešķirto līdzekļu izlietošana atbilstoši mērķiem un plānoto rezultātu sasniegšana.

Šoreiz konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā Valsts kontrole vērtēja – vai informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem un labajai praksei, kas uz to attiecas.

Pamatojoties uz veikto revīzijas darbu¹⁸³, tika gūta pārlicība, ka informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, visos būtiskajos aspektos ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem, kas uz to attiecas, taču ne labajai praksei, kā arī revīzijā, vērtējot četru izlasē iekļauto budžeta resoru sasniedzamo rezultātu plānošanu, informācijas par budžetu un sasniegtajiem rezultātiem publicēšanu un Finanšu ministrijas un Valsts kancelejas izveidoto rezultātu vadības un kontroles sistēmu, tika konstatētas būtiskas neatbilstības tiesību aktiem.

Pirmkārt, normatīvajos aktos noteiktā un praksē pastāvošā kārtība, kādā iestādes atskaitās par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu¹⁸⁴, pieļauj dažādus rīcības scenārijus gan attiecībā uz termiņu, kad šāda informācija tiek publicēta, gan attiecībā uz informācijas saturu un detalizācijas pakāpi. Tā, piemēram, informācija par sasniegtajiem rezultātiem var būt pieejama vai nu gada pārskatā aprīlī, vai publiskajā pārskatā augustā. Šāda rīcības brīvība nenodrošina vienveidīgu, savlaicīgu, vispārējiem informācijas prezentācijas principiem¹⁸⁵ un kvalitātes pazīmēm¹⁸⁶ atbilstošu iestāžu ziņošanu par progresu savu mērķu

sasniegšanā, izlietojot piešķirto budžetu, atbilstoši budžeta paskaidrojumos plānotajiem sasniedzamajiem politikas un darbības rezultātiem.

Neviena no četrām izlasē iekļautajām ministrijām savos pārskatos neatklāj informāciju, kā budžeta ieguldījumi ietekmē sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitātes mērķu sasniegšanu, kā to paredz konceptuālās pamatnostādnes¹⁸⁷.

Līdz ar to sabiedrība un parlaments budžeta sadales lēmumu pieņemšanas vajadzībām un iestāžu pārskatatbildības veicināšanai nevar novērtēt, vai iestādes savus pakalpojumus sabiedrībai ir sniegušas efektīvi, ekonomiski un produktīvi un vai iestāžu spēja sniegt pakalpojumus ir uzlabojusies vai pasliktinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kā to paredz konceptuālās pamatnostādnes¹⁸⁸.

Otrkārt, nav skaidras sasaistes starp likumā definētajiem prioritārajiem attīstības virzieniem un izdevumiem atbilstoši budžeta resoru politikas un resursu kartēm. Tāpat izveidots mehānisms, kā vidēja termiņa budžeta mērķi un prioritārie attīstības virzieni kaskadējas līdz budžeta resoru līmenim. Līdz ar to arī iestāžu definētajiem sasniedzamajiem rezultātiem nereti piemīt kvalitātes trūkumi – tie nav jēgpilni un ir vērojama to iekšējā un ārējā nesaskaņotība. Revīzijā, vērtējot četru ministriju Budžeta likuma 2023.–2025. gadam politikas un resursu vadības kartes, konstatēts:

- 56 % no izlases apjomā aplūkotajiem tā saucamajiem “raksturojošākajiem darbības rādītājiem” nesniedz aptverošu un raksturojošu priekšstatu par nozares darbu vai nenorāda apkopojošus rezultatīvos rādītājus, kā tas noteikts normatīvajā regulējumā¹⁸⁹, bet visbiežāk to vietā ir tikai atsevišķu darbību uzskaites apkopojums;
- 71 % no analizētajiem valsts budžeta programmu rezultātiem nav saskaņoti ar institūcijas darbības stratēģijā attiecīgajām programmām plānotajiem darbības rezultātiem, kā to paredz normatīvais regulējums;
- 87 % no vērtētajām politikas un resursu kartēm netiek iekļauti analītiskie rādītāji, kā to paredz normatīvais regulējums¹⁹⁰, kas ļautu noteikt līdzekļu izlietošanas un izmaksu efektivitāti;
- 37 % no vērtētajām politikas un resursu kartēm nav norādīti normatīvajā regulējumā¹⁹¹ paredzētie kvalitātes rādītāji. Turklāt tikai aptuveni puse no norādītajiem kvalitātes rādītājiem ir tādi, kas mēra ministrijas pakalpojumu sniegšanas mērķus pārskata periodā.

Atskaitīšanās par šādiem rādītājiem ne vien nesniedz kvalitatīvu informāciju sabiedrībai un lēmumu pieņēmējiem, bet arī nemotivē iestādes par šādiem rādītājiem atskaitīties.

Sistēma, kādā notiek atskaitīšanās par rezultātiem

Konceptuālajās pamatnostādnēs¹⁹² ir noteikts, ka:

- iestādei jāsniedz informācija par pakalpojumu sniegšanas rezultātiem, kas ir noderīga pārskatatbildībai un lēmumu pieņemšanai. Lēmumi par informācijas atlasī, izvietojumu un organizēšanu tiek pieņemti, reaģējot uz lietotāju vajadzībām pēc informācijas par iestādes darbību vai citiem rezultātiem;
- informācijas par pakalpojumu sniegšanas rezultātiem apkopojumam jābūt tādām, kas sniedz jēgpilnu izpratni par iestādes sasniegumiem pakalpojumu sniegšanas jomā. Informācijas sniegšanai jāļauj lietotājiem novērtēt iestādes sniegtā pakalpojuma apjomu, efektivitāti un lietderību. Informācijai par pakalpojumu sniegšanas rezultātiem jābūt atbilstoši iestādes pakalpojuma sniegšanas mērķiem. Tajā skaidri jānorāda saikne starp iestādes pakalpojumu sniegšanas mērķiem un tās pakalpojumu sniegšanas sasniegumiem. Informācijas atlasī jāļauj izvairīties no informācijas pārslodzes un jāveicina saprotamība;
- gada finanšu pārskatā jebkurai iekļautajai informācijai jāatbilst finanšu pārskatu sniegšanas mērķiem, vienlaikus piemērojot finanšu pārskatos iekļautās informācijas kvalitatīvos raksturlielumus un ierobežojumus. Kvalitatīvie raksturlielumi ir atbilstība, patiesa atspoguļošana, saprotamība, savlaicīgums, salīdzināmība un pārbaudāmība (līdzīgi Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 43. punktam).

Nacionālais regulējums¹⁹³ paredz, ka publiskajā pārskatā ir jāatskaitās par iestādes darbības stratēģijā plānoto rezultātu izpildi, kā arī par piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietošanu iepriekšējā gadā. Savukārt, gada pārskatā ziņošana par darbības rezultātiem ir neskaidri regulēta un vairāk ir atkarīga no iestādes vadītāja ieinteresētības sniegt šādu informāciju. Proti, budžeta izpildes pārskata pielikumā jāsniedz skaidrojums brīvā formā un tajā atbilstoši iestādes vadītāja viedoklim iekļauj pārskata lietotājam noderīgu informāciju vai norāda, kur publiski ir pieejama informācija par iestādes budžeta izpildes analīzi vai sasniegtajiem darbības rezultātiem un to rezultatīvajiem rādītājiem.¹⁹⁴

No regulējuma¹⁹⁵ var secināt, ka, ja iestādes valsts budžeta programmu rezultātus veido darbības stratēģijā attiecīgajām programmām plānotie darbības rezultāti, tad arī publiskajā pārskatā sniegtā atskaite ir vienlaikus gan par stratēģijas izpildes progresu, gan arī par budžeta paskaidrojumos noteikto rezultātu rādītāju izpildi.

Tajos gadījumos, kad budžeta resors un iestāde faktiski ir viena un tā pati vienība kā, piemēram, Ārlietu ministrijas gadījumā, tad vienādu informāciju par to, kas kārtējā gadā ir jāsasniedz ar valsts budžetu, vajadzētu atrast gan gada pārskatā, gan arī publiskajā pārskatā. Savukārt resoros, kas aptver vairākas iestādes, kā tas ir, piemēram, Satiksmes ministrijas un Tieslietu ministrijas gadījumā, pārskatos informācija par rezultātiem būs ar dažādu aptveri un detalizāciju, jo atbilstoši normatīvajam regulējumam katrai budžeta finansētai iestādei ir jābūt atsevišķam publiskajam pārskatam¹⁹⁶ un gada pārskatam, bet

katram resoram ir jāveido konsolidētais gada pārskats, kurā apkopota informācija par vairākām konsolidācijā iesaistītām iestādēm¹⁹⁷.

Pārbaudot, vai un kā sabiedrība tiek informēta par izlasē iekļauto četru iestāžu rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, konstatēts:

- visas četras izlasē iekļautās iestādes **gada pārskata par 2023. gadu budžeta izpildes pārskata pielikumā** sniedz informāciju tikai par budžeta izpildes finanšu rezultātiem, un neviena no četrām izlasē iekļautajām iestādēm nav iekļāvusi datus par darbības rezultātiem, lai gan šādu izvēli paredz regulējums¹⁹⁸: skaidrojumu par budžeta izpildi sagatavo brīvā formā, un tajā atbilstoši iestādes vadītāja viedoklim iekļauj pārskata lietotājam noderīgu informāciju vai norāda, kur publiski ir pieejama informācija par iestādes budžeta izpildes analīzi vai sasniegtajiem darbības rezultātiem un to rezultatīvajiem rādītājiem. Divas ministrijas – Ārlietu ministrija un Tieslietu ministrija – gada pārskata vadības ziņojumā norāda, ka publiski informācija par iestādes budžeta izpildes analīzi vai sasniegtajiem darbības rezultātiem būs pieejama publiskajā pārskatā;
- **Publiskajā pārskatā** iestādes iekļauj daļu no budžeta paskaidrojumos plānoto rezultātu faktiskās izpildes datiem, tomēr lielākoties bez sasaistes ar finansējumu. Piemēram, Satiksmes ministrija ir sniegusi gandrīz pilnu informāciju par budžeta paskaidrojumos apsolīto budžeta programmu darbības rezultātu izpildi. Tieslietu ministrija sniegusi daļēju informāciju par budžeta paskaidrojumos apsolīto budžeta programmu darbības rezultātu izpildi un par atsevišķiem pakalpojumiem. Valsts kanceleja, Valsts administrācijas skola un Ārlietu ministrija nav iekļāvusi informāciju par budžeta paskaidrojumos plānoto rezultātu sasniegšanu vai arī atsevišķu rezultātu informācijas sakritība ir drīzāk nejauša un izriet no tā, ka iestāde atskaitās par savu funkciju izpildi, nevis mērķtiecīgi sniedz informāciju atbilstoši budžeta paskaidrojumos apsolītajam;
- informāciju par budžeta paskaidrojumos apsolītajiem rezultātiem pilnā detalizācijā iestādes pēc pārskata gada beigām ir iesniegušas Finanšu ministrijā, kas informāciju ir apkopojusi un 28.03.2024. **datni** “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un rezultatīvo rādītāju izpilde”¹⁹⁹ ir atvērusi publiskai piekļuvei **atvērto datu portālā**²⁰⁰ atbilstoši portāla lietošanas noteikumiem²⁰¹.

Finanšu ministrijas tīmekļvietnē²⁰² pieejamais ziņojums “2023. gada valsts budžeta izdevumu izpilde” attiecas tikai uz budžeta izpildes finanšu rezultātiem, nevis uz budžeta paskaidrojumos plānotajiem rezultātiem.

Lai parlaments varētu īstenot izpildvaras darbības uzraudzību un korektīvi lemt par budžeta sadali, tam ir nepieciešama informācija:

- vai publiskā pārvalde sniedz savus **pakalpojumus sabiedrībai** efektīvi, ekonomiski un produktīvi;
- vai iestāžu spēja sniegt pakalpojumus ir uzlabojusies vai pasliktinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu;
- cik lielā mērā ir mainījies turpmāko gadu nodokļu maksātāju slogs, kas saistīts ar pašreizējo pakalpojumu apmaksu.

Gada pārskata sagatavošanas kārtība neparedz tiešu prasību iestādēm sniegt informāciju par pakalpojumu nodrošināšanas darbībām, sasniegumiem un rezultātiem pārskata periodā. Tomēr, izprotot termina “darbības rezultāts” būtību, kā tas aprakstīts Ministru kabineta instrukcijā²⁰³, iestādēm būtu jāsniedz pārskatā informācija par produktiem un pakalpojumiem, kurus iestāde rada un sniedz ārējiem klientiem –

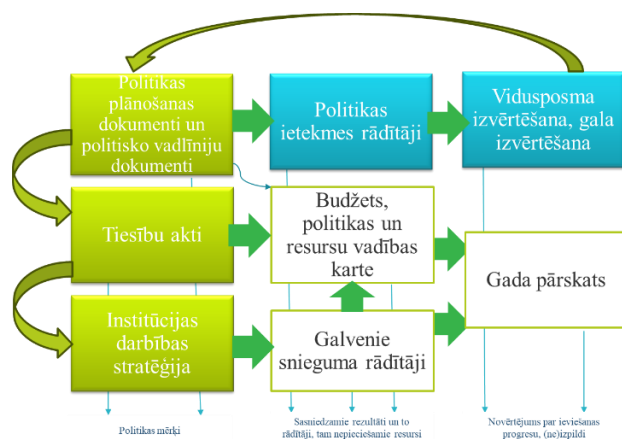
iedzīvotājiem, komercsabiedrībām, nevaldības organizācijām, valdībai, tiešās pārvaldes iestādēm un starptautiskajām organizācijām.

Pārbaudot, vai iestāžu pārskatu lietotājiem ir pieejama informācija par pakalpojumu izmaksām, to efektivitāti un sasniegumiem un vai ir sniegta informācija, kas ļauj noteikt, vai iestādes spēja sniegt pakalpojumus ir uzlabojusies vai pasliktinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un, vai iestāde ir sniegusi pakalpojumus sabiedrībai produktīvi un efektīvā veidā²⁰⁴, revīzijā konstatēts, ka par izlasē iekļautajām iestādēm šādu informāciju nevar iegūt ne gada pārskatos, ne publiskajos pārskatos, izņemot Ārlietu ministriju, kas savā publiskajā pārskatā (par 2022. gadu) uzrāda sniegto pakalpojumu rezultātus.

Revīzijā konstatēts, ka Latvijā iestādēm ir **vairākas atskaitīšanās sistēmas**, no kurām neviena pilnībā neatbilst pasaules labajai praksei – jēgpilni ziņot par progresu savu stratēģisko mērķu sasniegšanā, jo īpaši par darbības rezultātu un sniegto pakalpojumu ietekmi un ieguldījumu politikas rezultātu sasniegšanā, kas ir aprakstīta starptautiskajos publiskā sektora grāmatvedības standartos²⁰⁵.

Gada pārskata un publiskā pārskata normatīvais regulējums²⁰⁶, no kura izriet, ka gan gada pārskatā, gan publiskajā pārskatā ir atklājama informācija par plānotiem darbības rezultātiem un to izpildes analīze, rada neskaidrību, kā šie dokumenti saturiski viens no otra atšķiras attiecībā uz ziņošanu par sasniegtajiem darbības rezultātiem. Prakse liecina, ka lielākais uzsvars uz finanšu rezultātu ziņošanu ir gada pārskatā, bet darbības rezultātu apskats tiek iekļauts publiskajā pārskatā, izceļot reprezentācijai būtiskākos aspektus. Nevienā no pārskatiem parasti finanšu rezultāti netiek paskaidroti ar darbības rezultātiem (izņemot Satiksmes ministrijas publiskajā pārskatā), bet vienas iestādes dokumentos var būt ļoti plaša informācija par dažādiem rezultātiem, kas detaļās var pat atšķirties, piemēram, kā tas ir Ārlietu ministrijas gadījumā Ārlietu ministra ikgadējā ziņojumā Saeimai, publiskajā pārskatā un gada pārskatā par to pašu periodu.

Šāda situācija ir pretēja Valsts kancelejas 2022. gadā izstrādātajās vadlīnijās “Stratēģiskās plānošanas vadlīnijas valsts iestādēm”²⁰⁷ ieteiktajai pieejai (skatīt 18. attēlu), kur skaidrots, ka tieši gada pārskats ir loģisks gala izvērtēšanas posms par budžeta politikas un resursu vadības kartēs apkopoto stratēģisko galveno snieguma rādītāju izpildi.

18. attēls. Institūcijas darbības stratēģijas vieta pārvaldes dokumentu hierarhijā²⁰⁸

Turklāt jāatzīmē, ka pārskatbildības kontekstā būtiski ir, lai informācija par rezultātiem tiktu sniegta lēmumu pieņēmējiem iespējami laicīgi. Tātad gada pārskats, kas tiek sagatavots līdz 1. aprīlim un publiskots līdz 1. jūnijam, ir vairāk piemērots ar kārtējā gada budžetu sasniegto rezultātu informācijas

laicīgākai sniegšanai lēmumu pieņēmējiem nekā publiskais pārskats, kas sagatavojams līdz 1. jūlijam un publicējams līdz 1. augustam.

Konceptuālajās pamatnostādņēs²⁰⁹ ir iekļauti piemēri, kādu tieši informāciju būtu jāsniedz, skaidrojot, cik lielā mērā ir mainījies turpmāko gadu nodokļu maksātāju slogs, kas saistīts ar pašreizējo pakalpojumu apmaksu. Piemēram, informācija par iestādes paredzamajām pakalpojumu sniegšanas darbībām un resursu vajadzībām nākotnē; vai iestāde sasniedz mērķus, kas noteikti kā pamatojums pārskata periodā piesaistītajiem resursiem; vai nākotnē, visticamāk, būs vajadzīgi papildu (vai mazāki) resursi un iespējamie šo resursu avoti; informācija, lai pamatotu novērtējumu par to, vai iestāde izmanto resursus ekonomiski, efektīvi, lietderīgi un atbilstoši paredzētajam mērķim.

Piemēram, vai pašreizējais pieejamo resursu izmaksu segšanai līmenis ir pietiekams valsts informācijas sistēmas, kura nodrošina pakalpojumus visiem nodokļu maksātājiem, uzturēšanas izdevumu vai funkcionalitātes uzlabošanas izmaksu segšanai, lai turpinātu nodrošināt pakalpojumu esošajā apjomā un kvalitātē.

Plānoto sasniedzamo rezultātu kvalitāte

Budžeta mērķu un prioritāšu kaskadēšana līdz resoru līmenim

Revīzijā vērtēts, vai budžets tiek izmantots kā līdzeklis valsts politikas realizācijai ar finansiālām metodēm un vai budžeta vadības sistēma nodrošina, ka pieejamie resursi vidējam termiņam tiek izlietoti atbilstoši vidēja termiņa budžeta mērķiem un valdības noteiktajām prioritātēm.

Vērtējot, vai budžets tiek izmantots kā līdzeklis valsts politikas realizācijai ar finansiālām metodēm un vai budžeta vadības sistēma nodrošina, ka pieejamie resursi vidējam termiņam tiek izlietoti atbilstoši vidēja termiņa budžeta mērķiem un valdības noteiktajām prioritātēm, konstatēts, ka nav skaidras sasaistes starp likumā definētajiem prioritārajiem attīstības virzieniem un izdevumiem atbilstoši budžeta resoru politikas un resursu kartēm.

Turklāt dažādi tiek izprasta Likuma par budžetu un finanšu vadību²¹⁰ norma par vidēja termiņa budžeta likumā nosakāmo vidēja termiņa budžeta mērķi nacionālajā attīstības plānā noteikto mērķu sasniegšanai un prioritāšu ieviešanai.

Valsts kontroles ieskatā likums prasa noteikt saturiskos nefinanšu mērķus politiku (rīcībpolitiku) ieviešanai. Savukārt Finanšu ministrija norāda²¹¹, ka:

Vidēja termiņa budžeta mērķi (vispārējās valdības vidēja termiņa strukturālās bilances mērķi, vispārējās valdības vidēja termiņa budžeta mērķi) tiek noteikti vidēja termiņa budžeta ietvarā ierasti 4. pantā (pēc likumu apvienošanas – likuma par valsts budžetu kārtējam gadam un vidēja termiņa budžeta ietvaru I. nodaļā “Budžeta ietvars vidējam termiņam”).

Likuma par budžetu un finanšu vadību, 18.¹ panta kontekstā jānodala 1) vidēja termiņa budžeta mērķi, kas tiek definēti vidēja termiņa budžeta ietvara likuma 4. pantā un 2) vidēja termiņa prioritārie attīstības virzieni nacionālajā attīstības plānā un valsts aizsardzības koncepcijā noteikto mērķu sasniegšanai un prioritāšu ieviešanai, kas tiek definētas vidēja termiņa budžeta ietvara likuma 1. pantā. Gan vidēja termiņa budžeta mērķi, gan vidēja termiņa prioritārie attīstības virzieni

izvērsti tiek aprakstīti Budžeta likuma paskaidrojumu I. nodaļā atbilstoši Fiskālās disciplīnas likuma 5. panta prasībām.

Revīzijā konstatēts, ka iestāžu budžeta paskaidrojumos ir atsauces uz katras nozares vai jomas attīstības plānošanas dokumentos izvirzītajiem mērķiem un plānotajiem politikas rezultātiem, kas atspoguļo labumu valstij vai sabiedrībai, tomēr nav norādes uz budžeta prioritārajiem virzieniem. Līdz ar to nav izsekojams, vai valstī tiek īstenota vienota vidēja termiņa budžeta stratēģija un prioritātes.

Likuma²¹² paskaidrojumu 2.3.1. nodaļā “Politikas pasākumi vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu īstenošanā” sniegtais apraksts ir vispārināts, nenorādot konkrētu ar vidēja termiņa budžetu sasniedzamo mērķi. Piemēram, ir aprakstīts valsts budžeta ieguldījumu apjoms divos prioritārajos virzienos – Drošība un Izglītība, kur ir norādīts šī ieguldījuma īpatsvars (%) no iekšzemes kopprodukta vidējā termiņā, bet nav atsauces uz konkrētākiem rezultatīvajiem rādītājiem. Rezultatīvie rādītāji ir izmantoti tikai viena cita virziena aprakstā – Dzīves kvalitāte, cilvēka un sabiedrības veselība²¹³.

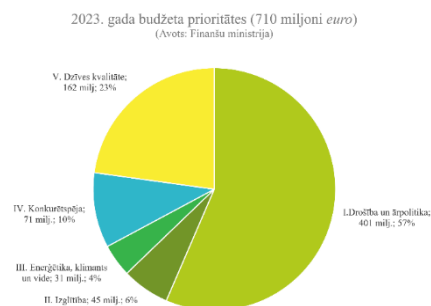
Izskatot izlasē iekļauto resoru politikas un resursu vadības kartes, netika konstatēta saistība starp kartēs iekļautajiem mērķiem, rezultātiem un to rādītājiem ar likumā noteiktajiem prioritārajiem attīstības virzieniem un to skaidrojumu finanšu politikas izklāstā. Piemēram, prioritārā attīstības virziena “Konkurētspēja”²¹⁴ aprakstā teikts: “Jāattīsta ne tikai *Rail Baltica* dzelzceļa projekts, bet jāpārorientē visa dzelzceļa sistēma un ostu potenciāls”. Savukārt Satiksmes ministrijas politikas un resursu kartē²¹⁵ reformas dzelzceļa sistēmā nav minētas, ostu pārvaldības reformas ir pieminētas galveno pasākumu aprakstā, tomēr tranzītpārvadājumu jomas politikas mērķim – nodrošināt Latvijas starptautisko sasniedzamību, ko mēra ar Starptautiskās kravu loģistikas un ostu informācijas sistēmas lietotāju skaitu, nav loģiskas saiknes ar ostu pārvaldības reformu.

Arī valdības deklarācijas²¹⁶ īstenošana ir tikai nomināli sasaistīta ar budžeta resoru paskaidrojumiem. Politikas un resursu vadības kartēs ir sniegta vienīgi atsauce uz valdības deklarācijas punkta kārtas numuru, bet ne programmu struktūra, ne arī pašu programmu mērķi, sagaidāmie rezultāti un to rādītāji netiek uzskatāmi saskaņoti ar valdības deklarācijas virzieniem.

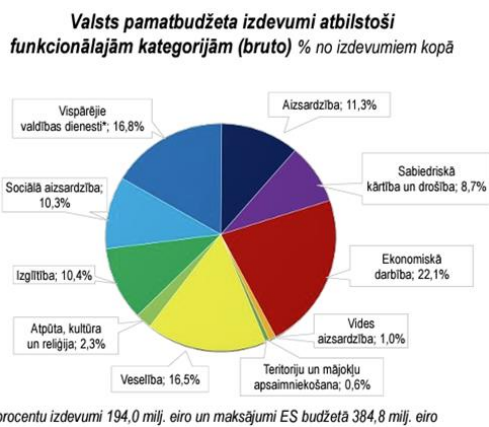
Finanšu ministra Arvila Ašeradena ziņojumā par 2023. gada valsts budžetu²¹⁷, kas pievienots Budžeta 2023.–2025. gadam likuma paskaidrojumiem, norādīts, ka likumā iekļautās prioritātes saskan ar valdības deklarāciju²¹⁸.

Ar apzīmējumu “prioritārie attīstības virzieni” galvenokārt tiek aptverts 2023. gada budžeta prioritārajiem pasākumiem piešķirto līdzekļu sadalījums.

Arī no Finanšu ministrijas sagatavotā informatīvā ziņojuma²¹⁹ izriet, ka “budžeta prioritātes” attiecas tikai uz papildus bāzes finansējumam iespējamajiem valsts budžeta līdzekļu piešķirumiem prioritārajiem pasākumiem 710 milj. *euro*, kurus sadalot pa valdības deklarācijas jomām, iezīmējas, ka vislielākais finansējuma pieaugums ir bijis 1) drošībai un ārpolitikai, 2) dzīves kvalitātei, 3) konkurētspējai, un to secība atšķiras no likumā definētās (skatīt 19. attēlu).

19. attēls. 2023. gada budžeta prioritāriem pasākumiem piešķirto līdzekļu sadalījums atbilstoši Valdības deklarācijas jomām, milj. *euro*.

20. attēls. Finanšu ministrijas sniegtā informācija par 2023. gada valsts budžeta izdevumu izpildi²²⁰.

Savukārt, informējot par budžeta izpildi, Finanšu ministrija nesniedz pārskatu pa prioritārajiem attīstības virzieniem, bet ziņojumos par valsts budžetu lieto budžeta finansējuma sadalījumu tikai pa funkcionālajām kategorijām. Piemēram, Finanšu ministrijas sagatavotajā atskaitē par 2023. gada valsts budžeta izdevumu izpildi²²¹ norādīts: “Lielākā daļa valsts pamatbudžeta izdevumu 2023. gadā tika veikti izdevumu funkcijā “Ekonomiskā darbība” (22,1 %) un “Vispārējie valdības dienesti” (16,8 %)”. Tie tāpat ir faktiskie prioritārie attīstības virzieni (skatīt 20. attēlu). Procentuāli vislielākais pieaugums, kas nozīmē, ka tā ir prioritāte, ir funkcionālajā kategorijā “Aizsardzība” – 37,3 %, “Sabiedriskā kārtība un drošība” – 25,2 % un “Izglītība” – 14,4 %²²².

Budžeta mērķis un prioritārie virzieni ir sākuma punkts tam, lai īstenotu likumā²²³ noteikto, ka budžets ir līdzeklis valsts politikas realizācijai ar finansiālām metodēm. Budžeta mērķu un prioritāro virzienu noteikšana prasa visu atbildīgo (Finanšu ministrija par budžeta izstrādi un Valsts kanceleja par attīstības plānošanu) un iesaistīto pušu (valdība, budžeta resori un Saeima) ciešu un saskaņotu sadarbību un ilgtermiņa redzējumu.

Valsts kanceleja (iepriekš Pārresoru koordinācijas centrs) piedalās gan izdevumu pārskatīšanas procesā, gan arī budžeta finansēto iestāžu pieteikto jauno prioritāro pasākumu izvērtēšanā, tomēr pašlaik nav skaidri noteikts, kura iestāde – Finanšu ministrija vai Valsts kanceleja – saturiski un organizatoriski nodrošina budžeta nefinanšu mērķu vadības procesu, koordinē to sasniegšanu un pārliedzinās, ka visi valstij un sabiedrībai nozīmīgie mērķi un rezultāti tiek kaskadēti ministriju un iestāžu līmenī un pildīti.

Piemēram, resora “Ministru kabinets” darbības jomā – publisku personu kapitālsabiedrību pārvaldība – mērķi un rezultāti netiek kaskadēti no pārraudzības jomas uz rīcībpolitikas īstenošanas jomām. Pārresoru koordinācijas centrs budžeta paskaidrojumos ir izvirzījis pats sev politikas rezultatīvo rādītāju “Valsts kapitālsabiedrību, kuru darbības rezultāti ir labi vai ļoti labi, īpatsvars no visām valsts kapitālsabiedrībām (%)”, kur faktiskā vērtība 2021. gadā bija 92 % (plānotā vērtība netika izvirzīta). Kaskadējot mērķus un to sasniegšanas rādītājus no pārraudzības iestādēm uz izpildinstitūcijām, šādam rezultātam būtu jābūt iekļautam arī to ministriju budžeta paskaidrojumos, kuras nodrošina kapitāldaļu pārvaldību. Tomēr ne revīzijas izlasē iekļautajos Satiksmes ministrijas, ne arī Tieslietu ministrijas budžeta paskaidrojumos nav šāda veida rādītāja.

Valsts kanceleja informēja²²⁴, ka:

lai nodrošinātu valsts attīstības mērķu uzraudzību, pēc Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam (turpmāk – NAP2027) apstiprināšanas Ministru kabinets reizi divos gados iesniedz izskatīšanai Saeimā²²⁵ vienotu savstarpēji integrētu ziņojumu (turpmāk – NAP2027 ziņojums) par Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam, NAP2027 īstenošanu un valsts ilgtspējīgu attīstību.

NAP2027 ziņojums ir daļa no valsts budžeta attīstības mērķu un rezultātu novērtēšanas procesa koordinēšanas. Minētais process nav viena atsevišķa darbība, bet vairāku darbību / procesu kopums, tai skaitā prioritāro pasākumu pieprasījumu sagatavošana un vērtēšana, prioritāro pasākumu ranžēšana, izdevumu pārskatīšanas grupas darbība, metodiski uzlabojot valsts budžeta pārskatāmību un sasaisti ar rezultātiem u.c., un arī NAP2027 ziņojuma Saeimai sagatavošana.

Ministru prezidentes Evikas Siliņas ikgadējais ziņojums Saeimai par Ministru kabineta paveikto un iecerēto darbību²²⁶, (kur pielikums ir “Ziņojums par Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam īstenošanu un valsts ilgtspējīgu attīstību”²²⁷) ir publiski pieejams.

NAP2027 ziņojumā ir apzināts un analizēts progress NAP2027 mērķu sasniegšanā, veikts novērtējums par katru NAP2027 rīcības virzienu, informējot par NAP2027 rīcības virzienos izvirzīto mērķu sasniegšanu un mērķu indikatoru vērtībām, aprakstot katra mērķa indikatora izmaiņu tendenci un sniedzot tās grafisku novērtējumu, kā arī aprakstot katra indikatora izmaiņas ietekmējošos faktoros.

Budžeta paskaidrojumu un sasniedzamo rezultātu un rezultatīvo rādītāju kvalitāte

Revīzijā, vērtējot, budžeta paskaidrojumos norādītos jomas sasniedzamos rezultātus un rezultatīvos rādītājus izlasē iekļautajās iestādēs, konstatēti kvalitātes trūkumi, tostarp turpmāk minētie.

- 56 % no izlases apjomā vērtētajiem tā saucamajiem **“raksturojošākajiem darbības rādītājiem” nesniedz** aptverošu un raksturojošu **priekšstatu par nozares darbu vai nenorāda apkopjošus rezultatīvos rādītājus**, kā tas noteikts normatīvajā regulējumā²²⁸, bet visbiežāk to vietā ir tikai atsevišķu darbību uzskaites apkopojums. Triju no četrām izlasē iekļauto iestāžu izskatītie piemēri (izņemot Tieslietu ministriju) liecina, ka budžeta paskaidrojumos iestādes iekļauj darbību uzskaites rādītājus vai dažādu faktu statistikas apkopojumu (*pārsūtīto dokumentu skaits, twitter vai facebook sekotāju skaits, noasfaltēto ceļa km skaits; noslēgts būvdarbu līgums, īstenota stratēģiskās komunikācijas kampaņa (skaits)*), bet trūkst iestāžu darbības efektivitātes rādītāju, kas atspoguļotu proporciju starp ieguldījumiem un ieguvumiem.
- 71 % no analizētajiem valsts budžeta programmu rezultātiem nav saistīti ar **institūcijas darbības stratēģijā** attiecīgajām programmām **plānotajiem darbības rezultātiem**, lai gan normatīvais regulējums paredz²²⁹, ka valsts budžeta programmu rezultātus veido institūcijas darbības stratēģijā attiecīgajām programmām plānotie darbības rezultāti.

“Ko izdodas izmērīt, to arī pārvalda.”

Pīters Drukers (Peter Drucker 1954)

Piemēram, gan Valsts kancelejai, gan arī Valsts administrācijas skolai ir izstrādāta institūcijas darbības stratēģija²³⁰, kurā iekļauti labi raksturojoši politikas un darbības mērķi, bet budžeta paskaidrojumos šie rezultāti vai mērķi netiek iekļauti. To vietā kā raksturojošākie darbības rezultatīvie rādītāji resorā “Ministru kabinets” tiek izmantoti veikto darbību skaits, piemēram, *Redīgēti, koriģēti, no juridiskā un valodnieciskā viedokļa izskatīti tiesību aktu projekti (skaits)* (kas ir no 3338 – 2021. gadā līdz 3000 – 2023.–2025. gadā) vai *Apmācīti darbinieki (skaits)* (225 darbinieki nemainīgi ik gadu).

Resora “Tieslietu ministrija” sadaļā “Raksturojošākie darbības rezultātīvie rādītāji” ir iekļauti kvalitātes rādītāji: tiesas sniegto pakalpojumu kvalitātes rādītājs *Lietu caurlaides spējas rādītāji* vai procesa kvalitātes rādītājs *Atcelto Maksātnespējas kontroles dienesta sākotnēji pieņemto lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu īpatsvars*. Tomēr arī šie rādītāji nesakrīt ar Tieslietu ministrijas stratēģijas rezultatīvajiem rādītājiem²³¹.

Resoram “Ārlietu ministrija”, kuram nav noteikti uzdevumi Nacionālajā attīstības plānā un kam nav jāizstrādā darbības stratēģija, bet būtu jāizstrādā galvenie snieguma rādītāji, budžeta paskaidrojumu politikas un resursu vadības kartes ir vienīgais publiskais plānošanas dokuments, kas sabiedrību informē par iestādes mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem.

- Par **rādītāja būtiskumu nozares kontekstā** liecina tā konsekventa izmantošana visos atskaites dokumentos. Piemēram, Ārlietu ministrija konsekventi dažādos pārskatos par sasniegtajiem rezultātiem 2023. gadā izmanto divus no pieciem raksturojošākajiem rādītājiem: *Latvijas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības (skaits)* un *Ārlietu ministrijā un Latvijas pārstāvniecībās ārvalstīs veiktie konsulārie, tai skaitā bezmaksas pakalpojumi (skaits)*. Turpretī Satiksmes ministrijas 2023. gada pārskata vadības ziņojumā²³², kur ir iekļauta informācija par pārskata gada rezultātiem, lietotie rezultāta rādītāji par īstenotajiem autoceļu tīklā veicamajiem darbiem programmā “2023.–2025. gadam un Eiropas savienības (ES) struktūrfondu līdzfinansētie projekti” nav salīdzināmi ar Satiksmes ministrijas budžeta paskaidrojumu lielākās budžeta jomas “Autoceļi” raksturojošākajiem rādītājiem (skatīt 12. tabulu)²³³.

12. tabula

Satiksmes ministrijas Vadības ziņojumā un budžeta paskaidrojumos iekļauto rezultāta rādītāju salīdzinājums

Budžeta paskaidrojumi, raksturojošākie rādītāji	Vadības ziņojums
<i>Valsts autoceļu seguma atjaunošana, tostarp pārbūve (2023. gadā – 339 km); Valsts autoceļu seguma atjaunošana uz autoceļiem, kas pārbūvēti par ES finansējumu (2023. gadā – 165 km);</i>	<i>Īstenoti būvdarbi kopumā uz 578 km valsts autoceļu, no tiem uz 96 km galveno autoceļu, 332 km reģionālo autoceļu un 149 km valsts vietējo autoceļu.</i>
<i>Uzstādītas elektrotransportlīdzekļu uzlādes stacijas (skaits) – 139 stacijas (nemainīgi visos gados).</i>	<i>Nav analogiska rādītāja</i>

- Aptuveni 37 % no vērtētajām politikas un resursu kartēm **nav norādīti** normatīvajā regulējumā²³⁴ paredzētie **kvalitātes rādītāji**²³⁵. Turklāt tikai aptuveni puse no norādītajiem kvalitātes rādītājiem ir tādi, kas mēra ministrijas pakalpojumu sniegšanas mērķu sasniegšanu pārskata periodā. Piemēram, resora “Tieslietu ministrija” rādītājs *Probācijas klienti, kuriem attiecīgajā periodā tiek nodrošinātas probācijas programmas un notiesāto skaits, kuriem VPD darbinieki brīvības atņemšanas iestādē īsteno sociālās uzvedības korekcijas un sociālās rehabilitācijas programmas (skaits)*, resora “Ārlietu ministrija” rādītājs *Izsniegtas stratēģiskas nozīmes preču eksporta licences, uzraudzības dokumenti tērauda un alumīnija importam no trešajām valstīm, kvotu atļaujas kokmateriālu importam no Krievijas Federācijas (skaits)* vai arī resora “Satiksmes ministrija” rādītājs *Plānošanas reģionu izsniegtās licences par pasažieru komercpārvaldājumiem ar taksometriem (skaits)* sniedz informāciju par pakalpojumu, kuru iestāde sniedz ārējiem klientiem.

Savukārt tādi rādītāji kā *Latvijas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības (skaits)* ir statistiska faktu fiksācija, nevis sasniegtais darbības rezultāts.

Kvalitātes rādītāji raksturo sabiedrībai un valsts pārvaldes iestādēm sniegto pakalpojumu un produktu atbilstību izvirzītajām kvalitātes prasībām un standartiem, kā arī atspoguļo sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu vajadzību un vēlmju apmierinātības līmeni.²³⁶ Revīzijā tiesību norma²³⁷ interpretēta plaši, respektīvi, atbilstība tiek atzīta arī tad, ja analītiskie rādītāji ir norādīti politikas jomas rezultātu novērtēšanai, nevis tikai tad, ja tie tiek attiecināti uz budžeta programmas darbības rezultātiem.

Kvalitātes rādītāji ir budžeta pieprasījumu veidlapās atsevišķi izdalīta rādītāju grupa, kas visticamāk ir veicinājusi to plašāku izmantošanu. Kvalitātes rādītājus norāda par tiem gadiem, par kuriem tika veikti vai tiek plānoti mērījumi. Ja ministrija kvalitātes rādītājus noteiktā darbības jomā neuzkrāj, tad šo sadaļu neaizpilda²³⁸. Šī ir dispozitīva tiesību norma, kas ir jāpiemēro iestādēm pēc izvēles un nozīmē, ka arī tad, ja iestāde sniedz pakalpojumus, tā var neuzkrāt kvalitātes rādītājus.

Valsts kontroles ieskatā kvalitātes rādītāju grupa atbilstoši starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem²³⁹ ir visbūtiskākā rezultātu rādītāju grupa, atskaite par kuru ir obligāti jāsniedz gada pārskatā. Regulējums piemērot izņēmumu attiecībā uz kvalitātes rādītājiem faktiski nonāk pretrunā ar Konceptuālajām pamatnostādņēm²⁴⁰, kur noteikts, ka publiskā sektora iestāžu pārskatu lietotājiem ir nepieciešama informācija, kas ļautu novērtēt, vai organizācijas spēja sniegt pakalpojumus ir uzlabojusies vai pasliktinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un vai iestāde ir sniegusi pakalpojumus sabiedrībai produktīvi un efektīvā veidā. Arī Valsts pārvaldes iekārtas likumā²⁴¹ formulētais princips, ka *Valsts pārvalde savā darbībā pastāvīgi pārbauda un uzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti. Tās pienākums ir vienkāršot un uzlabot procedūras privātpersonas labā* ir viens no mērķiem, kas ir jāsasniedz ar rezultātorientētu budžetu.

Kopumā budžeta paskaidrojumos kvalitātes rādītāji ir sniegti gan politikas jomām, īpaši identificējot, ka tie ir kvalitātes rādītāji, gan arī budžeta programmām. Tomēr mēdz būt gadījumi, ka rādītāji bieži neatbilst kvalitātes rādītāja definīcijai, piemēram, *Sociālo tīklu sekotāju skaits*.

- 87 % no vērtētajām politikas un resursu kartēm **nav iekļauti analītiskie rādītāji**, kā to paredz normatīvais regulējums²⁴², kas ļautu noteikt līdzekļu izlietošanas un izmaksu efektivitāti. Izņēmums ir Tieslietu ministrijas izmantotie rādītāji prioritārajam pasākumam “Piespiedu dalītā īpašuma izbeigšana privatizētājās daudzdzīvokļu mājās”, kur ir sniegti detalizēti dati, lai varētu aprēķināt vienas rezultāta vienības izmaksas. Izlases apjomā tika iekļauta visu ministriju programma “97.00.00. Nozaru vadība un politikas plānošana” un, ciktāl attiecināms, programma “01.00.00 Ministru kabineta darbības nodrošināšana, valsts pārvaldes politika” un veikta šo programmu rādītāju minimāla salīdzinoša analīze ar mērķi noskaidrot, vai dati ir pietiekami, lai varētu izvērtēt vienāda veida budžeta programmu finansēšanas un sasniegto rezultātu izmaksu efektivitāti. Secināms, ka pieejamie dati par plānoto finansējumu ļauj veikt vienkāršotus salīdzinājumus, tomēr konstatētās atšķirības (izņemot jautājumā par atlīdzību) ir tik būtiskas, ka bez papildu informācijas iegūšanas un analīzes nav iespējams izvērtēt, vai vienāda veida programmu finansēšanā tiek piemēroti vienveidīgi principi.
- Kā jomas raksturojošākie rādītāji pārsvarā ir izvēlēti darbības rezultatīvie rādītāji, kas sniedz vismaz statistisku informāciju par nodrošinātā pakalpojuma apjomu, bet, pirmšķietami vairāk atbilst kategorijai **starp rezultāts, nevis ir nozīmīgākie darbības rezultāti**. Piemēram, resora “Ministru kabinets” rādītājs *Redīgēti, koriģēti, no juridiskā un valodnieciskā viedokļa izskatīti tiesību aktu*

projekti (skaits) vai Īstenotās iniciatīvas valsts pārvaldes modernizācijas virzienos (skaits) vai resora "Tieslietu ministrija" rādītājs *Probācijas klienti, kuriem nodrošināta kriminālsoda – sabiedriskais darbs – izpilde (skaits)*.

- **Budžeta programmu darbības rezultātu nozīmība mēdz būt vēl zemāka**, pat tehniska, jo ir rādītāji, kas vairāk raksturo izmantotās metodes, nevis sasniegto rezultātu (piemēram, *Sagatavoti informatīvie materiāli; Rīkoti publiskie/komunikācijas pasākumi; Sagatavots analītisks pārskats, kas satur rekomendācijas par nepieciešamajām komunikācijas stratēģijas izmaiņām*).
- Trijām no četrām izlasē iekļautajām iestādēm **budžeta programmu struktūrai nav saistības** ar institūcijas **darbības stratēģijā definētajiem darbības virzieniem**, lai gan to paredz normatīvais akts²⁴³. Piemēram, resoram "Ministru kabinets" ir tikai divas pamatdarbības programmas, kas katra attiecas uz citas iestādes darbu (Valsts kancelejas un Valsts administrācijas skolas) un sasaucas ar iestādes funkcijām²⁴⁴, bet pārējās programmas aptver ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošanu vai līdzekļus neparedzētiem gadījumiem, tādēļ nevar izvērtēt atbilstību minētās tiesību normas prasībām.

Finanšu ministrija skaidro²⁴⁵, ka:

saskaņā ar Ministru kabineta 04.08.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 7.1. apakšpunktu - ja ministrijai ir apstiprināta institūcijas darbības stratēģija Attīstības plānošanas sistēmas likuma izpratnē, tad budžeta programmu struktūru nosaka institūcijas darbības stratēģijā definētie darbības (rīcības) virzieni. Ja ministrijai nav apstiprinātas institūcijas darbības stratēģijas, tad budžeta programmu struktūras pamatā ir ministrijas nolikumā un citā tās darbību reglamentējošā normatīvajā aktā noteiktās funkcijas. Ja ministrija budžeta programmu struktūras izveidei nevar piemērot šajā apakšpunktā minētos principus, tad ministrija vienojas ar Finanšu ministriju par citiem budžeta programmu struktūras veidošanas principiem, kas ir pēc iespējas tuvināti šajā apakšpunktā minētajiem principiem.

- Resoriem ir **neviendabīga budžeta programmu struktūra**, un viena resora lielākā un mazākā programma pēc finansējuma apmēra var būtiski atšķirties, kas rada bažas par iespēju izstrādāt jēgpilnus darbības rezultātus katrai programmai vai apakšprogrammai, kā to paredz normatīvais regulējums²⁴⁶. Piemēram, resora "Ministru kabinets" mazākā programma ir 19 tūkst. euro, kas ir finansējuma ziņā 606 reizes mazāk nekā lielākajai programmai. Resora "Satiksmes ministrija" piecas lielākās no 41 budžeta programmas 2023. gadā aptvēra 98 % no resora kopējā finansējuma. Ņemot vērā, ka normatīvais regulējums²⁴⁷ pieprasa formulēt programmas mērķi, tad ļoti sīks sadalījums programmās un apakšprogrammās sadrumstalo budžeta paskaidrojumus, rada informācijas pārslodzi un neveicina saprotamību, kādam mērķim attiecīgie dati tiek vākti.

Revīzijā konstatētie rezultātu un to rādītāju kvalitātes trūkumi liecina par to, ka nav skaidri formulēti, ar kādu mērķi tiek uzkrāta informācija par tiem rezultātiem, kas ir jāsasniedz ar budžetu. Budžeta paskaidrojumos būtu jāsniedz saīsināta, atsevišķus sabiedrībai vai tautsaimniecībai visnozīmīgākos iestāžu darbības aspektus reprezentējoša informācija. Lai arī Konceptuālās pamatnostādnes²⁴⁸ nosaka, ka lēmumi par informācijas atlasīšanu, izvietošanu un organizēšanu tiek pieņemti, reaģējot uz lietotāju vajadzībām pēc informācijas par iestādes darbību vai citiem rezultātiem, tomēr nacionālajā normatīvajā regulējumā šāds vai, iespējams, cits mērķis nav ne pārņemts, ne arī komunicēts iesaistītajām pusēm, tādēļ katra iestāde interpretē rezultātu informācijas atlasīšanu pēc saviem ieskatiem

– vieni iekļauj ambiciozus, starptautiski salīdzināmus, bet citi – nemainīgus, viegli sasniedzamus rezultātu rādītājus. Netiek izmantoti horizontāli salīdzināmi rādītāji. Konceptuālajās pamatnostādņēs ir uzsvērts “Testādei jāsniedz informācija par nodrošināto pakalpojumu rezultātiem, kas ir noderīga pārskatatbildībai un lēmumu pieņemšanai. Informācija ir nepieciešama, lai varētu novērtēt, vai iestādes sniedza pakalpojumus iedzīvotājiem efektīvi un lietderīgi.”²⁴⁹

Informācijas par budžeta iestāžu sasniegtajiem rezultātiem publicēšana

Likums par budžetu un finanšu vadību²⁵⁰ paredz, ka informācijai par valsts budžetu jābūt regulāri publicētai pilnīgā visaptverošā un sabiedrībai viegli saprotamā formā.

Revīzijā konstatēts, ka kopumā informācija par 2023. gada valsts budžetu tās sagatavošanas un apstiprināšanas secībā un dažādā griezumā ir publiski pieejama Finanšu ministrijas tīmekļvietnē²⁵¹. Finanšu ministrijas tīmekļvietnē informācija par valsts budžetu ir sadalīta divos blokos: “Infografikas” un “Dokumenti saistīti ar Likumu "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam””.

Infografikas – grafiski dizainēta informācija, kur fakti un skaitļi ir kombinēti ar ikonām, ilustrācijām vai attēliem, veidota portreta formātā (mobilajām ierīcēm draudzīgs formāts) un piesaista uzmanību ar noteiktu vēstījumu, Finanšu ministrija izmanto kā informatīvo materiālu gan interneta tīmeklī, gan vides reklāmās. Tīmekļvietnē pieejamie strukturētie ministriju un citu centrālo iestāžu budžeti gan kopsavilkumā, gan detalizēti tiek sagatavoti pēc budžeta apstiprināšanas²⁵².

Tomēr bažas, vai informācija par budžetu Finanšu ministrijas tīmekļvietnē ir sabiedrībai viegli saprotamā formā, rada tas, ka Fiskālās disciplīnas padomes 2018. gadā veiktajā iedzīvotāju aptaujā²⁵³ par valsts budžeta disciplīnu, noskaidrots, ka tikai 10 % respondentu kā informācijas avotu par valsts budžetu norādīja oficiālos avotus (ministriju un Saeimas tīmekļvietnes), tikai 10 % pētījuma dalībnieku piekrita²⁵⁴ tam, ka “publiski pieejamā informācija ir pietiekama, lai novērtētu, kā tiek sagatavots valsts budžets” un no respondentiem, kuri seko līdzīgi tam, kā tiek sagatavots valsts budžets, tam piekrita 29 %. Jaunāki aptauju dati Valsts kontrolei nav pieejami.

Ierobežotā apjomā Finanšu ministrijas tīmekļvietnē ir budžeta izpildes informācija, piemēram, iztrūkst saite uz budžeta iestāžu gada pārskatiem. Saite uz budžeta iestāžu gada pārskatiem nav arī attiecīgo iestāžu tīmekļvietnēs, bet visu valsts un pašvaldības iestāžu gada pārskatu informācija ir pieejama Valsts kases tīmekļvietnē²⁵⁵.

Revīzijā, vērtējot, vai ministrijas pēc valsts budžeta likuma izsludināšanas publicē tām apstiprinātos resursus izdevumu segšanai un izdevumus, kā arī to paskaidrojumus savā tīmekļvietnē²⁵⁶, konstatēts, ka izlasē iekļautās iestādes datus publicē atšķirīgā griezumā, tostarp:

- izlasē iekļautās iestādes nebija publicējušas savā tīmekļvietnē kādu no likumā paredzētajām informācijas vienībām likumā noteiktā veidā un apjomā. Revīzijas laikā lielākā daļa trūkumu tika novērsti;
- netiek izmantotas vienotās tīmekļvietņu platformas priekšrocības un katra no izlasē iekļautajām iestādēm izmanto citu pieeju informācijas publicēšanā: trīs ministriju tīmekļvietnēs pie informācijas par ministrijas budžetu lietotājs var nonākt sekojot četrām hipersaitēm, savukārt Valsts kanceleja

izmanto saiti uz Finanšu ministrijas tīmekļvietni, kur līdz resursiem izdevumu segšanai un izdevumiem kārtējam gadam par valsts budžetu 2023. gadam un tad vēl sekojot sešām hipersaitēm vajadzīgo informāciju var iegūt, ja lietotājam ir skaidra budžeta izstrādes kārtība un budžeta likuma uzbūve.

Revīzijā konstatēts, ka informācija par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu sasniegtajiem darbības rezultātiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām netiek katru gadu savlaicīgi publicēta atbilstoši normatīvo aktu prasībām un labajai praksei.

Konceptuālajās pamatnostādņēs²⁵⁷ ir sniegts plašs skaidrojums par nefinanšu informācijas iekļaušanas publiskā sektora finanšu pārskatā organizēšanas un prezentācijas principiem, kas netiek ievēroti Latvijā.

Informācijas par pakalpojumu sniegšanas rezultātiem apkopojumam jābūt tādām, kas sniedz jēgpilnu izpratni par iestādes sasniegumiem pakalpojumu sniegšanas jomā. Informācijas sniegšanai jāļauj lietotājiem novērtēt iestādes sniegtā pakalpojuma apjomu, efektivitāti un lietderību. Informācijai par pakalpojumu sniegšanas rezultātiem jābūt atbilstoši iestādes pakalpojuma sniegšanas mērķiem. Tajā skaidri jānorāda saikne starp iestādes pakalpojumu sniegšanas mērķiem un tās pakalpojumu sniegšanas sasniegumiem. Informācijas atlasē jāļauj izvairīties no informācijas pārslodzes un jāveicina saprotamība.

Iekļaujot gada pārskatā nefinanšu informāciju, ir jāņem vērā informācijas būtiskums, izmaksas un ieguvumi, ko rada attiecīgās informācijas iegūšana un līdzsvara panākšana starp kvalitatīvajiem raksturlielumiem.

Finanšu pārskati nesniedz visaptverošu pārskatu par organizācijas pakalpojumu sniegšanas rezultātiem. Tomēr finanšu pārskatos iekļautā informācija var sniegt informāciju, kas attiecas uz pakalpojumu sniegšanas finansiālajiem aspektiem un finanšu riskiem, kas varētu ietekmēt pakalpojumu sniegšanu nākotnē.

Konceptuālajās pamatnostādņēs²⁵⁸ uzsvērts, ka arī uz šo informāciju attiecas vispārējie informācijas atlasē un prezentācijas principi.

- Informācijas par darbības rezultātiem vai organizācijas sniegumu atlasē principi:
 - ✓ atbalsta finanšu pārskatu sniegšanas mērķu sasniegšanu;
 - ✓ palīdz finanšu pārskatā ziņotajai informācijai atbilst kvalitatīvajiem raksturlielumiem;
 - ✓ palīdz nodrošināt, ka galvenie vēstījumi ir saprotami;
 - ✓ skaidri identificē svarīgas attiecības;
 - ✓ pienācīgi izceļ informāciju, kas pauž galvenos vēstījumus;
 - ✓ atvieglo salīdzināšanu.
- informācijas par darbības rezultātiem vai organizācijas sniegumu jeb “saistītās informācijas” prezentācijas principi:
 - ✓ saistītā informācija tiek prezentēta tā, lai palīdzētu lietotājiem izprast saikni ar finanšu informāciju tā paša gada pārskatā;
 - ✓ informācijas organizācija palīdz lietotājiem atrast svarīgu informāciju;
 - ✓ daļa informācijas ir saprotamāka, ja tā ir sakārtota grafikos, diagrammās, tabulās, koeficientu vai galveno darbības rādītāju veidā;
 - ✓ cita informācija var būt efektīvāk pasniegta apraksta veidā;
 - ✓ vēlams nodrošināt informācijas salīdzināmību;

- ✓ informācija ļauj skaidri noteikt, kad pakalpojumi ir līdzīgi vai atšķirīgi;
- ✓ informācijas organizēšanā tiek ņemta vērā konsekventas informācijas sniegšanas priekšrocības laika gaitā;
- ✓ starpperiodu salīdzināmību atvieglo, izvairoties no izmaiņām veidā, kādā informācija par vienu un to pašu organizāciju tiek organizēta vairāku gadu garumā.

Atsevišķu ekonomisko vai citu parādību var ticami atspoguļot dažādos veidos. Piemēram, konkrētu pakalpojumu sniegšanas mērķu sasniegšanu var attēlot:

- kvalitatīvi, paskaidrojot pakalpojumu sniegšanas programmas tūlītējos un paredzamos ilgtermiņa rezultātus un ietekmi;
- kvantitatīvi kā pakalpojumu sniegšanas programmas sniegto pakalpojumu apjoma un izmaksu rādītāju;
- apvienojot gan kvalitatīvo, gan kvantitatīvo informāciju.

Sasniegto rezultātu kontroles sistēma

Finanšu ministram un Finanšu ministrijai ir nozīmīga loma budžeta iestāžu finansējuma izlietojuma mērķu un rezultātu pārvaldības procesā, kas ietver: 1) atbildību par budžeta likumprojekta un tam pievienojamo paskaidrojumu izstrādāšanu²⁵⁹, 2) valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas rezultātu iesniegšanu Ministru kabinetam²⁶⁰, 3) tiesības pieprasīt budžeta iestādēm papildināt budžeta pieprasījumus ar budžeta izlietojuma analīzi nepieciešamajiem rezultātiem²⁶¹ un tiesības pieprasīt papildu informāciju, lai izvērtētu atbilstību paredzētajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem un lemtu budžeta pieprasījumu iekļaušanu valsts budžeta likumprojektā²⁶², 4) atbildību par grāmatvedības politikas izstrādi, kas ietver arī gada pārskatu sagatavošanas regulējumu.

Resoru budžeta paskaidrojumi ir detalizēti izstrādāti un lielākoties satur Ministru kabineta noteikumos²⁶³ paredzētās informācijas vienības, tomēr revīzijā, identificējot budžeta paskaidrojumu un tajos ietvertu rezultatīvo rādītāju sagatavošanas kvalitātes trūkumus un neatbilstību tiesību normās ietvertajām prasībām, saiknes neesamību ar likumā nosauktajām budžeta prioritātēm, ir acīmredzams, ka iestādēm trūkst vadlīnijas, piemēram, aicinot papildināt ar analītiskajiem rādītājiem, kas ir būtiski budžeta izdevumu efektivitātes mērīšanai un būtu noderīgi izdevumu pārskatīšanas procesā.

Finanšu ministrija skaidro²⁶⁴, ka:

katru gadu izdevumu pārskatīšanas ietvaros tiek organizētas izdevumu pārskatīšanas darba grupas sanāksmes ar nozaru ministrijām (tajās novērotāja statusā piedalās arī Valsts kontroles pārstāvji), kuru ietvaros ministrijām tiek prezentēta iepriekšējā gada rezultatīvo rādītāju izpildes analīze un ieteikumi rezultatīvo rādītāju uzlabošanai. Šie ieteikumi tiek ietverti arī izdevumu pārskatīšanas informatīvajā ziņojumā, kas pieejami Finanšu ministrijas mājaslapā sadaļā “Izdevumu pārskatīšana” | “Finanšu ministrija” (fm.gov.lv).

2022. gadā Pārresoru koordinācijas centrs izdevumu pārskatīšanas ietvaros izstrādāja un prezentēja nozaru ministrijām savu redzējumu par iespējamām izmaiņām ministriju politikas un resursu vadības kartēs, primāri attiecībā uz politikas rezultatīvajiem rādītājiem. Papildus Ministru kabineta sēdes protokollēmumā²⁶⁵ noteikts ministrijām sadarbībā ar Pārresoru koordinācijas centru un Finanšu ministriju pārskatīt un iespēju robežās precizēt politikas un resursu vadības

kartēs iekļautos politikas rezultātos rādītājus saskaņā ar informatīvajam ziņojumam pievienoto 3. pielikumu²⁶⁶. Savukārt 2023. gada izdevumu pārskatīšanas ietvaros tika veikta pamatbudžeta pamatfunkciju darbības rezultāto rādītāju finansējuma aptveres 2022. gadam analīze, izdarītie secinājumi iekļauti informatīvajā ziņojumā.²⁶⁷ Veiktā politikas rezultāto rādītāju analīze un darbības rezultāto rādītāju finansējuma aptveres analīze izdevumu pārskatīšanas darba grupas ietvaros tika pārrunāta ar nozaru ministrijām. Jāatzīmē, ka, ikgadēji sagatavojot budžeta paskaidrojumu, Finanšu ministrija iespēju robežās komunicē, sniedz metodoloģisku atbalstu nozaru ministrijām par valsts budžeta paskaidrojumos iekļautajiem rādītājiem un to uzlabošanas iespējām.

Tāpat revīzijā konstatētie fakti ļauj secināt, ka budžeta resoru rezultātu informācijas izstrādi ietekmē vairāki trūkumi normatīvajā regulējumā. Turpmāk uzskaitīti piemēri.

- **Budžeta programmu struktūras noteikumu²⁶⁸ normas nav vienlaicīgi izpildāmas**, piemēram, prasība, ka budžeta programmu struktūru nosaka institūcijas darbības stratēģijā definētie darbības (rīcības) virzieni un ministrijas nolikumā vai citā tās darbību reglamentējošā normatīvajā aktā noteiktās funkcijas²⁶⁹ ir pretrunā ar prasībām katram ES politiku instrumentam un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajam un finansētajam projektam un pasākumam veidot atsevišķas programmas.

Finanšu ministrija aicina iestādes konsolidēt budžeta programmu skaitu un informāciju par rezultātiem, ko ir plānots sasniegt ar budžetu, tomēr programmu skaitu visvairāk ietekmē ministrijas noteiktās administratīvās prasības, tostarp administratīvu iemeslu dēļ nozaru vadības programma tiek atdalīta no pamatfunkcijas izpildes, liels budžeta programmu skaits tiek veidots ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajiem un finansētajiem projektiem un pasākumiem, kuros izdevumu apjoms mēdz būt pavisam neliels. Programmu vēsturiskā numerācija ir jāsaglabā, piecus gadus neatkārtojot citas agrāk pastāvējušas programmas (apakšprogrammas) kodu.²⁷⁰

Līdz ar to budžeta programmu informācijas ārējā publikācijā ir redzama grūti izprotama programmu secība (piemēram, Satiksmes ministrijai) un resursietilpības ziņā veidojas milzīga atšķirība starp programmu finansējuma apjomu;

- **Politikas un resursu vadības karšu struktūra ir grūti uztverama** un viena un tā pati informācija tiek atkārtota vairākkārt.

Politikas un resursu kartē ir divu līmeņu klasifikācijas – darbības joma un budžeta programma, kurai var būt apakšprogrammas. Gan jomai, gan arī budžeta programmai, gan arī budžeta apakšprogrammai ir jānorāda mērķi un darbības rezultāti.

Ministrijām, kam viena no darbības jomām ir “nozaru vadība un politikas plānošana” un ir arī budžeta programma “97.00.00. Nozaru vadība un politikas plānošana” nākas dublēt resora jomas politikas mērķi ar budžeta programmas mērķi. Turklāt visu tvērumā esošo iestāžu politikas un resursu vadības kartēs šo programmu mērķi ir pietuvināti ministrijas funkciju aprakstam, nav mērāmi vai netiek mērīti ar pārbaudāmiem darbības rezultātiem. Visus trīs resora “Ministru kabinets” jomas “1. Ministru kabineta un Ministru prezidenta darbības nodrošināšana, valsts pārvaldes un cilvēkresursu politika” darbības rezultātus dublē budžeta programmas “01.00.00 Ministru kabineta darbības nodrošināšana, valsts pārvaldes politika” darbības rezultātu sarakstā, lai gan mērķi formāli ir atšķirīgi (semantiski ir līdzīgi).

“Galveno pasākumu” informācija ir aprakstoša, bieži vien dublējas informācija darbības jomu sadaļā “Galvenie pasākumi” un programmu paskaidrojumu sadaļā “Galvenās aktivitātes” un ir pielīdzināma funkciju izpildes aprakstam.

Finanšu ministrija skaidro²⁷¹, ka:

Politikas un resursu vadības kartes finanšu un darbības rezultatīvo rādītāju informācija tiek ņemta no budžeta programmām (apakšprogrammām), līdz ar to ir tikai loģiski, ka šī informācijas daļa sakrīt. Savukārt detalizēta informācija par budžeta programmām (apakšprogrammām) ir norādīta Budžeta programmu (apakšprogrammu) paskaidrojumu sadaļā.

Budžeta paskaidrojumu veidlapas nav pietiekami elastīgas, lai ņemtu vērā iestāžu specifiku. Piemēram, budžeta resoru darbības jomām, kurās jau ir izstrādāti starptautiski lietoti pakalpojumu kvalitātes rādītāji, ir ierobežojums un var norādīt tikai divus kvalitātes rādītājus (izņēmuma gadījumā četrus)²⁷², bet raksturojošāko darbības rezultātu sadaļās obligāti ir jānorāda tādi rādītāji, kas nav kvalitātes rādītāji.

- Revīzijā konstatētie trūkumi un neatbilstības normatīvo aktu prasībām, ministriju vēstulēs, atbildot uz Valsts kontroles jautājumiem, un intervijās uzklautie ministriju atbildīgo darbinieku skaidrojumi liecina, ka iztrūkst skaidrākas metodiskās vadības un par budžeta paskaidrojumu sagatavošanu un atbildīgo darbinieku izglītošanas.

Finanšu ministrija informē²⁷³, ka:

Izdevumu pārskatīšanas ietvaros ik pa laikam organizē seminārus nozaru ministriju finanšu speciālistiem, informējot un izglītojot par ar budžetu un izdevumu pārskatīšanu saistītiem jautājumiem, tostarp 2023. gada seminārā nozaru ministriju finanšu speciālisti tika informēti par rezultatīvo rādītāju pilnveidi un metodiskajiem norādījumiem to pilnveidošanai. Tāpat nozaru ministrijas katru gadu tiek aicinātas iesniegt priekšlikumus izdevumu pārskatīšanas tēmām, kā arī valsts budžeta politikas procesu pilnveidei.

Regulāri tiek sniegts metodisks atbalsts budžeta iestāžu finanšu speciālistiem, budžeta sagatavošanas procesā sniedzot atbildes uz jautājumiem par budžeta pieprasījumu sagatavošanu.

Valsts kanceleja, pildot savus pienākumus attīstības plānošanas sistēmas organizēšanā, koordinācijā un vadībā²⁷⁴, ikgadēji piedalās izdevumu pārskatīšanas procesā un veic prioritāro pasākumu pieteikumu novērtējumu par atbilstību plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem.

Minētais liecina, ka izveidotā kontroles sistēma, kuras mērķis ir nodrošināt budžeta izlietošanas atbilstību paredzētajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem, tikai daļēji nodrošina, ka budžeta mērķu un rezultātu vadības sistēma darbojas atbilstoši normatīvajam regulējumam un labajai praksei.

Ieteikums

Lai nodrošinātu budžeta sadales lēmumu pieņemšanai noderīgu, vienveidīgu un savlaicīgu informāciju, Finanšu ministrijai sadarbībā ar Valsts kanceleju pilnveidot budžeta iestāžu finansējuma izlietojuma mērķu un rezultātu pārvaldības procesu.

Sagaidāms, ka, ieviešot ieteikumu:

- tiks turpināta uzsāktā iniciatīva mainīt pieeju budžeta rezultātu vadībā²⁷⁵, kas paredz virzīties uz rezultātu vērstas stratēģiskās un finanšu vadības pieejas ieviešanu valsts budžeta procesā;
- budžeta iestāžu rezultātu (snieguma) informācijā būs tādi analītiskie rādītāji, kas ļaus novērtēt, vai budžeta iestādes savus pakalpojumus sabiedrībai ir sniegušas efektīvi, ekonomiski un produktīvi, vai budžeta iestāžu spēja sniegt pakalpojumus ir uzlabojusies vai pasliktinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un cik lielā mērā ir mainījies turpmāko gadu nodokļu maksātāju slogs, kas saistīts ar pašreizējo pakalpojumu apmaksu;
- ņemot vērā starptautisko labo praksi, tiks izvērtēta finanšu un nefinanšu informācijas ziņošana vienlaikus;
- atbildīgo institūciju pienākumu sadale veicinās rezultātu vadības sistēmas stabilitāti un attīstību, un budžeta iestādēm tiks sniegts metodiskais atbalsts rezultatīvo rādītāju izstrādē un politikas un darbības rezultātu kaskadēšanā līdz resoru līmenim, kā arī uzraudzīta darbības rezultatīvo rādītāju kvalitāte;
- būs vienota pieeja informācijas par budžetu un rezultātiem vienveidīgai ziņošanai un publicēšanai.

Iepriekšējās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešana

Valsts ieņēmuma dienesta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošības pārvaldība

Valsts kontrole secina, ka VID ir veicis darbības VID informācijas sistēmu drošības risku pārvaldības uzlabošanai, jo atbilstoši VID izstrādātajam darba plānam 2024.–2027. gadam ir nodrošināta astoņu informācijas sistēmu drošības risku analīze plānā noteiktajos termiņos, kā arī pilnveidota informācijas sistēmu drošības risku mazinošo pasākumu izpildes uzraudzība.

Informācijas sistēmu drošības risku analīze ir būtiska kopējās VID informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras pārvaldības sastāvdaļa. Tāpēc, lai gan atzīstam [2016. gada saimnieciskā gada pārskata revīzijā](#) sniegto ieteikumu par ieviestu, Valsts kontrole turpinās uzraudzīt normatīvajos aktos noteikto prasību īstenošanu VID informācijas sistēmu drošības pārvaldībā.

Valsts kontrole 2016. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā konstatēja trūkumus VID informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošības pārvaldībā, jo VID nenodrošināja regulāru tās pārraudzībā esošo valsts informācijas sistēmu drošības risku analīzi.

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem²⁷⁶ par iestādes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošību atbildīgā persona izstrādā sistēmas drošības riska pārvaldības plānu, kā arī nodrošina tajos noteikto prasību izpildes uzraudzību un kontroli. IS drošības risku pārvaldības plānu²⁷⁷ izstrādā un, pamatojoties uz informācijas sistēmu drošības risku analīzi, ik gadu aktualizē²⁷⁸.

Saskaņā ar VID 14.11.2012. iekšējiem noteikumiem²⁷⁹, lai sniegtu priekšstatu par informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un tās pārvaldības apdraudējumiem un riskiem, kā arī pasākumiem risku novēršanai vai kontrolei, VID Informācijas sistēmu drošības pārvaldības daļa katru gadu sagatavo informācijas tehnoloģiju infrastruktūras risku novērtēšanas un pārvaldības plānu. VID 29.11.2021. iekšējie noteikumi²⁸⁰ paredz, ka VID uzturētajām paaugstinātas drošības informācijas sistēmām drošības risku analīzi veic vienu reizi gadā, savukārt pamata drošības sistēmām – reizi trīs gados.

Drošības risku analīze 2016. gadā netika veikta nevienai no 16 valsts informācijas sistēmām. Revīzijā tika sniegts ieteikums VID veikt darbības VID informācijas sistēmu drošības risku pārvaldības uzlabošanai, tajā skaitā, nodrošinot regulāru (vismaz reizi gadā) VID pārraudzībā esošo valsts informācijas sistēmu drošības risku analīzi, kā arī iepriekšējo informācijas sistēmu drošības risku analīzes rezultātu pārskatīšanu un drošības risku mazinošo pasākumu ieviešanas uzraudzību atbilstoši normatīvo aktu regulējumam.

Astoņu gadu laikā pēc ieteikuma sniegšanas VID nebija izdevies nodrošināt risku analīzes tvērumu un regularitāti atbilstoši normatīvajā regulējumā noteiktajam. Piemēram, VID 2023. gadā bija izstrādājis

valsts informācijas sistēmu drošības risku analīzes grafiku²⁸¹, tajā paredzot veikt risku analīzi 11 valsts informācijas sistēmām, bet faktiski tika tā veikta sešām informācijas sistēmām²⁸². Savukārt identificētajiem risku mazināšanas pasākumiem netika noteikti nedz atbildīgie par to ieviešanu, nedz ieviešanas termiņi²⁸³, līdz ar to risku mazināšanas pasākumu ieviešana netika uzraudzīta un tā neveicināja uzlabojumus VID informācijas sistēmu drošības pārvaldībā.

VID 2024. gadā pārskatīja kopš 2019. gada informācijas sistēmu drošības risku analīzē aptvertās informācijas sistēmas un VID Informāciju sistēmu attīstības padome 06.02.2024. apstiprināja plānu VID informācijas sistēmu risku analīzei no 2024. līdz 2027. gadam. Līdz 02.04.2024. VID bija nodrošinājis informācijas sistēmu drošības risku analīzi astoņām²⁸⁴ no 18 plānā paredzētajām²⁸⁵. Izvērtējot VID risku analīzes protokolus, konstatēts, ka tie ietver iepriekšējo informācijas sistēmu drošības risku analīzes rezultātu pārskatīšanu un drošības risku mazinošo pasākumu noteikšanu.

Revidenta neatkarība un objektivitāte, sniedzot revīzijas pakalpojumus

Finanšu ministrija ir atbildīgā iestāde, kas izstrādā un īsteno valsts politiku komercsabiedrību revīzijas jomā, kā arī veic Asociācijas valstisko uzraudzību²⁸⁶.

Jautājumos, kas saistīti ar zvērinātu revidentu sertificēšanu, zvērinātu revidentu komercsabiedrību licencēšanu un citiem likumā Asociācijai deleģētajiem ar revīzijas pakalpojumu uzraudzību saistītajiem uzdevumiem, Asociācija atrodas Finanšu ministrijas pārraudzībā²⁸⁷.

Revīzijas pakalpojums²⁸⁸ ir:

- normatīvajos aktos noteiktā klienta gada pārskata, arī konsolidētā gada pārskata, pārbaude (revīzija) un revidenta ziņojuma sniegšana;
- revīzijas uzdevuma veikšana pēc likumos noteiktā Komercreģistra iestādes, izmeklēšanas iestādes, prokurora, tiesneša vai tiesas uzaicinājuma likumos noteiktajos gadījumos;
- valsts un pašvaldību institūciju finanšu revīzija un revīzijas pārskata sagatavošana, kā arī atzinuma sniegšana par saimnieciskā gada pārskatu;
- citos normatīvajos aktos vai revīzijas pakalpojuma līgumā paredzēta revīzijas uzdevuma veikšana;
- normatīvajos aktos noteiktā klienta gada pārskata ierobežotā pārbaude un pārbaudes ziņojuma sniegšana.

Revīzijas pakalpojumus normatīvā akta²⁸⁹ izpratnē sniedz tikai zvērināti revidenti un zvērinātu revidentu komercsabiedrības²⁹⁰. Zvērināts revidents var sniegt revīzijas pakalpojumus kā individuāls komersants, zvērinātu revidentu komercsabiedrības darbinieks vai pašnodarbināta persona. Zvērinātu revidentu komercsabiedrība var būt jebkura veida komercsabiedrība, kas atbilst Revīzijas pakalpojumu likumā²⁹¹ noteiktajiem kritērijiem.

Finanšu ministrija, kura izstrādā un īsteno valsts politiku revīzijas jomā, joprojām nav ieviesusi 2018. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā sniegto ieteikumu, kas nodrošinātu zvērināto revidentu objektivitāti un neatkarību, tajā skaitā tiktu pārskatīti Asociācijas Revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles nolikumā ietvertās normas, tostarp,

lai noteiktu pasākumus/kritērijus neatkarības risku paaugstinošu apstākļu identificēšanai. Ieteikuma ieviešanas termiņš kopš tā sākotnējā – 02.01.2021. – jau sešas reizes ir pagarināts, un šobrīd aktuālais termiņš ir 02.01.2025. Valsts kontrole turpinās tā uzraudzību atbilstoši aktuālajam ziņošanas par ieteikumu ieviešanu laika grafikam.

Finanšu ministrijai sadarbībā ar Asociāciju veicami pasākumi kontroles vides pilnveidei, kas nodrošinātu revīzijas pakalpojumu sniegšanas uzraudzību un atbilstību Revīzijas pakalpojumu likumā noteiktajam, jo:

– nav ieviests iekšējās kontroles mehānisms, kas nodrošinātu, ka tiek ievērots kopš 01.01.2017. Revīzijas pakalpojumu likumā²⁹² noteiktais, ka zvērinātam revidentam/zvērinātu revidentu komercsabiedrībai nav tiesību ilgāk par sešiem gadiem pēc kārtas sniegt revīzijas pakalpojumus vienā un tajā pašā valsts vai pašvaldības institūcijā;

– piemērojot administratīvi teritoriālās reformas īstenošanai VARAM izstrādātajā metodikā 2021. gadā apvienoto pašvaldību darbības uzsākšanai norādīto un Finanšu ministrijas skaidrojumā norādīto interpretāciju, 28 pašvaldībās zvērinātu revidentu / zvērinātu revidentu komercsabiedrību revīzijas pakalpojumus sešu gadu termiņš tika skaitīts no jauna; jānorāda, ka Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumos ir norādītas vairākas perspektīvas administratīvi teritoriālai reformai, kas nozīmē, ka atkārtoti daļai revidentu sešu gadu termiņš tiks skaitīts no jauna, tādējādi varētu rasties ar familiaritāti saistīts apdraudējums;

– no sākotnējā pašvaldību un zvērinātu revidentu komercsabiedrību revīzijas pakalpojumu līgumcenas izvērtējuma secināms, ka līgumos par revīzijas pakalpojumu sniegšanu ietver ne tikai gada pārskata pārbaudi, bet arī papildu pakalpojumus, piemēram, Valsts kontroles noteikto atbilstības jautājumu pārbaudi.

Revīzijās veicamais pārbažu apjoms (un līdz ar to arī atlīdzība par revīzijas pakalpojuma sniegšanu) ir tieši saistīts ar risku novērtējumu. Līdz ar to situācijās, kad, piemēram, riski pašvaldībā tiek novērtēti kā augsti, pašvaldība ir nonākusi finanšu grūtībās un revīzijas procedūru veikšanai ir atlicis īss laika posms, ir apdraudēta iespēja piesaistīt zvērinātu revidentu un nodrošināt Likumā par budžetu un finanšu vadību²⁹³ noteikto prasību izpildi (noteiktajā termiņā, kas nosaka pašvaldībām pienākumu iesniegt gada pārskatu vai konsolidēto gada pārskatu kopā ar zvērināta revidenta vai zvērinātu revidentu komercsabiedrības ziņojumu līdz pārskata gadam sekojošā saimnieciskā gada 1. aprīlim). Šāds precedents vēsturiski pirmo reizi ir noticis šogad, kad par 2023. gada finanšu revīzijas veikšanu Rēzeknei tā arī neizdevās piesaistīt zvērinātu revidentu.

Lai uzlabotu revīzijas pakalpojumu nodrošināšanas procesu uzraudzību, Valsts kontrole iniciēs jautājumu par iespēju izvērtēt revīzijas pakalpojumu iepirkumu organizēšanas centralizāciju.

Nerevīzijas pakalpojumu sniegšana (ieteikuma ieviešanas progress)

Revidenta neatkarība ir viens no revīzijas procesa pamatprincipiem²⁹⁴, kas revidentam ir jāievēro gan pirms revīzijas uzsākšanas, gan arī visā revīzijas laikā. Neatkarība un objektivitāte ir ētiskas rīcības pamata vērtība, kas nozīmē būt brīvam no apstākļiem vai ietekmes, kas kompromitē vai ko var uzskatīt par kompromitējošu, rīkoties objektīvi un taisnīgi²⁹⁵. Starptautiskās Grāmatvežu federācijas apstiprinātajā Starptautiskajā Profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksā (tostarp Starptautiskie Neatkarības standartos)²⁹⁶ (turpmāk – Starptautiskie neatkarības standarti) ir uzskaitīti fakti un apstākļi, tajā skaitā profesionālā darbība, intereses un attiecības, kas rada vai var radīt apdraudējumu profesionālās darbības veicēja neatkarībai, kā arī zvērinātam revidentam obligātais pienākums – ievērot visus ētikas pamatprincipus.

Zvērināta revidenta, zvērinātu revidentu komercsabiedrības iecelta atbildīgā zvērināta revidenta un zvērinātu revidentu komercsabiedrības neatkarība un objektivitāte ir apdraudēta, ja kāda no minētajām personām ir tieši vai netieši ieinteresēta revīzijas iznākumā²⁹⁷. Kā viens no apdraudējumiem profesionālajai neatkarībai ir arī familiaritāti saistīts apdraudējums, ja revīzijas uzdevuma grupa ir ilglaicīgi saistīta ar revīzijas klientu²⁹⁸.

2018. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā konstatēts, ka zvērinātam revidentam, revīzijas grupai un zvērinātu revidentu komercsabiedrībai, veicot finanšu revīziju par Rīgas pilsētas pašvaldības 2016., 2017. un 2018. gada pārskatu, pastāvēja apstākļi, kas Revīzijas pakalpojumu likuma²⁹⁹ izpratnē apdraud zvērināta revidenta neatkarību un objektivitāti.

Lai nodrošinātu pašvaldību piesaistīto zvērināto revidentu objektivitāti un neatkarību, Finanšu ministrijai, kura izstrādā un īsteno valsts politiku revīzijas jomā, tika sniegts ieteikums izvērtēt iespēju ierobežot tiesības pašvaldību zvērinātiem revidentiem, revīzijas uzņēmumiem vai to tīklu dalībniekiem sniegt revidētajām struktūrām noteiktus, ar obligāto revīziju nesaistītus atsevišķus pakalpojumus noteiktajā periodā. Ieteikuma sākotnējais ieviešanas termiņš tika noteikts līdz 02.01.2021., kas tika mainīts sešas reizes un šobrīd aktuālais termiņš ir 02.01.2025.

Finanšu ministrija sadarbībā ar Asociāciju nodrošina uz riska pieeju balstītu revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroli, lai tiktu ievērotas normatīvo aktu, Latvijā atzīto starptautisko revīzijas standartu un Latvijā atzīto starptautisko publiskā sektora revīzijas standartu prasības, profesionālās ētikas normas, neatkarība un objektivitāte revīzijas pakalpojumu sniegšanā³⁰⁰.

Asociācija nodrošina revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles pārbaudes (revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles prasību ievērošanas pārbaudes) zvērinātu revidentu komercsabiedrībām un tiem zvērinātiem revidentiem, kuri sniedz revīzijas pakalpojumus klientiem, kas nav sabiedriskas nozīmes struktūras, un informē Finanšu ministriju par tās rezultātiem, tai skaitā par izdarītajiem konstatējumiem un secinājumiem. Revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles pārbaudi zvērinātu revidentu komercsabiedrībām un tiem zvērinātiem revidentiem, kuri nesniedz revīzijas pakalpojumus sabiedriskas nozīmes struktūrām, veic saskaņā ar nolikumu, ko pēc saskaņošanas ar Finanšu ministriju apstiprina Asociācija³⁰¹.

Par Valsts kontroles ieteikuma ieviešanu Finanšu ministrija 14.04.2023. norādīja³⁰²:

sākotnēji būtu jāstiprina zvērinātu revidentu un zvērinātu revidentu komercsabiedrību sniegto pakalpojumu uzraudzības pasākumi ar mērķi identificēt iespējamā neatkarības un objektivitātes neievērošanas riska iestāšanos vai atkārošanos arī gadījumos, kad vienlaikus revīzijas pakalpojumiem tiek sniegti ar revīzijas pakalpojumu nesaistīti pakalpojumi, īpaši tas attiecas uz publisko sektoru. Iespējamie grozījumi Revīzijas pakalpojumu likumā būtu veicami tikai tad, ja tiktu secināts, ka minētie uzraudzības pasākumi ir neefektīvi un nav sasnieguši mērķi, līdz ar to Finanšu ministrija neparedz iniciēt grozījumus Revīzijas pakalpojumu likumā, lai noteiktu pašvaldību ieceltajiem zvērinātiem revidentiem atsevišķu ar finanšu revīziju nesaistītu pakalpojumu sniegšanas aizliegumu. Kontroli pār neatkarības un objektivitātes prasību ievērošanu, zvērinātiem revidentiem sniedzot ar revīziju nesaistītus pakalpojumus, efektīvi var īstenot caur Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas kvalitātes kontrolēm, iekļaujot tās Revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles nolikumā prasību kvalitātes kontroles laikā vai pirms tās izvērtēt iepriekšminēto risku paaugstinošu faktoru.

Savukārt Asociācija Valsts kontrolei 24.07.2023. norādīja³⁰³:

viens no jautājumiem, kuru pārbauda, veicot revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroli, ir neatkarības un objektivitātes prasību ievērošana revīzijas pakalpojuma sniegšanā, gan klienta akceptēšanā, gan pakalpojuma sniegšanas laikā. Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas ieskatā esošais tiesiskais regulējums nodrošina zvērinātu revidentu, kuri sniedz revīzijas pakalpojumus pašvaldībām un to institūcijām, neatkarības prasību ievērošanas uzraudzību.

Valsts kontrole 03.06.2024. tikās ar Finanšu ministriju, kur viens no pārrunātajiem jautājumiem bija paveiktais ieteikuma ieviešanā. Tikšanās laikā noskaidrots, ka pēc Finanšu ministrijas rīcībā esošās informācijas, kas tika apstiprināta arī rakstiski³⁰⁴, Asociācija joprojām strādā pie grozījumu izstrādes Asociācijas Revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles nolikumā, kas noteiks arī pasākumus neatkarības risku paaugstinošu apstākļu identificēšanai, tādējādi mazinot risku zvērināta revidenta neatkarībai un objektivitātei. Pēc projekta akceptēšanas Asociācijas valdē tas tiks iesniegts Finanšu ministrijai saskaņošanai.

Savukārt 07.06.2024.³⁰⁵ Valsts kontrole tikās ar Asociāciju un Finanšu ministriju, kur tāpat kā 03.06.2024. tikšanās laikā, viens no pārrunājamajiem jautājumiem bija paveiktais un plānotais ieteikuma ieviešanā. Tās laikā Asociācija informēja, ka turpinās darbs pie Revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles nolikumā iekļaujamajiem risku paaugstinošo apstākļu noteikšanas kritērijiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī 24.07.2024. ziņojuma saskaņošanas sanāksmē pārrunāto, Valsts kontrole neatzīst ieteikumu par ieviestu un turpinās tā uzraudzību atbilstoši aktuālajam ziņošanas par ieteikumu ieviešanu laika grafikam, t. i., līdz 02.01.2025.

Revīzijas pakalpojuma sniegšana un normatīvā regulējuma nenoteiktība

Starptautiskajos neatkarības standartos³⁰⁶ norādīts, ja persona ir iesaistīta revīzijas uzdevumā ilgu laiku, var rasties ar familiaritāti un personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Lai gan izpratne par revīzijas klientu un tā vidi ir revīzijas kvalitātes pamatnosacījums, var rasties ar familiaritāti saistīts apdraudējums, ja personai kā revīzijas grupas dalībniekam ir ilglaicīga saistība ar:

- revīzijas klientu un tā saimniecisko darbību;
- revīzijas klienta augstāko vadību;

- finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu, vai finanšu informāciju, kas ir finanšu pārskatu pamatā.

Lai novērstu zvērināta revidenta un zvērinātu revidentu komercsabiedrības neatkarības pārkāpumus un “saugšanu” ar revidējamo vienību, Revīzijas pakalpojumu likumā³⁰⁷ kopš 01.01.2017. ir noteikts, ka zvērinātam revidentam un zvērinātu revidentu komercsabiedrībai nav tiesību ilgāk par sešiem gadiem pēc kārtas sniegt revīzijas pakalpojumus vienā un tajā pašā valsts vai pašvaldības institūcijā, kā arī vismaz divus gadus pēc šā laikposma beigām aizliegts piedalīties minētā klienta gada pārskata revīzijā.

Revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontrolei, kuru veic Asociācija, ir pakļautas visas zvērinātu revidentu komercsabiedrības un zvērināti revidenti, kas sniedz revīzijas pakalpojumus valsts un pašvaldību institūcijām, un šī kontrole jāveic ne retāk kā reizi sešos gados³⁰⁸.

Valsts kontrole 2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata revīzijā, izvērtējot zvērinātu revidentu/zvērinātu revidentu komercsabiedrību noslēgtos revīzijas pakalpojumu līgumus ar valsts (tajā skaitā augstskolas) un pašvaldību institūcijām, konstatēja:

- vienā gadījumā zvērinātu revidentu komercsabiedrība ilgāk par sešiem gadiem pēc kārtas vienā institūcijā sniedz revīzijas pakalpojumus, tādējādi pārkāpjot Revīzijas pakalpojumu likumā³⁰⁹ noteikto maksimālo atļauto revīzijas pakalpojumu sniegšanas termiņu;
- divos gadījumos viens un tas pats zvērinātais revidents ilgāk par sešiem gadiem pēc kārtas vienai institūcijai sniedz revīzijas pakalpojumus no vairākām zvērinātu revidentu komercsabiedrībām, kurās iecelts kā atbildīgais zvērinātais revidents.

Jānorāda, ka divos gadījumos zvērināts revidents / zvērinātu revidentu komercsabiedrība kopumā institūcijai revīzijas pakalpojumu pēc Valsts kontroles rīcībā esošās informācijas sniedz vismaz no 2010. gada, bet vienā gadījumā kopš 2011. gada, kad institūcijai zvērināts revidents sāka sniegt atzinumu par gada pārskatu, cits revidents nav bijis. Revīzijas pakalpojumu sniegšana ilgstošā laika posmā, kas šajos gadījumos ir vismaz no 12 līdz 13 gadiem, rada ar familiaritāti un personiskām interesēm saistītu apdraudējumu.

Ņemot vērā konstatēto, Valsts kontrole³¹⁰ lūdza Asociācijai un Finanšu ministrijai veikt šo gadījumu pārbaudi, lai nodrošinātu Revīzijas pakalpojumu likumā³¹¹ noteiktā obligātā rotācijas termiņa ievērošanu, un informēt par tās rezultātiem. Valsts kontrole arī rosināja, ka nepieciešama diskusija par Revīzijas pakalpojuma likumā ietvertās normas piemērošanu un uzraudzības mehānismiem.

Finanšu ministrija sniedza informāciju³¹², ka no minētajiem trijiem gadījumiem vienā gadījumā zvērinātu revidentu komercsabiedrība, kas ilgāk par sešiem gadiem pēc kārtas vienā institūcijā sniedza revīzijas pakalpojumus, līgumu izbeidza, nesniedzot atzinumu par institūcijas 2023. gada finanšu pārskatu. Revīzijā konstatēts, ka abi pārējie zvērinātie revidenti, pārkāpjot Revīzijas pakalpojumu likumā³¹³ noteikto obligāto rotācijas termiņu, ir snieguši atzinumu par institūciju 2023. gada finanšu pārskatiem.

Valsts kontrole 07.06.2024.³¹⁴ tikšanās laikā, lūdza Asociācijai sniegt informāciju par tās veikto pārbauci rezultātu attiecībā uz šiem diviem gadījumiem, kad viens un tas pats zvērinātais revidents ilgāk par sešiem gadiem pēc kārtas vienai institūcijai sniedz revīzijas pakalpojumus no vairākām zvērinātu revidentu komercsabiedrībām. Asociācija norādīja:

(..) Minētā situācija radusies, jo zvērināti revidenti neapzinājās, ka uz atvasinātajām publiskajām personām attiecināms ierobežojums par revīzijas pakalpojumu sniegšanas termiņa (seši gadi)

ievērošanu. Tā nav sistēmiska problēma, bet gan izpratnes trūkums par tiesību normas attiecināšanu uz konkrētiem subjektiem (..)

Finanšu ministrija³¹⁵ vienlaikus norādīja, ka ir uzsāktas sarunas ar Asociāciju par veicamajiem uzraudzības soļiem, lai savstarpēji vienotos par turpmākajiem rīcības pasākumiem par Valsts kontroles minētajiem faktiem. Asociācija 07.06.2024.³¹⁶ tikšanās laikā norādīja, ka sešu gadu rotācijas perioda kontroli plāno īstenot ar zvērināto revidentu “pašdeklarēšanos”, iekļaujot papildu jautājumu revidentu ikgadējā atskaitē (anketā) par tā darbību, ko revidenti iesniedz Asociācijai.

Revīzijas pakalpojumu likumā³¹⁷ ir noteikts, ka pēc sešu gadu rotācijas laika posma beigām vismaz divus gadus zvērinātam revidentam un zvērinātu revidentu komercsabiedrībai aizliegts piedalīties attiecīgā klienta gada pārskata revīzijā. Tātad kontrole pār šī laika posma ievērošanu ir jāuzņemas arī zvērinātam revidentam/zvērinātu revidentu komercsabiedrībai. Tomēr, Asociācijas ieskatā³¹⁸, kontrole pār normatīvā akta ievērošanu esot jāuzņemas revidējamajai vienībai (pasūtītājam), pieņemot revidenta sagatavoto piedāvājumu iepirkuma procedūrās.

Administratīvi teritoriālās reformas ietekme uz obligāto rotācijas periodu

Latvijā 2021. gadā tika īstenota administratīvi teritoriālā reforma, kas ietekmēja arī revīzijas pakalpojumu sniegšanas termiņa skaitīšanu, proti – ar 2021. gada pašvaldību vēlēšanās jaunievēlētās pašvaldības domes vai ar atsevišķu likumu ieceltas pagaidu administrācijas pirmo sēdi izbeidzas visu bijušo pašvaldību domju pilnvaras.³¹⁹

VARAM metodikā 2021. gadā apvienoto pašvaldību darbības uzsākšanai norādīts, ka pašvaldībām apvienojoties, tiek izveidota jauna atvasināta publiska persona – pašvaldība – un tā pārmanto iepriekš visu pastāvošo atvasināto publisko personu (pašvaldību) tiesības un saistības.

Finanšu ministrija vērsa uzmanību³²⁰:

(..) jaunā struktūra ir savādāka (..) un tā (iegūstošā pašvaldība) vairs nav uzskatāma par tādu struktūru, kāda tā bija pirms reorganizētās pašvaldības finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņemšanas. Tādējādi, 2021. gadu var uzskatīt par jaunveidotas pašvaldības pirmo saimniecisko (finanšu) gadu. Attiecīgi arī zvērinātam revidentam, sniedzot revīzijas pakalpojumu, jaunā struktūra ir jāvērtē kā jauns klients (..).

(..) sākot ar 2021. finanšu gadu 28 apvienoto pašvaldību (novadu) ieceltajiem zvērinātiem revidentiem Revīzijas pakalpojumu likuma 29. panta 4.¹ daļā noteiktais sešu gadu termiņš ir skaitāms no jauna, savukārt pārējo 15 pašvaldību, (..) obligātās rotācijas termiņš nemainās un ir skaitāms no minētā zvērināta revidenta iecelšanas attiecīgajā pašvaldībā brīža.

Piemērojot VARAM metodikā norādīto un Finanšu ministrijas skaidrojumā norādīto interpretāciju, 28 pašvaldībās sešu gadu termiņš revidentiem ir skaitāms no jauna. Konstatēts, ka četrās no 20 revīzijas apjomā iekļautajām pašvaldībām zvērināts revidents / zvērinātu revidentu komercsabiedrība revīzijas pakalpojumus par 2023. gadu sniedza jau septīto gadu pēc kārtas. Tomēr Valsts kontrole norāda, ka šāda pieeja var radīt ar familiaritāti saistītu apdraudējuma risku, kā arī objektivitātes zudumu.

Minētais jautājums par revidenta piesaisti varētu aktualizēties, piemēram, šobrīd aktuālā Varakļānu un Madonas novada pašvaldības apvienošanā (Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas

noteikumos bez jau minētā ir norādītas vairākas perspektīvas), kā arī jautājums būtu izvērtējams kompleksi vairāku apsvērumu dēļ, vai:

- pārskatot administratīvi teritoriālās reformas rezultātus, faktiski tiek atjaunotas iepriekšējās pašvaldības;
- iespējamās izmaiņas attiecināmas tikai uz pāris pašvaldībām vai arī tas skars lielu daļu no administratīvi teritoriālās reformas rezultātā izveidotajām pašvaldībām.

Revīzijas pakalpojumu iepirkuma centralizācija

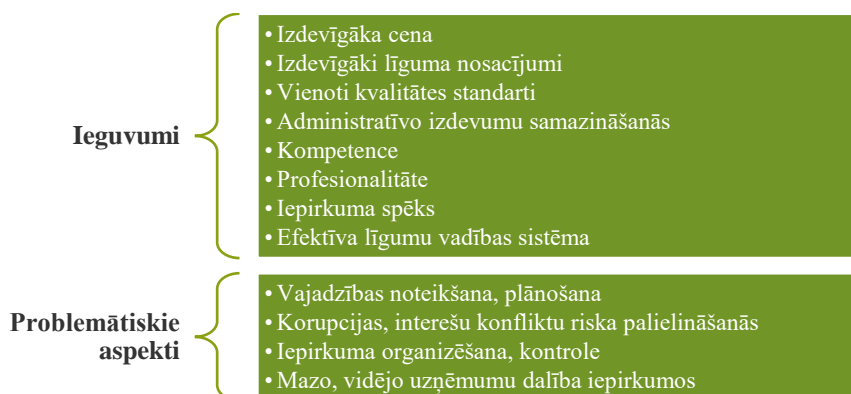
Lai arī [Valsts pārvaldes modernizācijas plāns 2023.–2027. gadam](#) nav tieši attiecināms uz pašvaldībām, tajā norādītais³²¹, ka atbalsta funkciju standartizācija un centralizācija tādās jomās kā personāla lietvedība, cilvēkresursu vadība, finanšu grāmatvedība, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, iepirkumi, īpašumu pārvaldība un citās valsts pārvaldes jomās spēj gan sniegt ekonomiskus ieguvumus, gan uzlabot pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti, būtu attiecināms arī uz pašvaldībām.

Latvija jau kopš 2004. gada ir veikusi pasākumus iepirkumu centralizācijas jomā, kā arī demonstrējusi sasniegumus, kas ir pietiekami, lai ar tiem rēķinātos nākotnes centralizācijas risinājumu attīstīšanā, jo pastāv jau izveidotas un tālāk attīstāmas struktūras un iniciatīvas. Ir veikti pētījumi un virzītas dažādas iniciatīvas un pilotprojekti iepirkumu centralizācijas attīstīšanai un veicināšanai – centralizēts elektroenerģijas un degvielas iepirkuma pilotprojekts, inovāciju iepirkums u. c.³²²

Ministru kabinets 2011. gadā pieņēma zināšanai informatīvo ziņojumu [“Par pašvaldību publisko iepirkumu centralizācijas vadlīnijām”](#)³²³, kas sagatavots, izpildot Papildu saprašanās memorandā (Saprašanās memoranda trešais papildinājums) starp ES un Latvijas Republiku doto uzdevumu – *Līdz 2010. gada septembra beigām publicēt vadlīnijas par pašvaldību iepirkumu centralizēšanu (un iesniegt juridiskus priekšlikumus līdz 2011. gada marta beigām, lai padarītu tos obligātus).*

Vienlaikus Ministru kabinets uzdeva Finanšu ministrijai izstrādāt grozījumus Publisko iepirkumu likumā³²⁴, lai tiktu noteikts vietējo pašvaldību pienākums plānot un organizēt centralizētus iepirkumus pašvaldību iestāžu vajadzībām, ņemot vērā plānoto iepirkumu specifiku, apjomus un sarežģītību, kā arī nodrošināta iepirkumu speciālistu pieejamība attiecīgajā pašvaldības iestādē.

[Vadlīnijās](#) pašvaldību centralizēto iepirkumu organizēšanai, kas regulāri tiek aktualizētas ([aktuālā redakcija](#)), apkopojot centralizēto iepirkumu praksi Latvijā un citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, norādīti iespējamie ieguvumi, kā arī iespējamie problemātiskie aspekti iepirkumu centralizācijai.

Attīstot iepirkumu centralizāciju, 2013. gadā stājās spēkā grozījumi Publisko iepirkumu likumā³²⁵, kas noteica pienākumu pašvaldībām un pašvaldību iestādēm preces un pakalpojumus iegādāties no centralizēto iepirkumu institūcijas³²⁶ vai ar tās starpniecību, ja attiecīgās preces vai pakalpojumi ietilpst Ministru kabineta noteiktajās preču un pakalpojumu grupā, no noteiktas līgumsummas.

Ministru kabinets 2022. gadā pieņēma zināšanai informatīvo ziņojumu [“Par publisko iepirkumu centralizāciju”](#)³²⁷, kurā secinājumu un priekšlikumu daļā norādīts:

- centralizēto iepirkumu institūcijas³²⁸ vai pasūtītāju kopīgi veikti iepirkumi, piemēram, resoru ietvaros vai pašvaldību ietvaros, var pārņemt slodzi no iestādēm un koncentrēt kompetenci konkrētu problēmu risināšanā. Tādējādi, ja viens iepirkumu veicējs specializējas kāda specifiska iepirkuma priekšmeta iepirkšanas jomā, to iepērkot arī citu vajadzībām, vai pašvaldības veic konkrētu iepirkumu priekšmetu centralizāciju resoru ietvaros, vai iepirkumu veicēji rīko kopīgus iepirkumus, tas var veicināt ne tikai iepirkumu veicēju profesionālo izaugsmi, bet arī mērķtiecīgu iepirkumu kvalitātes uzlabošanu;
- rekomendēts noteikt par pienākumu resoru un pašvaldību līmenī izvērtēt konkrētu iepirkumu priekšmetu centralizāciju resoru ietvaros, saglabājot atbilstošu rīcības brīvību iepirkumu lēmumos, ja ir apstākļi, kas padara kopīgu iepirkumu par neefektīvu³²⁹.

Finanšu ministrijas 2011. gada vadlīnijās pašvaldību centralizēto iepirkumu organizēšanai norādītie iespējamie ieguvumi būtu aktuāli, arī centralizējot revīzijas pakalpojumu iepirkumu, ko apliecina arī tālāk norādītie konstatējumi.

Revīzijas/nerevīzijas pakalpojumi pašvaldībām

Pašvaldības dome nodrošina pašvaldības konsolidētā gada pārskata sagatavošanu un finanšu revīziju par konsolidēto gada pārskatu, lemjot par revīzijas pakalpojuma līguma slēgšanu ar zvērinātu revidentu vai zvērinātu revidentu komercsabiedrību.³³⁰ Pašvaldības konsolidētais gada pārskats kā vienots kopums ietver arī apliecinājumu par gada pārskatā sniegtās informācijas patiesumu.³³¹ Apliecinājumā iekļauj pašvaldības apgalvojumu par to, ka ieviestās kontroles procedūras nodrošina, ka gada pārskats ir sagatavots atbilstoši spēkā esošiem normatīvajiem aktiem un sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par darbības rezultātiem, naudas plūsmu un finansiālo stāvokli, atklāj notikumu un darījumu ekonomisko būtību un ir pilnīgs visos būtiskajos aspektos, kā arī pašvaldības izveidotu visaptverošu un efektīvu iekšējās kontroles sistēmu, lai finanšu pārskatos nebūtu krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību un veiktu pastāvīgu iekšējās kontroles sistēmas uzlabošanu un pārraudzību.³³²

Savukārt pašvaldību aģentūras gada publiskajā pārskatā norāda zvērināta revidenta atzinumu par saimniecisko darbību un iepriekšējā gada saimniecisko pārskatu.³³³

Revīzijās Valsts kontrole sadarbojas ar finanšu revīzijas izlasē iekļauto pašvaldības uzaicinātajiem zvērinātajiem revidentiem atbilstoši starptautiskajam augstāko revīzijas iestāžu standartam *ISSAI 2600* “Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskata revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)”.

Saskaņā ar Civillikumu vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tika tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī, kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta³³⁴. Publisko iepirkumu likums³³⁵ paredz, ka pasūtītājs, sagatavojot iepirkuma līgumu, ņem vērā normatīvo aktu prasības attiecībā uz iepirkuma priekšmetā iekļautajiem pakalpojumiem, tajā skaitā

līgumā norāda iepirkuma līguma grozīšanas kārtību un kārtību, kādā pieļaujama atkāpšanās no iepirkuma līguma.

Zvērinātais revidents, ar kuru Rēzekne bija noslēgusi līgumu par 2023. gada pārskata revīziju, izmantoja līgumā pielīgtās tiesības, vienpusēji 2023. gada novembrī izbeidza līgumu par revīzijas pakalpojumu sniegšanu pašvaldībai, norādot³³⁶:

Ņemot vērā plašsaziņas līdzekļos publiskoto informāciju un apgalvojumus, kas ietekmē Izpildītāja ar Līgumu uzņemto pakalpojumu sniegšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, Izpildītājs ir konstatējis, ka tā un Izpildītāja atbildīgā zvērinātā revidenta neatkarība un objektivitāte ir apdraudēta, un, ka turpina pastāvēt apstākļi, kas nepamatoti kavē zvērinātā revidenta profesionālo vērtējumu, objektivitāti un profesionālo skepsi, tādēļ Izpildītājam, ievērojot Revīzijas pakalpojumu likuma noteikumus, vairs nav tiesības sniegt Pasūtītājam revīzijas pakalpojumus.

Ņemot vērā, ka Revīzijas pakalpojumu likumā nav paredzēti nosacījumi, kad zvērinātam revidentam vai zvērinātu revidentu komercsabiedrībai būtu ļauts vienpusēji atkāpties no revīzijas pakalpojumu līguma, Finanšu ministrija ir izstrādājusi grozījumus likumā³³⁷, paredzot, kad zvērināts revidents un zvērinātu revidentu komercsabiedrība var vienpusēji atkāpties no revīzijas pakalpojumu līguma ar klientu tikai tad, ja tam ir pamatots iemesls.

Taču jānorāda, ka saskaņā ar 210. starptautisko revīzijas standartu, ja vadība vai personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, piedāvātā revīzijas uzdevuma nosacījumos ierobežo revidenta darba apjomu un revidents uzskata, ka šāda ierobežojuma ietekmē revidentam nāksies sniegt negatīvu atzinumu par finanšu pārskatiem, revidents neakceptē šādu ierobežotu darba uzdevumu, izņemot gadījumus, kad šāda rīcība ir pretrunā ar likumu un normatīvo aktu prasībām³³⁸.

Pēc revīzijas pakalpojuma līguma izbeigšanas Rēzekne 22.12.2023. izsludināja atkārtotu iepirkumu "Finanšu revīzijas pakalpojumi Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībai un Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības aģentūrai "Rēzeknes Kultūras un tūrisma centrs", kas tika izbeigts bez rezultāta, jo, ņemot vērā īso revīzijas procedūru veikšanas paredzēto laiku (līdz 1. aprīlim) un augstos riskus, netika iesniegts neviens piedāvājums.³³⁹

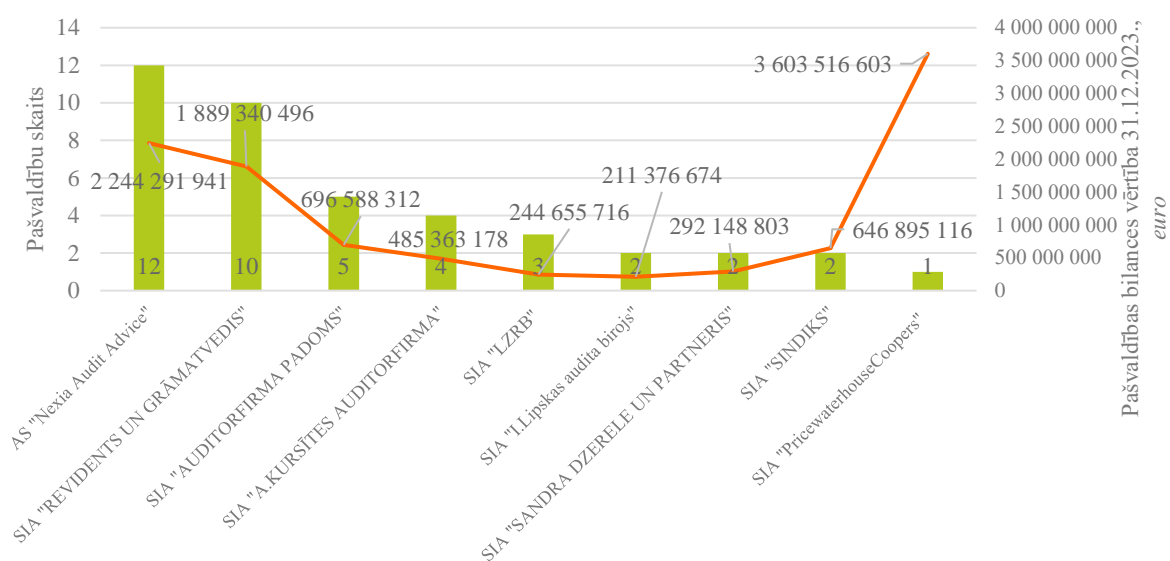
Pēc neveiksmīgas iepirkuma procedūras Rēzekne organizēja sarunu procedūru, kas arī noslēdzās bez rezultāta, jo uzaicinātā zvērinātu revidentu komercsabiedrība nepiekrīta slēgt līgumu par pašvaldības 2023. gada finanšu pārskata revīziju Likumā par budžetu un finanšu vadību³⁴⁰ noteiktajā termiņā, kas nosaka pašvaldībām pienākumu iesniegt gada pārskatu vai konsolidēto gada pārskatu kopā ar zvērinātā revidenta vai zvērinātu revidentu komercsabiedrības ziņojumu līdz pārskata gadam sekojošā saimnieciskā gada 1. aprīlim.

Asociācija 07.06.2024.³⁴¹ tikšanās laikā norādīja, ka ir ierobežots skaits zvērinātu revidentu / zvērinātu revidentu komercsabiedrību, kas specializējušies revīzijas pakalpojumu sniegšanā pašvaldībām, kā arī katrs revidents pirms līguma slēgšanas par revīzijas pakalpojumu sniegšanu pašvaldībai izvērtē revīzijas riskus, kas Rēzeknes gadījumā bija augsti, un pieņem lēmumu par pakalpojuma sniegšanu vai nesniegšanu.

Pastāv risks, ka jebkurai pašvaldībai, kurai būs radušās finansiālas problēmas (šobrīd tās ir vairākas), revīzijas pakalpojuma sniegšanas riski tiks vērtēti kā augsti, kas varētu samazināt iespējas piesaistīt zvērinātu revidentu un nodrošināt Likumā par budžetu un finanšu vadību³⁴² noteiktās prasības izpildi.

Ņemot vērā, ka Rēzeknei 2023. gada finanšu pārskata revīzijai nebija zvērināta revidenta, Valsts kontrole izmantoja 42 pašvaldību uzaicināto zvērināto revidentu darbu. Rēzekne neizpildīja Likumā par budžetu un finanšu vadību³⁴³ noteikto pienākumu, proti, iesniegt gada pārskatu kopā ar zvērināta revidenta vai zvērinātu revidentu komercsabiedrības ziņojumu, kā arī pastāv risks, ka var tikt apgrūtināta minētā pienākuma izpilde arī nākotnē.

Par 42 pašvaldību 2023. gada pārskatiem revīzijas pakalpojumus sniedza deviņas komercsabiedrības jeb 8 % no 114³⁴⁴ Zvērinātu revidentu komercsabiedrību reģistrā reģistrētajām komercsabiedrībām ar darbības statusu "aktīvs". Pusei no tām revīzijas pakalpojumus 2023. gadā sniedza divas komercsabiedrības (skatīt 21. attēlu).

21. attēls. Zvērinātu revidentu komercsabiedrības, kas sniedza revīzijas pakalpojumus pašvaldībām 2023. gadā

Līgumu slēgšana

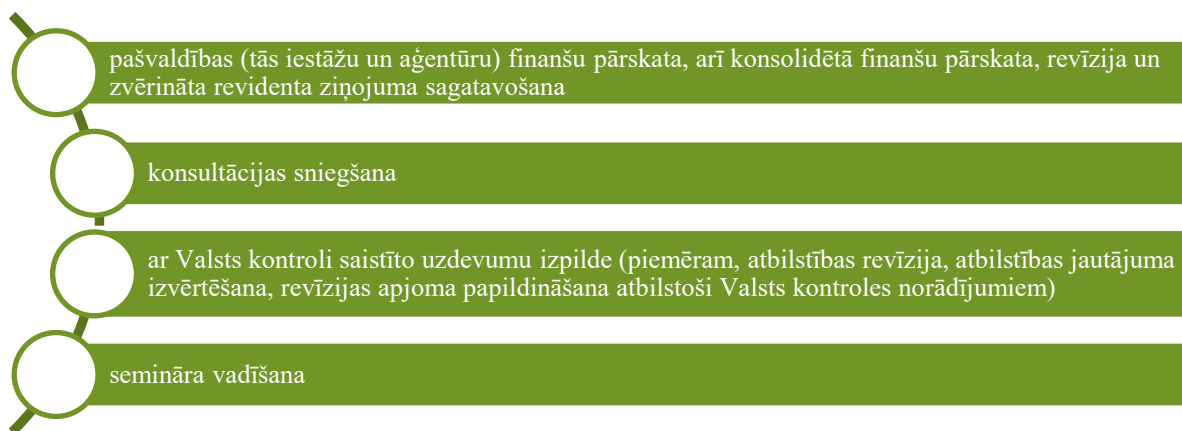
Sākotnēji izvērtējot pašvaldību un zvērinātu revidentu komercsabiedrību noslēgtos revīzijas pakalpojumu līgumus, konstatēts, ka 2023. gadā:

- no 42 pašvaldībām 29 pašvaldības revīzijas pakalpojumu līgumu noslēdza uz vienu gadu, 10 pašvaldības – uz diviem gadiem, bet trīs pašvaldības – uz trīs gadiem (skatīt 22. attēlā).

Liepājas un Jelgavas valstspilsētas pašvaldība, Dienvidkurzemes, Siguldas, Madonas, Limbažu, Augšdaugavas, Ludzas, Preiļu, Līvānu, Valmieras, Bauskas, Tukuma, Mārupes, Saldus, Alūksnes, Jēkabpils, Saulkrastu, Varakļānu, Ropažu, Kuldīgas, Cēsu, Ķekavas, Olaines, Ventspils, Gulbenes, Smiltenes, Valkas, Krāslavas novada pašvaldība	Ventspils valstspilsētas pašvaldība, Ogres, Talsu, Jelgavas, Dobeles, Rēzeknes, Aizkraukles, Ādažu, Salaspils, Balvu novada pašvaldība
	2 gadi, 10
1 gads, 29	Rīgas, Jūrmalas, Daugavpils valstspilsētas pašvaldība 3 gadi, 3

22. attēls. 2023. gadā spēkā esošos revīzijas pakalpojumu līgumu darbības termiņi

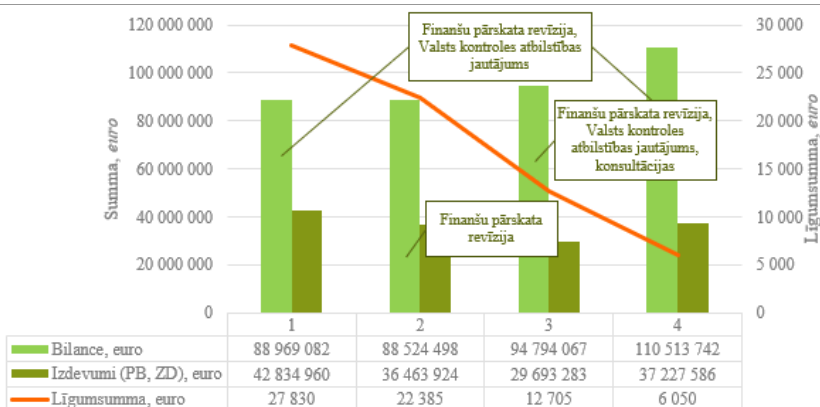
- nosakot revīzijas pakalpojumu līgumcenu, zvērinātu revidentu komercsabiedrības ņem vērā dažādus aspektus – laiku, kāds būs nepieciešams revīzijā iesaistītajiem darbiniekiem, to profesionalitāti un atbildības līmeni, kā arī līgumā iekļauto pakalpojumu apjomu, tajā skaitā Valsts kontroles noteikto atbilstības jautājumu pārbaudi;
- atbilstoši pašvaldību organizētajos iepirkumos noteiktajām prasībām, pašvaldības ar revīzijas pakalpojumu sniedzēju noslēdz revīzijas pakalpojumu līgumu par vienu vai vairākiem šādiem pakalpojumiem, paredzot šī pakalpojuma apmaksu jau līgumcena:

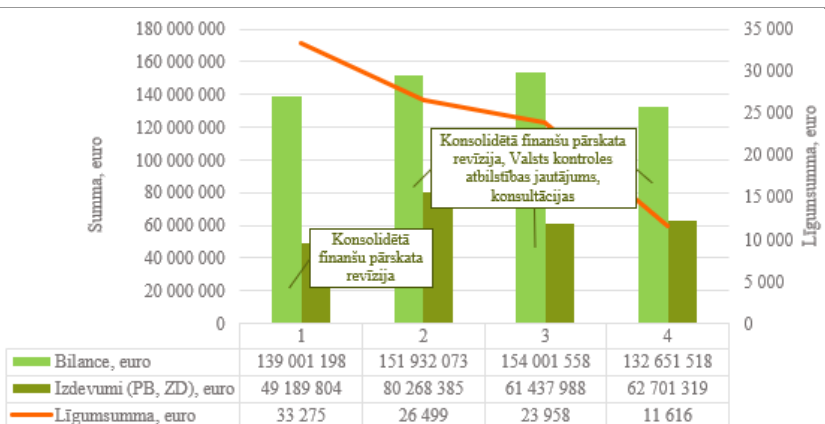
23. attēls. 2023. gadā spēkā esošos revīzijas pakalpojumu līgumos noteiktie pakalpojumi

Apkopojot informāciju par pašvaldību un zvērinātu revidentu komercsabiedrību revīzijas pakalpojumu līgumcena, pašvaldības tika grupētas pēc šādiem rādītājiem – bilances aktīvu vērtības, izdevumi, konsolidējamo institūciju skaits, revīzijas pakalpojumu līgumos iekļautie pakalpojumi. Piemēram:

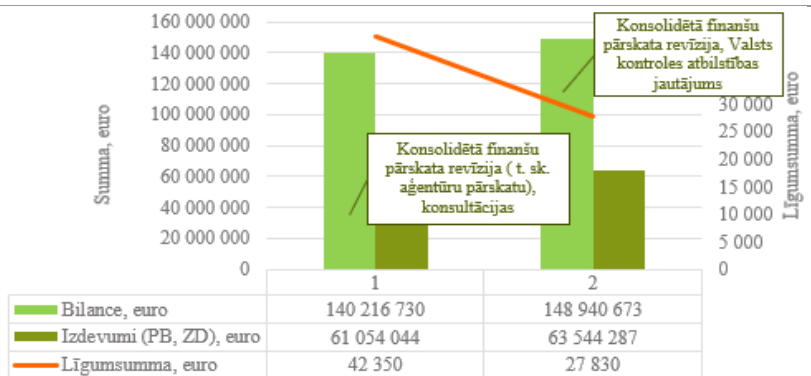
pēc bilances aktīvu vērtības, izdevumiem, nekonsolidētu pārskatu, kā arī ņemot vērā līgumā paredzētos pakalpojumus, līguma summa ir no 6050 euro līdz 27 830 euro

pēc bilances aktīvu vērtības, izdevumiem, pārskatā konsolidētām četrām institūcijām, kā arī ņemot vērā līgumā paredzētos pakalpojumus, līguma summa ir no 11 616 euro līdz 33 275 euro

pēc bilances aktīvu vērtības, izdevumiem, pārskatā konsolidētām trim institūcijām, kā arī ņemot vērā līgumā paredzētos pakalpojumus, līguma summa ir no 27 830 euro līdz 42 350 euro

Revīzijas raksturojums

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir pārbaudīt:

- vai konsolidētais saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par konsolidētā kopbudžeta izpildi 2023. gadā, par valsts konsolidēto grāmatvedības bilanci 31.12.2023. un par valsts konsolidēto parādu 31.12.2023. un vai konsolidētais saimnieciskā gada pārskats ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām;
- Valsts kontroles iepriekšējās revīzijās sniegto ieteikumu ieviešanu – kāds ir progress, ieviešot ieteikumus par:
 - ✓ veiktajām darbībām VID IS drošības risku pārvaldības uzlabošanai;
 - ✓ pašvaldību piesaistīto zvērināto revidentu objektivitātes un neatkarības nodrošināšanu, ierobežojot sniegt revidētajām struktūrām noteiktus ar obligāto revīziju nesaistītus atsevišķus pakalpojumus noteiktajā periodā;
- atbilstības jautājumus:
 - ✓ Vai informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem un labajai praksei, kas uz to attiecas?
 - ✓ Vai Rēzeknes budžeta un finanšu vadība ir atbilstoša normatīvajos aktos noteiktajam?

Revidējamās vienības un revidentu atbildība

Finanšu ministrijas vadība ir atbildīga:

- par konsolidētā saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu atbilstoši Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumiem Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” un tajā sniegtās informācijas patiesu uzrādīšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kura nodrošina konsolidētā saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu bez krāpšanas un kļūdu izraisītām neatbilstībām, kā arī izvēlēties un lietot piemērotu grāmatvedības politiku;
- par nodokļu maksājumu un nodokļu maksātāju uzskaiti, valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu Latvijas Republikas teritorijā, kā arī par muitas politikas īstenošanu atbilstoši nodokļu normatīvajos aktos noteiktajam. Šī atbildība paredz izveidot, ieviest un uzturēt tādu iekšējās kontroles sistēmu, kura nodrošina krāpšanas un kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību novēršanu.

Finanšu ministrijas vadība un Valsts kancelejas vadība ir atbildīga par to, lai nodrošinātu, ka Finanšu ministrijas un Valsts kancelejas rīcība atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem, valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei un nozares standartiem, kas uz tām attiecas.

Valsts kontrole ir atbildīga par revīzijas vadību, pārraudzību, veikšanu, ziņojuma sagatavošanu un Valsts kontroles atzinuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem. Revīzija veikta saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem. Saskaņā ar šiem standartiem revīzijas grupa ievēro ētikas prasības un revīziju par konsolidētā saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu plāno un veic, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka konsolidētajā saimnieciskā gada pārskatā nav būtisku kļūdu un neatbilstību.

Revīzijas pamatojums, apjoms un kritēriji

Finanšu revīzija “Par Latvijas Republikas 2023. gada konsolidēto pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3. panta 2. punktu un Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 03.08.2023. revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-34/2023.

Revīzijā Valsts kontrole veica pārbaudes procedūras par konsolidētā saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas atbilstību Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un par piešķirtā finansējuma izlietojuma atbilstību piešķiršanas mērķim, ievērojot attiecināmos tiesību aktus un sasniedzot plānotos rezultātus. Revīzijā, piemērojot profesionālus spriedumus un saglabājot profesionālo skepsi, revīzijas grupa:

- identificēja un novērtēja risku, ka finanšu pārskatos varētu būt būtiskas krāpšanas vai kļūdu izraisītas neatbilstības, izstrādāja un veica revīzijas procedūras, kuru mērķis ir mazināt šos riskus, kā arī ieguva revīzijas pierādījumus, kas sniedz pietiekamu un atbilstošu pamatojumu Valsts kontroles atzinumam;
- guva izpratni par revīzijai būtiskām revidējamās vienības iekšējām kontrolēm, lai izstrādātu un piemērotu pastāvošiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles sistēmas darbības efektivitāti;
- izvērtēja izmantoto grāmatvedības uzskaites politiku atbilstību un grāmatvedības aplēšu un ar tām saistīto vadības uzraudzīto skaidrojumu pamatotību;
- izvērtēja vispārējo finanšu pārskatu struktūru un saturu, ieskaitot atklāto informāciju un skaidrojumus pielikumā, tostarp veica pārskata sakarību un pārskata datu atbilstības grāmatvedības uzskaites datiem pārbaudi, novērtēja vadības piemērotā darbības turpināšanas principa atbilstību un vērtēja, vai finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par pārskatā atklātajiem darījumiem un notikumiem;
- iepazīnās ar vadības ziņojumu un izvērtēja, vai tajā iekļautā informācija nav būtiski atšķirīga no finanšu pārskatā iekļautās informācijas vai revīzijas laikā iegūtās citas informācijas vai arī kādā citā veidā tā nav būtiski sagrozīta;
- ieguva pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par konsolidēto saimnieciskā gada pārskatu veidojošo pārskatu un to pielikumu konsolidāciju ar mērķi sniegt atzinumu par konsolidēto saimnieciskā gada pārskatu;
- pārbaudīja iepriekšējās Valsts kontroles revīzijās par konsolidētā saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas pareizību sniegto ieteikumu ieviešanas progresu.

Revīzijā atzinuma par konsolidētā saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas pareizību sniegšanai nepieciešamā pārliecība ir iegūta:

- no revīzijas grupas veiktajām revīzijas procedūrām par saimnieciskā gada pārskata konsolidāciju, par valsts budžeta finanšu uzskaites pārskatu sagatavošanas pareizību, par ieņēmumu administrēšanas sistēmu un par 2023. gadā iekasēto valsts un pašvaldību budžeta ieņēmumu klasificēšanu un uzskaiti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un noteiktajā apjomā, par pašvaldību 2023. gada pārskatu sagatavošanas pareizību un par konsolidētās pašvaldību pārskatu informācijas sagatavošanas procesu;
- no Valsts kontroles finanšu revīziju par ministriju un centrālo finanšu valsts budžeta iestāžu 2023. gada pārskatu sagatavošanas pareizību rezultātiem;
- izmantojot zvērinātu revidentu darbu atbilstoši starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu ISSAI 2600 “Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskatu revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)” prasībām, veicot šādu konsolidēto gada pārskatu un gada pārskatu finanšu revīzijas:
 - ✓ 42 pašvaldību 2023. gada pārskatu revīzijās, sadarbojoties ar revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību uzaicinātiem zvērinātiem revidentiem, papildus veicot detalizētās pārbaudes un analītiskās pārbaudes procedūras;
 - ✓ piecu³⁴⁵ ministriju pakļautībā esošajās 23 iestādēs un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā, par kuru 2023. gada pārskatiem atzinumus sniedz zvērināti revidenti, papildus veicot detalizētās pārbaudes un analītiskās pārbaudes procedūras.

Revīzijas grupa ir konstatējusi, ka nav galveno revīzijas jautājumu, par kuriem būtu jāziņo atbilstoši starptautiskajam augstāko revīzijas iestāžu standartam ISSAI 2701 “Ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem neatkarīga revidenta ziņojumā”³⁴⁶. Galvenie revīzijas jautājumi ir jautājumi, kas ir aplūkoti revīzijā un pēc revidentu profesionālā sprieduma ir visnozīmīgākie pārskata perioda finanšu pārskatu revīzijā ISSAI 2701 kontekstā. Galvenos revīzijas jautājumus revīzijas grupa nosaka no jautājumiem, par kuriem ir ziņots revidējamās vienības vadībai un kuri revīzijas gaitā ir prasījuši pastiprinātu revidentu uzmanību. Valsts kontrole nesniedz atsevišķu atzinumu par šiem jautājumiem.

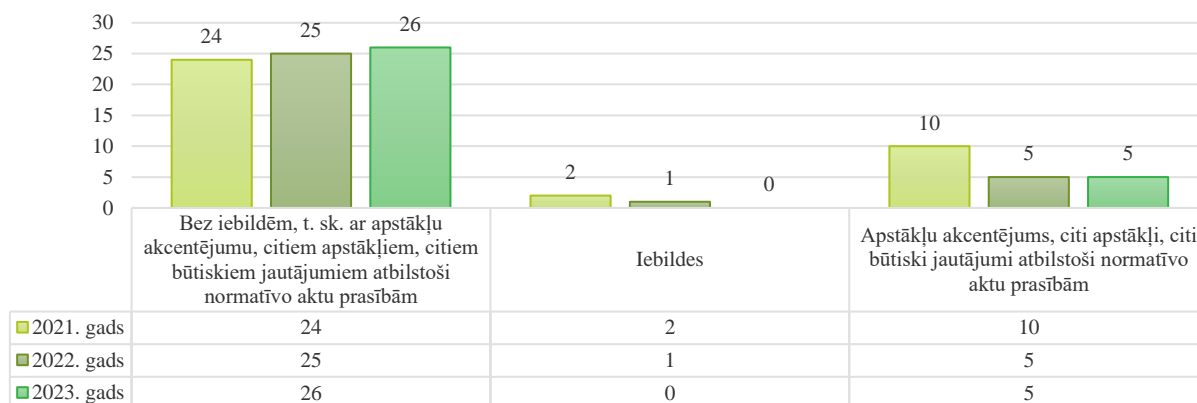
Revīzijas procedūras par konsolidētā saimnieciskā gada pārskata konsolidācijas procesu un par Valsts kases sagatavotā valsts budžeta finanšu uzskaites pārskata sagatavošanas pareizību

Lai pārliecinātos:

- ka konsolidētā saimnieciskā gada pārskata konsolidācijas process ir veikts, pamatojoties uz pilnīgiem datiem, tika veiktas 2023. gada konsolidētā saimnieciskā gada pārskata konsolidācijas procesa pārbaudes;
- par valsts budžeta finanšu uzskaites pārskatu sagatavošanas pareizību, revīzijas apjomā tika iekļauti būtiskie valsts finanšu uzskaites posteņi:
 - ✓ aktīva posteņi: ilgtermiņa un īstermiņa prasības; ilgtermiņa (t. sk. ilgtermiņa aizdevumi) un īstermiņa (t. sk. ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa) finanšu ieguldījumi; naudas līdzekļi;
 - ✓ pasīva posteņi: budžeta izpildes rezultāti; rezerves; ilgtermiņa saistības (t. sk. ilgtermiņa aizņēmumi, saņemtie ilgtermiņa noguldījumi, emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa); īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa; valsts budžeta finanšu uzskaites īstermiņa saistības; nākamo periodu ieņēmumi, saņemtie avansa maksājumi un transferti; pārējās īstermiņa saistības;
 - ✓ zembilances posteņi: zembilances aktīvi; zembilances pasīvi.

Finanšu revīziju par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2023. gada pārskatu sagatavošanas pareizību rezultāti

Kopumā, vērtējot 2023. gada finanšu revīziju rezultātus ministrijās un centrālajās valsts iestādēs, secināms, ka grāmatvedības uzskaitē un gada pārskatu sagatavošanas kvalitātē ir atbilstoša, jo visi 26³⁴⁷ sniegtie atzinumi ir bez iebildēm (divos atzinumos ir iekļauta apstākļu akcentējuma rindkopa, vienā atzinumā ir norāde uz citiem apstākļiem, divos – ir norāde uz citiem būtiskiem jautājumiem atbilstoši normatīvo aktu prasībām) (skatīt 24. attēlā).

24. attēls. Sniegto atzinumu par gada pārskatiem skaits un veids

Vienlaikus finanšu revīziju laikā Valsts kontrole ir identificējusi arī jautājumu, kas saskaņā ar revidentu profesionālo spriedumu ir finanšu revīziju kontekstā nozīmīgs, par kuru esam ziņojuši revidējamās vienības vadībai un kuram revidenti ir pastiprināti pievērsuši uzmanību – t. s. galvenais revīzijas jautājums.

2023. gadā galveno revīzijas jautājumus revidenti ir vērtējuši vienā finanšu revīzijā – Aizsardzības ministrijā. Kā galveno revīzijas jautājumu revidenti vērtēja 2023. gadā dibinātās aizsardzības nozares valsts kapitālsabiedrības SIA “Valsts aizsardzības korporācija” (vien. reģ. Nr. 40203525018) izveidi, tai noteikto kompetenci un darbības finansēšanu.

Trijās 2023. gada finanšu revīzijās – Aizsardzības ministrijas, Kultūras ministrijas, resora “Ministru kabinets” – ir vērtēti būtiski jautājumi, par kuriem ir sagatavoti atsevišķi starpziņojumi/ziņojumi.

- Aizsardzības ministrijas finanšu revīzijā veikta pārbaude par Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centra īstenoto iepirkumu “Loģistikas pakalpojums par pārtikas piegādi Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām”, kā rezultātā ir sagatavots [starpziņojums](#) par pārbaudē izvērtēto jautājumu – vai iepirkums “Loģistikas pakalpojums par pārtikas piegādi Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām” tika veikts, ievērojot attiecināmos ārējos un aizsardzības resora iekšējos tiesību aktus.
- Resora “Ministru kabinets” finanšu revīzijā ir vērtēta Ministru prezidenta un delegāciju speciālo lidojumu izmantošanas atbilstība normatīvo aktu prasībām un līdzekļu izlietojuma ekonomiskums delegāciju komandējumu nodrošināšanai. Revīzijas rezultāti par speciālo lidojumu jautājumu iekļauti atsevišķā Valsts kontroles sagatavotajā [starpziņojumā](#) “Speciālo lidojumu izmantošana Ministru prezidenta komandējumos”.
- Kultūras ministrijas finanšu revīzijā pārbaudīta iepriekšējā Valsts kontroles likumības/lietderības revīzijā Nr. 2.4.1-10/2017 “Vai Kultūras ministrija nodrošina efektīvu kapitālsabiedrību

pārvaldību?” sniegto ieteikumu ieviešana. Rezultātā sagatavots revīzijas [ziņojums](#) “Vai valsts līdzdalība profesionālās teātra un mūzikas mākslas jomā ir pietiekami pamatota?”.

Zvērinātu revidentu darba izmantošana finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu pārskatiem

Valsts kontrole saskaņā ar starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu ISSAI 2600 “Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskatu revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)” izmantoja zvērinātu revidentu darbu finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu pārskatiem.

Zvērinātu revidentu darbs ir izmantots sešās finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2023. gada pārskatu sagatavošanas pareizību (skatīt 13. tabulu). Visos gadījumos zvērināti revidenti snieguši atzinumus bez iebildēm (vienā gadījumā ir norādīts apstākļa akcentējums).

13. tabula

Zvērinātu revidentu darba izmantošana finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu pārskatiem
tūkst. euro

Revidējamā vienība, kurā izmantots zvērināta revidenta darbs	Bilances kopsumma 31.12.2023. pārskatiem, par kuru atzinumu sniedza zvērināts revidents	Īpatsvars no revidējamās vienības konsolidētā pārskata bilances kopsummas
Izglītības un zinātnes ministrija ³⁴⁸	649 141,1	58,5 %
Kultūras ministrija ³⁴⁹	25 254,3	3 %
Veselības ministrija ³⁵⁰	165 399,9	23 %
Zemkopības ministrija ^{*351}	115 673,2	4 %
Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	2561,9	100 %
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ³⁵²	4770,5	1,5 %

* Izņemot Zemkopības ministrijas padotības iestādes Lauku atbalsta dienesta finanšu revīziju, kurā tika izmantots zvērinātu revidentu darbs par Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda kopējiem 2023. gada izdevumiem 429 114,9 tūkst. euro jeb 64 % no Zemkopības ministrijas 2023. gada konsolidētā pārskata budžeta izdevumiem.

Zvērinātu revidentu darba izmantošana pašvaldībās

Valsts kontrole saskaņā ar starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu ISSAI 2600 “Īpaši apsvērumi – grupas finanšu pārskatu revīzija (tostarp komponentu revidentu darbs)” izmantoja zvērinātu revidentu darbu pašvaldībās. Pārbaudot pašvaldību 2023. gada pārskatu datus, Valsts kontrole ir grupas atbildīgais revidents, un Valsts kontrole novērtēja arī pašvaldības uzaicinātā zvērinātā revidenta kā komponenta revidenta atbilstību ētikas prasībām un neatkarībai, kā arī noteica, vai zvērināta revidenta izvēlēta revīzijas pieeja dod iespēju paļauties uz viņa darbu.

Par 42 pašvaldību 2023. gada pārskatiem zvērināti revidenti ir snieguši 37 atzinumus bez iebildēm, tajā skaitā 11 pašvaldībām ir norādīti apstākļa akcentējumi un/vai citi apstākļi, un piecus atzinumus ar iebildēm, tajā skaitā trim pašvaldībām papildus ir norādīti apstākļa akcentējumi un/vai citi apstākļi.

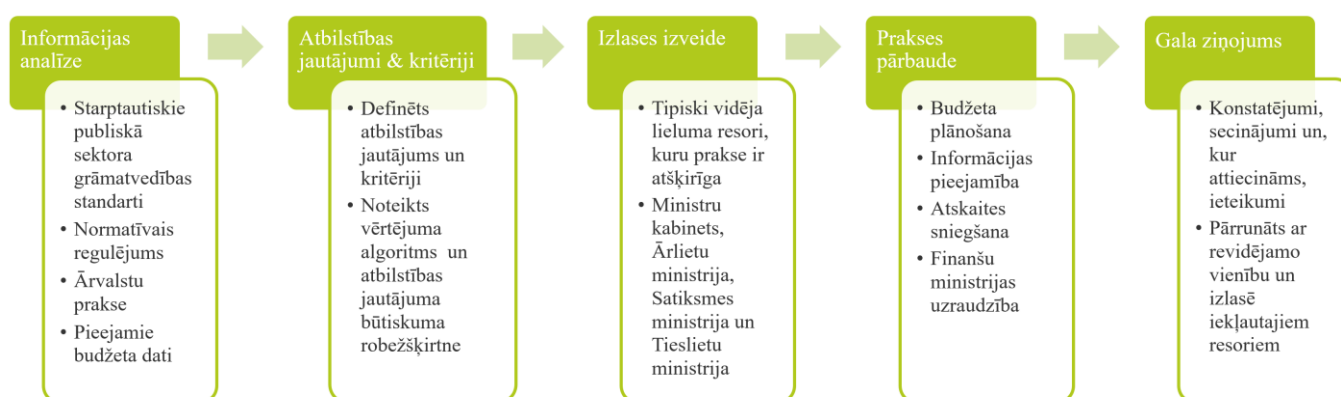
Informācija par zvērinātu revidentu sniegtajiem iebildumiem, apstākļa akcentējumiem un norādēm uz citiem apstākļiem ir norādīta sadaļā “[Pašvaldību gada pārskati – pārskata daļa – ilgtermiņa ieguldījumi, saistības, iespējamās saistības](#)”, kā arī apkopota 1. pielikumā.

Revīzijas pieeja atbilstības jautājumam *Vai informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem un labajai praksei, kas uz to attiecas?*

Revīzijas jautājumi risku pārbaudei

- Vai valsts budžeta programmu rezultātu plānošana budžeta pieprasījumos atbilst normatīvo aktu prasībām?
- Vai publiski tiek sniegta informācija par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu politikas vai programmu finansēšanas no valsts budžeta mērķiem, galvenajiem darbības rādītājiem, paredzamajiem iznākumiem un plānotajiem rezultātiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām?
- Vai katru gadu savlaicīgi tiek publicēta informācija par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu sasniegtajiem darbības rezultātiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām atbilstoši normatīvo aktu prasībām un labajai praksei?
- Vai Finanšu ministra izveidotā kontroles sistēma, kuras mērķis ir izvērtēt atbilstību paredzētajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem, darbojas atbilstoši normatīvajam regulējumam un labajai praksei?

Revīzijas pieeja un izmantotās metodes

25. attēls. Revīzijas veikšanas posmi

Revīzija tika veikta piecos posmos (skatīt 25. attēlu).

1. Apzināti un analizēti informācijas avoti, tai skaitā nacionālais normatīvais regulējums, starptautiskie standarti un labā prakse, identificētas revidējamajām vienībām saistošās tiesību normas un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu prasības.
2. Tika definēts atbilstības jautājums, apzināti pārbaudāmie aspekti, atbilstības riski un izstrādāti kritēriji atbilstības tiesību aktu prasībām un labajai praksei novērtēšanai četros posmos:
 - informācijas sagatavošana par rezultātiem, kas sasniedzami ar kārtējā gada budžetu;
 - informācijas par budžetu un tā paskaidrojumiem publicēšana;
 - informācijas sniegšana par rezultātiem, kas sasniegti ar kārtējā gada budžetu;

- Finanšu ministrijas un Valsts kancelejas īstenotā mērķu un rezultātu pārvaldības procesa vadība uzraudzība.
3. Noteikts vērtējuma algoritms un atbilstības jautājuma būtiskuma robežšķirtne:
- katram kritērijam noteikti kritēriju izpildes vērtēšanas nosacījumi, izveidojot katra revīzijas (atbilstības) kritērija novērtējuma algoritmu; tā novērtējums ir atkarīgs no secinājumiem, kas izriet no revīzijas izlasē iekļauto resoru sagatavoto dokumentu pārbaudes par atbilstību tiesību aktu prasībām un labajai praksei;
 - noteikta atbilstības jautājuma būtiskuma robežšķirtne, proti, kādā gadījumā tiks uzskatīts, ka pārbaudāmais aspekts vairs neatbilst izvirzītajiem kritērijiem un tiek sniegts modificēts atzinums; robežšķirtne tiek noteikta pēc kvantitatīvā (vērtības) kritērija:
 - ✓ atzinums tiek sniegts ar iebildi, ja ceturtdaļa kritēriju neizpildīsies;
 - ✓ tiek sniegts negatīvs atzinums, ja vairāk kā puse kritēriju neizpildīsies.
4. Revīzijas izlasē iekļauto resoru atlase notika pēc šādiem kritērijiem:
- resoru dažādība pēc lieluma, budžeta programmu (apakšprogrammu) skaita un padotībā esošo iestāžu skaita;
 - lai iegūtu priekšstatu par tipisku resora praksi un izaicinājumiem, izlasē tika iekļauti vidēja lieluma resori, kuriem līdzīgi darbojas arī citi resori, izlīdzot vislielākās un vismazākās iestādes;
 - ņemot vērā, revīzijas tēmu – politikas mērķu un rezultātu izvirzīšana un budžeta izlietojums, orientējoties uz politikas mērķu sasniegšanu, izlasē tika iekļauts resors “Ministru kabinets”, lai novērtētu valdības centra līderību rezultatorientēta budžeta vadībā.
- Revīzijas izlasē tika iekļauti šādi budžeta resori: Ārlietu ministrija, Satiksmes ministrija, Tieslietu ministrija un Ministru kabinets.
5. Tālāk tika pārbaudīts, vai izlasē iekļauto audita objektu sniegtā informācija atbilst tiesību normām un labajai praksei.
- Pirmkārt, tika izvērtēti katra resora sagatavotie publiski pieejamie informācijas avoti, kas attiecas uz 2023. gada valsts budžeta finansējumu:
 - ✓ 2023. gada valsts budžeta likuma budžeta paskaidrojumi un politikas un resursu vadības kartes;
 - ✓ Finanšu ministrijas tīmekļvietnē pēc budžeta likuma apstiprināšanas precizētie budžeta finansēto iestāžu budžeta paskaidrojumi un citi tur publicētie dokumenti;
 - ✓ visu revīzijas izlases iestāžu tīmekļvietņu informācija par budžetu un publiskie pārskati;
 - ✓ atvērto datu portālā publicētais fails “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izpilde”³⁵³.
 - Otrkārt, Valsts kases *ePakalpojumu* portālā³⁵⁴ tika izskatīti izlases tvērumā esošo resoru un katra resora budžeta iestādes gada pārskata dokumenti.
 - Treškārt, tika analizēta iegūtā informācija (pierādījumi) pret revīzijas (atbilstības) kritērijiem.

6. Pamatojoties uz revīzijā gūtajiem pierādījumiem, izstrādāti revīzijas konstatējumi un secinājumi, kur attiecināms, arī ieteikums. Sākotnējie konstatējumi un secinājumi ir aktualizēti pēc saskaņošanas ar revīzijas izlasē iekļautajām iestādēm.

Revīzijas apjoma ierobežojumi

Revīzijas apjoma ierobežojumi 01.01.2023.

Valsts kontrole revīzijā “Par Latvijas Republikas 2022. gada konsolidēto pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” sniedza atzinumu ar iebildēm, nosakot apjoma ierobežojumus pārskata gada beigās, par kuriem arī tiek noteikts apjoma ierobežojums attiecībā uz konsolidēto pārskatu sākuma atlikumiem 01.01.2023. Detalizētu informāciju par revīzijas apjoma ierobežojumiem 01.01.2023. skatīt revīzijas [ziņojuma](#) “Par Latvijas Republikas 2022. gada konsolidēto pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” sadaļā “Revīzijas apjoma ierobežojumi”.

Revīzijas apjoma ierobežojumi 31.12.2023.

Valsts kontrole nevarēja iegūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus un noteikt, vai būtu nepieciešams veikt korekcijas konsolidētā saimnieciskā gada pārskata grāmatvedības bilances postenī un zembilancē:

Resors	Ietekmētais pārskata postenis	Skaidrojums
Finanšu ministrija (VID)	Ilgtermiņa ieguldījumi	Bilances postenī “Ilgtermiņa ieguldījumi” iekļauto pārējo ilgtermiņa prasību vērtību 33 407,4 tūkst. euro apmērā
	Apgrozāmie līdzekļi	Bilances postenī “Apgrozāmie līdzekļi” iekļauto īstermiņa prasību vērtību 32 102,3 tūkst. euro apmērā
	Budžeta izpildes rezultāti	Bilances postenī “Budžeta izpildes rezultāts” iekļauto vērtību 1 216 643,3 tūkst. euro apmērā
	Saistības	Bilances postenī “Saistības” iekļauto vērtību 347 675,1 tūkst. euro apmērā
	Zembilances aktīvi	Zembilances aktīvos iekļauto vērtību 286 729,2 tūkst. euro apmērā
Pašvaldības ³⁵⁵	Ilgtermiņa ieguldījumi	Bilances postenī “Ilgtermiņa ieguldījumi” iekļauto vērtību 377 659,9 tūkst. euro apmērā

Departamenta direktore

Ilze Bādere

Valsts kontrolieris

Edgars Korčagins

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Termini un skaidrojumi

Saīsinājums/termins	Skaidrojums
Asociācija	Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija (reģ. Nr. 40008009351)
Bilance	Pārskats par finansiālo stāvokli
Budžeta likums 2023.–2025. gadam	Likums “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” (spēkā no 22.03.2023. līdz 01.01.2026.)
Budžeta iestāde	Valsts vai pašvaldības iestāde, atvasināta publiska persona, kuru pilnīgi finansē no valsts vai pašvaldības budžeta, kā arī pašvaldības aģentūra.
Budžeta paskaidrojumi	Likuma “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” pavaddokumenti
Ceļa karte	Valsts ieņēmumu dienesta izstrādātā īstenojamo darbu ceļa karte
CMIS	Centrālā muitas informācijas sistēma
DNS	Datu noliktavas sistēma
EDS	Elektroniskās deklarēšanas sistēma
EKS 2010	Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma Eiropas Savienībā
ES	Eiropas Savienība
Funkcionalitātes	Veicamās darbības vienotā nodokļu konta muitas maksājumiem ieviešanā
Iestāde	Institūcija, kura darbojas publiskas personas vārdā un kurai ar normatīvo aktu noteikta kompetence valsts pārvaldē, piešķirti finanšu līdzekļi tās darbības īstenošanai un ir savs personāls
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
Konsolidētais saimnieciskā gada pārskats	Konsolidētais pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem
MAIS	Maksājumu administrēšanas informācijas sistēma
Ministrija	Ministrija un cita centrālā valsts iestāde
P/N akts	Pieņemšanas un nodošanas akts
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
Rēzekne	Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība

Starptautiskie neatkarības standarti	Starptautiskais Profesionālu grāmatvežu ētikas kodekss (tostarp Starptautiskie neatkarības standarti)
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, no 01.07.2024. – Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VID administrētie valsts budžeta maksājumi	Valsts ieņēmumu dienesta administrētie nodokļi, nodevas un citi uz valsts budžetu attiecināmie maksājumi
VID ikgadējais nodokļu pārskats	Valsts ieņēmumu dienesta ikgadējais pārskats par šā dienesta administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem tā administrētajiem uz valsts budžetu attiecināmiem maksājumiem
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

1. pielikums. Zvērinātu revidentu atzinumi par pašvaldību 2023. gada pārskatiem

Pašvaldība	Iebildes pamatojums / apstākļu akcentējums / citi apstākļi	Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances aktīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances pasīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā zembilances summa, tūkst. euro		Pašvaldības budžets, darbības turpināšanas izvērtējums, tūkst. euro	Cits revidents iepriekšējā periodā, tūkst. euro	Pašvaldības aģentūru skaits, kurām nav gada pārskata
		Kopā ilgtermiņa ieguldījumi, t. sk.	1210 Zeme un būves	1300 Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	Rezerves	Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	Saistības	Aktīvi	Pasīvi			
Jelgava	Iebildes pamatojums											
	<p>Konsolidētā finanšu pārskata bilances postenī "Zemes un būves" 31.12.2023. ir uzrādīti ieguldījumi 185 435,0 tūkst. euro apmērā. Pārbaudot būvju rekonstrukcijas un remontu izmaksu kapitalizāciju, konstatējām, ka netiek konsekventi ievērota Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 72. punktā noteiktā kārtība pamatlīdzekļa vai ieguldījuma īpašuma daļas izslēdzamās vērtības noteikšanai atbilstoši amortizējamām aizstāšanas izmaksām vai izmantojot citu metodi atbilstoši komisijas vai speciālista lēmumam. Mūsaprāt, neprecizitāte saistībā ar izslēdzamās daļas vērtības noteikšanu varētu būt būtiska, bet mēs nevaram noteikt tās apmēru. Šis apstāklis pastāvēja arī 31.12.2022.</p> <p><i>(Valsts kontroles piezīme – Valsts kontrole samazina apjoma ierobežojuma summu par konta "1214 Zeme zem būvēm", "1216 Atpūtai un izklaidei izmantojamā zeme" un "1217 Pārējā zeme" bilances vērtību 24 948,2 tūkst. euro apmērā. Tādējādi apjoma ierobežojums ir 160 486,8 tūkst. euro apmērā)</i></p>											
	<p>Konsolidētā finanšu pārskata bilances postenī "Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi" 31.12.2023. ir uzrādīti ieguldījumi 49 986 tūkst. euro apmērā un 31.12.2022. 49 664 tūkst. euro apmērā. Atbilstoši Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 164. punktā noteiktajam līdzdalību radniecīgās un asociētās kapitālsabiedrībās līdzdalības vērtību pārskata perioda beigās nosaka, reizinot uz valsts vai pašvaldības līdzdalību attiecināmo kapitālsabiedrības pašu kapitāla vērtību ar valstij vai pašvaldībai piederošo daļu procentu. Ja konsolidētajā finanšu pārskatā līdzdalības daļas tiktu novērtēta atbilstoši kapitālsabiedrību pašu kapitāla pašvaldībai piederošai daļai 31.12.2022. līdzdalības kopējie ieguldījumi būtu jāpalielina par 4379,8 tūkst. euro un 31.12.2023. par 4188,7 tūkst. euro, savukārt iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultāts un rezerves būtu jāpalielina par 4380 euro un 2023. gada budžeta izpildes rezultāts būtu jāsamazina par 191 tūkst. euro.</p> <p><i>(Valsts kontroles piezīme – nelabota kļūda, kas pārsniedz noteikto būtiskumu, tādējādi modificē atzinumu)</i></p>											
		164 675,6	160 486,80	4 188,7	4379,8	191,1						
Liepāja	Iebildes pamatojums											
	<p>Kā norādīts Pašvaldības konsolidētajā pārskatā par Pašvaldības finansiālo stāvokli 31.12.2023. veidlapā "Balance" zembilances piezīmē "Iespējamie aktīvi" iekļautas neprivatizēto pašvaldības dzīvokļu piekritošās domājamās daļas un domājamās daļas no dzīvojamām mājām piekritošajiem zemes gabaliem kopējā vērtībā 1 694 762 euro. Minētajiem īpašumiem Valsts nekustamā īpašuma kadastra sistēmā nav izveidoti dzīvokļu īpašumi, bet tie Valsts nekustamā īpašuma kadastra sistēmā ir uzskaitīti Liepājas pilsētas pašvaldībai piederošo būvju nesadalītajās domājamās daļās. Pašvaldība, saskaņā ar iepriekš saskaņoto darba plānu un piešķirtā budžeta ietvaros, veic pakāpenisku pašvaldībai piederošo dzīvokļa īpašumu reģistrēšanu Valsts nekustamā īpašuma kadastra sistēmā un zemesgrāmatā, un aktualizē datus pašvaldības bilanci, vienlaikus izslēdzot izveidotajiem dzīvokļu īpašumiem piekritošās domājamās daļas no Zembilances. Tas ir pretrunā ar Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 13. punkta prasībām, kas nosaka, ka budžeta iestādes uzskaita visus to īpašumā, valdījumā un turējumā esošos un piekritošos ilgtermiņa ieguldījumus. Līdzīgi apstākļi bija spēkā arī iepriekšējos gadus, un mūsu sniegtajos atzinumos saistībā ar šo jautājumu tika iekļautas attiecīgās iebildes.</p>											
								1 694,8				
Ogres novads	Iebildes pamatojums											

PAR 2023. GADA KONSOLIDĒTO SAIMNIECISKĀ GADA PĀRSKATU

Pašvaldība	Iebildes pamatojums / apstākļu akcentējums / citi apstākļi	Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances aktīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances pasīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā zēmbilances summa, tūkst. euro		Pašvaldības budžets, darbības turpināšanas izvērtējums, tūkst. euro	Cits revidents iepriekšējā periodā, tūkst. euro	Pašvaldības aģentūru skaits, kurām nav gada pārskata
		Kopā ilgtermiņa ieguldījumi, t. sk.	1210 Zeme un būves	1300 Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	Rezerves	Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	Saistības	Aktīvi	Pasīvi			
	<p>Konsolidētā pārskata bilances postenī “Zeme un būves” 31.12.2023. ir uzrādīti ieguldījumi 203 922 tūkst. euro apmērā. Salīdzinot pašvaldības grāmatvedības datus ar Valsts zemes dienesta un VAS “Latvijas Valsts ceļi” datiem un Pašvaldības sagatavoto informāciju par tās īpašumā un valdījumā esošajām zemēm un būvēm, mums nebija iespējams gūt pietiekamus pierādījumus par Pašvaldības visu uzskaitē esošo zemju un būvju pilnīgumu un uzskaites vērtību uz 31.12.2023., kā arī pārbaudot būvju rekonstrukcijas un remontu izmaksu kapitalizāciju, konstatējām, ka netiek konsekventi ievērota Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 “Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” 72. punktā noteiktā kārtība pamatlīdzekļa vai ieguldījuma īpašuma daļas izslēdzamās vērtības noteikšanai atbilstoši amortizējamām aizstāšanas izmaksām vai izmantojot citu metodi atbilstoši komisijas vai speciālista lēmumam. Mūsuprāt, neprecizitātes saistībā ar iepriekš minētajiem apstākļiem varētu būt būtiskas, bet mēs nevaram noteikt to apmēru. Šis apstākļi pastāvēja arī 31.12.2022., par ko 02.05.2022. tika izsniegts neatkarīgu revidentu ziņojums ar iebildi.</p> <p>Apstākļu akcentējumi</p> <p>Vēršam uzmanību konsolidētā finanšu pārskata pielikumā “Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu apraksts” 2.22. apakšpunktam “Zēmbilances uzskaites pamatprincipi”, kur minēts, ka 26.09.2023. Eiropas Prokuratūras Eiropas deleģētā prokurora lēmumā noteikts uzlikt arestu Ogres novada pašvaldības pamatlīdzekļu sarakstā reģistrētiem pamatlīdzekļiem ar kopējo vērtību 6696,5 tūkst. euro iespējamām saistībām.</p> <p>Vēršam uzmanību konsolidētā finanšu pārskata pielikumā “Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu apraksts” sadaļā “Papildus skaidrojums par ATR rezultātā pārņemtajām saistībām” aprakstīto par to, ka ATR rezultātā izveidotā Ogres novada pašvaldība ir visu vēsturisko novadu – Ikšķiles, Ķeguma, Lielvārdes, Ogres – pašvaldību saistību pārņēmēja. Šo saistību skaitā ir arī tiesvedībā esošā lieta saistībā ar 24.11.2015. bijušā domes priekšsēdētāja Jāņa Āboliņa parakstīto un Valsts kasē iesniegto dokumentu “Promissory Note” par finanšu saistību (aizņēmums) 200 000 tūkst. euro apmērā uzņemšanas Lielvārdes novada pašvaldības vārdā. Pēc stāvokļa 31.12.2023. mūsu rīcībā esošā informācija liecina, ka 08.03.2024. Zemgales apgabaltiesa nolēma atzīt par spēkā neesošu aizdevuma līgumu starp Lielvārdes novada pašvaldību un “Reverside HK Ltd.” Eiropas biroju, kas izriet no Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja Jāņa Āboliņa 24.11.2015. Lielvārdes novada domes vārdā parakstītā dokumenta “Promissory Note”(parādzīme). Uz ziņojuma izsniegšanas brīdi, spriedumu var pārsūdzēt Senāta Civillietu departamentam 30 dienu laikā no sprieduma stāšanās spēkā, kasācijas sūdzību iesniedzot Zemgales apgabaltiesā, samaksājot drošības naudu.</p>	203 922,2	203 922,20			200 000,0		6696,5				
Preiļu novads	<p>Iebildes pamatojums</p> <p>Mums nebija iespējams gūt pietiekami atbilstošus pierādījumus par transporta būvju uzskaites pilnīgumu un precizitāti uz 31.12.2023., jo bez detalizētas transporta būvju inventarizācijas, pašvaldības ceļu un ielu reģistra aktualizācijas un grozījumu saskaņošanas ar VAS “Latvijas Valsts ceļi”, vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu transporta būvju uzskaitē un to ietekmi uz 2023. gada pārskata finanšu rezultātu. Mūsu atzinums par 2022. gada konsolidēto finanšu pārskatu iekļāva iebildi šajā sakarā.</p> <p><i>(Valsts kontroles piezīme – konsolidētās bilance konta "1213 Transporta būves" vērtība 31.12.2023. ir 13 250,8 tūkst. euro)</i></p>											
	<p>Apstākļu akcentējums</p> <p>Vēršam uzmanību uz konsolidētā finanšu pārskata Grāmatvedības uzskaites principu apraksta 1.2. punkta sadaļu “Bioloģiskie aktīvi”, kurā norādīts, ka pašvaldības grāmatvedības uzskaitē ir pazemes aktīvu atradnes, kuras ir uzskaitītas tikai daudzuma vienībās. Bilances vērtība minētiem aktīviem, kura var būt arī būtiska, uz pārskata gada bilances datumu vēl nav noteikta un nav uzrādīta attiecīgajā bilances postenī.</p>	13 250,8	13 250,80									
	Iebildes pamatojums											

PAR 2023. GADA KONSOLIDĒTO SAIMNIECISKĀ GADA PĀRSKATU

Pašvaldība	Iebildes pamatojums / apstākļu akcentējums / citi apstākļi	Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances aktīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances pasīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā zebilances summa, tūkst. euro		Pašvaldības budžets, darbības turpināšanas izvērtējums, tūkst. euro	Cits revidents iepriekšējā periodā, tūkst. euro	Pašvaldības aģentūru skaits, kurām nav gada pārskata
		Kopā ilgtermiņa ieguldījumi, t. sk.	1210 Zeme un būves	1300 Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	Rezerves	Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	Saistības	Aktīvi	Pasīvi			
Valkas novads	<p>Valkas novada pašvaldības domes 25.01.2024. sēdes lēmumā Nr. 15 apstiprināts Valkas novada pašvaldības 2024. gada budžets, kur pozīcijā “Saņemto aizņēmumu atmaksa” atspoguļota summa 870 812 euro, turpretī 2023. gada finanšu pārskata postenī “Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa” iekļautā summa ir 1 363 568 euro un piezīmē “Nekoriģējošie notikumi pēc bilances datuma”, saskaņā ar noslēgtām vienošanām ar Valsts Kasi par maksājumu grafiku izmaiņām 340 033 euro apmērā. Rezultātā attiecīgā 2024. gada budžeta pozīcijas summa neatbilst finanšu pārskatā norādītajai informācijai par 152 723 euro.</p> <p>Apstākļu akcentējums</p> <p>Vēršam uzmanību uz bilances posteņa skaidrojuma 5.0. piezīmi “Saistības”, kurā sniegta informācija par avansā saņemtajiem transfertiem un piezīmi Nr. 9.5 “Zebilances pasīvi”, kurā sniegta informācija par zebilances saistībām. Centrālā finanšu un līgumu aģentūras 04.12.2023. informēja Pašvaldību par 100 % finanšu korekcijas piemērošanu neatbilstoši veiktajiem izdevumiem, kas ir saistīti ar pārkāpumu “aizdomas par krāpšanu”, realizējot projektu Nr. 5.6.2.0/22/I/013 “Ražošanas teritorijas izveide atjaunojot degradēto teritoriju Ērgemes pagastā”, Pašvaldība ir izvērtējusi iespējamo pienākumu atmaksāt finansējumu un, ņemot vērā apstākli, ka neatbilstošo izdevumu atgūšana tiek atlikta līdz brīdim, kad kompetentā iestāde pieņems gala lēmumu, atspoguļojusi saistības par saņemto avansu 111 811 euro un zebilances saistības 581 710 euro apmērā. Mēs neizsakām turpmāku iebildi attiecībā uz šo apstākli.</p> <p>Citi apstākļi</p> <p>Mēs vēršam Jūsu uzmanību, ka iepriekšējo pārskata periodu neesam revidējuši mēs, revīziju veikuši citi revidenti.</p>						111,8	581,7	152,7	62 088,5		
Alūksnes novads	<p>Apstākļu akcentējumi</p> <p>Mēs vēršam uzmanību uz pievienotā finanšu pārskata pielikuma CITA “Cita informācija pārskata lietotājam” 1. piezīmi: “Alūksnes novada pašvaldībai ir reģistrēta pašvaldības aģentūra “Spodra” un pašvaldības aģentūra “ALJA”. Publisko aģentūru likuma 27. pants nosaka, ka “Pašvaldības aģentūra kāro grāmatvedības uzskaiti un sniedz pārskatus Likumā par budžetu un finanšu vadību noteiktajā kārtībā”, saskaņā ar to pašvaldības aģentūrām bija jāsaparavots atsevišķs gada pārskats. Par Alūksnes novada pašvaldības aģentūrām nav sagatavots atsevišķs gada pārskats, aģentūru grāmatvedības uzskaitē iekļauta Alūksnes novada pašvaldības centralizētajā grāmatvedības uzskaitē. Alūksnes novada pašvaldība 2023. gadā pieņēms lēmums par aģentūru statusa noņemšanu pašvaldības aģentūrai “Spodra” un pašvaldības aģentūrai “Alja” no 01.01.2024.”</p> <p>Mēs vēršam uzmanību uz pievienotā finanšu pārskata pielikuma CITA “Cita informācija pārskata lietotājam” 2. piezīmi: “Atbilstoši likumam “Par pašvaldību finanšu stabilizēšanu un pašvaldību finansiālās darbības uzraudzību” pašvaldības finanšu stabilizācija veicama, ja pašvaldības parāda saistības, kurām iestāties atmaksāšanas termiņš kārtējā saimnieciskajā gadā, kopā ar iepriekšējo gadu parāda saistībām, kurām iestāties atmaksāšanas termiņš, pārsniedz 20 % no pašvaldības kārtējā saimnieciskā gada budžeta kopapjoma. Alūksnes novada pašvaldība nav pietiekusies stabilizācijas procesam atbilstoši likuma “Par pašvaldību finanšu stabilizēšanu un pašvaldību finansiālās darbības uzraudzību” 6. pantam un veic šo procesu patstāvīgi. 31.12.2023., bilances datumā, Alūksnes novada pašvaldības, pie pozitīvās budžeta izpildes, saistību apjoms % no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem sasniedzis 17,40 % ar provizoriski negatīvu dinamiku: 2024. gadā prognozēts 20,78 % un 2025. gadā prognozēts 19,59 % (Avots: 2023.g. decembra pārskats par saistību apmēru). Alūksnes novada pašvaldība veica situāciju analīzi un jau 2023. gadā īstenoja pašvaldības izglītības tīkla reorganizāciju, izmantoja likuma “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam” 38. panta iespējas 13 no 66 Valsts kases aizdevumiem samazināja 2024. gada pamatsummas maksājumus 414 389 euro apmērā, un gada pārskata apstiprināšanas datumā saistību apjoms veido 17,83 % no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem, un plānots, ka 2025. gadā saistību apjoms sasnies 17,05 % no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem. (Avots: 2024.g. februāra pārskats par saistību apmēru). Atbilstoši Ministru kabineta 07.03.2024. rīkojumam Nr. 167 “Par valsts budžeta dotācijas piešķiršanu pašvaldībām ar zemākajiem ieņēmumiem” Alūksnes novada pašvaldībai kā pašvaldībai, kurai izlīdzinātie ieņēmumi uz vienu izlīdzināmo vienību ir zemāki par 90 % no vidējiem izlīdzinātajiem ieņēmumiem, nodrošinot šīs starpības samazināšanu par 30 %, pienākas dotācija 201 441 euro, kas veido ~7 % no saistībām pēc stāvokļa uz 31.12.2023”.</p>											

PAR 2023. GADA KONSOLIDĒTO SAIMNIECISKĀ GADA PĀRSKATU

Pašvaldība	Iebildes pamatojums / apstākļu akcentējums / citi apstākļi	Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances aktīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances pasīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā zebilances summa, tūkst. euro		Pašvaldības budžets, darbības turpināšanas izvērtējums, tūkst. euro	Cits revidents iepriekšējā periodā, tūkst. euro	Pašvaldības aģentūru skaits, kurām nav gada pārskata
		Kopā ilgtermiņa ieguldījumi, t. sk.	1210 Zeme un būves	1300 Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	Rezerves	Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	Saistības	Aktīvi	Pasīvi			
										Norāde par augstu saistību apmēru % pret plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem		2
Balvu novads	Apstākļu akcentējumi	Vēršam uzmanību uz finanšu pārskata veidlapu V12.INFO, kurā uzrādītas pārskata periodā koriģētās būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas un to ietekme uz iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultātu.										
		Vēršam uzmanību uz bilances posteņu skaidrojuma 5.0. piezīmi "Saistības", kurā sniegta informācija par parādiem 329 999 euro apmērā ar kavētu apmaksas termiņu 30 dienas un vairāk. Samazinot atlīdzības izmaksas un iestāžu uzturēšanas izmaksas, būs iespēja mazināt īstermiņa saistības.										
											Norāde uz ilgāk nekā 30 dienu kavētu rēķinu apmaksu 330,0 tūkst. euro apmērā	
Līvānu novads	Apstākļu akcentējums	Vēršam uzmanību uz bilances posteņu skaidrojuma 5.0. piezīmi "Saistības", kurā sniegta informāciju par avansā saņemtiem transfertiem. Centrālā finanšu un līgumu aģentūra 08.12.2022. informēja Pašvaldību par finanšu korekcijas piemērošanu 100 % apjomā izdevumiem, kas ir saistīti ar pārkāpumu "aizdomas par krāpšanu", līdz ar to visiem projekta Nr. 3.3.1.0/20/I/018 "Līvānu industriālās zonas infrastruktūras pielāgošana jaunu uzņēmumu izvietojumam un uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai 2. kārtā" ietvaros veiktajiem izdevumiem, kas ir saistīti ar projekta ietvaros noslēgtajiem līgumiem, tiek piemērota finanšu korekcija 100 % apmērā. Pastāvot aizdomām, ka projekta izpildē ir konstatējamas krāpšanas pazīmes, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra neveiks projekta maksājuma pieprasījumu 1 075 905,91 euro (ES finansējums un valsts budžeta dotācija) apmērā apstiprināšanu līdz brīdim, kad kompetentā tiesu iestāde pieņems gala lēmumu par to, vai konkrētajā gadījumā projektā ir pieļauta krāpšana.										
							1075,9					
Ropažu novads	Apstākļu akcentējums	Pievēršam uzmanību uz Vadības ziņojuma 4. sadaļā "Galvenie notikumi, kas ietekmējuši iestādes darbību pārskata gadā" aprakstīto paskaidrojumu par datu pārvešanu starp struktūrvienībām grāmatvedības uzskaites programmā GVEDIS un budžeta uzskaites sistēmā BUDZIS, kuras rezultātā dati tika ievadīti neprecīzi, jeb dubultā, kā rezultātā ir konstatēta būtiskā novirze budžetā paredzētajos transferos un to izpilde ir 46,00 %, jo Pašvaldība nav sagatavojusi un apstiprinājusi gadskārtēja pašvaldības budžeta grozījumus attiecībā uz šo neizpildi, kuras cēlonis ir kļūda budžeta plānošanā.										
											Norāde uz būtiskām nepilnībām budžeta plānošanā, kas netika novērsta	
Talsu novads	Apstākļu akcentējums											

PAR 2023. GADA KONSOLIDĒTO SAIMNIECISKĀ GADA PĀRSKATU

Pašvaldība	Iebildes pamatojums / apstākļu akcentējums / citi apstākļi	Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances aktīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances pasīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā zēmbilances summa, tūkst. euro		Pašvaldības budžets, darbības turpināšanas izvērtējums, tūkst. euro	Cits revidents iepriekšējā periodā, tūkst. euro	Pašvaldības aģentūru skaits, kurām nav gada pārskata
		Kopā ilgtermiņa ieguldījumi, t. sk.	1210 Zeme un būves	1300 Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	Rezerves	Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	Saistības	Aktīvi	Pasīvi			
	Pievēršam uzmanību finanšu pārskata pielikuma CITA.Cita informācija pārskata lietotājiem 1. piezīmei. Pašvaldība 21.02.2024., lai mazinātu sākotnējo 2024. gada budžeta deficītu 8 324 767 euro apmērā un izstrādātu sabalansētu 2024. gada budžetu, apstiprināja Lēmumu Nr. 30 “Par Talsu novada pašvaldības rīcības plāna apstiprināšanu”. Saskaņā ar rīcības plānu, Pašvaldība ir samazinājusi darbiniekiem atalgojumu, piemaksas, slodzes un štata vienības, kā arī samazinājusi projektu līdzfinansējumu, aizņēmumu pamatsummas maksājumus 2024. gadā un pieprasījusi Valsts aizņēmumu finanšu vadībai. Pastāv risks, ka budžetā plānotās izmaksas varētu būt vēl lielākas un budžetā plānotie ieņēmumi mazāki.											
										Norāde uz būtisku budžeta deficītu un risku par budžeta ieņēmumu un izdevumu apmēru		
Valmieras novads	Apstākļu akcentējums											
	Mēs vēršam uzmanību uz pievienotā finanšu pārskata pielikuma 1.2.CITA Cita informācija pārskata lietotājam 2.piezīmei: “Valmieras novada pašvaldība 23.02.2023. iesniedza VSIA “Latvijas valsts ceļi” aktualizēto Valmieras pilsētas ielu sarakstu saskaņošanai. VSIA “Latvijas valsts ceļi” 03.03.2023. pieprasīja no Valmieras novada pašvaldības atkārtoti iesniegt gan aktualizēto Valmieras pilsētas ielu sarakstu, gan Valmieras novada ceļu un ielu aktualizēto sarakstu līdz 31.05.2023. VSIA “Latvijas valsts ceļi” uz gada pārskata apstiprināšanas datumu nav saskaņojusi Valmieras novada pašvaldības iesniegtos ceļu un ielu sarakstus, kas tika sagatavoti atbilstoši Ministru kabineta 27.06.2017. noteikumiem Nr. 361 “Pašvaldību ceļu un ielu reģistrācijas un uzskaites kārtība”, konstatējot, ka sākumā jāveic ielu un ceļu kā inženierbūvju pirmreizēja reģistrācija Valsts zemes dienestā, un vienojusies par aktualizācijas termiņu – 30.09.2024. Valmieras novada pašvaldība gada noslēguma inventarizācijas ietvaros veica transporta būvju salīdzināšanu ar VSIA “Latvijas valsts ceļi” pēdējo, savstarpēji saskaņoto ceļu un ielu sarakstu, secinot, ka tieši Valmieras novada pašvaldības grāmatvedības uzskaitē apkopoti transporta būvju dati atbilst faktiskajai situācijai”.											
Jēkabpils novads	Apstākļu akcentējums											
	Pievēršam uzmanību finanšu pārskata pielikuma CITA Cita informācija pārskata lietotājiem 1. piezīmei: “Pašvaldības parāda saistības, kurām iestājies atmaksas termiņš, tuvojas 20 % no pašvaldības kārtējā saimnieciskā gada budžeta kopapjoma, tā rezultātā pašvaldībai 2024. gadā būs ierobežotas iespējas aizņemties, līdz ar to bremsējot iespēju attīstīties, kā arī atjaunot un uzlabot infrastruktūru. Lai sabalansētu 2024. gada budžetu, Pašvaldība pārskatījusi iestāžu tāmes, atsevišķos gadījumos tās samazinot, un pieņemts lēmums 2024. gadā darbiniekiem neizmaksāt atvaļinājuma pabalstu un nedaudz samazināt kopējo budžetu darbinieku piemaksām. Pastāv risks, ka budžetā plānotās izmaksas varētu būt vēl lielākas un budžetā plānotie ieņēmumi mazāki.”											
	Citi apstākļi											
	Finanšu pārskatus par gadu, kas noslēdzās 31.12.2022., revidēja cits revidents, kurš 24.04.2023. izteica nemodificētu pozitīvu atzinumu.											

PAR 2023. GADA KONSOLIDĒTO SAIMNIECISKĀ GADA PĀRSKATU

Pašvaldība	Iebildes pamatojums / apstākļu akcentējums / citi apstākļi	Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances aktīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances pasīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā zebilances summa, tūkst. euro		Pašvaldības budžets, darbības turpināšanas izvērtējums, tūkst. euro	Cits revidents iepriekšējā periodā, tūkst. euro	Pašvaldības aģentūru skaits, kurām nav gada pārskata	
		Kopā ilgtermiņa ieguldījumi, t. sk.	1210 Zeme un būves	1300 Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	Rezerves	Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	Saistības	Aktīvi	Pasīvi				
										Norāde par augstu saistību apmēru % pret plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem un risku par budžeta ieņēmumu un izdevumu apmēru	233 146,6		
Gulbenes novads	Citi apstākļi	Vēršam uzmanību, ka Pašvaldībai ir reģistrēta pašvaldības aģentūra "Gulbenes tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs", kuras 2023. gada finanšu pārskats ir iekļauts Pašvaldības 2023. gada finanšu pārskatā. Publisko aģentūru likuma 27. pants nosaka, ka Pašvaldības aģentūra nodrošina gada publiskā pārskata sagatavošanu un publicēšanu un Pašvaldības aģentūras gada publiskajā pārskatā norāda zvērināta revidenta atzinumu par saimniecisko darbību un iepriekšējā gada saimniecisko pārskatu. Pašvaldības aģentūra "Gulbenes tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs" nav sagatavojusi atsevišķu gada finanšu pārskatu.										1	
Jūrmala	Citi apstākļi	Pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu par gadu, kas beidzās 31.12.2022., revidēja cits revidents, kurš sniedza atzinumu bez iebildēm par šo konsolidēto finanšu pārskatu 28.04.2023.										372 811,8	
Siguldas novads	Citi apstākļi	Pašvaldības finanšu pārskatu par gadu, kas beidzās 31.12.2022., revidēja cits revidents, kurš sniedza atzinumu bez iebildēm par šo finanšu pārskatu 02.05.2023.										144 331,7	
Varakļānu novads	Citi apstākļi	Finanšu pārskatus par gadu, kas noslēdzās 31.12.2022., revidēja cits revidents, kurš 26.04.2023. izteica nemodificētu pozitīvu atzinumu.										12 742,9	
Ventspils	Citi apstākļi	Pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu par gadu, kas beidzās 31.12.2022., revidēja cits revidents, kurš sniedza atzinumu bez iebildēm par šo finanšu pārskatu 28.04.2023.										441 755,8	
Kopā, t. sk.		381 848,6	377 659,9	4 188,7	4379,8	191,1	201 187,7	1694,8	7278,2	152,7	1 266 877,3	3	
<i>apjoma ierobežojums</i>		377 659,9	377 659,9										

PAR 2023. GADA KONSOLIDĒTO SAIMNIECISKĀ GADA PĀRSKATU

Pašvaldība	Iebildes pamatojums / apstākļu akcentējums / citi apstākļi	Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances aktīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā bilances pasīvu summa, tūkst. euro			Zvērināta revidenta atzinumā norādītā zebilances summa, tūkst. euro		Pašvaldības budžets, darbības turpināšanas izvērtējums, tūkst. euro	Cits revidents iepriekšējā periodā, tūkst. euro	Pašvaldības aģentūru skaits, kurām nav gada pārskata
		Kopā ilgtermiņa ieguldījumi, t. sk.	1210 Zeme un būves	1300 Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	Rezerves	Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	Saistības	Aktīvi	Pasīvi			
nelabotās kļūdas		4188,7		4188,7	4379,8	191,1		1694,8				

2. pielikums. Kopsavilkums par revīzijas izlasē iekļauto ministriju un centrālās valsts iestādes sniegtās informācijas atbilstību tiesību aktiem un labajai praksei

Pārbaudot revīzijas izlasē iekļauto iestāžu sniegto informāciju, kas ir detalizēti aprakstīta ziņojuma nodaļā “Atbilstības jautājums – Vai informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlieto to budžetu, ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem un labajai praksei”, ir konstatēts, ka visos trijos revīzijas jautājumos kopējā atbilstība normatīvo aktu prasībām vai labajai praksei ir zema – no 40,3 % līdz 50,1 % (skatīt 14. tabulu).

Revīzijā tika novērtēta izlasē iekļauto institūciju informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar budžetu, ņemot vērā revīzijas kritērija būtiskumu un ietekmi uz revīzijas galveno jautājumu. Skatīt 26. attēlā.

26. attēls. Ar budžetu sasniegto rezultātu informācijas atbilstības novērtējums pēc kritērija būtiskuma līmeņa

Divos revīzijas jautājumus, kuriem ir visbūtiskākā ietekme uz revīzijas galveno jautājumu – vai normatīvo aktu prasībām un labajai praksei atbilst valsts budžeta programmu rezultātu plānošana un vai katru gadu savlaicīgi tiek publicēta informācija par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu sasniegtajiem darbības rezultātiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām – ir zema atbilstība. Tie attiecas uz gada pārskata pielikumu, kur:

- nav sniegti darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji, kas atbilst plānotajam;
- nav pieejami dati par institūcijas sniegto pakalpojumu mērķu sasniegšanu pārskata periodā un nav pieejams darbības rezultātu kopsavilkums par pakalpojumiem.

Vienlaikus atsevišķos kritērijos atbilstība prasībām ir ļoti augsta (detalizēta informācija 14. tabulā). Trīs kritēriji, kurus izpilda visas revīzijas izlasē iekļautās institūcijas, bet kuru būtiskums revīzijā nav visaugstākais, ir:

- publiski ir pieejama informācija par budžetu, kas tiek sagatavota, piemēram, par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu patstāvīgi definētajiem politikas vai programmu finansēšanas no valsts budžeta mērķiem, galvenajiem darbības rādītājiem, paredzamajiem iznākumiem un plānotajiem rezultātiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām;
- politikas un resursu kartēs sniegta atsauce uz valdības deklarāciju³⁵⁶;
- paskaidrojumos plānotie rezultāti sniegti par n+1, n+2 un n+3 gadu;
- ziņojumos par 2023. gada valsts budžeta izpildes analīzi tiek uzkrāti budžeta paskaidrojumos plānotie rezultāti un to faktiskās izpildes dati.

Vēl viens kritērijs, kuram atbilstība ir salīdzinoši augsta – 66–74 % līmenī, ir: vai budžeta paskaidrojumos nodrošināta cēloņsakarība starp politikas mērķiem un rezultātiem.

14. tabula

Atbilstības jautājumi, to vērtēšanas kritēriji un kritērija novērtējums

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Provizorisks kritērija vērtējums
Galvenais pārbaudāmais jautājums:		
Vai informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar pārskata gadā izlietoto budžetu, ir izstrādāta, pieejama un uzraudzīta atbilstoši tiesību aktiem un labajai praksei?		
Atbilde uz 1. apakšjautājumu:	Valsts budžeta programmu rezultātu plānošanas budžeta pieprasījumos atbilstības normatīvo aktu prasībām līmenis ir novērtēts tikai 50 % apmērā, nesasniedzot atbilstībai nepieciešamo 75 % līmeni. Kopumā kritēriji nav sasniegti	
1. Vai valsts budžeta programmu rezultātu plānošana budžeta pieprasījumos atbilst normatīvo aktu prasībām?	1.1. Raksturojošākie darbības rezultāti sniedz aptverošu un raksturojošu priekšstatu par nozares darbu vai ir apkopojošie rezultatīvie rādītāji ³⁵⁷	● Divos revīzijas izlasē iekļautos resoros kritērijs ir sasniegts, divos resoros – kritērijs nav sasniegts
	1.2. Budžeta pieprasījuma pamatojums atbilst attīstības plānošanas dokumentos izvirzītajiem mērķiem un plānotajiem rezultātiem un to rādītājiem ³⁵⁸	● Kritērijs ir sasniegts trijos no četriem revīzijas izlasē iekļautajiem resoriem
	1.3. Politikas rezultāti atspoguļo labumu valstij vai sabiedrībai ³⁵⁹	● Divos revīzijas izlasē iekļautos resoros kritērijs ir sasniegts, divos resoros – kritērijs nav sasniegts
	1.4. Nodrošināta cēloņsakarība starp politikas mērķiem un rezultātiem ³⁶⁰	● Kritērijs ir sasniegts trijos no četriem revīzijas izlasē iekļautajiem resoriem

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Provizoriskais kritērija vērtējums
	1.5. Budžeta programmu (apakšprogrammu) struktūra atbilst institūcijas darbības stratēģijas prioritārajiem virzieniem vai ministrijas nolikumā uzskaitītajām funkcijām ³⁶¹	● Divos revīzijas izlasē iekļautajos resoros kritērijs ir sasniegts, divos resoros – kritērijs nav sasniegts
	1.6. Budžeta programmas (apakšprogrammas) mērķis ir konkrēts, mērāms un sasniedzams noteiktā termiņā ³⁶²	● Kritērijs nav sasniegts nevienā no revīzijas izlasē iekļautajiem resoriem
	1.7. Īsteno Budžeta 2023.–2025. gada likuma vidēja termiņa budžeta mērķus un prioritāros attīstības virzienus ³⁶³	● Kritērijs nav sasniegts, jo nav skaidras sasaistes starp likumā definētajiem prioritārajiem attīstības virzieniem un izdevumiem atbilstoši budžeta resoru politikas un resursu kartēm. Tāpat nav izveidots mehānisms, kā vidēja termiņa budžeta mērķi un prioritārie attīstības virzieni kaskadējas līdz budžeta resoru līmenim
	1.8. Norādīts valdības rīcības plāna (izņēmuma gadījumā valdības deklarācijas) punkts, kura izpildi nodrošina attiecīgā darbības joma ³⁶⁴	● Kritērijs ir sasniegts
	1.9. Finansējums prioritārajiem pasākumiem atbilst attīstības plānošanas dokumentiem vai nodrošina administratīvās spējas stiprināšanu. ³⁶⁵ Norādīti prioritāro pasākumu mērķi un mērāmi to rezultāti ³⁶⁶	● Kritērijs ir sasniegts tikai attiecībā uz administratīvās spējas stiprināšanu
	1.10. Valsts budžeta programmu rezultātus veido darbības stratēģijā attiecīgajām programmām plānotie darbības rezultāti ³⁶⁷	● Kritērijs nav sasniegts trijos revīzijas izlasē iekļautajos resoros
	1.11. Iekļauti analītiskie rādītāji, kas ļauj noteikt līdzekļu izlietošanas un izmaksu efektivitāti ³⁶⁸	● Kritērijs nav sasniegts trijos revīzijas izlasē iekļautajos resoros
	1.12. Iekļauti kvalitātes rādītāji ³⁶⁹	● Divos revīzijas izlasē iekļautajos resoros kritērijs ir sasniegts, divos resoros – kritērijs nav sasniegts
	1.13. Budžeta programma “Nozaru vadība un politikas plānošana” ietver organizāciju darbības efektivitātes noteikšanai izmantojamus salīdzināmus rādītājus ³⁷⁰	● Kritērijs nav sasniegts nevienā no revīzijas izlasē iekļautajiem resoriem
	1.14. Paskaidrojumos plānotie rezultāti sniegti par n+1, n+2 un n+3 gadu ³⁷¹	● Kritērijs ir sasniegts
Atbilde uz 2. apakšjautājumu:	Publiski ir pieejama informācija par programmu un apakšprogrammu finansēšanas no valsts budžeta mērķiem, galvenajiem darbības rādītājiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām, tomēr informācija nav vienkārši atrodama un tās pieejamību ierobežo arī tas, ka publikācijas ministrijas vai centrālās valsts iestādes tīmekļvietnēs par budžetu ir nepilnīgas un tikai aptuveni 47 % apmērā izpilda normatīvo aktu prasības. Kopumā kritēriji nav sasniegti	
2. Vai publiski tiek sniegta informācija par programmu un apakšprogrammu finansēšanas no valsts budžeta mērķiem, galvenajiem darbības	2.1. Publiski ir pieejama informācija par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu politikas vai programmu finansēšanas no valsts budžeta mērķiem, galvenajiem darbības rādītājiem, paredzamajiem iznākumiem un plānotajiem rezultātiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām ³⁷²	● Kritērijs ir sasniegts ar atrunu, ka ne Finanšu ministrijas, ne arī iestāžu tīmekļvietnēs nav hipersaites uz iestāžu gada pārskatiem

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Provizoriskais kritērija vērtējums
rādītājiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām?	2.2. Budžeta informācija publicēta institūcijas tīmekļvietnē ³⁷³	● Divos revīzijas izlasē iekļautajos resoros kritērijs ir sasniegts, divos resoros – kritērijs nav sasniegts
	2.3. Valsts pamatbudžetā ministrijai apstiprinātie resursi izdevumu segšanai (vismaz kopsumma) publicēti institūcijas tīmekļvietnē vai ir saite uz attiecīgo vietni ³⁷⁴	● Uzsākot revīziju, kritērijs nebija sasniegts trijos revīzijas izlasē iekļautajos resoros. Revīzijas laikā neatbilstības tika novērstas
	2.4. Valsts pamatbudžetā tām apstiprinātie izdevumi (vismaz kopsumma) publicēti institūciju tīmekļvietnē vai ir saite uz attiecīgo vietni ³⁷⁵	● Divos revīzijas izlasē iekļautajos resoros kritērijs ir sasniegts, divos resoros – kritērijs nav sasniegts
	2.5. Budžeta paskaidrojumi publicēti institūcijas tīmekļvietnē vai ir saite uz attiecīgo vietni ³⁷⁶	● Kritērijs nav sasniegts trijos revīzijas izlasē iekļautajos resoros
Atbilde uz 3. apakšjautājumu:	Informācija par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu sasniegtajiem darbības rezultātiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām netiek katru gadu savlaicīgi publicēta atbilstoši normatīvo aktu prasībām un labajai praksei un tikai aptuveni 42% apmērā izpilda normatīvo aktu prasības. Kopumā kritēriji nav sasniegti	
3. Vai katru gadu savlaicīgi tiek publicēta informācija par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu sasniegtajiem darbības rezultātiem sadalījumā pa programmām vai darbības jomām atbilstoši normatīvo aktu prasībām un labajai praksei?	3.1. Ziņojumos par 2023. gada valsts budžeta izpildes analīzi tiek uzkrāti budžeta paskaidrojumu plānotie rezultāti un to faktiskās izpildes dati ³⁷⁷ .	● Kritērijs ir sasniegts
	3.2. Ziņojumos par kārtējā gada valsts budžeta izpildes analīzi uzkrātie rezultāti un to faktiskās izpildes dati, atbilst vispārējiem informācijas organizācijas un prezentācijas principiem ³⁷⁸ un kvalitātes pazīmēm ³⁷⁹ .	● Kritērijs nav sasniegts, jo katras iestādes ziņojums par kārtējā gada valsts budžeta izpildes analīzi netiek publiskots, bet atvērto datu portālā tehniski strukturēto datu veidā pieejamā tabula ar ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izpildi neaizstāj gada pārskatā atklājamo informāciju par sasniegtajiem rezultātiem, kurai būtu jāatbilst vispārējiem informācijas organizācijas un prezentācijas principiem un kvalitātes pazīmēm
	3.3. Gada pārskata Budžeta izpildes pārskata pielikumā sniegti darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji, kas atbilst plānotajam ³⁸⁰ , vai 2022. gada publiskajā pārskatā (ja netiek iekļauti gada pārskatā) ir iekļauti budžeta paskaidrojumu plānoto rezultātu faktiskās izpildes dati ³⁸¹ .	● Kritērijs ir daļēji sasniegts, vienā no izlasē iekļautajiem resoriem kritērijs ir pilnībā sasniegts, vienā – daļēji sasniegts, divos resoros nav sasniegts
	3.4. Gada pārskata Budžeta izpildes pārskata pielikumā ir norāde, kur publiski ir pieejama informācija par iestādes budžeta izpildes analīzi vai sasniegtajiem darbības rezultātiem un to rezultatīvajiem rādītājiem ³⁸² .	● Divos revīzijas izlasē iekļautajos resoros kritērijs ir sasniegts, divos resoros – kritērijs nav sasniegts
	3.5. Gada pārskata pielikumā sniegti dati par institūcijas pakalpojumu sniegšanas mērķu sasniegšanu pārskata periodā un darbības rezultātu kopsavilkums par pakalpojumu izmaksām, to efektivitāti un sasniegumiem ³⁸³	● Kritērijs nav sasniegts nevienā no revīzijas izlasē iekļautajiem resoriem
Atbilde uz 4. apakšjautājumu:	Finanšu ministrija un Valsts kanceleja ir izveidojušas rezultātu vadības informācijas uzkrāšanas sistēmu budžeta resoru līmenī, kuras pilnvērtīgai darbībai ir nepieciešami vairāki uzlabojumi. Būtiskākais ir	

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Provizoriskais kritērija vērtējums
	<p>pārskatbildības trūkums par rezultātu sasniegšanu ar kārtējā gada budžetu un tas, ka nav izveidota atbilstoša sistēma, lai sekotu līdzi, kā valsts budžeta vidēja termiņa izdevumi ietekmē progresu nacionālās attīstības mērķu vai rezultātu sasniegšanā un izrietoši no tā tiktu veikta budžeta pārdale.</p> <p>Kritērijs ir daļēji sasniegts</p>	
<p>4. Vai izveidotā kontroles sistēma, kuras mērķis ir izvērtēt atbilstību paredzētajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem, darbojas atbilstoši normatīvajam regulējumam un labajai praksei?</p>	<p>4.1. Izveidota stabila sistēma, ka gada pārskatā vai publiskajā pārskatā tiek sniegta informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar kārtējā gada budžetu, un šī informācija atbilst prezentācijas principiem³⁸⁴ vai kvalitātes pazīmēm³⁸⁵</p> <p>4.2. Finanšu ministrija īsteno savas tiesības pieprasīt nepieciešamo papildu informāciju, lai lemtu par budžeta pieprasījumu iekļaušanu valsts budžeta likumprojektā.³⁸⁶</p> <p>4.3. Finanšu ministrija izvērtē rezultātus un aicina papildināt ar analītiskajiem rādītājiem³⁸⁷, nodrošina izdevumu efektīvas un ekonomiskas izlietošanas kontroli³⁸⁸</p> <p>4.4. Finanšu ministrija sadarbībā ar Valsts kanceleju veic novērtējumu par atbilstību plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem³⁸⁹ un seko līdzi, vai budžeta ieguldījumi veicina progresu mērķu sasniegšanā, dalās ar šo informāciju ar iedzīvotājiem un izmanto to, lai attiecīgi precizētu, pielāgotu vai plānotu korektīvus pasākumus</p>	<p>● Kritērijs nav sasniegts, jo normatīvajos aktos pieļautā un praksē pastāvošā rīcības brīvība, kādā notiek atskaitīšanās par rezultātiem, nenodrošina, ka gada pārskatā vai publiskajā pārskatā tiek sniegta vienveidīga un lēmumu pieņemējiem noderīga informācija par rezultātiem, kas sasniegti ar kārtējā gada budžetu</p> <p>● Kritērijs ir sasniegts</p> <p>● Kritērijs ir sasniegts attiecībā uz rezultātu izvērtējumu izdevumu pārskatīšanas procesu, bet nav sasniegts attiecībā uz analītisko rādītāju iekļaušanu budžeta paskaidrojumos un uz datu pietiekamību izdevumu efektivitātes un ekonomiskas izlietošanas kontrolei</p> <p>● Kritērijs ir sasniegts tikai attiecībā uz prioritāro pasākumu finansējuma atbilstības vērtējumu, bet nav sasniegts attiecībā uz centralizētu budžeta mērķu un rezultātu vadību un kaskadēšanu līdz resoru līmenim</p>

Atsauces

- ¹ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" 27. punkts.
- ² Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" 14. punkts.
- ³ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikums.
- ⁴ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" 15. punkts.
- ⁵ Jelgavas valstspilsētas pašvaldība, Ogres un Preiļu novada pašvaldība.
- ⁶ Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance, bilances vērtība 40 471 638,6 tūkst. *euro*.
- ⁷ Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance, bilances vērtība 40 471 638,6 tūkst. *euro*.
- ⁸ Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance, zebilances aktīva vērtība 924 992,4 tūkst. *euro*.
- ⁹ Vērtējot atbilstības jautājumu saskaņā ar piemērotajiem revīzijas kritērijiem (skatīt 2. pielikumu).
- ¹⁰ Skatīt ziņojuma sadaļu "Sistēma, kādā notiek atskaitīšanās par rezultātiem".
- ¹¹ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta pirmā daļa, Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 23.–37. lpp., 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ¹² Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" 43. punkts.
- ¹³ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ¹⁴ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ¹⁵ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 74.6.7. apakšpunkts.
- ¹⁶ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 "Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība" 13. punkts.
- ¹⁷ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 "Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība" 13. punkts, Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcijas Nr. 16 "Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika" 42. un 45. punkts.
- ¹⁸ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 74.6.8. apakšpunkts.
- ¹⁹ No 01.07.2024. Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija.
- ²⁰ Finanšu ministrijas 07. 08. 2023. vēstule Nr. 3.2-19/13-1/2397 "Par ārkārtas revīziju Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībā".
- ²¹ Valsts kontroles 09.08.2023. vēstule Nr. 6-3.5.4.1e/104 "Par uzaicinājumu uz kopīgu sanākumi".
- ²² Valsts kontroles starpziņojums "Vai Rēzeknes budžeta un finanšu vadība ir atbilstoša normatīvajos aktos noteiktajam?", pieejams <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/vai-rezeknes-budzeta-un-finansu-vadiba-ir-atbilstosa-normativajos-aktos-noteiktajam> (skatīts 15.04.2024.).
- ²³ Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības domes 22.03.2024. lēmums Nr. 1157 "Par vienotas Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības iestāžu centralizētās grāmatvedības izveidi".
- ²⁴ Valsts kases 15.07.2024. vēstule Nr. 8-5.6.12/610 "Par konsolidēto saimnieciskā gada pārskatu".
- ²⁵ Ieviešamo ieteikumu skaits 01.07.2024.
- ²⁶ Ieteikums tika sniegts finanšu revīzijā "Par Latvijas Republikas 2016. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" Ekonomikas ministrijai sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (līdz 31.12.2022.), Klimata un enerģētikas ministrijai (no 01.01.2023.).
- ²⁷ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" 39.2.2. apakšpunkts.
- ²⁸ Likuma par budžetu un finanšu vadību 29. panta otrā daļa, 30. panta pirmā daļa un pārejas noteikumu 74., 77., 78. punkts.
- ²⁹ VID 24.10.2023. iekšējo noteikumu Nr. 46 "Gada pārskata par Valsts ieņēmumu dienesta administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem tā administrētajiem uz valsts budžetu attiecināmiem maksājumiem sagatavošanas kārtība" 12. un 13. punkts.
- ³⁰ Likuma par budžetu un finanšu vadību 30. panta 3.² daļa, Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumi Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība".
- ³¹ Grāmatvedības likuma 17. pants.
- ³² Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" 39.2.2. apakšpunkts un 102. punkts.
- ³³ Finanšu ministrijas 18.07.2024. vēstules Nr. 1.2-8/15-2/2184 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-34/2023" 1. pielikums.
- ³⁴ VID 15.07.2024. elektroniski sniegtā informācija. VID Nodokļu pārvaldes Nodokļu grāmatvedības uzskaites daļas 12.07.2024. Iekšējās kontroles akts Nr. VID.5.4/8.17/394 "Par datu savstarpējās atbilstības pārbaudi 10.07.2024. iesniegtajā ikgadējajā pārskatā par VID administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem tā administrētajiem uz valsts budžetu attiecināmajiem maksājumiem un tā sastāvdaļās uzrādīto datu patiesumu un pārbaudāmību".
- ³⁵ Valsts kontroles revīzijas Nr. 2.4.1-29/2022. ziņojuma "Par Latvijas Republikas 2022. gada konsolidēto pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 6. lpp., pieejams <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2022-gada-konsolideto-parskatu-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem> (skatīts 20.05.2024.).
- ³⁶ Valsts kontroles revīzijas Nr. 2.4.1-26/2021 ziņojuma "Par Latvijas Republikas 2021. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 7. lpp., pieejams https://www.lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile/29590-iDegBPfz9YnkWcSDB4vk_WaU9b9hB3Ut.pdf (skatīts 09.05.2023.).
- ³⁷ Valsts kontroles revīzijas Nr. 2.4.1-26/2021 ziņojuma "Par Latvijas Republikas 2021. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 12. lpp., pieejams https://www.lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile/29590-iDegBPfz9YnkWcSDB4vk_WaU9b9hB3Ut.pdf (skatīts 09.05.2023.).

- ³⁸ Valsts kontroles revīzijas Nr. 2.4.1-29/2022. ziņojuma “Par Latvijas Republikas 2022. gada konsolidēto pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 6. lp., pieejams <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/par-latvijas-republikas-2022-gada-konsolideto-parskatu-par-valsts-budzeta-izpildi-un-par-pasvaldibu-budzetiem> (skatīts 20.05.2024.).
- ³⁹ Grāmatvedības likuma 6. panta otrā daļa.
- ⁴⁰ VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināto maksājumu grāmatvedības uzskaites kārtības (VID 29.12.2023. rīkojuma Nr. 289 2. pielikums) 17.–20. punkts.
- ⁴¹ Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 25. panta pirmā daļa, 25.², 25.³ pants, Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 “Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” 187. un 363. punkts.
- ⁴² VID 23.12.2022. lēmums Nr. SIST97202791 par kopsummu 30 787 117,50 *euro* un VID 23.12.2022. lēmums Nr. SIST97202789 par kopsummu 798 195,23 *euro*.
- ⁴³ VID 08.05.2024. un 13.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁴⁴ VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināto maksājumu grāmatvedības uzskaites kārtības (VID 29.12.2023. rīkojuma Nr. 289 2. pielikums) 17.–20. punkts.
- ⁴⁵ VID 09.04.2024. un 13.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁴⁶ VID 13.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁴⁷ VID 13.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁴⁸ VID 09.04.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁴⁹ VID 11.01.2024. un 13.03.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁵⁰ VID 24.04.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁵¹ VID 13.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁵² VID 13.03.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁵³ VID 13.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁵⁴ VID 13.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁵⁵ Valsts kontroles revīzijas Nr. 2.4.1-26/2021 ziņojuma “Par Latvijas Republikas 2021. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” 12. lp., pieejams https://www.lrvk.gov.lv/getrevisionfile/29590-iDegBPfz9YnkWcSDB4vk_WaU9b9hB3Ut.pdf (skatīts 09.05.2023.).
- ⁵⁶ Finanšu ministrijas 10.04.2024. vēstule Nr. 1.2-9/15-2/1075 “Par Valsts kontroles revīzijas sniegto ieteikumu ieviešanu”.
- ⁵⁷ VID 25.03.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁵⁸ VID 25.03.2024. un 21.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁵⁹ VID MAIS pārskats “Likvidēto NM pārmaksas” 31.12.2023.
- ⁶⁰ Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumi Nr. 87 “Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs”.
- ⁶¹ VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināto maksājumu grāmatvedības uzskaites kārtības (VID 29.12.2023. rīkojuma Nr. 289 2. pielikums) 42.–44. punkts.
- ⁶² Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 “Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” 187. punkts.
- ⁶³ VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināto maksājumu grāmatvedības uzskaites kārtības (VID 29.12.2023. rīkojuma Nr. 289 2. pielikums) 42.–44. punkts.
- ⁶⁴ VID 09.04.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁶⁵ VID 27.03.2024. grāmatvedības izziņa Nr. P040-1/8.17/1516.
- ⁶⁶ VID 19.04.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁶⁷ VID 28.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁶⁸ Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 40. panta pirmā daļa, Administratīvā procesa likuma 185. panta pirmā daļa un ceturtais daļas 1. punkts, VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināto maksājumu grāmatvedības uzskaites kārtības (VID 29.12.2023. rīkojuma Nr. 289 2. pielikums) 65.2. apakšpunkts.
- ⁶⁹ VID 18.01.2024. un 30.01.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁷⁰ Finanšu ministrijas 18.07.2024. vēstules Nr. 1.2-8/15-2/2184 “Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-34/2023” 1. pielikums.
- ⁷¹ VID 05.04.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁷² VID 26.07.2024. elektroniski iesniegtā informācija.
- ⁷³ VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināto maksājumu grāmatvedības uzskaites kārtības (VID 29.12.2023. rīkojuma Nr. 289 2. pielikums) 50. punkts.
- ⁷⁴ VID 28.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁷⁵ VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināto maksājumu grāmatvedības uzskaites kārtības (VID 29.12.2023. rīkojuma Nr. 289 2. pielikums) 41. punkts.
- ⁷⁶ VID 28.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁷⁷ VID 21.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁷⁸ VID 09.04.2024. elektroniski sniegtā informācija, VID 29.01.2024. grāmatvedības izziņa Nr. P040-1/8.17/446, datne IIN_apleses_aprekins_2023.
- ⁷⁹ VID 28.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁸⁰ VID 31.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁸¹ VID 28.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁸² Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumi Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.
- ⁸³ VID pieteiktais problēmziņojums Nr. DN-RZ-3961.
- ⁸⁴ VID 21.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁸⁵ VID 21.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁸⁶ VID 21.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁸⁷ VID 21.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁸⁸ VID 21.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁸⁹ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 39.2. apakšpunkts.
- ⁹⁰ Finanšu ministrijas 17.07.2024. vēstules Nr. 1.2-8/15-2/2184 “Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-34/2023” 1. pielikums.
- ⁹¹ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 43. punkts.

- ⁹² VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināto maksājumu grāmatvedības uzskaites kārtības (VID 29.12.2023. rīkojuma Nr. 289 2. pielikums) 25. punkts.
- ⁹³ VID 29.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ⁹⁴ Valsts kontroles revīzijas Nr. 2.4.1-29/2022. ziņojuma "Par Latvijas Republikas 2022. gada konsolidēto pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem" 18. lpp., pieejams <https://www.lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile/29675-MTQO2xqjjea15bGqfokX2eM6U4KeGuWE.pdf> (skatīts 03.06.2024.).
- ⁹⁵ Par 2020. gada saimnieciskā gada pārskatu, pieejams <https://lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile/29516-Ocy9YHCVSrRxTuGHI7iacRoLQHKyhgeK.pdf>; Par 2021. gada saimnieciskā gada pārskatu, pieejams https://lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile/29590-iDegBPfz9YnkWcSDB4vk_WaU9b9hB3Ut.pdf; par 2022. gada saimnieciskā gada pārskatu, pieejams <https://lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile/29675-MTQO2xqjjea15bGqfokX2eM6U4KeGuWE.pdf> (skatīts 06.06.2024.).
- ⁹⁶ Likuma "Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumu 208. punkts.
- ⁹⁷ VID 27.10.2023. nodošanas un pieņemšanas akts par v.p.1.11 "360* skata papildinājumi, muitas datu attēlošanai" izpildi; 21.12.2023. nodošanas un pieņemšanas akts par v.p.2.52 "360* skata datu nodošana uz EDS" izpildi; 23.04.2024. nodošanas un pieņemšanas akts par v.p.2.18 "NN aprēķins un NN likmes (t. sk. muitas nodokļa NN likmes) +klasifikatori" izpildi; 02.05.2024. nodošanas-pieņemšanas akts par v.p. 2.53 "Solidārā atbildība 1.etaps" izpildi.
- ⁹⁸ VID un AS "EMERGN" (reģ. Nr. 40003275598, iepriekš "Exigen Services Latvia") 23.08.2022. līguma Nr. FM VID 2021/227/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas pilnveidošana, uzturēšana un garantijas nodrošināšana" 5.1. apakšpunkts.
- ⁹⁹ Likuma "Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumu 208. punkts.
- ¹⁰⁰ VID un AS "EMERGN" (iepriekš "Exigen Services Latvia") 24.11.2017. līguma Nr. FM VID 2016/153/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un uzturēšana".
- ¹⁰¹ VID un AS "EMERGN" (iepriekš "Exigen Services Latvia") 23.08.2022. līguma Nr. FM VID 2021/227/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas pilnveidošana, uzturēšana un garantijas nodrošināšana".
- ¹⁰² VID un AS "EMERGN" (iepriekš "Exigen Services Latvia") 23.08.2022. līguma Nr. FM VID 2021/227/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas pilnveidošana, uzturēšana un garantijas nodrošināšana".
- ¹⁰³ VID 04.12.2023. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹⁰⁴ VID 22.02.2024. elektroniski sniegtā informācija par VID 2023. gada darba plāna izpildi 12 mēnešos.
- ¹⁰⁵ VID 01.12.2023. un 26.02.2024., 26.04.2024, 07.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹⁰⁶ 27.10.2023. nodošanas un pieņemšanas akts par v.p.1.11 "360* skata papildinājumi, muitas datu attēlošanai" izpildi; 21.12.2023. nodošanas-pieņemšanas akts par v.p.2.52 "360* skata datu nodošana uz EDS" izpildi.
- ¹⁰⁷ 23.04.2024. nodošanas un pieņemšanas akts par v.p.2.18 "NN aprēķins un NN likmes (t.sk. muitas nodokļa NN likmes) +klasifikatori" izpildi; 02.05.2024. nodošanas un pieņemšanas akts par v.p. 2.53 "Solidārā atbildība 1.etaps" izpildi.
- ¹⁰⁸ Saskaņā ar VID 26.04.2024. un 15.05.2024. elektroniski sniegto informāciju, attiecīgo v.p. akcepttestēšana bija pagarināta līdz 22.04.2024. un joprojām turpinās konstatēto kļūdu novēršana, testēšana.
- ¹⁰⁹ VID 26.02.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹¹⁰ VID 07.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹¹¹ VID 26.02.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹¹² VID 07.05.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹¹³ VID 26.04.2024. elektroniski sniegtā informācija un 12.02.2024., 24.04.2024. attālinātās tikšanās laikā sniegtā informācija.
- ¹¹⁴ VID un AS "EMERGN" 23.08.2022. līguma Nr. FM VID 2021/227/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas pilnveidošana, uzturēšana un garantijas nodrošināšana" 3. pielikuma 8.4.1., 10.4., 10.5. apakšpunkts.
- ¹¹⁵ VID 08.05.2024. 16.05.2024. un 24.05.2024. elektroniski sniegtā informācija, 24.04.2024. attālinātās tikšanās laikā sniegtā informācija un 26.04.2024. attālinātās tikšanās laikā MAIS IP administrēšanas demonstrēšana VID.
- ¹¹⁶ VID un AS "EMERGN" 23.08.2022. līguma Nr. FM VID 2021/227/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas pilnveidošana, uzturēšana un garantijas nodrošināšana" 5.1. apakšpunkts.
- ¹¹⁷ VID un AS "EMERGN" (iepriekš "Exigen Services Latvia") 24.11.2017. līguma Nr. FM VID 2016/153/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un uzturēšana" 0.4.0 pielikuma 6.3. apakšpunkts.
- ¹¹⁸ VID un AS "EMERGN" (iepriekš "Exigen Services Latvia") 24.11.2017. līguma Nr. FM VID 2016/153/ERAF "Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un uzturēšana" 0.6.0 pielikuma 5.17. apakšpunkts.
- ¹¹⁹ VID 26.02.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ¹²⁰ Pieejams https://lrvk.gov.lv/lv/getrevisionfile/29590-iDegBPfz9YnkWcSDB4vk_WaU9b9hB3Ut.pdf (skatīts 10.06.2024.).
- ¹²¹ Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 72. punkts.
- ¹²² Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumi Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".
- ¹²³ Zvērināta revidenta 26.03.2024. neatkarīgu revidentu ziņojums Jelgavas valstspilsētas pašvaldības domei.
- ¹²⁴ Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 72. punkts.
- ¹²⁵ Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 72. punkts.
- ¹²⁶ Zvērināta revidenta 28.03.2024. neatkarīgu revidentu ziņojums Ogres novada pašvaldības vadībai.
- ¹²⁷ Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 72. punkts.
- ¹²⁸ Zvērināta revidenta 28.03.2024. neatkarīgu revidentu ziņojums Nr. PNP-23-08/RZ Preiļu novada pašvaldības domei.
- ¹²⁹ Varakļānu, Preiļu, Alūksnes, Balvu, Dienvidkurzemes, Ķekavas, Jēkabpils, Mārupes, Tukuma, Bauskas, Cēsu, Ropažu, Ogres, Valmieras novada pašvaldība un Rēzeknes, Ventspils, Jelgavas, Daugavpils, Jūrmalas, Liepājas, Rīgas valstspilsētas pašvaldība.
- ¹³⁰ Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 1. pielikums – kontā 1220 "Tehnoloģiskās iekārtas" uzskaita tehnoloģiskās iekārtas, mēraparatūru, regulēšanas ierīces, laboratoriju (tai skaitā mācību) un medicīnas iekārtas un mašīnas, kuras lieto budžeta iestādes funkciju izpildes vai sniegto pakalpojumu nodrošināšanai un kuras paredzētas noteiktu secīgu tehnoloģisku operāciju kopumu veikšana. Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu sastāvā neuzskaita transportlīdzekļus un datortehniku. Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu rezerves daļas un palīgierīces, kurām ir patstāvīga nozīme saimnieciskajā procesā un kas uzskatāmas par pamatlīdzekļiem, ietver pamatlīdzekļu sastāvā kā atsevišķus pamatlīdzekļu uzskaites objektus. Pārējās rezerves daļas un palīgierīces uzskaita krājumu sastāvā un noraksta izdevumos tad, kad tās faktiski patērē (izlieto).
- ¹³¹ Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumi Nr. 87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs".

- ¹³² Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr. 87 “Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” 425. punkts.
- ¹³³ Mārupes, Dienvidkurzemes, Jēkabpils novada pašvaldība un Jelgavas, Liepājas valstspilsētas pašvaldība.
- ¹³⁴ Tukuma, Ogres, Balvu, Valmieras, Ropažu un Mārupes novada pašvaldība.
- ¹³⁵ Ministru kabineta 29.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 103. punkts.
- ¹³⁶ Pašvaldību likuma 74. panta otrā daļa.
- ¹³⁷ Grāmatvedības likuma 15., 17. pants, Ministru kabineta 21.12.2021. noteikumu Nr. 877 “Grāmatvedības kārtības noteikumi” 9. nodaļa “Inventarizācijas metodes, inventarizācijas veikšanas kārtība, rezultātu dokumentēšanas un inventarizācijā atklāto starptību iegrāmatošanas kārtība”.
- ¹³⁸ Rēzeknes pilsētas pašvaldības nolikuma “Inventarizācijas norises kārtība Rēzeknes pilsētas pašvaldības iestādēs” 30.4.1. un 30.13. apakšpunkts.
- ¹³⁹ Ministru kabineta 21.12.2021. noteikumu Nr. 877 “Grāmatvedības kārtības noteikumi” 22. punkts.
- ¹⁴⁰ Lielvārdes novada pašvaldības 24.04.2018. vadības ziņojums Nr. LNP5-2/18/387.
- ¹⁴¹ Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamā informācija (lieta Nr. C24086817), pieejams <https://www.tiesas.lv/e-pakalpojumi/tiesvedibas-gaita> (skatīts 07.05.2024.).
- ¹⁴² Austākās tiesas Senāta 15.11.2023. lēmums lietā Nr. C24086817, SKC-25/2023, pieejams - [eTiesas](https://www.tiesas.lv/e-pakalpojumi/tiesvedibas-gaita) (skatīts 07.05.2024.).
- ¹⁴³ Ogres novada pašvaldības 28.03.2024. vadības ziņojums, pieejams https://e2.kase.gov.lv/pub5.5_pasv/code/pub.php?module=pub (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁴⁴ Neatkarīgu revidentu 28.03.2024. ziņojums Ogres novada pašvaldības vadībai, pieejams https://e2.kase.gov.lv/pub5.5_pasv/code/pub.php?module=pub (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁴⁵ Likuma par budžetu un finanšu vadību I nodaļa.
- ¹⁴⁶ Ministru kabineta 07.01.2021. noteikumi Nr. 7 “Noteikumi par budžetu parāda instrumentu klasifikāciju”.
- ¹⁴⁷ Saskaņā ar Ministru kabineta 07.01.2021. noteikumiem Nr. 7 “Noteikumi par budžetu parāda instrumentu klasifikāciju” un Ministru kabineta 10.12.2013. noteikumiem Nr. 1456 “Noteikumi par institucionālo sektoru klasifikāciju”, izņemot valsts sektorā ietvertos kontrolētos un finansētos komersantus, ostu un brīvostu pārvaldes, speciālās ekonomiskās zonas.
- ¹⁴⁸ Valsts kases decembra mēneša pārskati “Valsts un pašvaldību parāds” no 2013. gada līdz 2023. gadam, valsts parāds nominālvērtībā, neiekļaujot sektorus S130130, S130140, S130330, S130340 ar Valsts kases administrētajiem ārējiem aizņēmumiem un parāda vērtspapīriem piesaistīto atvasināto finanšu instrumentu (AFI) valūtas rezultātu.
- ¹⁴⁹ SGP no 2013. gada līdz 2023. gadam, pielikuma “Valsts pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi pa programmām un apakšprogrammām” programmas “31.02.00 – Valsts parāda vadība” izpilde.
- ¹⁵⁰ Likuma “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam” 11. un 12. pants, 4. pielikuma “Valsts pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi pa programmām un apakšprogrammām” programma “31.02.00 – Valsts parāda vadība”.
- ¹⁵¹ Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 549/2013 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā.
- ¹⁵² Pamatojoties uz Finanšu ministrijas tīmekļvietnē norādīto, pieejams <https://www.fm.gov.lv/lv/visparejas-valdibas-budzets> (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁵³ Pēc EKS 2010 metodoloģijas: Līgumā par ES darbību šis rādītājs definēts kā valsts parāda gada beigās neatmaksātā attiecība pret iekšzemes kopproduktu pašreizējās tirgus cenās. Šajā aprēķinā valsts parādu definē kā kopējo konsolidēto bruto parādu pēc nominālvērtības šādās valdības saistību kategorijās (kā noteikts EKS 2010): valūta un noguldījumi (AF.2), parāda vērtspapīri (AF.3) un aizdevumi. (AF.4). Vispārējās valdības sektorā ietilpst centrālās valdības, valsts valdības, pašvaldību un sociālās apdrošināšanas fondu apakšsektori. Pieejams https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_17_40/default/table?lang=en&category=t_gov.t_gov_gfs10.t_gov_dd (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁵⁴ Finanšu ministrijas Latvijas Stabilitātes programma 2024.–2028. gadam, pieejams <https://www.fm.gov.lv/lv/media/17745/download?attachment> (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁵⁵ Eurostat dati, pieejami https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_17_40/default/table?lang=en&category=t_gov.t_gov_gfs10.t_gov_dd (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁵⁶ Finanšu ministrijas klasifikācijas terminu skaidrojums, pieejams <https://www.fm.gov.lv/lv/sektoru-klasifikacija> (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁵⁷ Centrālās statistikas pārvaldes oficiālās statistikas portāla datubāze, pieejams https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_VF_VFV/VFV050/table/tableViewLayout1/ (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁵⁸ Centrālās statistikas pārvaldes oficiālās statistikas portāla datubāze, pieejams https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_VF_VFV/VFV050/table/tableViewLayout1/ (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁵⁹ Lai gan Eiropas Centrālā banka (ECB) no 12. jūnija samazina procentu likmes, tomēr tās vēljoprojām ir būtiskas, pieejams https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/key_ecb_interest_rates/html/index.en.html (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁶⁰ Fiskālās disciplīnas padomes Uzraudzības starpziņojuma par Latvijas Stabilitātes programmu 2024.–2028. gadam 19. punkts, <https://www.fdp.gov.lv/lv/media/4950/download?attachment> (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁶¹ Valsts kases Valsts parāda vadības pārskats par 2023. gadu, publicēts: [29844] Valsts kase - interaktīvs PARADA PĀRSKATS 2023 LV (skatīts 24.07.2024.).
- ¹⁶² Valsts kontroles revīzijas ziņojums, pieejams <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslektas-revizijas/vai-esosais-iepirkumu-parvaldibas-un-ligumslegsanas-modelis-spej-nodrosinat-ekonomisku-un-efektivu-rail-baltica-projekta-ieviesanu> (skatīts 10.06.2024.).
- ¹⁶³ Papildināts ar piezīmi: CITA.KART.IES Informācija par Konkurences padomes 30. 07. 2021. lēmuma Nr. 22 “Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu” ietekmi uz budžeta iestāžu finansiālās darbības rezultātiem līdz pārskata gada beigām, CITA.KART.FONDI Informācija par projektiem, uz kuriem attiecas Konkurences padomes 30.07.2021. lēmums Nr. 22 “Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu”, par situāciju pārskata gada beigās CITA.KART.VK Informācija par valsts budžeta aizdevumiem, kas saistīti ar Konkurences padomes 30.07.2021. lēmumu Nr. 22 “Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu”, par situāciju pārskata gada beigās, CITA.KART.KP Informācija par Konkurences padomes 30.07.2021. lēmuma Nr. 22 “Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu” izpildi, par situāciju pārskata gada beigās.
- ¹⁶⁴ CITA.KART Informācija par valsts un pašvaldību zaudējumiem no iepirkumiem, uz kuriem attiecas Konkurences padomes lēmumi.
- ¹⁶⁵ Rīgas, Jelgavas, Rēzeknes, Ventpils valstspilsētas pašvaldība, Dienvidkurzemes, Jēkabpils, Ķekavas, Siguldas un Valmieras novada pašvaldība.
- ¹⁶⁶ Aizsardzības ministrija, Finanšu ministrija, Iekšlietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Satiksmes ministrija, Labklājības ministrija un Kultūras ministrija.
- ¹⁶⁷ Konkurences padomes lēmums Nr. 22 (30.07.2021.), Nr. E02-68 (15.12.2014.), Nr. E02-68 (04.11.2011.), Nr. 13 (01.06.2023.), Nr. 2 (05.01.2023.) un Nr. E02-13 (24.02.2011.).
- ¹⁶⁸ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunots 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams

https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).

- ¹⁶⁹ Deklarācijas par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību (2023. gada 15. septembrī) 37. punkts, pieejams: <https://www.mk.gov.lv/lv/media/16704/download?attachment> (skatīts 27.06.2024.).
- ¹⁷⁰ Ministru kabineta 20.01.2024. rīkojuma Nr. 55 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai” 37.1. apakšpunkts.
- ¹⁷¹ Informatīvais ziņojums “Par uz rezultātu vērsta budžeta veidošanas attīstības virzieniem” un Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projekts, pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/7508ad2c-da26-4508-83c6-0798059cbc38 https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/7508ad2c-da26-4508-83c6-0798059cbc38 (skatīts 19.06.2024.).
- ¹⁷² Likums “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam”.
- ¹⁷³ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumi Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” (spēkā no 04.08.2012. līdz 02.11.2022). Līdz Ministru kabineta 22.08.2023. pieņemtās instrukcijas Nr. 4 “Instrukcija par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” apstiprināšanas brīdī ministriem tika sniegta informācija, ka jāpiemēro līdzšinējie budžeta pieprasījumu sagatavošanas principi.
- ¹⁷⁴ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumi Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība”.
- ¹⁷⁵ Ministru kabineta 29.09.2021. noteikumi Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.
- ¹⁷⁶ Ministru kabineta 05.05.2010. noteikumi Nr. 413 “Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem”.
- ¹⁷⁷ Ministru kabineta 02.12.2014. noteikumi Nr. 737 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.
- ¹⁷⁸ Ministru kabineta 10.04.2018. instrukcija Nr. 2 “Instrukcija par valsts budžeta izpildes analīzi”.
- ¹⁷⁹ Ministru kabineta 01.02.2022. instrukcija Nr. 1 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”.
- ¹⁸⁰ Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcija Nr. 16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika”.
- ¹⁸¹ Gada pārskata sagatavošanas vadlīnijas, pieejamas: https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Metodika/Rokasgr%C4%81matas/Vadlinijas_V2.2.pdf (skatīts 26.06.2024.).
- ¹⁸² Ministru kabineta 01.02.2022. instrukcijas Nr. 1 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu” 7. punkts.
- ¹⁸³ Vērtējot atbilstības jautājumu saskaņā ar piemērotajiem revīzijas kritērijiem (skatīt 2. pielikumu).
- ¹⁸⁴ Skatīt ziņojuma sadaļu “Sistēma, kādā notiek atskaitīšanās par rezultātiem”.
- ¹⁸⁵ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta pirmā daļa, Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 23.–37. lpp., 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ¹⁸⁶ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 43. punkts.
- ¹⁸⁷ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 2. punkts, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ¹⁸⁸ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 2. punkts, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ¹⁸⁹ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.7. apakšpunkts.
- ¹⁹⁰ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 13. punkts, Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcijas Nr. 16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 42. un 45. punkts.
- ¹⁹¹ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.8. apakšpunkts.
- ¹⁹² Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 23.–37. lappuse, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*. Pieejams: https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ¹⁹³ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta trešā daļa, Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 15. un 18. punkts.
- ¹⁹⁴ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 131.2. apakšpunkts un Valsts kases gada pārskata sagatavošanas vadlīnijas 2023, V.2.2. sadaļa “Budžeta izpildes pārskata skaidrojums”.
- ¹⁹⁵ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 13. punkts.
- ¹⁹⁶ Ministru kabineta 05.05.2010. noteikumu Nr. 413 “Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem” 1. punkts.
- ¹⁹⁷ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 1. punkts, 4. nodaļa.
- ¹⁹⁸ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 131.2. apakšpunkts un Valsts kases gada pārskata sagatavošanas vadlīnijas 2023, V.2.2. sadaļa “Budžeta izpildes pārskata skaidrojums”.
- ¹⁹⁹ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 17. punkts, Ministru kabineta 10.04.2018. instrukcijas Nr. 2 “Instrukcija par valsts budžeta izpildes analīzi” 9. punkts.
- ²⁰⁰ Pieejams: <https://data.gov.lv/dati/eng/dataset/ministriju-un-citu-centralo-valsts-iestazu-rezultatu-un-to-rezultativo-raditaju-izpilde> (skatīts 18.06.2024.).
- ²⁰¹ Ministru kabineta 14.07.2020. noteikumu Nr. 445 “Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā” 28. punkts.
- ²⁰² Tīmekļvietnes sadaļa “Dokumenti saistīti ar Likumu “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam”” sadaļā “Analīze un izpilde”, pieejams: <https://www.fm.gov.lv/lv/budzets2023> (skatīts 18.06.2024.).

- ²⁰³ Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcija Nr. 16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika”, 35., 36. punkts un 37.1. apakšpunkts.
- ²⁰⁴ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ²⁰⁵ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ²⁰⁶ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta trešā daļa, Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 18. punkts, Ministru kabineta 05.05.2010. noteikumu Nr. 413 “Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem” 6.3. apakšpunkts.
- ²⁰⁷ Valsts kancelejas 2022. gadā izstrādātās vadlīnijas “Stratēģiskās plānošanas vadlīnijas valsts iestādēm”, pieejamas <https://www.mk.gov.lv/lv/media/12837/download> (skatīts 18.06.2024.).
- ²⁰⁸ Valsts kancelejas 2022. gadā izstrādātās vadlīnijas “Stratēģiskās plānošanas vadlīnijas valsts iestādēm”, pieejamas <https://www.mk.gov.lv/lv/media/12837/download> (skatīts 18.06.2024.).
- ²⁰⁹ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ²¹⁰ Likuma par budžetu un finanšu vadību 18.¹ panta trešā daļa.
- ²¹¹ Konsolidētā saimnieciskā pārskata gada 19.07.2024. saskaņošanas sēdes protokols un 29.07.2024. e-pasta vēstule.
- ²¹² Likums “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam”.
- ²¹³ Piemēram, Sabiedrības veselības politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam (Ministru kabineta rīkojums Nr. 359 (Rīgā 26.05.2022. (prot. Nr. 28 43. §)) noteikto sabiedrības veselības politikas mērķu sasniegšana).
- ²¹⁴ Likumprojekta “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” paskaidrojumu I daļas “Budžeta ietvars 2023., 2024. un 2025. gadam” 2. nodaļas “Fiskālā politika” 49. lpp, pieejams <https://titania.saeima.lv/LIVS14/saeimalivs14.nsf/0/659B999E175D28E4C2258950005B21D3?OpenDocument> (skatīts 15.04.2024.).
- ²¹⁵ Pieejams <https://titania.saeima.lv/LIVS14/saeimalivs14.nsf/0/D857809CD34F1F96C2258950005C6F32?OpenDocument> (skatīts 15.04.2024.).
- ²¹⁶ Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību 14.12.2022., pieejams <https://www.mk.gov.lv/lv/media/14490/download?attachment> (skatīts 26.06.2024.).
- ²¹⁷ <https://titania.saeima.lv/LIVS14/saeimalivs14.nsf/0/613478F08ABBA654C22589510025A486?OpenDocument> (skatīts 26.06.2024.).
- ²¹⁸ Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību Pieejams: <https://www.mk.gov.lv/lv/media/14490/download?attachment> (skatīts 26.06.2024.).
- ²¹⁹ Informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem valsts budžeta prioritāriem pasākumiem 2023. gadam un budžeta ietvaram 2023.–2025. gadam” un Ministru kabineta 13.01.2023. ārkārtas sēdes protokollēmumi Nr. 2 Pieejams: <https://tapportals.mk.gov.lv/meetings/protocols/aece2b04-47c9-43ba-9393-4fa1786b06ed> (skatīts 26.06.2024.).
- ²²⁰ Pieejams <https://www.fm.gov.lv/lv/media/17460/download?attachment> (skatīts 15.04.2024.).
- ²²¹ Pieejams <https://www.fm.gov.lv/lv/media/17460/download?attachment> (skatīts 15.04.2024.).
- ²²² Pieejams <https://www.fm.gov.lv/lv/media/17460/download?attachment> (skatīts 15.04.2024.).
- ²²³ Likuma par budžetu un finanšu vadību 1. panta pirmā daļa.
- ²²⁴ Valsts kancelejas Pārresoru koordinācijas departamenta Valsts attīstības nodaļa konsultantes 22.07.2024. e-pasta vēstule.
- ²²⁵ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 12. panta astotā daļa.
- ²²⁶ Pieejams: <https://www.mk.gov.lv/lv/media/19215/download?attachment> (skatīts 22.07.2024.).
- ²²⁷ Pieejams: <https://www.mk.gov.lv/lv/media/19212/download?attachment> (skatīts 22.07.2024.).
- ²²⁸ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.7. apakšpunkts.
- ²²⁹ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 13. punkts.
- ²³⁰ Valsts administrācijas skolas darbības stratēģija 2023.–2028. pieejams <https://www.vas.gov.lv/lv/media/1836/download?attachment> (skatīts 15.04.2024.).
- ²³¹ Tieslietu ministrijas darbības stratēģija 2022.–2026. gadam, pieejams: <https://www.tm.gov.lv/lv/tieslietu-ministrijas-darbibas-strategija> (skatīta 15.04.2024.).
- ²³² Pieejams https://e2.kase.gov.lv/pub5.5_min/code/pub.php?module=pub (skatīts 15.04.2024.).
- ²³³ Valsts autoceļu seguma atjaunošana, tostarp pārbūve (km); Valsts autoceļu seguma atjaunošana uz autoceļiem, kas pārbūvēti par ES finansējumu (km); Uzstādītas elektrotransportlīdzekļu uzlādes stacijas (skaits).
- ²³⁴ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.8. apakšpunkts.
- ²³⁵ Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcijas Nr. 16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 42.3. apakšpunkts.
- ²³⁶ Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcijas Nr. 16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 42. punkts.
- ²³⁷ Ministru kabineta 231.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.8. apakšpunkts.
- ²³⁸ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.8. apakšpunkts.
- ²³⁹ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 2. punkts, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams

https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).

²⁴⁰ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).

²⁴¹ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta sestā daļa.

²⁴² Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 "Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība" 13. punkts, Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcijas Nr. 16 "Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika" 42. un 45. punkts.

²⁴³ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 7.1. un 7.2. apakšpunkts.

²⁴⁴ Valsts pārvaldes iekārtas likums 26. panta piektā daļa, Ministru kabineta 20.05.2003. noteikumi Nr. 263 "Valsts kancelejas nolikums" (spēkā līdz 11.07.2023.).

²⁴⁵ Finanšu ministrijas 18.07.2024. vēstules Nr. 1.2-8/15-2/2184 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-34/2023" 1. pielikums.

²⁴⁶ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 7.2. apakšpunkts.

²⁴⁷ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 7.2. apakšpunkts.

²⁴⁸ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).

²⁴⁹ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 2. punkts, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).

²⁵⁰ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta pirmā daļa.

²⁵¹ Pieejams <https://www.fm.gov.lv/lv/budzets2023> (skatīts 19.06.2024.).

²⁵² Pieejams: <https://www.fm.gov.lv/lv/interaktive-budzeta-riki> (skatīts 18.07.2024.).

²⁵³ Pieejams <https://www.fdp.gov.lv/lv/media/983/download?attachment> (skatīts 27.06.2024.).

²⁵⁴ Vērtējumi "8", "9" un "10" 10. punktu skalā, kur 1 – "pilnībā nepiekrītu", bet 10 – "pilnībā piekrītu".

²⁵⁵ Pieejams: https://e2.kase.gov.lv/pub5.5_min/code/pub.php?module=pub (skatīts 22.07.2024.).

²⁵⁶ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta otrā daļa.

²⁵⁷ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), 3. nodaļa; no 23.-29. lpp., *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).

²⁵⁸ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), 3. nodaļa; no 23.-29. lpp., *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).

²⁵⁹ Likuma par budžetu un finanšu vadību 16. panta pirmā daļa.

²⁶⁰ Likuma par budžetu un finanšu vadību 16³. pants.

²⁶¹ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība 14. punkts.

²⁶² Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta trešā daļa.

²⁶³ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem".

²⁶⁴ Finanšu ministrijas 18.07.2024. vēstules Nr. 1.2-8/15-2/2184 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-34/2023" 1. pielikums.

²⁶⁵ Ministru kabineta 24.08.2021. sēdes protokollēmuma Nr. 57. 52.§ 63. punkts.

²⁶⁶ Pieejams: <https://www.fm.gov.lv/lv/izdevumu-parskatisana#2022-gads> (skatīts 22.07.2024.).

²⁶⁷ Pieejams: <https://www.fm.gov.lv/lv/izdevumu-parskatisana#2023-gads> (skatīts 22.07.2024.).

²⁶⁸ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 7.4. un 8.1. apakšpunkts.

²⁶⁹ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 7.1. apakšpunkts.

²⁷⁰ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 18. punkts. Izstrādājot budžeta pieprasījumu, ministrija saglabā esošo programmu (apakšprogrammu) kodu numerāciju. Ja, pamatojoties uz jau esošu programmu (apakšprogrammu), tiek izstrādāta jauna programma (apakšprogramma) vai no jau esošas programmas (apakšprogrammas) tiek nodalīta jauna programma (apakšprogramma), tai piešķir jaunu kodu, piecus gadus neatkārtojot citas agrāk pastāvējušas programmas (apakšprogrammas) kodu.

²⁷¹ Finanšu ministrijas 18.07.2024. vēstules Nr. 1.2-8/15-2/2184 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-34/2023" 1. pielikums.

²⁷² Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" 74.6.8. apakšpunkts.

²⁷³ Finanšu ministrijas 18.07.2024. vēstules Nr. 1.2-8/15-2/2184 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-34/2023" 1. pielikums.

²⁷⁴ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 12. panta otrā un ceturtnā daļa.

²⁷⁵ Informatīvais ziņojums "Par uz rezultātu vērsta budžeta veidošanas attīstības virzieniem" un Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projekts, pieejams https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/7508ad2c-da26-4508-83c6-0798059cbc38 (skatīts 19.06.2024.).

²⁷⁶ Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr. 442 "Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām" 8. punkts.

- ²⁷⁷ Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr. 442 “Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām” 29. un 30. punkts.
- ²⁷⁸ Ministru kabineta 28.07.2015. noteikumu Nr. 442 “Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām” 10. punkts.
- ²⁷⁹ VID 14.11.2012. noteikumi Nr. 40 “Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmu drošības incidentu reģistrācijas un pārvaldes kārtība”.
- ²⁸⁰ VID 29.11.2021. iekšējo noteikumu Nr. 177 “Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmu drošības risku vadības kārtība” 10. punkts.
- ²⁸¹ VID 22.11.2023. elektroniski sniegtā informācija un 23.02.2024 attālinātās tikšanās laikā sniegtā informācija.
- ²⁸² Saskaņā ar VID 22.11.2023. elektroniski sniegto informāciju – Nodokļu informācijas sistēmai, Elektroniskā muitas datu apstrādes sistēmai, Datu noliktavas sistēmai, Datorizētajai nodokļu maksātāju riska novērtēšanas sistēmai; Elektroniskās deklarēšanas sistēmai un Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmai.
- ²⁸³ VID 22.11.2023. elektroniski sniegtā informācija un 23.02.2024. attālinātās tikšanās laikā sniegtā informācija.
- ²⁸⁴ Nodokļu informācijas sistēma (NIS), Centrālā muitas informācijas sistēma (CMIS), Elektroniskajai muitas datu apstrādes sistēmai (EMDAS), Integrētajai tarifa vadības sistēmai (ITVS), Integrētā riska informācijas sistēmai (IRIS), IP telefonija, Zvanu centrs ar sarunu ierakstu sistēmai, Muitas kontroles punktu videonovērošanas sistēmai.
- ²⁸⁵ VID 18.04.2024. elektroniski sniegtā informācija.
- ²⁸⁶ Revīzijas pakalpojumu likuma 36.¹ panta pirmā un otrā daļa.
- ²⁸⁷ Revīzijas pakalpojumu likuma 37. panta pirmā daļa.
- ²⁸⁸ Revīzijas pakalpojumu likuma 1. panta pirmās daļas 8. punkts.
- ²⁸⁹ Revīzijas pakalpojumu likuma 1. panta pirmās daļas 8. punkts.
- ²⁹⁰ Revīzijas pakalpojumu likuma 3. pants.
- ²⁹¹ Revīzijas pakalpojumu likuma 20. panta pirmā daļa.
- ²⁹² Revīzijas pakalpojumu likuma 29. panta 4.¹ daļa.
- ²⁹³ Likuma par budžetu un finanšu vadību 30. panta trešā daļa.
- ²⁹⁴ ISSAI 100 “Publiskā sektora revīzijas pamatprincipi” 34. punkts.
- ²⁹⁵ ISSAI 130 “Ētikas kodekss” 9. punkta b apakšpunkts.
- ²⁹⁶ *International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards)*, pieejams https://www.ifac.org/flysystem/azure-private/publications/files/Final-Pronouncement-The-Restructured-Code_0.pdf (skatīts 28.05.2024.), latviešu valodā pieejams <https://lra.lv/wp-content/uploads/2023/12/2022-IESBA-Etikas-Kodeksa-rokasgramata-tostarp-neatkaribas-standarti-LV-F-IFAC.pdf> (skatīts 04.06.2024.).
- ²⁹⁷ Revīzijas pakalpojumu likuma 26. panta otrā daļa.
- ²⁹⁸ *Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards)*, https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2024-03/2023%20IESBA%20Handbook%20-%20Updated%203-26-24_0_0.pdf (skatīts 28.05.2024.).
- ²⁹⁹ Revīzijas pakalpojumu likuma 26. pants.
- ³⁰⁰ Revīzijas pakalpojumu likuma 35.¹ panta pirmā daļa.
- ³⁰¹ Revīzijas pakalpojumu likuma 35.¹ panta trešā daļa.
- ³⁰² Finanšu ministrijas 14.04.2023. vēstule Nr. 4.1-30/20-3/1237.
- ³⁰³ Asociācijas 24.07.2023. vēstule Nr. 41.
- ³⁰⁴ Finanšu ministrijas Grāmatvedības un revīzijas politikas departamenta Komercesabiedrību revīzijas politikas un uzraudzības nodaļas vadītāja vietnieka 05.06.2024. elektroniskā pasta vēstule.
- ³⁰⁵ Valsts kontroles, Finanšu ministrijas un Asociācijas 07.06.2024. intervijas protokols un ieraksts.
- ³⁰⁶ Starptautiskā profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksa (tostarp Starptautisko neatkarības standartu) 540.2, 540.3 A1 punkts, pieejams <https://lra.lv/wp-content/uploads/2023/12/2022-IESBA-Etikas-Kodeksa-rokasgramata-tostarp-neatkaribas-standarti-LV-F-IFAC.pdf> (skatīts 04.06.2024.).
- ³⁰⁷ Revīzijas pakalpojumu likuma 29. panta 4.¹ daļa.
- ³⁰⁸ Revīzijas pakalpojumu likuma 35.¹ panta otrās daļas 3. punkts.
- ³⁰⁹ Revīzijas pakalpojumu likuma 29. panta 4.¹ daļa.
- ³¹⁰ Valsts kontroles 19.02.2024. vēstule Nr. 6-2.3.1e-148 “Par zvērīnātu revidentu un zvērīnātu revidentu komercesabiedrību profesionālo pakalpojumu sniegšanas termiņa pārsniegšanu”.
- ³¹¹ Revīzijas pakalpojumu likuma 29. panta 4.¹ daļa.
- ³¹² Finanšu ministrijas 05.03.2024. vēstule Nr. 1.2-8/15-2/663 “Par zvērīnātu revidentu un zvērīnātu revidentu komercesabiedrību profesionālo pakalpojumu sniegšanas termiņu”.
- ³¹³ Revīzijas pakalpojumu likuma 29. panta 4.¹ daļa.
- ³¹⁴ Valsts kontroles, Finanšu ministrijas un Asociācijas 07.06.2024. intervijas protokols un ieraksts.
- ³¹⁵ Finanšu ministrijas 05.03.2024. vēstule Nr. 1.2-8/15-2/663 “Par zvērīnātu revidentu un zvērīnātu revidentu komercesabiedrību profesionālo pakalpojumu sniegšanas termiņu”.
- ³¹⁶ Valsts kontroles, Finanšu ministrijas un Asociācijas 07.06.2024. intervijas protokols un ieraksts.
- ³¹⁷ Revīzijas pakalpojumu likuma 29. panta 4.¹ daļa.
- ³¹⁸ Valsts kontroles, Finanšu ministrijas un Asociācijas 07.06.2024. intervijas protokols un ieraksts.
- ³¹⁹ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 6. punkts.
- ³²⁰ Finanšu ministrijas 09.03.2023. elektroniskā pasta vēstule.
- ³²¹ Valsts pārvaldes modernizācijas plāna 2023.–2027. gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 08.05.2023. rīkojumu Nr. 240 “Par Valsts pārvaldes modernizācijas plānu 2023.–2027. gadam”) 6.4. rīcības virziens “Atbalsta funkciju centralizācija un standartizācija”.
- ³²² Informatīvā ziņojuma “Par publisko iepirkumu centralizāciju”, pieņemts zināšanai Ministru kabineta 12.04.2022. sēdē (protokols Nr. 20 44. §).
- ³²³ Ministru kabineta 18.01.2011. sēdes protokola Nr. 5 33. § “Informatīvais ziņojums “Par pašvaldību publisko iepirkumu centralizācijas vadlīnijām”” 5. punkts.
- ³²⁴ Publisko iepirkumu likums (likums spēkā līdz 28.02.2017.).
- ³²⁵ Publisko iepirkumu likuma 16. panta septītā daļa (likums spēkā līdz 28.02.2017.).

- ³²⁶ Publisko iepirkumu likuma 1. panta 1. punkta izpratnē centralizēto iepirkumu institūcija ir pasūtītājs, kurš 1) iepērk preces vai pakalpojumus citu pasūtītāju vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām) veic iepirkumus vai iepirkuma procedūras, lai noslēgtu iepirkuma līgumu vai vispārīgo vienošanos citu pasūtītāju vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām (likums spēkā līdz 28.02.2017.).
- ³²⁷ Informatīvā ziņojuma “Par publisko iepirkumu centralizāciju”, pieņemts zināšanai Ministru kabineta 12.04.2022. sēdē (protokols Nr. 20 44. §).
- ³²⁸ Publisko iepirkumu likuma 1. panta 4. punkta izpratnē centralizēto iepirkumu institūcija ir pasūtītājs, kurš: 1) iepērk preces vai pakalpojumus citu pasūtītāju vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām; 2) veic iepirkumus vai iepirkuma procedūras, lai noslēgtu iepirkuma līgumu vai vispārīgo vienošanos citu pasūtītāju vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām (likums spēkā no 01.03.2017.).
- ³²⁹ Informatīvā ziņojuma “Par publisko iepirkumu centralizāciju”, pieņemts zināšanai Ministru kabineta 12.04.2022. sēdē (protokols Nr. 20 44. §).
- ³³⁰ Pašvaldību likuma 74. panta pirmā un otrā daļa.
- ³³¹ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 16. punkts.
- ³³² Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 52. punkts.
- ³³³ Publisko aģentūru likuma 27. panta trešās daļas 2. punkts.
- ³³⁴ Civillikuma 1589. pants.
- ³³⁵ Publisko iepirkumu likuma 60. panta otrās daļas 6. punkts.
- ³³⁶ Zvērināta revidenta komercsabiedrības 21.11.2023. vēstule Nr. 11-01/2023 Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībai “Par Līguma par revīzijas pakalpojuma sniegšanu Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībai izbeigšanu”.
- ³³⁷ Likumprojekts “Grozījumi Revīzijas pakalpojumu likumā” (projekta ID 22-TA-3414), pieejams https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/2bbfeeb4-69be-4f2b-a9cd-f328dec84001 (skatīts 28.05.2024.).
- ³³⁸ 210. SRS “Vienošanās par revīzijas uzdevuma nosacījumiem” 7. punkts.
- ³³⁹ <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/114398> (skatīts: 03.05.2024.).
- ³⁴⁰ Likuma par budžetu un finanšu vadību 30. panta trešā daļa.
- ³⁴¹ Valsts kontroles, Finanšu ministrijas un Asociācijas 07.06.2024. intervijas protokols un ieraksts.
- ³⁴² Likuma par budžetu un finanšu vadību 30. panta trešā daļa.
- ³⁴³ Likuma par budžetu un finanšu vadību 30. panta trešā daļa.
- ³⁴⁴ <https://lza.lv/sakums/revidentu-registri/zverinatu-revidentu-komercsabiedribu-registrs/> (skatīts 22.04.2024.).
- ³⁴⁵ Izglītības un zinātnes ministrija (Daugavpils Universitāte, Latvijas Universitāte, Liepājas Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte, Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, Latvijas Zinātņu akadēmija, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Banku augstskola, Ventspils augstskola, Vidzemes augstskola, Atvasināta publiska persona “Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts”, Atvasināta publiska persona “Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs”, Atvasināta publiska persona “Latvijas Organiskās sintēzes institūts”); Kultūras ministrija (Latvijas Kultūras akadēmija, Latvijas Mākslas akadēmija, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija); Veselības ministrija (Rīgas Stradiņa universitāte); Zemkopības ministrija (Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte, Lauku atbalsta dienests); Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (Latgales plānošanas reģions, Rīgas plānošanas reģions, Vidzemes plānošanas reģions, Zemgales plānošanas reģions).
- ³⁴⁶ Starptautiskos revīzijas standartus finanšu revīziju jomā izmanto arī Starptautiskā Augstāko revīzijas iestāžu organizācija (*INTOSAI*), un tie ir saistoši Valsts kontrolei, kas veic revīzijas saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem.
- ³⁴⁷ Atzinumu skaitā nav iekļauts Valsts kontroles 24.04.2023. atzinums Nr. 2.4.1-9/2023/ATZ/4 “Par Pārresoru koordinācijas centra slēguma pārskata 2023. gada 28. februārī sagatavošanas pareizību”, kas arī ir bez iebildēm un tika publicēts vienlaikus ar atzinumu par 2022. gada pārskatu.
- ³⁴⁸ Daugavpils Universitāte, Latvijas Universitāte, Liepājas Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte, Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, Latvijas Zinātņu akadēmija, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Banku augstskola, Ventspils augstskola, Vidzemes augstskola, Atvasināta publiska persona “Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts”, Atvasināta publiska persona “Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs”, Atvasināta publiska persona “Latvijas Organiskās sintēzes institūts”.
- ³⁴⁹ Latvijas Kultūras akadēmija, Latvijas Mākslas akadēmija, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija.
- ³⁵⁰ Rīgas Stradiņa universitāte.
- ³⁵¹ Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte, Lauku atbalsta dienests.
- ³⁵² Latgales plānošanas reģions, Rīgas plānošanas reģions, Vidzemes plānošanas reģions, Zemgales plānošanas reģions.
- ³⁵³ Pieejams <https://data.gov.lv/dati/eng/dataset/ministriju-un-citu-centralo-valsts-iestazu-rezultatu-un-to-rezultativo-raditaju-izpilde> (skatīts 15.04.2024.).
- ³⁵⁴ Pieejams https://epakalpojumi.kase.gov.lv/portals/login/?type=1&resource_url=https%3A%2F%2Ffe2.kase.gov.lv%252Feparskati%252Fcode%252Fdoc.php%3Fmodule%253Dapp (skatīts 15.04.2024.).
- ³⁵⁵ Detalizētu informāciju skatīt 1. pielikumā.
- ³⁵⁶ Atsauces trūkums uz valdības rīcības plānu ir izņēmuma situācija saistībā ar parlamenta vēlēšanām 2022. gadā.
- ³⁵⁷ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.7. apakšpunkts.
- ³⁵⁸ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.1., 74.6.2. un 74.15.1 apakšpunkts.
- ³⁵⁹ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 12. panta septītā daļa; Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcijas Nr. 16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 3.3. apakšpunkts.
- ³⁶⁰ Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcijas Nr. 16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 11. punkts un 13.1. apakšpunkts.
- ³⁶¹ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 7.1. apakšpunkts.
- ³⁶² Ministru kabineta 17.11.2009. instrukcijas Nr. 16 “Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 10. punkts.
- ³⁶³ Likuma par budžetu un finanšu vadību 18.¹ trešās daļas 1. punkts.
- ³⁶⁴ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.3.¹ apakšpunkts.
- ³⁶⁵ Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.¹ otrā daļa.

- ³⁶⁶ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.9 apakšpunkts.
- ³⁶⁷ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 13. punkts.
- ³⁶⁸ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 13. punkts.
- ³⁶⁹ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.6.8. apakšpunkts.
- ³⁷⁰ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 13. punkts.
- ³⁷¹ Ministru kabineta 31.07.2012. noteikumu Nr. 523 “Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem” 74.14., 74.15. apakšpunkts.
- ³⁷² Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta pirmā daļa.
- ³⁷³ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta otrā daļa.
- ³⁷⁴ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta otrā daļa.
- ³⁷⁵ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta otrā daļa.
- ³⁷⁶ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta otrā daļa.
- ³⁷⁷ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 18. punkts, Ministru kabineta 10.04.2018. instrukcija Nr. 2 “Instrukcija par valsts budžeta izpildes analīzi”.
- ³⁷⁸ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta pirmā daļa, Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 23.–37. lpp, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ³⁷⁹ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 43. punkts.
- ³⁸⁰ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 131.2. apakšpunkts.
- ³⁸¹ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta trešā daļa.
- ³⁸² Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 131.2. apakšpunkts.
- ³⁸³ Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.); Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 131.2. apakšpunkts.
- ³⁸⁴ Likuma par budžetu un finanšu vadību 14. panta pirmā daļa, Konceptuālās pamatnostādnes publiskā sektora vispārējās nozīmes finanšu pārskatiem, ko izdevusi Starptautiskā publiskā sektora grāmatvedības standartu padome *IPSASB*, 23.–37. lpp, 31.10.2014. (atjaunotas 2023), *Handbooks, Standards, and Pronouncements*, pieejams https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-12/IPSASB-Public-Sector-Conceptual-Framework_2023%20-%20Updated%2012-19-23_Secure.pdf (skatīts 15.04.2024.).
- ³⁸⁵ Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” 43. punkts.
- ³⁸⁶ Likuma par budžetu un finanšu vadību 19. panta trešā daļa.
- ³⁸⁷ Ministru kabineta 01.09.2009. noteikumu Nr. 979 “Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 13. un 14. punkts.
- ³⁸⁸ Likuma par budžetu un finanšu vadību 16. panta pirmā prim daļa, 19. panta trešā daļa.
- ³⁸⁹ Likuma par budžetu un finanšu vadību 1., 18¹. panta trešās daļas 1. punkts., 16.³ otrā daļa.